Üst Düzey Kamu Şahsiyetlerinin İncinen İtibar, Onur ve Haysiyet Yılı

ENGELLİWEB 2021

YAMAN AKDENİZ - OZAN GÜVEN

İFOD
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ

Üst Düzey Kamu Şahsiyetlerinin İncinen İtibar, Onur ve Haysiyet Yılı

İFOD
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ

ENGELLİWEB 2021:
ÜST DÜZEY KAMU ŞAHSİYETLERİNİN İNCİNEN İTİBAR, ONUR VE HAYSİYET YILI

Hazırlayanlar: YAMAN AKDENİZ · OZAN GÜVEN

ENGELLİWEB 7

ISBN: 978-605-69446-7-3

Ekim 2022

© İfade Özgürlüğü Derneği
Hasırcıbaşı Caddesi, No: 24/4, Kadıköy İstanbul
Sertifika No: 44361

Kapak Tasarımı Ozan Güven
Kitap Tasarımı Kadir Abbas

Üst Düzey Kamu Şahsiyetlerinin İncinen İtibar, Onur ve Haysiyet Yılı

EngelliWeb 2021

YAMAN AKDENİZ-OZAN GÜVEN

• ARAŞTIRMA •

İFOD
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ

İFÖD
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ

İfade Özgürlüğü Derneği ve 2021 EngelliWeb Raporu Hakkında

Merkezi İstanbul'da bulunan İfade Özgürlüğü Derneği ("İFÖD") Ağustos 2017 içinde kurulmuştur. Dernek, dil, din, ırk, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, yaş, engellilik, politik görüş farklılığı ve diğer nedenlere dayalı hiçbir ayrım gözetmeksizin ifade özgürlüğü hakkına yönelik ihlallerin önlenmesi ve sona erdirilmesine odaklanmıştır. Bu anlamda, ifade özgürlüğü hakkı ihlale uğrayan veya bu hakkı tehlike altında olan kişilere yaşadıkları ihlallere karşı hukuki yardım sağlamak, bu amaçla araştırma, eğitim, ulusal ve uluslararası işbirliği dahil çalışmalar yapmak ve dayanışmak ayrıca bu kişilerin haklarının güvence altına alınmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur.

EngelliWeb 2008 yılında bir sivil toplum girişimi olarak çalışmalarına başlamış ve 2017 yılına kadar da bu girişim kapsamında tespit edilen Türkiye'den erişimi engellenmiş web siteleri ve bu web sitelerini engelleyen mahkeme kararları ve idari kararlarla ilgili bilgi ve istatistikleri kamuoyuyla paylaşmıştır. Alanında somut verilere sahip temel kaynak olarak birçok yerli ve yabancı medya kuruluşu tarafından atıfta bulunulan, akademik makale ve TBMM soru önergelerine giren ve ABD Dışişleri Bakanlığının, yıllık olarak bütün dünya ülkeleri hakkında hazırladığı 'İnsan Hakları Raporu'nun Türkiye bölümünde her yıl istatistiki verilerine yer verilen EngelliWeb, 2015 yılında Türkiye Yayıncılar Birliğinin Düşünce ve İfade Özgürlüğü Özel Ödülünü ve 2016 yılında Alman medya kuruluşu Deutsche Welle'nin en iyi online aktivizm yarışması Bobs Kullanıcı Ödülü Türkçe kategorisinde ödül almıştır.

İfade Özgürlüğü Derneğinin kurulması ile EngelliWeb çalışmalarına Dernek bünyesinde devam edilmiş ve bu çalışmalar kapsamında da Türkiye'de devam eden İnternet sansürleri ile ilgili olarak 2018 EngelliWeb Raporu Haziran 2019 içinde,[i] 2019 EngelliWeb raporu Temmuz 2020 içinde,[ii] 2020 EngelliWeb raporu Ağustos 2021 içinde yayınlanmıştır.[iii] EngelliWeb çalışmaları kapsamında ayrıca BM 2020 Evrensel Periyodik İnceleme Mekanizması (EPİM) kapsamında hazırlanacak olan Türkiye Raporu ile ilgili bir tavsiye raporu hazırlanarak güncel istatistiki bilgiler Kasım 2019 içinde ka-

---

i Bkz. İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2018; Türkiye'den Erişime Engellenen Web Siteleri, Haber ve Sosyal Medya İçeriklerinin Analiz Raporu, Haziran 2019: https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2018.pdf

ii İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2019: Buz Dağının Görünmeyen Yüzü, Temmuz 2020, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2019.pdf

iii İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2020: Fahrenheit 5651: Sansürün Yakıcı Etkisi, Ağustos 2020, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2020.pdf

muoyu ile paylaşılmıştır.[iv] İfade Özgürlüğü Derneği tarafından yayınlanan 2018 ve 2019 raporlarına ulusal ve uluslararası medyada geniş yer verilmiş, Temmuz 2019 içinde önce 20 HDP'li vekil aracılığıyla ve EngelliWeb 2018 rapor ve verilerine atıfla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde Anayasa'nın 98'inci ve Meclis İçtüzüğünün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereği Meclis araştırması açılması için talepte bulunulmuştur.[v] Benzer şekilde Ağustos 2019 içinde 22 CHP'li vekil tarafından da EngelliWeb 2018 raporu verilerine dayanarak benzer bir taleple İnternete erişim, ifade ve basın özgürlüğü sorunları ile ilgili Meclis Araştırması açılması talep edilmiştir.[vi] Bu raporun yazıldığı tarih itibarıyla Meclis bünyesinde bu taleplere cevap verilmemiş ve bu talepler Meclis gündeminde yer almaya devam etmektedir. 5651 sayılı Yasaya Temmuz 2020 içinde yapılan değişiklikler sırasında da Meclis'te 2019 EngelliWeb raporuna vekiller defalarca atıf yapmıştır.[vii]

2018, 2019 ve 2020 EngelliWeb raporlarının devamı niteliğindeki 2021 EngelliWeb raporunun başlığı *Üst Düzey Kamu Şahsiyetlerinin İncinen İtibar, Onur ve Haysiyet Yılı* olarak belirlenirken, raporda da görüleceği üzere gitgide artan "kişilik hakları ihlalleri" kararları sonucu yayınlanmasında kamu yararı bulunan binlerce haber ve içerik erişime engellenerek ve yayından çıkarılarak sansürlenmekte ve dolayısıyla yok edilmektedir. **EngelliWeb** projesi kapsamında bugüne kadar 5651 sayılı Kanun'un "kişilik haklarını koruma" amacı içeren 9. maddesi kapsamında **2014-2021** döneminde **509** farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilen **5.986 farklı kararla** erişimi engellenmiş **28.474** haber (URL adresi) ve kaldırılan, çıkarılan veya silinen **22.941** haber (URL adresi) tespit edilmiştir. Önceki yıllarda olduğu gibi, bu tip kararlar ağırlıklı olarak üst düzey kamu şahsiyetlerinin ve bazı kamu kurumları ve hükümete yakın şirketlerin talepleri sonucu sulh ceza hakimleri tarafından verilmektedir.

2021 raporumuzda da detaylı bir şekilde görüleceği üzere, 2021 yılı içinde özellikle Cumhurbaşkanı Erdoğan, oğlu Bilal Erdoğan, damadı ve eski Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak ve ağabeyi Serhat Albayrak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın avukatları Mustafa Doğan İnal ve Ahmet Özel, Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu, eski Adalet ve İçişleri Bakanı Mehmet Ağar'ın oğlu AKP Elazığ Milletvekili Tolga Ağar, Yargıtay Üyesi Ömer Faruk Aydıner, Danıştay üyesi ve eski Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı Esat Toklu, İstanbul Emniyet Müdürü Zafer Aktaş, Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Naci İnci ve Boğaziçi Üniversitesi Genel Sekreteri Nedim Malkoç, eski Çemişgezek Kaymakamı Mehmet Güder, Eski Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu ("MİSK") Genel Başkanı Ömer Faruk Akıncı'nın oğlu Mustafa Bilgehan Akıncı, Milliyetçi Hareket Partisi MYK üyesi Ali Uçak, Rixos Oteller Grubu Yönetim Kurulu Başkanı ve bir dönem Zaman gazetesinin ortağı olan Fettah Tamince, Altınbaş Üniversitesinin kurucuları ve iş insanları Ali Altınbaş ve Sofu Altınbaş, yoga eğitmeni Akif Manaf, eski İstanbul Organize Şube Müdürü Gaffar Demir ve CNR Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ceyda Erem gibi şahsiyetlerle birlikte SADAT, Met-Gün İnşaat, INVAMED Sağlık İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş, RD Global Araştırma Geliştirme Sağlık A.Ş. gibi kuruluş ve şirketler, Üsküdar Belediyesi, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı Siber Suçlarla Mücadele Başkanlığı talepleriyle çok sayıda haber ve içerik sansürlenmiştir.

---

iv Bkz. https://ifade.org.tr/reports/IFOD_UPR_Tavsiyeler_2019.pdf
v Bkz. https://www2.tbmm.gov.tr/d27/10/10-502125gen.pdf
vi Bkz. https://www2.tbmm.gov.tr/d27/10/10-518552gen.pdf
vii Bkz. 23.07.2020 TBMM Adalet Komisyonu Tutanakları; 28.07.2020 TBMM Tutanakları.

2021 yılına organize suç örgütü lideri Sedat Peker'in açıklamaları da damga vurmuş ve bu açıklamalarda isimleri geçen kamu şahsiyetlerinin ve hatta Emniyet Genel Müdürlüğü gibi kamu kurumlarının da Peker'in açıklamaları, sosyal medya hesap ve paylaşımlarıyla ilgili "kişilik hakları ihlali" iddiasıyla sulh ceza hakimliklerine başvurdukları tespit edilmiştir. Bu konu hakkında çok sayıda örnek de 2021 raporumuzda yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesi, Genel Kurul nezdinde 27.10.2021 tarihinde açıklanan ve gerekçesi 07.01.2022 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu ile ilgili kararıyla 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde yapısal sorunlar tespit etmiş ve pilot karar usulünün uygulamasına karar vermiştir.[viii] Anayasa Mahkemesi, kişilik haklarının korunması amacına istinaden 9. maddedeki kuralın meşru bir sınırlandırma sebebi sunsa dahi, kuralın "sulh ceza hâkimliklerinin bu yetkiyi nasıl kullanacaklarını tarif" etmediğini,[ix] mevcut kural ve yapının "**keyfi ve orantısız müdahaleleri önlemeye elverişli**" olmadığını,[x] süresiz engellemelerin ise ağır bir müdahale aracı olduğunu belirtmiştir. Anayasa Mahkemesinin pilot kararı "ilk bakışta" oldukça önemli olmakla birlikte, Anayasa Mahkemesi, yapısal sorunun çözümü için kararını Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmiş ve aynı konuda yapılan ve bu karardan sonra yapılacak başvuruların incelenmesinin bu kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren **bir yıl süre ile ertelenmesine** karar vermiştir. Dolayısıyla, 2021 raporumuzda da gözlemleneceği üzere uygulamada hiçbir şey değişmemiş, Anayasa Mahkemesinin pilot kararının gözle görülür herhangi bir etkisi olmamış ve aksine sansür uygulamaları aynen ve artarak devam etmektedir.

Bu raporu yayınlarken amacımız, **sansürün verdiği kalıcı zararın toplumsal hafızadan tamamen silinmemesini sağlamak** ve daha önceki raporlarda olduğu gibi sansürün boyutunu örneklerle belgelemektir.

2021 raporunda detaylı olarak gözlemleneceği üzere İnternet ile ilgili erişim engelleme ve içeriklerin çıkarılması ve kaldırılması uygulamaları önceki yıllarda olduğu gibi devam etmiştir. Temmuz 2020 içinde yapılan değişiklikler ve özellikle 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine eklenen "**içeriğin çıkarılması**" yaptırımı 2021 içinde sıklıkla kullanılmaya başlanmış ve Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcıları Türkiye'deki yasal temsilciliklerini de 2021 içinde oluşturmuştur.[xi]

Tüm bu değişikliklerle birlikte EngelliWeb raporlama çalışması kapsamında tespit edilen erişimi Türkiye'den engelli web siteleri ve alan adları ile erişimi engellenen ve/veya içeriğin çıkarılmasına karar verilen haber içerikleri, sosyal medya hesap ve içeriklerinde ciddi artışlar gözlenmeye 2021 içinde de devam edilmiştir. Bu kapsamda 2021 sonu itibarı ile **Türkiye'den erişime engellenen web sitelerinin sayısı 574.798'e ulaşmıştır.** Her ne kadar Anayasa Mahkemesi tarafından Wikipedia kararı dahil olmak üzere İnternet ve erişim engelleme uygulamaları ile ilgili yaklaşık **40 farklı karar** verilmiş olsa dahi, Anayasa Mahkemesinin ilkesel yaklaşımının sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmeye devam edilen erişimin engellenmesi kararlarına olumlu bir

---

viii Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, R.G. 07.01.2022-31712.

ix Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 131.

x Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 132.

xi Bkz. TBMM, 5651 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra Türkiye'de temsilci atayan sosyal medya platformlarına ilişkin yazılı soru önergesine cevap, 04.05.2021, https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-42898sgc.pdf

etkisi 2019 ve 2020 yıllarında olduğu gibi 2021 içinde de gözlemlenmemiştir. 2019 ve 2020 raporlarımızda olduğu gibi 2021 yılı raporumuzda da Anayasa Mahkemesinin **Ali Kıdık Başvurusu**[xii] ile ilgili kararı ile 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle verilecek olan erişimin engellenmesi kararlarında uygulanmasını talep ettiği "**ilk bakışta ihlal**" yaklaşımının ve yine **BirGün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş. Başvurusu**[xiii] ile ilgili kararında 8/A maddesi kapsamında milli güvenlik ve kamu düzeni gibi sebeplere istinaden verilecek olan erişimin engellenmesi kararlarında uygulanmasını talep ettiği "**ilk bakışta ihlal**" yaklaşımının 2021 yılında verilen erişimin engellenmesi kararları kapsamında değerlendirmesine raporda yer verilmiştir.

Bu **çalışmanın metodolojisi** yaklaşık **224 milyon** alan adının her ay taranması, 90 farklı haber sitesini içeren **16 milyon** güncel haberin haftalık taranması, arşiv kategorisindeki yaklaşık 33 milyon haberin aylık bazda taranmasını, Wikipedia, Youtube, Twitter, Facebook ve Türkiye'deki haber sitelerinin bir kısmını içeren **155 farklı alan adının** erişime engellenip engellenmediğinin gerçek zamanlı izlenmesi, YouTube ve Twitter Uygulama Programlama Arayüzü (Application Programming Interface – API) kullanılarak Türkiye'den erişime engellenmiş video, hesap ve içeriklerin tespiti, Lumen veri tabanının Uygulama Programlama Arayüzü ve araştırmacılar için geliştirdikleri araçlar kullanılarak veri tabanında yer alan erişim engelleme kararlarının tespiti ve analizi, bazı haber sitelerinden gönderilen erişimin engellenmesi kararlarının analizini kapsamaktadır.

İfade Özgürlüğü Derneği web sitesi[xiv] 2020 yılı içinde aktif hale gelmiş, web sitesinin EngelliWeb bölümünden[xv] ve EngelliWeb Twitter hesabından[xvi] işbu raporda da yer verilen erişimi engellenen web siteleri ve alan adları ile erişimi engellenen ve/veya içeriğin çıkarılmasına karar verilen haber içerikleri, sosyal medya hesap ve içerikleri hakkında haber ve duyurular paylaşılmaya başlanmıştır. Hatta bu paylaşım ve duyurulardan dolayı raporda da değinileceği üzere İfade Özgürlüğü Derneği de erişim engelleme ve içerik çıkarma talep ve kararlarının arka arkaya hedefi haline gelmiştir.

2021 EngelliWeb Raporu önceki yıllarda olduğu gibi Profesör **Yaman Akdeniz** (İstanbul Bilgi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Öğretim Üyesi) ve Uzman Araştırmacı **Ozan Güven** tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmanın hazırlanmasına dolaylı olarak ciddi katkısı olan **Lumen** veri tabanına[xvii] çok teşekkür ederiz. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararının 2021 uygulaması ile ilgili analizine katkılarından dolayı **Avukat Dilara Alpan**'a da çok teşekkür ederiz. Son olarak, **Dr. Can Cemgil**'e çalışmanın son sürümünü, baştan sona, noktasından virgülüne kadar sabırla okuduğu ve proje boyunca değerli katkıları için sonsuz teşekkürler.

---

xii Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017.
xiii BirGün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş. Başvurusu, B. No: 2015/18936, 22.05.2019.
xiv https://ifade.org.tr
xv https://ifade.org.tr/engelliweb/
xvi @engelliweb - https://twitter.com/engelliweb
xvii https://www.lumendatabase.org/

İçindekiler

2021 Sonu İtibarıyla Türkiye'den 574.798 Web Sitesi Erişime Engellenmiştir 2

Türkiye'de Erişim Engelleme Yetkisi 3

2021 İçinde Erişime Engellenen Alan Adları, URL, Haber ve İçerikler 8

Alan Adları Engelleme Uygulamaları Genel Değerlendirme 8

5651 Sayılı Kanun'un 8. Maddesi Kapsamında Erişime Engellenen Alan Adları 10

5651 Sayılı Kanun'un 8/A Maddesi Kapsamındaki Yaptırımlar 14

8/A Kararlarının Sulh Ceza Hakimlikleri Bazında Değerlendirilmesi 17

2020-2021 Yıllarında Verilen 8/A Kararları ve Jandarmanın Rolü 20

8/A Karlarının İçerik Analizi 23

2021 Yılı 8/A Karlarının İçerik Analizi 25

Anayasa Mahkemesinin 8/A Kararları ve İlkesel Yaklaşımı 27

5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Kapsamındaki Yaptırımlar 32

5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Kapsamında Erişime Engellenen & Çıkarılan URL, Haber ve İçerikler 33

Engellenen Haber (URL) İstatistikleri – 2021 34

2021 Erişim Engelleme ve İçerik Çıkarma Örnekleri 37

Engellenen ve Silinen Haber (URL) İstatistikleri – Genel Toplam (2014-2021) 77

İnternet Adreslerinin Arama Motorları ile İlişkilendirilmemesi 83

Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık Kararı ve İlk Bakışta İhlal Uygulaması 84

Sulh Ceza Hakimliklerinin 2019 Yılı İlk Bakışta İhlal Değerlendirmesi 85

Sulh Ceza Hakimliklerinin 2020 Yılı İlk Bakışta İhlal Değerlendirmesi 85

Sulh Ceza Hakimliklerinin 2021 Yılı İlk Bakışta İhlal Değerlendirmesi 86

Sulh Ceza Hakimliklerinin 2019-2021 Yılları İlk Bakışta İhlal Değerlendirmesi Karşılaştırması 87

5651 Sayılı Kanun'un 9/A Maddesi Kapsamında Erişime Engellenen URL, Haber ve İçerikler ... 90
RTÜK ve Erişim Engellemesi Uygulamaları ... 90
5651 Sayılı Kanun Kapsamında Sosyal Ağ Sağlayıcılarının Hukuki Sorumluluğu ve Yükümlülükleri ... 92
Taleplere Cevap ve Gerekçe Verme Yükümlülüğü ... 94
Erişim Engelleme ve İçerik Çıkarma Kararlarının İcrası ... 95
Kullanıcı Verilerinin Türkiye'de Tutulması Yükümlülüğü ... 95
Raporlama Yükümlülüğü ... 96
2021 İçinde Erişime Engellenen Sosyal Medya Hesapları ve İçerikler ... 97
Twitter Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu ... 97
Twitter Şeffaflık Raporlarında Dünya Genelinde Türkiye'nin Durumu ... 99
Facebook Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu ... 101
Google Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu ... 104
Wordpress Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu ... 114
Reddit Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu ... 118
TikTok Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu ... 120
LinkedIn Şeffaflık Raporlarında Türkiye'nin Durumu ... 122
2021 İçinde Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları ... 124
Sonuç ve Genel Değerlendirme ... 126

Tablo, Ekran Görüntüsü ve Şekil Listesi

Tablo 1: 2021 Haber Erişim Engellemeleri Lig Tablosu ... 37
Tablo 2: 2014-2021 Haber Erişim Engellemeleri Lig Tablosu ... 81
Tablo 3: Twitter Şeffaflık Raporlarında Türkiye: Tüm İstatistikler ... 97

Ekran Görüntüsü 1: Burdur Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 22
Ekran Görüntüsü 2: 8/A Maddesi Kapsamında Erişime Engellenen Haber Siteleri ... 26
Ekran Görüntüsü 3: Sedat Peker'in web sitesine erişim 8/A maddesi kapsamında engellendi ... 26
Ekran Görüntüsü 4: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla yaptırım uygulanan haberler ... 38
Ekran Görüntüsü 5: Diken'in İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla kaldırılan haberi ... 39
Ekran Görüntüsü 6: Antalya 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 39
Ekran Görüntüsü 7: Erişim Sağlayıcıları Birliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 40
Ekran Görüntüsü 8: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 40
Ekran Görüntüsü 9: Bakırköy 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 41
Ekran Görüntüsü 10: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 42
Ekran Görüntüsü 11: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İfade Özgürlüğü Derneği sayfası ... 42
Ekran Görüntüsü 12: İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 43
Ekran Görüntüsü 13: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla yaptırım uygulanan haberler ... 43
Ekran Görüntüsü 14: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 44
Ekran Görüntüsü 15: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 45

Ekran Görüntüsü 16: İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 45
Ekran Görüntüsü 17: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen sosyal medya paylaşımları ... 46
Ekran Görüntüsü 18: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen sosyal medya paylaşımları ... 47
Ekran Görüntüsü 19: İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 48
Ekran Görüntüsü 20: İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İFÖD sayfası ... 48
Ekran Görüntüsü 21: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen tweetler ... 49
Ekran Görüntüsü 22: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İFÖD sayfası ... 50
Ekran Görüntüsü 23: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 50
Ekran Görüntüsü 24: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler ... 51
Ekran Görüntüsü 25: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İFÖD sayfası ... 51
Ekran Görüntüsü 26: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenmesi reddedilen haberler ... 52
Ekran Görüntüsü 27: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen videolar ... 53
Ekran Görüntüsü 28: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri ... 53
Ekran Görüntüsü 29: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri ... 54
Ekran Görüntüsü 30: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri ... 54
Ekran Görüntüsü 31: Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri ... 55
Ekran Görüntüsü 32: Alaşehir Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 56
Ekran Görüntüsü 33: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 57
Ekran Görüntüsü 34: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 57
Ekran Görüntüsü 35: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli kaldırılan Artı Gerçek haberi ... 58
Ekran Görüntüsü 36: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 58
Ekran Görüntüsü 37: Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 59

Ekran Görüntüsü 38: Elazığ 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 60
Ekran Görüntüsü 39: Elazığ 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 61
Ekran Görüntüsü 40: İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 62
Ekran Görüntüsü 41: İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 62
Ekran Görüntüsü 42: Mudurnu Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 63
Ekran Görüntüsü 43: Mudurnu Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli kaldırılan Sözcü haberi ... 64
Ekran Görüntüsü 44: İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haber ve içerikler ... 64
Ekran Görüntüsü 45: İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 65
Ekran Görüntüsü 46: Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler ... 66
Ekran Görüntüsü 47: Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan İFÖD duyurusu ... 66
Ekran Görüntüsü 48: İstanbul 4. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 67
Ekran Görüntüsü 49: İstanbul 4. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 68
Ekran Görüntüsü 50: İstanbul 9. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 68
Ekran Görüntüsü 51: Bakırköy 2. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 69
Ekran Görüntüsü 52: Bakırköy 2. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 69
Ekran Görüntüsü 53: İstanbul Anadolu 4. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 70
Ekran Görüntüsü 54: İstanbul Anadolu 3. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haber ve içerikler ... 71
Ekran Görüntüsü 55: İstanbul Anadolu 3. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 71
Ekran Görüntüsü 56: Silivri Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 72
Ekran Görüntüsü 57: Çorlu 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 72
Ekran Görüntüsü 58: İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haber ... 73
Ekran Görüntüsü 59: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 74

Ekran Görüntüsü 60: Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 75
Ekran Görüntüsü 61: Erişim Sağlayıcılar Birliği tarafından erişime engellenen haberler ... 75
Ekran Görüntüsü 62: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 76
Ekran Görüntüsü 63: İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler ... 77
Ekran Görüntüsü 64: Arama Motorlarına Bildirim ... 83
Ekran Görüntüsü 65: Sosyal Ağ Sağlayıcıları İle İlgili Hukuki Süreç ... 94
Ekran Görüntüsü 66: Wordpress tarafından engellenen sayfalarda çıkan uyarı yazısı ... 117

Şekil 1: 2006-2021: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları ... 2
Şekil 2: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2021) ... 9
Şekil 3: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (Toplam: 2006-2021) ... 9
Şekil 4: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (Toplam) ... 10
Şekil 5: 2018-2021: BTK v. Yargı 8. Madde Erişim Engelleme Kararları Karşılaştırması ... 12
Şekil 6: Yargı-BTK Erişim Engelleme (2017-2021) Karşılaştırma ... 13
Şekil 7: 2006-2021: Yıllara Göre TİB, BTK ve Yargı Karşılaştırması ... 14
Şekil 8: Yıllara göre 5651 Sayılı Kanun Kapsamında Alınan 8/A Karar Sayıları ... 16
Şekil 9: 2021 Yılı İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı ... 17
Şekil 10: 2015-2021: İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı ... 18
Şekil 11: 5651 Sayılı Kanun'un 8/A Maddesi Kapsamında Karar Veren Sulh Ceza Hakimlikleri: 2015-2021 ... 19
Şekil 12: 5651 8/A maddesi kapsamında erişime engellenen içeriklerin yaklaşık toplamı & dağılımı: 2015-2021 ... 23
Şekil 13: 8/A maddesi kapsamında 2021 yılında erişime engellenen içeriklerin dağılımı ... 25
Şekil 14: Yıllık Bazda 9. Madde Kapsamında Erişime Engellendikten Sonra Silinen Toplam Haber Adresleri (URL) ... 34
Şekil 15: Engellenen Haber (URL) Sayıları: 2021 ... 35
Şekil 16: Silinen Haber (URL) Sayıları: 2021 ... 36
Şekil 17: Yıllık Bazda 9. Madde Kapsamında Erişime Engellendikten Sonra Silinen Toplam Haber Adresleri (URL) ... 78
Şekil 18: Engellenen Haber (URL) Sayıları – Genel Toplam: 2014-2021 ... 79
Şekil 19: Silinen Haber (URL) Sayıları – Genel Toplam: 2014-2021 ... 80
Şekil 20: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2019 Uygulama Performansı ... 85
Şekil 21: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2020 Uygulama Performansı ... 86
Şekil 22: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2021 Uygulama Performansı ... 87
Şekil 23: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2019-2021 Uygulama Performansı ... 88

Şekil 24: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararına Atıf ve Değerlendirme Performansı: 2019-2021 ... 88
Şekil 25: Twitter'a Türkiye'den gönderilen talepler ... 98
Şekil 26: Twitter Şeffaflık Raporu 2021 Değerlendirmesi ... 99
Şekil 27: Twitter Şeffaflık 2012-2021 Raporlarının Değerlendirilmesi ... 100
Şekil 28: Twitter Şeffaflık Raporlarında Türkiye ve G8 Ülkeleri Karşılaştırması ... 101
Şekil 29: Facebook'un Dönemsel Olarak Türkiye'den Çıkardığı İçeriklerin Sayıları ... 101
Şekil 30: Facebook Dönemsel Olarak Türkiye'den Kaldırılan İçeriklerin Sayısı (2013-2021) ... 102
Şekil 31: Facebook 2021 Şeffaflık Raporunda Ülke Bazında Çıkarılan İçeriklerin Toplamı ... 103
Şekil 32: Facebook 2013-2021 Şeffaflık Raporlarında Ülke Bazında Çıkarılan İçeriklerin Toplamı ... 104
Şekil 33: Google Şeffaflık Raporlarında Türkiye'den Gönderilen Taleplerin Detayı: 2009-2021 ... 105
Şekil 34: Google 2021 Şeffaflık Raporunda Türkiye'den Gönderilen Taleplerin Detayı ... 106
Şekil 35: Google: Türkiye Taleplerine İstinaden Yapılan İşlemler: 2021 ... 107
Şekil 36: Google: Türkiye Taleplerine İstinaden Yapılan İşlemler: 2020-2021 ... 107
Şekil 37: Türkiye'den Google'a Kaldırılma Talepli Gönderilen Toplam İçerik Sayıları ... 108
Şekil 38: Google Şeffaflık Raporunda Türkiye: Hakaret ile İlgili Talepler ... 109
Şekil 39: Google Şeffaflık Raporunda Türkiye (Servis Bazında Hakaret ile İlgili Talepler): 2016-2021 ... 111
Şekil 40: YouTube Hakaret Talepleri ... 112
Şekil 41: YouTube Hükümet Eleştirisi Talepleri ... 112
Şekil 42: YouTube Milli Güvenlik Talepleri ... 113
Şekil 43: YouTube Nefret Söylemi Talepleri ... 113
Şekil 44: Google'a Gönderilen Tüm Taleplerin Ülke Bazında Dağılımı (2009-2021) ... 114
Şekil 45: Wordpress Şeffaflık Raporlarında Mahkeme Kararları: 2013-2021 ... 115
Şekil 46: Wordpress Şeffaflık Raporlarında Diğer Talepler: 2013-2021 ... 115
Şekil 47: Wordpress Şeffaflık Raporlarında Çıkarılması Talep Edilen Sayfa Sayısı (2013-2021) ... 116
Şekil 48: Türkiye'den Zaman Birimlerine Göre Gönderilen Mahkeme Kararları ve İçerik Çıkarma Sayıları ... 117
Şekil 49: Reddit: 2021 Şeffaflık Raporu: İçerik Kaldırma Talepleri ... 119
Şekil 50: Reddit 2017- 2021 Şeffaflık Raporları: Toplam İçerik Kaldırma Talepleri ... 120
Şekil 51: TikTok Şeffaflık Raporu 2019-2021 ... 121
Şekil 52: TikTok Şeffaflık Raporu 2021 ... 122
Şekil 53: LinkedIn Şeffaflık Raporları 2018-2021 ... 123
Şekil 54: LinkedIn Şeffaflık Raporu 2021 ... 123
Şekil 55: İçişleri Bakanlığı Sosyal Medya Soruşturma & Adli İşlem Verileri: 2021 ... 125
Şekil 56: İçişleri Bakanlığı Sosyal Medya İnceleme Verileri ... 126
Şekil 57: 2006-2021: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları ... 127
Şekil 58: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2014-2021) ... 128
Şekil 59: Twitter Şeffaflık Raporlarında Japonya, Rusya ve Türkiye Karşılaştırması ... 129

İfade Özgürlüğü Derneği'nin EngelliWeb raporu yaklaşık 15 sene önce yürürlüğe giren 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ve sonrasında ortaya çıkan bazı düzenlemelerle birlikte Türkiye'de gitgide artan İnternet sansürleri ve erişim engelleme uygulamaları hakkında 2021 yılı sonu itibarıyla değerlendirmeleri içermektedir.

Bilindiği üzere, kapanana kadar Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı ve sonrasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Türkiye'den erişime engellenen web siteleri ile ilgili istatistiki veriler ve benzer şekilde Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından da erişime engellen web siteleri, haberler (URL adresleri) ve sosyal medya içerikleriyle ilgili istatistiki bilgiler **hiçbir zaman resmi olarak açıklanmamıştır**. Dolayısıyla, EngelliWeb raporları bu alandaki yegâne istatistiki verileri içermektedir ve bu alanda referans noktası konumuna gelmiştir.

Erişim engellemelerle ilgili resmi istatistiki verilerin kamuoyu ile paylaşılmaması da hükümet politikasına dönüşmüş olmakla birlikte istatistiki verilerle ilgili önceki yıllarda TBMM soru önergelerine olumsuz cevap verilmiştir.[1] Önceki senelerde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından verilen cevaplarda erişime engellenen site sayısı ve istatiksel değerlerin **açıklanmamasının gerekçesi** olarak "**suçun önlenmesi ve suçla mücadelede sıkıntılara sebep olabileceğini,** özellikle çocuk pornosuna ilişkin içeriklerin deşifre olmasına neden olabileceğini **ayrıca bu tür rakamlar diğer ülkelerce resmi olarak toplu şekilde açıklanmadığından**, uluslararası düzeyde **bu rakamlardan hareketle ülkemiz aleyhine haksız algı meydana getirildiği**, **bilgi kirliliği**

1 Bkz. CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a 7/8292 esas numaralı ve 04.02.2019 tarihli yazılı soru https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-8292s.pdf, ve soruya 22.04.2019 tarihinde verilen yazılı cevap, https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-8292sgc.pdf.

oluşturulduğu"[2] gösterilmiştir. 25.04.2019 tarihinde ise, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı toplam rakamları açıklamamakla birlikte sadece 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamındaki erişim engelleme kararlarının oransal dağılımına işaret etmiştir.[3] 2020 ve 2021 yılları içinde benzer sorular ise Meclis bünyesinde sorulmamıştır.

İfade Özgürlüğü Derneği bünyesinde hazırlanan 2021 EngelliWeb raporunda ise Türkiye'den erişime engellen web siteleri ve alan adları, erişimi engellenen ve/veya içeriğin çıkarılmasına karar verilen haberler (URL adresleri) ve sosyal medya hesap ve içerikleriyle ilgili istatistiki bilgiler gerek 2021 yılı için gerekse genel toplamda 2021 yılı sonu itibarıyla detaylı şekilde kamuoyu ile paylaşılmak üzere hazırlanmıştır. Bundan sonraki süreçte de her sene benzer raporlar İfade Özgürlüğü Derneği tarafından kamuoyu ile paylaşılmaya devam edilecektir.

2021 SONU İTİBARIYLA TÜRKİYE'DEN 574.798 WEB SİTESİ ERİŞİME ENGELLENMİŞTİR

İfade Özgürlüğü Derneğinin 2019 EngelliWeb raporunda **2018 yılı sonu itibarıyla Türkiye'den toplam 347.445 alan adı** erişime engellendiği, **2019** sonu itibarıyla ise bu ra-

Şekil 1: 2006-2021: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları

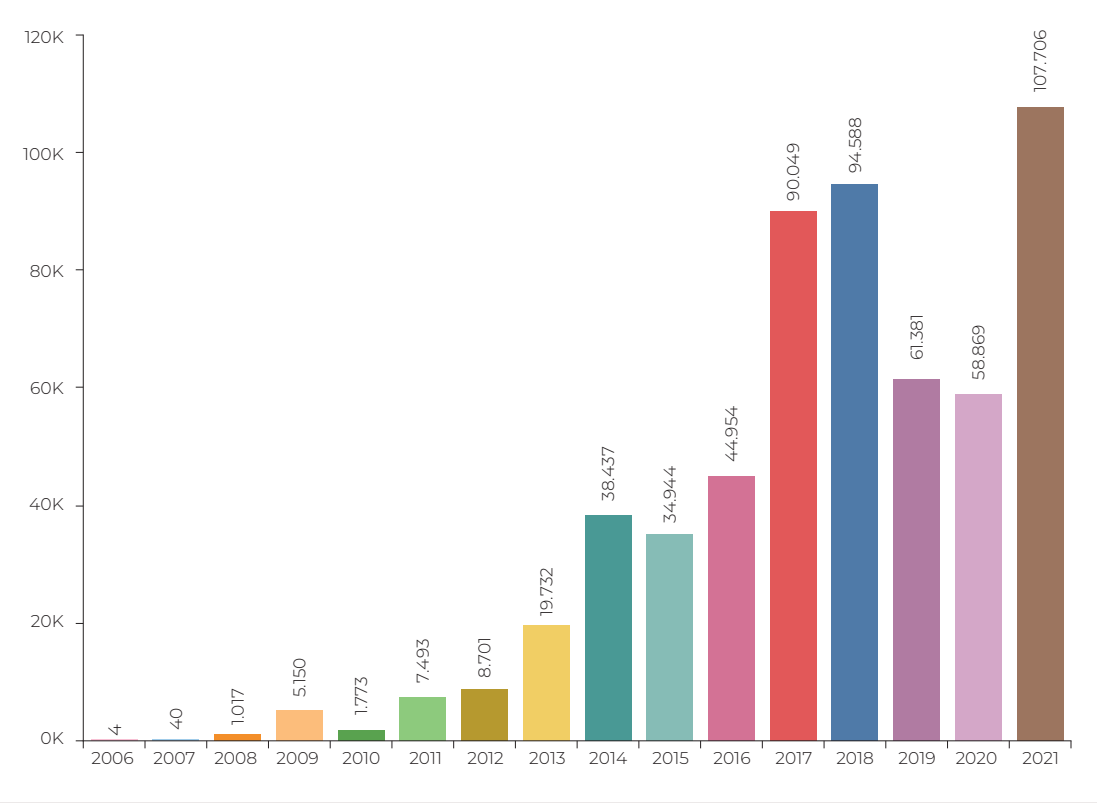

2 Bkz. https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-8454c.pdf
3 Bkz. https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-8949sgc.pdf ve https://www.guvenliweb.org.tr/dosya/brEi5.pdf.

kamın **408.494** olduğu ve **2020 sonu itibarıyla** da bu sayının **467.011**'e ulaştığının tespit edildiği belirtilmiştir. Aşağıda detaylandırılacağı üzere **2021** yılı içinde EngelliWeb çalışması kapsamında tespit edilebildiği kadarıyla Türkiye'den **toplam 107.706** alan adı daha erişime engellenmiştir. **2021** içinde erişime engellenen **107.706 alan adı ve web sitesi** ile birlikte 2021 sonu itibarı ile Türkiye'den toplam **574.798** web sitesi ve alan adına, **789** farklı kurum tarafından verilen toplam **504.700** farklı kararla bu raporda detaylandırılacak hüküm ve yetkilere istinaden erişim engellenmiştir.

Yıllık bazda bir değerlendirme yapıldığında ve **Şekil 1**'de görüleceği üzere 2021 yılı içinde erişimi engellenen web sitelerinde (**107.706**), önceki yıllara göre artış (2020: **58.869**, 2019: **61.381**, 2018: **94.588**) gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, 5651 sayılı Kanun ve erişimin engellenmesi uygulamalarının başlamasından sonraki 15 yıllık sürecin (**2007-2021**) ortalamasının (**yıllık 38.300 web sitesi**) çok üzerinde bir sayıyla erişimin engellenmesi uygulamalarına 2021 içinde de devam edilmiştir.

Dahası, tespit edildiği kadarıyla 2021 sonu itibarıyla **150.000** URL adresine, **8.350** Twitter hesabına, **55.500** tweete, **13.500** YouTube videosuna, **9.500** Facebook içeriğine ve **9.000** Instagram içeriğine de 5651 sayılı Kanun ve diğer hükümlere istinaden yaptırım uygulanmıştır.

2020 içinde Wikipedia, Sendika.org ve Imgur engellemeleri sona ererken **OdaTV**, **Independent Türkçe** ve **JinNews** haber platformları 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesine istinaden arka arkaya verilen kararlarla erişime engellenmiş ve bu engelleme uygulamaları 2021 sonu itibarıyla devam etmiştir. Bu uygulamalar ve hukuki süreçler hakkında değerlendirmelere bu raporda yer verilecektir.

TÜRKİYE'DE ERİŞİM ENGELLEME YETKİSİ

EngelliWeb 2018, 2019 ve 2020 raporlarında detaylandırıldığı üzere Türkiye'de erişim engelleme kararı alması veya talep etmesi çeşitli kanun, yönetmelik ve düzenlemelerle **yargı organları** (mahkemeler, sulh ceza hakimlikleri ve savcılıklar) ile birlikte **çok sayıda idari kuruma** da verilmiştir. Ağırlıklı olarak erişim engelleme kararları 5651 sayılı Kanun'un **8, 8/A, 9 ve 9/A maddeleri** kapsamında sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmekle birlikte, 8. madde kapsamında soruşturma evresinde savcılıklar da erişimin engellenmesine karar verebilir. Ayrıca, **Cumhuriyet savcılarına** 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun ek madde 4(3) fıkrası kapsamında telif hakları ihlallerini gidermek için de erişimin engellenmesi yetkisi verilmiştir.

İdari kurumların erişimin engellenmesi ile ilgili yetkilendirmesi ise çeşitli kanun, yönetmelik ve düzenlemelerle yapılmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki kurum ve kuruluşlara erişim engelleme kararı alma veya talep etme yetkisi tanınmıştır. Aşağıdaki listeye 2021 yılında 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu'na eklenen erişimin engellenmesi yetkisi, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen erişimin engellenmesi yetkisi, 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na eklenen erişimin engellenmesi yetkisi ve Tarımda Kullanılan Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinde yer alan yetki de eklenmiştir.

- **Cumhurbaşkanlığı** ve **ilgili bakanlıklar**[4]
- Kapatılana[5] kadar **Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı** ("TİB")[6]
- TİB kapatıldıktan sonra **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı**[7]
- **Erişim Sağlayıcıları Birliği** ("ESB")[8]
- Sağlık Bakanlığı, **Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu** ("TİTCK")[9]
- **Sermaye Piyasası Kurulu**[10]
- **Tarım ve Orman Bakanlığı**[11]
- Tarım ve Orman Bakanlığı, **Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı**[12]

---

4 **5651 sayılı Kanun'un** "Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi" başlıklı 8/A(1) maddesi kapsamında, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, **Cumhurbaşkanlığı** veya millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması ile **ilgili bakanlıkların** talebi üzerine BTK Başkanı tarafından internet ortamında yer alan yayınla ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar, Başkan tarafından derhâl erişim sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. İçerik çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhâl ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren dört saat içinde yerine getirilir. 8/A(2) maddesi kapsamında Cumhurbaşkanlığı veya ilgili Bakanlıkların talebi üzerine Başkan tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı, Başkan tarafından, yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde, karar kendiliğinden kalkar.

5 TİB 671 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Ağustos 2016 içinde kapatılmıştır.

6 5651 sayılı Kanun'un 8, 8/A ve 9/A maddelerine istinaden erişimin engellenmesi konusunda yetkilendirilmiş, 8/A ve 9/A maddeleri kapsamındaki idari tedbir kararlarına hâkim onayı şartı getirilmiştir.

7 Age.

8 **5651 Sayılı Kanun'un 9/9 maddesi** gereği bu Kanun'un kişilik haklarının ihlali ile ilgili 9. maddesi kapsamında sulh ceza hakimliklerinin verdiği erişimin engellenmesi kararına konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayınların aynılarının başka İnternet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Erişim Sağlayıcıları Birliğine müracaat edilmesi halinde mevcut sulh ceza hakimliği kararlarını bu adresler için de uygulamaya yetkilendirilmiştir.

9 Sağlık Bakanlığı **1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu**'nun 18. maddesi gereği ruhsatsız ilaç veya sahte ilaç veya benzeri tıbbi müstahzarların tanıtım veya satışlarının İnternet üzerinden yapılması halinde, derhal erişimin engellenmesine karar vermeye yetkilidir. Bu yetki Sağlık Bakanlığı bünyesinde yer alan **Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu** tarafından kullanılmakta ve Kurum tarafından alınan kararlar 1262 sayılı Kanun gereği uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir.

10 **Sermaye Piyasası Kurulu**, 6362 sayılı **Sermaye Piyasası Kanunu**'nun "izinsiz sermaye piyasası faaliyetinde uygulanacak tedbirler" başlıklı 99. maddesi kapsamında erişimin engellenmesini talep etmeye yetkilendirilmiştir. Kurul, bu maddenin 3. paragrafı gereği izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin, İnternet aracılığı ile yürütüldüğü tespit edildiğinde; içerik ve yer sağlayıcılarının yurt içinde olması halinde, erişimin engellenmesi ile ilgili mevzuat uyarınca mahkemelere başvurabilir. İçerik ve yer sağlayıcılarının yurt dışında bulunması halinde ise, Kurulun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından erişimin engellenmesine karar verilebilir. Ayrıca, 99. maddenin 4. paragrafı (Ek: 17/4/2017-KHK/690-67 madde; değiştirilerek kabul: 1/2/2018-7077/57 madde) gereği Kuruldan izin alınmaksızın kitle fonlama platformları aracılığıyla halktan para toplandığına veya Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik olarak İnternet aracılığıyla yurt dışında kaldıraçlı işlem ve kaldıraçlı işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu belirlenen türev araç işlemleri yaptırıldığına ilişkin bilgi edinilmesi halinde, Kurulun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından ilgili İnternet sitelerine erişim engellenebilir.

11 **Tarımda Kullanılan Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinin** ürünlerin denetimine ilişkin genel usul ve esaslar başlıklı 10. maddesinin 10. paragrafı kapsamında "piyasaya arz edilen veya piyasada bulundurulan uygun olmayan bir ürünün İnternet üzerinden tanıtımı ve satışının yapılması halinde **Tarım ve Orman Bakanlığı**, aracı hizmet sağlayıcıya içeriğin çıkarılması için İnternet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunur. İçeriğin yirmi dört saat içerisinde aracı hizmet sağlayıcı tarafından çıkarılmaması halinde Bakanlık uygun olmayan ürüne ilişkin **içeriğe erişimin engellenmesine karar verir** ve bu kararı uygulanmak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** bildirir. İnternet sitesinin doğrudan iktisadi işletmeciye ait olması durumunda aynı uygulama yapılır. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı içeriğe erişimin engellenmesi (URL ve benzeri) yöntemiyle verilir (Resmî Gazete, 09.06.2021,Sayı 31506 Mükerrer).

12 **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı**, 4733 Sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un Cezai Hükümler başlıklı 8. maddesinin 2. paragrafının (k) bendi gereğince tütün mamul-

- **Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü,** Talih Oyunları Daire Başkanlığı[13]
- **Türkiye Jokey Kulübü**[14]
- **Spor Toto Teşkilat Başkanlığı**[15]
- Diyanet İşleri Başkanlığı, **Din İşleri Yüksek Kurulu**[16]
- Diyanet İşleri Başkanlığı, **Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu**[17]
- **Radyo ve Televizyon Üst Kurulu**[18]

---

leri veya alkollü içkilerin, **etil alkol, metanol, makaron, sarmalık kıyılmış tütünün ve yaprak sigara kâğıdının** (28.10.2020 tarihli ve 7255 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile eklenmiştir) tüketicilere satışı İnternet üzerinden yapılması halinde 5651 sayılı Kanun'da öngörülen usullere göre erişimin engellenmesine karar verebilir ve bu kararlar hakkında da anılan Kanun hükümleri uygulanır. Bu yetkiye ayrıca Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin (Resmî Gazete Tarihi: 07.01.2011 Resmî Gazete Sayısı: 27808) 26(1) maddesinde de yer verilmiştir. Uygulama pratiğinde ise bu yetkinin Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulan **Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı** tarafından kullanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda erişime engellenen web sitelerinin de Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan ziyade Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından erişime engellendiği gözlemlenmektedir.

13 **Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Talih Oyunları Daire Başkanlığı,** Sanal Ortamda Oynatılan Talih Oyunları Hakkında Yönetmeliğin (Resmi Gazete Tarihi: 14.03.2006 Resmî Gazete Sayısı: 26108), "**İdareye ve yargı mercilerine başvuru**" başlıklı 7. maddesi kapsamında "oynatıldığı tespit edilen talih oyunlarına ilişkin sanal ortamlara ve/veya İnternet sitelerine hizmet veren servis sağlayıcılarının bu sitelere ve/veya sanal ortamlara yönelik hizmet ve yayınlarının durdurulması ve yasak eylemlerin cezalandırılması istemiyle" ilgili yargı mercileri nezdinde derhal başvuruda bulunabilir. Bu Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince ilgili yargı mercilerince talih oyunlarının oynatıldığı sanal ortamların faaliyetlerinin durdurulmasına karar verilmesi halinde, **Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü** bu kararlar gereği için derhal Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna erişimin engellenmesi için bildirimde bulunur.

14 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun kapsamında Türkiye sınırları içerisinde at yarışları düzenlemeye, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen yarışlar üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etmeye Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilidir. Tarım ve Orman Bakanlığınca at yarışlarına dayalı müşterek bahisleri tertip etme hak ve yetkisi **Türkiye Jokey Kulübüne** devredilmiştir. Uygulamada Türkiye Jokey Kulübü tarafından alınan erişim engelleme kararlarının **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu** tarafından uygulandığı görülmektedir.

15 **Spor Toto Teşkilat Başkanlığı**, 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesi (Değişik: 12/7/2013-6495/3 md) gereği bu madde kapsamına giren suçlarla ilgili olarak, 5651 sayılı Kanunun erişimin engellenmesine ilişkin hükümlerini uygulamaya yetkilendirilmiştir. Spor Toto Teşkilat Başkanlığının yetkilendirmesi Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği ile belirlenmiştir (Resmî Gazete Tarihi: 21.12.2008 Sayı: 27087).

16 **Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu** da bazı içerikler açısından erişimin engellenmesine yetkilendirilmiştir. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un **Din İşleri Yüksek Kurulu** ile ilgili 5. maddesine (Değişik: 1/7/2010-6002/4 md) 2018 yılında eklenen bir ek fıkra (Ek fıkra: 2/7/2018 -KHK/703/141 md) ile İslam Dininin temel nitelikleri açısından sakıncalı olduğu Kurul tarafından tespit edilen meallerin, Başkanlığın yetkili ve görevli mercie müracaatı üzerine basım ve yayımının durdurulmasına, dağıtılmış olanların toplatılmasına ve imha edilmesine karar verilir. Yayının İnternet ortamında yapılması halinde, Başkanlığın müracaatı üzerine, yetkili ve görevli merci bu yayınla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verebilir. Bu kararlar uygulanmak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** gönderilir (2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 141 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "sulh hukuk mahkemesi" ve "Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına" ibareleri sırasıyla, "yetkili ve görevli merci" ve "Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığına" şeklinde değiştirilmiştir).

17 **Diyanet İşleri Başkanlığı** bünyesindeki **Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu**nun onay ve mührü bulunmayan mushaflar, cüzler halindeki mushaflar, mealli mushaflar ile sesli, görüntülü ve elektronik ortamda hazırlanan Kur'an-ı Kerimler basılamaz ve yayınlanamaz. Onaysız veya mühürsüz basıldığı veya yayımlandığı tespit edilen mushaf ve cüzler halindeki mushaflar ile sesli, görüntülü ve elektronik ortamda hazırlanan Kur'an-ı Kerim yayınlarının Başkanlığın yetkili ve görevli mercie müracaatı üzerine basım ve yayımının durdurulmasına, dağıtılmış olanların toplatılmasına ve imha edilmesine karar verilir. Bu yayınların İnternet ortamında yapılması halinde, Başkanlığın müracaatı üzerine, yetkili ve görevli merci bu yayınla ilgili olarak erişimin engellenmesi kararı verebilir. Bu kararlar uygulanmak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** gönderilir.

18 **Radyo ve Televizyon Üst Kurulu**, 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'a 2018 yılında eklenen **29/A maddesi** (Ek: 21/3/2018-7103/82 md) ile **lisansız yayın hizmetlerinin İnternet ortamında sunumu durumunda erişimin engellenmesini** talep etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bu kapsamda, Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar,

- **Yüksek Seçim Kurulu**[19]
- **Ticaret Bakanlığı**, **Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü**[20]
- **Hazine ve Maliye Bakanlığı**[21]
- Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu kapsamındaki tüm **"yetkili kuruluşlar"**[22]

---

bu hak ve lisansları ile yayınlarını bu Kanun ve 5651 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak internet ortamından da sunabilirler. Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini sadece internet ortamından sunmak isteyen medya hizmet sağlayıcılar Üst Kuruldan yayın lisansı, bu yayınları İnternet ortamından iletmek isteyen platform işletmecileri de Üst Kuruldan yayın iletim yetkisi almak zorundadır. Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunmayan ya da bu hak ve/veya lisansı iptal edilen gerçek ve tüzel kişilerin yayın hizmetlerinin İnternet ortamından iletildiğinin Üst Kurulca tespiti halinde Üst Kurulun talebi üzerine sulh ceza hakimlikleri tarafından İnternet ortamındaki söz konusu yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu kararlar, gereği yapılmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı hakkında 5651 sayılı Kanunun 8/A maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları uygulanır. İçerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu Üst Kurulun görev alanına ilişkin uluslararası antlaşmalar ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yaptığı Üst Kurulca tespit edilen bir başka ülkenin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcılarının veya platform işletmecilerinin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletimi ile İnternet ortamından Türkçe olarak Türkiye'ye yönelik yayın yapan veya yayın dili Türkçe olmamakla birlikte Türkiye'ye yönelik ticari iletişim yayınlarına yer veren yayın kuruluşlarının yayın hizmetleri hakkında da erişimin engellenmesi yaptırımı uygulanabilir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili yönetmeliğin hazırlanma süreci 2019 içinde tamamlanmış ve Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete'de (Resmî Gazete Tarihi: 01.08.2019 Resmî Gazete Sayısı: 30849) yayınlanmıştır.

19 **Yüksek Seçim Kurulu**, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un "Basın, iletişim araçları ve internette propaganda" başlıklı 55/B maddesi kapsamında seçimler sırasında "oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır" hükmüne istinaden bu tip yayınlar ile ilgili olarak erişimin engellenmesini talep edebilir. Uygulamada "geçici" olarak uygulanması gereken bu yetkiye istinaden alınan erişimin engellenmesi kararlarının süre belirtilmeden uygulandığı ve uygulamanın da Erişim Sağlayıcılar Birliği üzerinden yapıldığı görülmektedir.

20 Ticaret Bakanlığı bünyesinde yer alan **Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü** tarafından 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un saadet zincirleriyle alakalı ve piramit satış sistemleri başlıklı 80. maddesi kapsamında erişimin engellenmesi kararları vermeye başlamıştır. Bu maddenin üçüncü paragrafında "Bakanlık, piramit satış sistemleri ile ilgili gerekli incelemeleri yapmaya ve varsa elektronik sistemin ülkemizde durdurulması dâhil ilgili kamu kurum veya kuruluşlarıyla iş birliği içinde gerekli önlemleri almaya yetkilidir" denilmiştir. Bu kapsamda alınan kararlar da uygulanmak üzere mevzuatta bu yönde bir yetkilendirme söz konusu olmamasına rağmen Erişim Sağlayıcılar Birliğine gönderilmektedir.

21 7194 Sayılı **Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**'un (Resmî Gazete Tarihi: 07.12.2019 Resmî Gazete Sayısı: 30971) "Vergi güvenliği" başlıklı 7. maddesinin 1. fıkrası kapsamında 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına veya Türkiye'deki yetkili temsilcisine, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir İdaresi Başkanlığının İnternet sitesinde ilan edilir. 7. maddenin 2. fıkrası kapsamında ise Gelir İdaresi Başkanlığının ilanından itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde, **dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin**, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar **engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir** ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren yirmi dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Ayrıca bkz. Dijital Hizmet Vergisi Uygulama Genel Tebliği (Resmî Gazete, 20.03.2020, Sayı 31074), G. Vergi Güvenliği.

22 7223 sayılı **Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu**'nun (Resmî Gazete Tarihi: 12.03.2020 Resmî Gazete Sayısı: 31066) "**Yetkili kuruluşun denetime ilişkin diğer yetkileri**" başlıklı 17. maddesinin 2. fıkrası kapsamında "Piyasaya arz edilen veya piyasada bulundurulan uygun olmayan bir ürünün internet üzerinden ta-

- **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı sanayi ve teknoloji il müdürleri**[23]
- **Valilikler ve İçişleri Bakanlığı**[24]
- **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu**[25]
- **Türkiye Futbol Federasyonu**[26]

---

nıtımı ve satışının yapılması halinde yetkili kuruluş, aracı hizmet sağlayıcıya içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunur. İçeriğin yirmi dört saat içerisinde aracı hizmet sağlayıcı tarafından çıkarılmaması halinde **yetkili kuruluş uygun olmayan ürüne ilişkin içeriğe erişimin engellenmesine karar verir** ve bu kararı uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir. İnternet sitesinin doğrudan iktisadi işletmeciye ait olması durumunda aynı uygulama yapılır. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı **içeriğe erişimin engellenmesi** (URL vb.) yöntemiyle verilir". Bu Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3. maddesi kapsamında "**yetkili kuruluş**", "ürünlere ilişkin teknik düzenlemeleri hazırlayan, yürüten veya ürünleri denetleyen" kamu kuruluşlarını kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Bu yetki 12.03.2021 tarihinden itibaren kullanılacaktır. Ayrıca bkz. Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Çerçeve Yönetmelik (Resmî Gazete, 10.07.2021, Sayı: 31537), madde 16(5): "Yetkili kuruluşlar, dördüncü fıkranın (h) bendinde belirtilen taleplerini, Kanunun 17. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemle iktisadi işletmeciye bildirir. Yetkili kuruluşlar, içeriğe erişimin yirmi dört saat içerisinde kısıtlanmaması halinde ise Kanunun 17. maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde erişimin engellenmesine karar verir ve bu kararı uygulamak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir".

23 **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinin** içeriğe erişimin engellenmesi kararı başlıklı 32. maddesinin 1. fıkrası kapsamında sanayi ve teknoloji il müdürlükleri "tarafından yapılan bildirimden itibaren içeriğin yirmi dört saat içerisinde aracı hizmet sağlayıcı tarafından çıkarılmaması halinde aracı hizmet sağlayıcının merkezinin bulunduğu yerdeki il müdürü **uygun olmayan ürüne ilişkin içeriğe erişimin engellenmesine karar verir** ve bu kararı uygulanmak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir**" (Resmî Gazete, 14.07.2021, Sayı 31541).

24 2860 Sayılı **Yardım Toplama Kanunu**'nun "izin alma zorunluluğu" başlıklı 6. maddesine 27.12.2020 tarihli 7262 Sayılı Kanun'un 7. maddesi ile eklenen 3. fıkra ile "İzinsiz yardım toplama faaliyetinin **internet ortamında yapıldığının tespiti hâlinde** ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı tarafından içerik ve/veya yer sağlayıcıya, yardım toplama faaliyetine ilişkin içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunulur. İçeriğin en geç yirmi dört saat içinde içerik ve/veya yer sağlayıcı tarafından çıkarılmaması veya içerik ve yer sağlayıcıya ilişkin bilgilerin edinilememesi ya da teknik nedenlerle bildirimde bulunulamaması hâlinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı internet ortamındaki söz konusu **içeriğe ilişkin erişimin engellenmesine karar verilmesi için sulh ceza hâkimliğine** başvurur. Hâkim, talebi en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar ve gereği yapılmak üzere doğrudan **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** gönderir. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı, içeriğe erişimin engellenmesi (URL vb.) yöntemiyle verilir."

25 5411 Sayılı **Bankacılık Kanunu** kapsamında **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna** bu kanunun suçlarla ilgili ikinci bölümünde yer alan "izinsiz faaliyette bulunmak" başlıklı 150. maddesinin 3. fıkrası ile izinleri almaksızın banka gibi faaliyet gösteren ya da mevduat kabul eden yahut katılım fonu toplayan gerçek kişiler ile tüzel kişilerle ilgili Kurumun "ilgili Cumhuriyet başsavcılığını muhatap talebi üzerine sulh ceza hâkimince, dava açılması hâlinde davaya bakan mahkemece iş yerlerinin faaliyetleri ve reklamlar geçici olarak durdurulur, ilânları toplatılır, bu aykırılıkların internet aracılığıyla işlendiğinin tespit edilmesi durumunda içerik ve yer sağlayıcıları yurt içinde ise internet sitelerine **erişim engellenir**. Bu tedbirler, hâkim kararıyla kaldırılıncaya kadar devam eder. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır (Değişik fıkra: 20.02.2020-7222 sayılı Kanun, 17. madde). 150. maddeye yeni eklenen 4. fıkra ile bu maddenin "birinci ve ikinci fıkralardaki aykırılıkların içerik ve yer sağlayıcıları yurt dışında bulunan internet siteleri aracılığıyla gerçekleştirilmesi durumunda **bu internet sitelerine erişim**, **Kurumun başvurusu** üzerine **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu** tarafından **engellenir**" denilmiştir (Ek fıkra: 20.02.2020-7222 Sayılı Kanun, 17. madde). Benzer bir yetki, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna **6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri** Kanununun izinsiz faaliyette bulunmak başlıklı 46. maddesi ile de verilmiştir. Bu maddenin 4. fıkrasında, bu kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın finansal kiralama, faktoring, finansman ve tasarruf finansman faaliyetlerinde bulunulduğu durumlarda ve "bu aykırılıkların İnternet ortamında gerçekleşmesi hâlinde Kurum tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar uygulanmak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** gönderilir" denilmiştir (Ek: 04.03.2021-7292 Sayılı Kanun, 11. madde).

26 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında **Türkiye Futbol Federasyonuna** yayın haklarının korunması ile ilgili Ek-1 maddesi gereğince **(1) Türkiye Cumhuriyeti sınırları**

- **Çocuk Koruma Kanunu kapsamındaki "ilgililer"**[27]

Görüldüğü üzere **20'den fazla farklı kurum ve kuruluşa** çeşitli düzenlemeler altında erişim engelleme yetkisi veya talep etme yetkisi verilmiş ve bu yetkilerin büyük bir kısmı "**idari tedbir**" yoluyla ve yargı onayı şartı aranmadan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu veya Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilerek kullanılmaktadır.

2021 İÇİNDE ERİŞİME ENGELLENEN ALAN ADLARI, URL, HABER VE İÇERİKLER

ALAN ADLARI ENGELLEME UYGULAMALARI GENEL DEĞERLENDİRME

EngelliWeb projesi kapsamında **2021 yılı içinde** tespit edebildiğimiz kadarıyla Türkiye'den **toplam 107.706** alan adı erişime engellenmiştir. Bu engellemelerin çoğunluğu **Şekil 2**'de görüleceği üzere **98.044 alan adı** (**%91**), BTK Başkanı tarafından 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında erişime engellenmiştir. **5.834** alan adına hakimlik, savcılık ve mahkeme kararlarıyla, **2.143** alan adına Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, **657** alan adına Sağlık Bakanlığı, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından, **471** alan adına Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı (Tarım ve Orman Bakanlığı) tarafından, **431** alan adına Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından, **110** alan adına Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından, **12** alan adına Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ("BDDK") tarafından, **2** alan adına Türkiye Jokey Kulübü ("TJK") tarafından ve **2** alan adına Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından erişimin engellendiği tespit edilmiştir.

Bu engellemelerle birlikte genel toplamda **2021 yılı sonu itibarıyla Türkiye'den toplam 574.798 alan adına erişim engellenmiştir. Şekil 3 ve 4**'te görüleceği üzere 2021 sonu itibarıyla Türkiye'den erişime engellen web sitelerinin **129.160** tanesi ka-

---

içindeki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların İnternet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi halinde, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) erişimin engellenmesine **Yönetim Kurulu** tarafından karar verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar uygulanmak üzere 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Bu karara karşı bir hafta içinde sulh ceza hâkimliğine itiraz edilebilir. Erişimin engellenmesiyle ilgili iş ve işlemleri yapmak üzere TFF bünyesinde idari birim kurulur. **Yönetim Kurulu, bu madde kapsamındaki yetkisini idari birimde görev alacak kişilere devredebilir**. **(2)** Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışındaki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların İnternet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi halinde, yayın hakkı sahibinin talebi üzerine birinci fıkra hükmü uygulanır. Şu kadar ki, talebin yapılabilmesi için yayın hakkına ilişkin sözleşmenin TFF'ye bildirilmesi ve hak sahipliğinin ispat edilmesi zorunludur. **(3)** Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yönetim Kurulu tarafından çıkartılacak talimatla belirlenir (Ek: 21.12.2021-7346 Sayılı Kanun, 29. madde).

27 5395 sayılı **Çocuk Koruma Kanununun** içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi başlıklı 41/G maddesinin 1. fıkrası kapsamında "çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması kapsamında çocuğun uzman veya öğretmen tarafından yükümlüden ya da hak sahibinden teslim alındığı veya diğerine teslim edildiği sırada **kayda alınan ses veya görüntülerin İnternet ortamında yayınlanması nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden ilgililer**, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9. maddesi uyarınca içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesini isteyebilir" (Ek: 24.11.2021-7343 Sayılı Kanun, 45. madde). Ayrıca bkz. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Dair Yönetmelik (Resmî Gazete, 04.08.2022, Sayı 31913), madde 53.

Şekil 2: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2021)

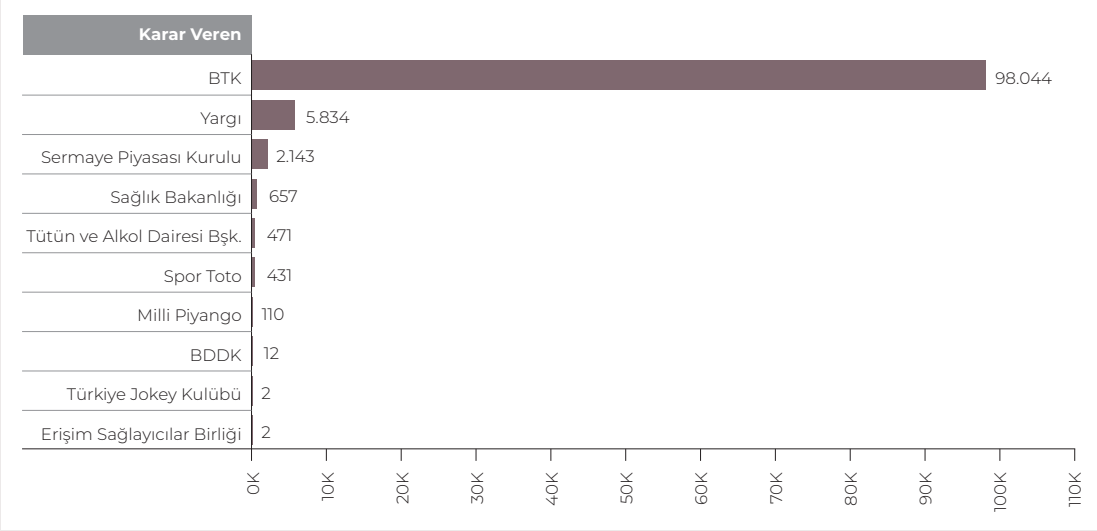

patılana kadar TİB, **387.417** tanesi TİB kapandıktan sonra **BTK Başkanı** tarafından olmak üzere **516.577 tanesi idari tedbir kararları ile 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında** erişime engellenmiştir. **40.917 alan adı ve web sitesine de yargı** (sulh ceza hakimlikleri, savcılıklar ve mahkemeler) tarafından erişim engellenmiştir. Ayrı-

Şekil 3: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (Toplam: 2006-2021)

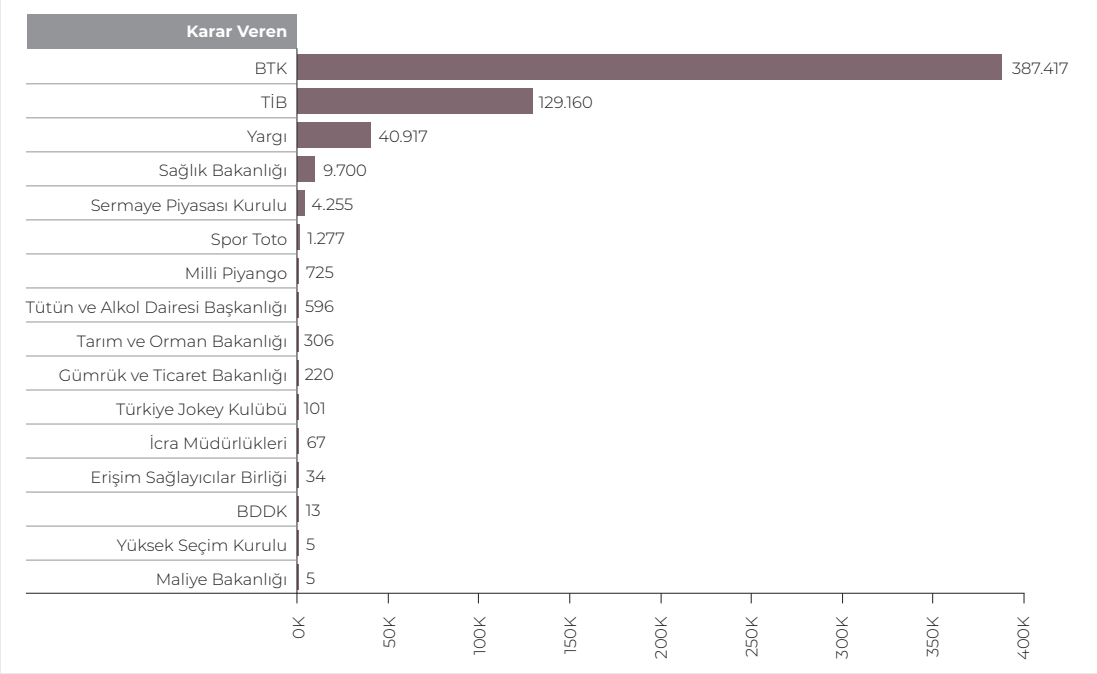

Şekil 4: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (Toplam)

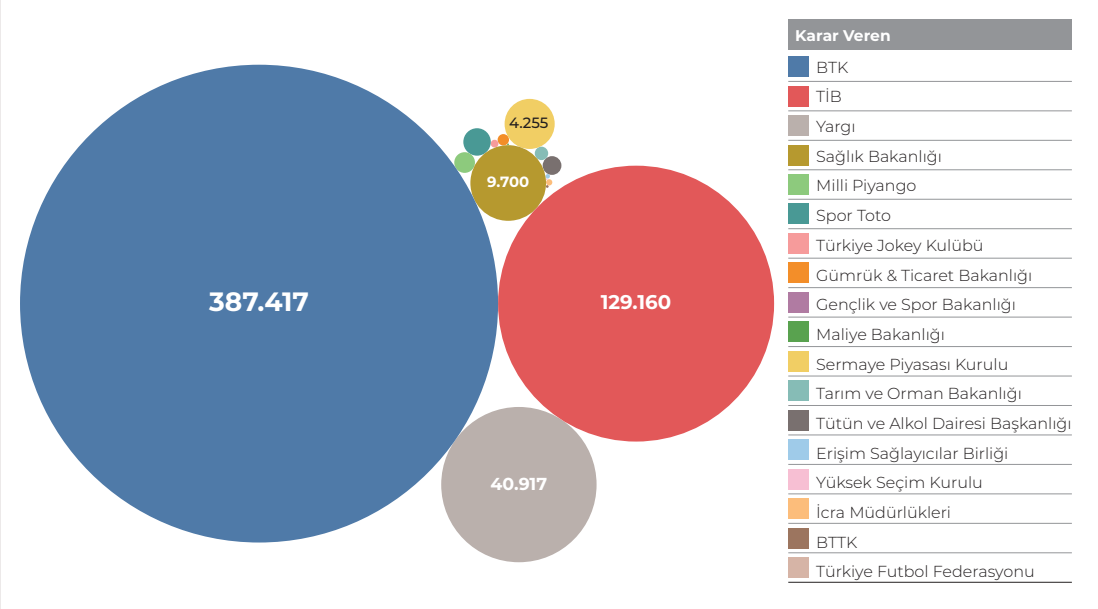

ca, genel toplamda **9.700** web sitesi Sağlık Bakanlığı tarafından, **4.255** web sitesi Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, **1.277** web sitesi Spor Toto Başkanlığı tarafından, **725** web sitesi Milli Piyango tarafından, **596** web sitesi Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı tarafından (Tarım ve Orman Bakanlığı), **306** web sitesi Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, **220** web sitesi Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, **101** web sitesi Türkiye Jokey Kulübü tarafından, **67** web sitesi icra müdürlükleri tarafından, **34** web sitesi Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından, **13** web sitesi BDDK tarafından, **5**'er web sitesi de Yüksek Seçim Kurulu ("YSK") ve Maliye Bakanlığı tarafından erişime engellenmiştir.

5651 SAYILI KANUN'UN 8. MADDESİ KAPSAMINDA ERİŞİME ENGELLENEN ALAN ADLARI

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun 4 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe girmişti. 5651 Sayılı Kanun'un 8. maddesine Temmuz 2020 içinde yapılan değişikliklerle[28] erişim engelleme yaptırımının yanı sıra "içeriğin çıkarılması" yaptırımı da eklenmiştir. Değişiklikler sonrasında 8. madde kapsamında "*İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak* ***içeriğin çıkarılmasına*** *ve/veya* ***erişimin engellenmesine*** *karar verilir*" de-

28 29.07.2020 tarihli ve 7253 sayılı Kanunun 4. maddesiyle yapılan değişikliklerle 8. maddenin başlığı "**İçeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesi kararları ile yerine getirilmesi**" şeklinde değiştirilmiştir.

nilerek Türk Ceza Kanununda yer alan; intihara yönlendirme,[29] çocukların cinsel istismarı,[30] uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,[31] sağlık için tehlikeli madde temini,[32] müstehcenlik,[33] fuhuş,[34] kumar oynanması için yer ve imkân sağlama[35] suçları, 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar[36] için içeriğin çıkarılması ve/veya erişim engelleme yaptırımları öngörülmüştür.

8. maddedeki suçlarla ilgili içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının verilmesi iki koldan mümkün kılınırken, "**Koruma Tedbiri**" olarak soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararları verilebilir. Fakat, 8. madde kapsamındaki içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararları ağırlıkla "**İdari Tedbir**" kararlarıyla kapatılana kadar TİB, sonrasında ise BTK Başkanı tarafından 8. maddede yer alan suçları oluşturan yayınların içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsa bile, içerikler çocukların cinsel istismarı, fuhuş veya kumar oynanması için yer ve imkân sağlama suçu içeriyorsa re'sen BTK Başkanı tarafından verilebilir hükmüne istinaden verilmektedir.[37]

BTK Başkanı'na yurt dışındaki **müstehcen** sitelerle ilgili erişim engelleme yetkisi Anayasa Mahkemesi tarafından 07.02.2018 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan bir kararla iptal edilmiştir. EngelliWeb 2018, 2019 ve 2020 raporlarımızda da değerlendirildiği üzere Danıştay 13. Dairesinden itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesine gelen başvuru ile ilgili kararında Anayasa Mahkemesi, BTK Başkanı'na 5651 sayılı Kanun'un 8/4 maddesi ile verilen yurt dışındaki **"müstehcen"** (madde 8/1(5)) **sitelere erişim engelleme yetkisini oyçokluğu ile Anayasa'ya aykırı buldu ve iptal etti**.[38] Anayasa Mahkemesi iptal ettiği yetki ile ilgili olarak "*içeriği suç oluşturan bir yayının, suç işlemek veya işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla faaliyette bulunmayan, kitlesel haberleşme ve iletişim sağlayan internet sitelerinde paylaşılması durumunda da **hâkim onayı gerekmeksizin** idarece resen erişimin engellenmesi kararı verilmesine olanak tanımaktadır*" demiş ve BTK Başkanı tarafından bu tip kararların re'sen ve hakim onayı olmadan alınmasının sorunlu olduğuna dikkat çekmiş ve hukuk devletinin temel ilkelerinden bir tanesi olan "**belirlilik**" ilkesine aykırı olduğuna hükmetmiştir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına imkân tanımaması gerekir.

---

29 TCK, 84. madde.
30 TCK, 103/1. madde.
31 TCK, 190. madde.
32 TCK, 194. madde.
33 TCK, 226. madde.
34 TCK, 227. madde.
35 TCK, 228. madde.
36 29.04.1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar, 5651 sayılı Kanun'un kapsamına 25.03.2020 tarihli 7226 Sayılı Kanunun 32. maddesi ile eklenmiştir.
37 Bkz. 5651 Sayılı Kanun, madde 8(4).
38 AYM, E. 2015/76., K. 2017/153, K.T. 15.11.2017, R.G. Tarih – Sayı: 7.2.2018 – 30325.

Şekil 5: 2018-2021: BTK v. Yargı 8. Madde Erişim Engelleme Kararları Karşılaştırması

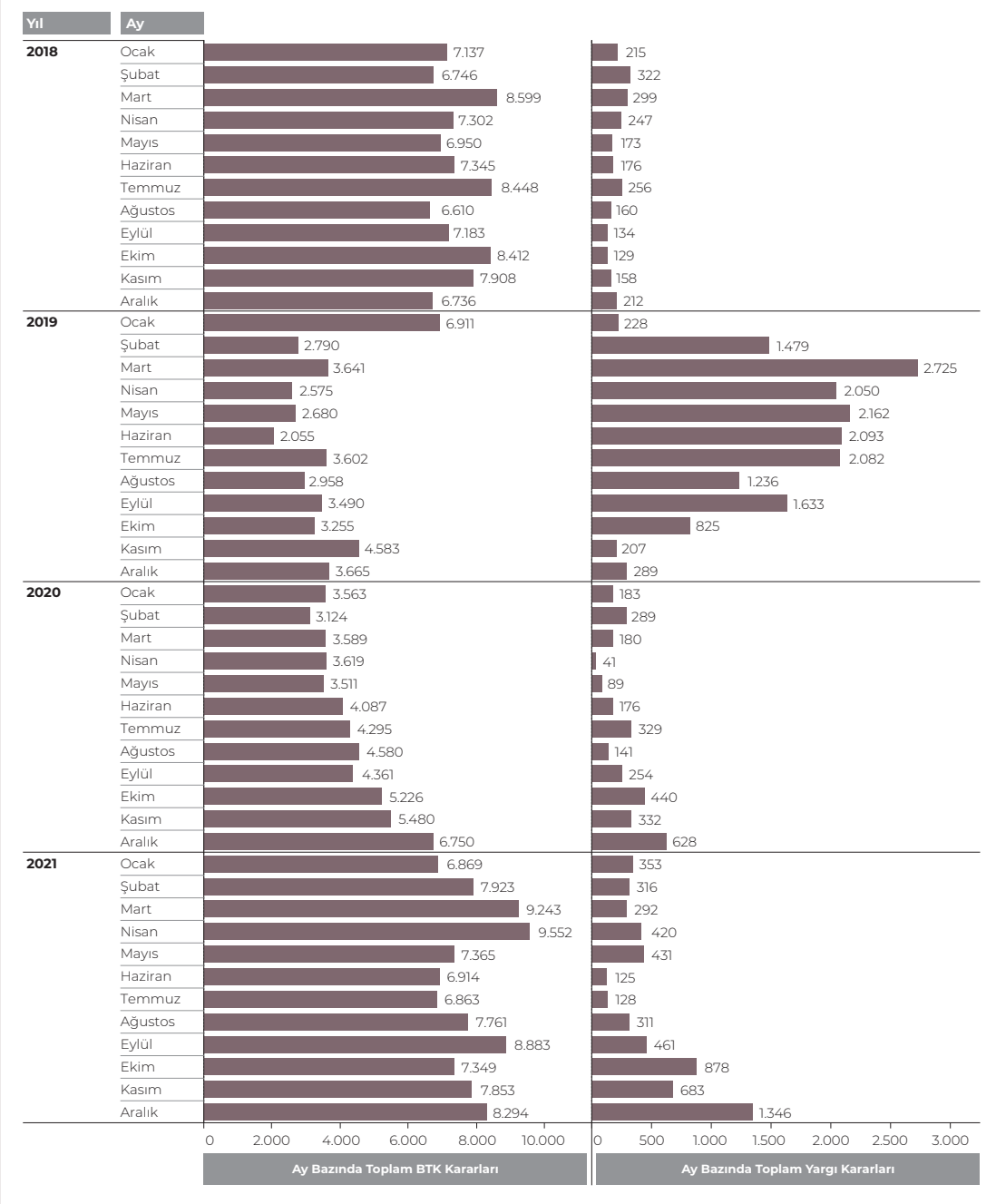

Anayasa Mahkemesi bu kararının Resmî Gazetede (**07.02.2018**) yayımlanmasından itibaren bir yıl sonra (**07.02.2019**) yürürlüğe girmesine karar vermiş ve **07.02.2019** tarihi itibarı ile 5651 sayılı Kanun'da yeni bir değişiklik de yapılmadığı için BTK Başkanının yasa gereği **yurt dışındaki müstehcen sitelere re'sen idari tedbir yoluyla erişim engelleme yetkisi sona ermiştir**. Bu tarih itibarı ile müstehcenlik suçuna istinaden

Şekil 6: Yargı-BTK Erişim Engelleme (2017-2021) Karşılaştırma

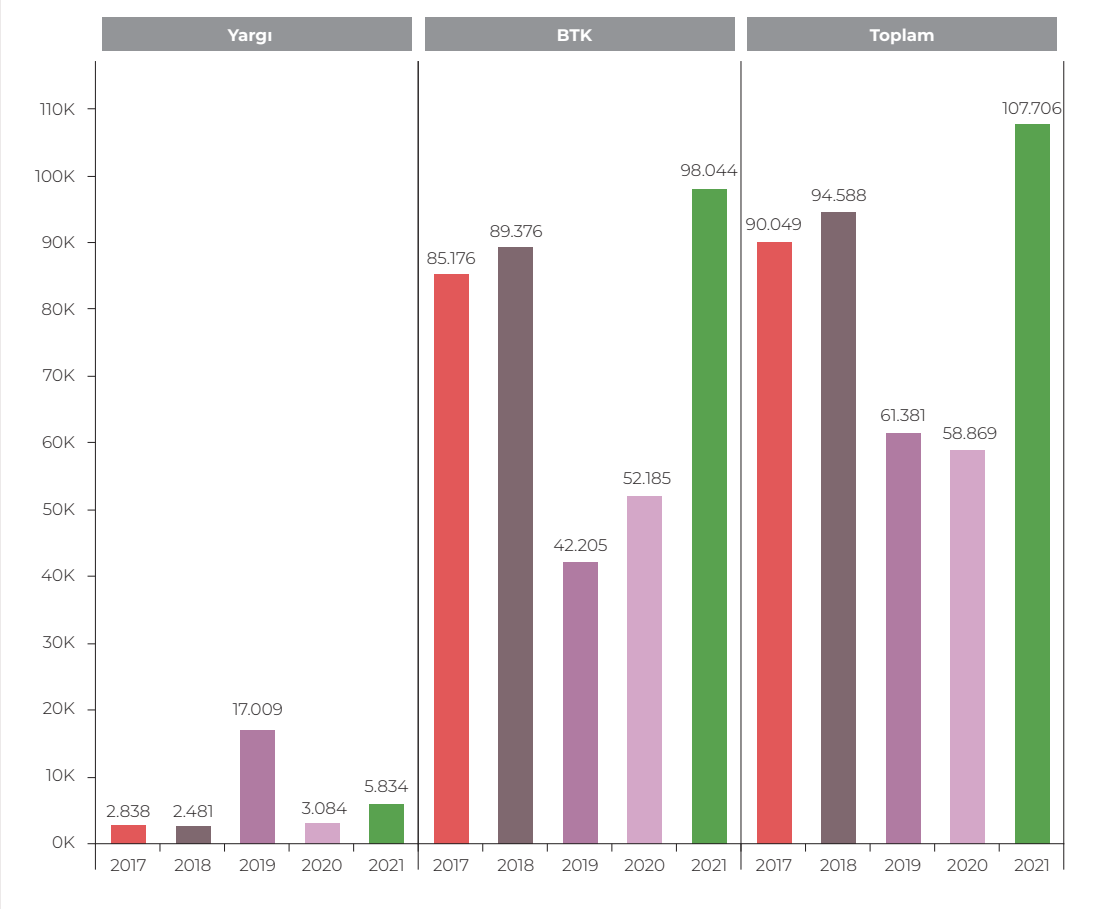

erişimin engellenmesi kararları ancak sulh ceza hakimlikleri tarafından verilebilecektir. Uygulamada ise 2019 içinde BTK Başkanı tarafından re'sen idari tedbir yoluyla müstehcen web sitelerine erişim engelleme uygulamasına devam edildiği 2019 raporumuzda belirtilmiş, BTK Başkanı idari tedbir kararları ile 2020 yılı içinde de hakim onayı alınmadan Anayasa Mahkemesinin iptal kararı hiçe sayılarak hukuka aykırı bir şekilde karar alınmaya devam edildiği gözlemlenmiştir. Aşağıda görüleceği üzere (**şekil 5-7**), 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında verilen erişimin engellenmesi istatistiki verileri karar veren merciiler bazından değerlendirildiğinde, her ne kadar Anayasa Mahkemesinin iptal kararı yürürlüğe girdikten sonra Şubat-Ekim 2019 arasında bu karara uyulmuş ve bu dönemde BTK Başkanının idari tedbir kararlarını sulh ceza hakimliklerine onaylattığı görülmekte ise de, Kasım 2019'dan sonraki aylarda ve 2020 sonuna kadar BTK Başkanı tarafından engellenen alan adlarında ciddi artış görülürken, yargı tarafından erişime engellenen alan adı sayısında ise ciddi düşüş görülmektedir. BTK Başkanı tarafından erişime engellenen web sitelerinin büyük bir kısmını müstehcen sitelerin oluşturduğu dikkate alındığında, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının hiçe sayılarak hukuka aykırı bir şekilde karar alınmaya devam edildiği düşü-

nülmektedir. Bir başka deyişle, BTK başkanı tarafından müstehcen olduğu düşünülen web sitelerine uygulanan idari tedbir uygulamaları, hakim onayı olmadığı durumlarda hukuka aykırıdır. Bu hukuka aykırılık, 2021 yılında da devam etmiştir.

Şekil 7: 2006-2021: Yıllara Göre TİB, BTK ve Yargı Karşılaştırması

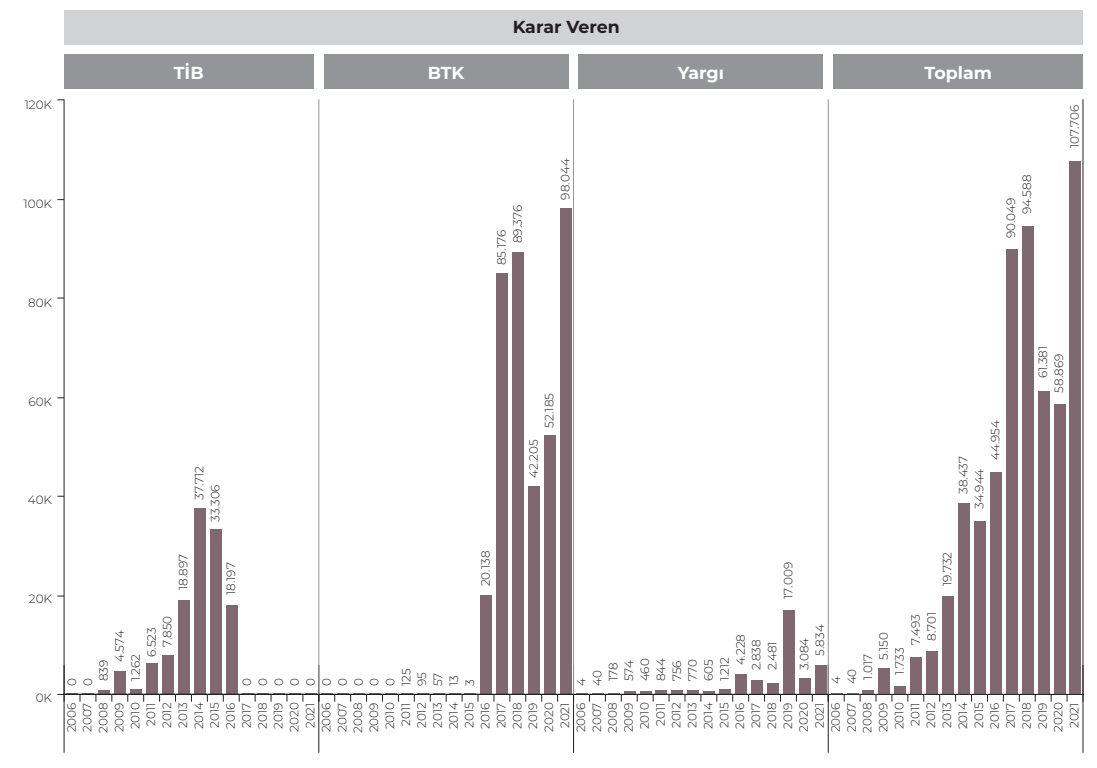

2021 içinde tespit edebildiğimiz kadarıyla BTK Başkanı tarafından toplam **98.039 idari tedbir kararıyla 98.044 alan adı ve web sitesine** erişim engellenmiştir. 2021 içinde erişime engellenen alan adlarının **67.805** tanesini (yaklaşık **%63**) kumar ve bahis siteleri oluşturmaktadır.

5651 SAYILI KANUN'UN 8/A MADDESİ KAPSAMINDAKİ YAPTIRIMLAR

5651 sayılı Kanunun 8. maddesine milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması ile ilgili eklenen 16 sayılı paragrafla TİB'e verilen erişim engelleme yetkisi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildikten[39] sonra 5651 sayılı Kanun'a "*Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi*" başlıklı yeni bir 8/A maddesi 27.03.2015 tarihinde eklenmiştir. 8/A maddesiyle öncelikle **hakimlere** yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması sebeplerinden

39 AYM, E.2014/149, K.2014/151, K.T. 2/10/2014.

bir veya birkaçına bağlı olarak internet ortamında yer alan yayınla ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verme yetkisi verilmiştir.

Ayrıca, 8/A maddesi kapsamında 27.03.2015 tarihinden 02.07.2018 tarihine kadar **Başbakanlığa**, bu tarihten sonra ise **Cumhurbaşkanlığına gecikmesinde sakınca bulunan** hallerde yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması amacı ile İnternet içeriklerinin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesini BTK Başkanı'ndan talep etme yetkisi verilmiştir. Benzer şekilde, "**ilgili bakanlıklar**" adı altında yürütme organlarına da millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması amacı ile İnternet içeriklerinin çıkarılması ve/veya engellenmesini BTK Başkanı'ndan talep etme yetkisi verilmiştir.

BTK Başkanı bu talepleri değerlendirip İnternet ortamında yer alan yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verebilir. Karar, Başkan tarafından derhâl erişim sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. İçerik çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhâl ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren **dört saat içinde** yerine getirilir.

8/A maddesi kapsamında erişim engeli talebi BTK Başkanı tarafından yerine getirilirken, Başkanın idari tedbir uygulamasını **24 saat içinde** sulh ceza hakimliklerinin onayına sunması ve hakimliklerin de **48 saat içinde** bu talepleri değerlendirip, karara bağlaması gerekiyor. Bu madde kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararları, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, İnternet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir.

8/A maddesi özellikle **07.06.2015** genel seçimlerinden sonra siyasi bir susturucu araç olarak kullanılmaya başlanmış, **22.07.2015** ve **12.12.2016** tarihleri arasında Başbakanlığın talebi üzerine TİB tarafından erişime engellenerek Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin onayına sunulan **153 tane** erişim engelleme kararı verilmiştir.[40] **13.12.2016** itibarı ile ise BTK Başkanı tarafından Başbakanlık ve ilgili bakanlıkların talepleri üzerine verilen idari tedbir kararları Ankara sulh ceza hakimlikleri tarafından işleme konulmaya başlanmış ve **02.07.2018** tarihine kadar **9 farklı sulh ceza hakimliği** tarafından 8/A maddesine dayanılarak **151 ayrı erişim engelleme kararı** daha verilmiştir.

---

40 Bkz. Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin 2015/609, 2015/631, 2015/645, 2015/646, 2015/647, 2015/648, 2015/650, 2015/662, 2015/672, 2015/682, 2015/691, 2015/705, 2015/710, 2015/713, 2015/720, 2015/723, 2015/728, 2015/751, 2015/759, 2015/763, 2015/765, 2015/769, 2015/771, 2015/774, 2015/778, 2015/779, 2015/790, 2015/792, 2015/810, 2015/828, 2015/829, 2015/837, 2015/839, 2015/840, 2015/845, 2015/860, 2015/861, 2015/871, 2015/878, 2015/887, 2015/891, 2015/897, 2015/898, 2015/899, 2015/902, 2015/903, 2015/915, 2015/930, 2015/931, 2015/937, 2015/947, 2015/955, 2015/958, 2015/960, 2015/972, 2015/1003, 2015/1012, 2015/1015, 2015/1021, 2015/1107, 2015/1169, 2015/1197, 2016/01, 2016/02, 2016/28, 2016/53, 2016/57, 2016/65, 2016/74, 2016/129, 2016/205, 2016/219, 2016/293, 2016/311, 2016/320, 2016/328, 2016/329, 2016/354, 2016/374, 2016/442, 2016/444, 2016/445, 2016/474, 2016/492, 2016/539, 2016/553, 2016/574, 2016/574, 2016/588, 2016/614, 2016/615, 2016/693, 2016/696, 2016/701, 2016/722, 2016/726, 2016/753, 2016/775, 2016/776, 2016/781, 2016/809, 2016/826, 2016/834, 2016/846, 2016/847, 2016/849, 2016/869, 2016/875, 2016/880, 2016/896, 2016/905, 2016/908, 2016/949, 2016/957, 2016/959, 2016/972, 2016/975, 2016/987, 2016/995, 2016/1002, 2016/1036, 2016/1040, 2016/1047, 2016/1076, 2016/1084, 2016/1093, 2016/1108, 2016/1113, 2016/1127, 2016/1145, 2016/1187, 2016/1195, 2016,/1223, 2016/1239, 2016/1248, 2016/1260, 2016/1286, 2016/1346, 2016/1415, 2016/1469, 2016/1500 sayılı kararları.

Şekil 8: Yıllara göre 5651 Sayılı Kanun Kapsamında Alınan 8/A Karar Sayıları

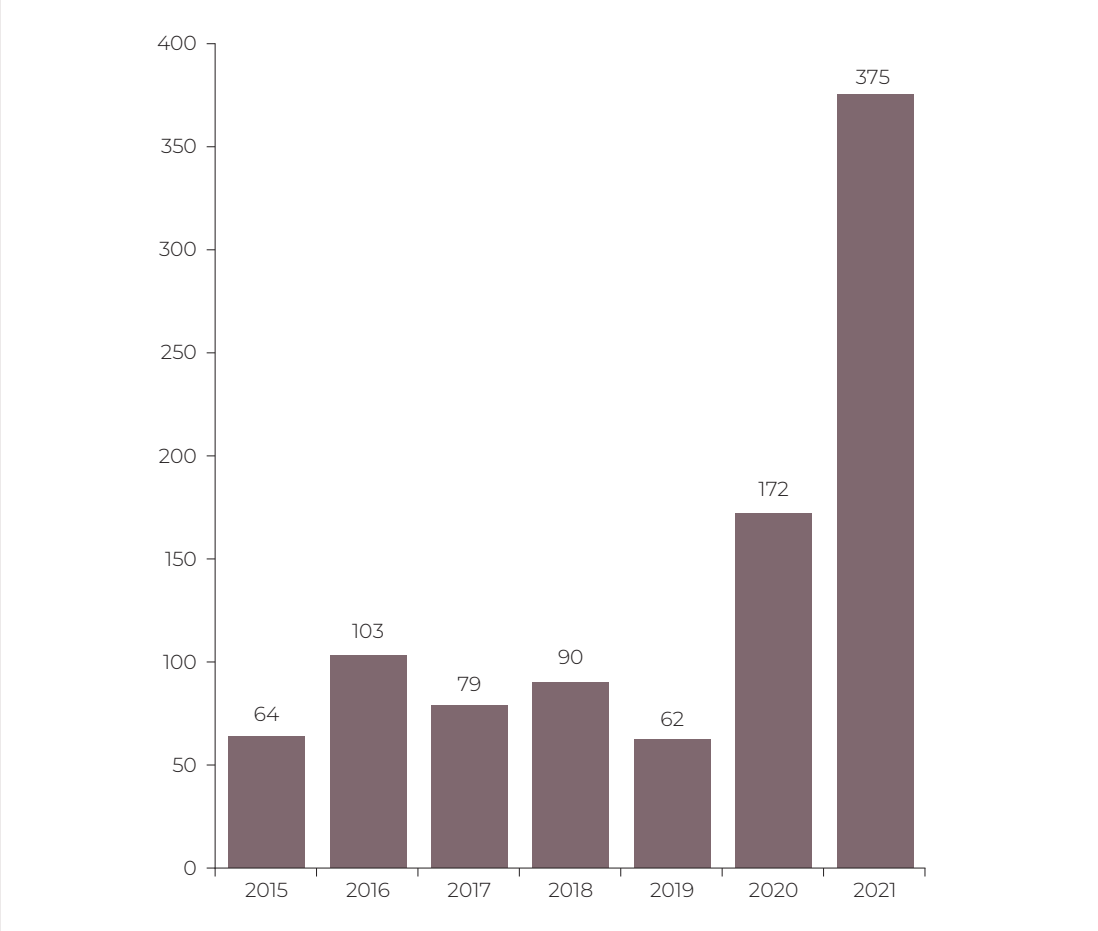

Yıllık bazda ise 2015 yılı içinde toplam **64**, 2016 yılı içinde toplam **103**, 2017 yılı içinde toplam **79**, 2018 içinde toplam **90**, 2019 yılı içinde toplam **62** 8/A kararı ve 2020 yılında da toplam **172** tane 8/A kararı verilmiştir. **2021** yılında ise ciddi bir artış gözlemlenmiş ve toplam **375** tane 8/A kararı verildiği tespit edilmiştir. Genel toplamda da 2021 sonu itibarıyla sulh ceza hakimlikleri tarafından 8/A hükmü taleplerine istinaden **toplam 945 farklı** içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilmiştir. **375 kararla**, 8/A maddesi yürürlüğe girdiğinden beri 2021 yılı, 8/A kararlarının en çok verildiği yıl olmuştur. Bu kararlarla aşağıda detaylandırılacağı üzere **yaklaşık 23.905 İnternet adresine**[41] erişim engellenmiştir.

41 Alan adı ve haber siteleri, haber adresleri ve sosyal medya içerikleri.

8/A KARARLARININ SULH CEZA HAKİMLİKLERİ BAZINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Sulh ceza hakimlikleri bazında bir değerlendirme yapıldığında 2021 sonu itibarı ile verilen toplam **945** karardan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının kapatılmadan önce Gölbaşı yerleşkesinde bulunmasından dolayı arka arkaya **153 tanesinin Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği** tarafından 13.07.2015 ve 07.12.2016 tarihleri arasında verildiği gözlemlenmektedir. Bu dönemki taleplerin büyük bir çoğunluğu Başbakanlık tarafından yapılmıştır. Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının kapatılmasından sonraki süreçte 8/A kararlarının büyük bir çoğunluğu **2019** sonu itibarıyla Ankara'daki sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmiştir. Dolayısıyla, BTK Başkanının talepleri Aralık 2016 içinde Ankara'daki sulh ceza hakimliklerine gönderilmeye başlanmış ve Ankara'daki sulh ceza hakimlikleri tarafından **2019** sonuna kadar toplam **233 8/A kararı** verilmiştir.

Ankara sulh ceza hakimlikleri tarafından **2019 sonu itibarıyla verilen toplam 233 8/A** kararından **38 tanesi** Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği, **35 tanesi** Ankara 5. Sulh Ce-

Şekil 9: 2021 Yılı İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı

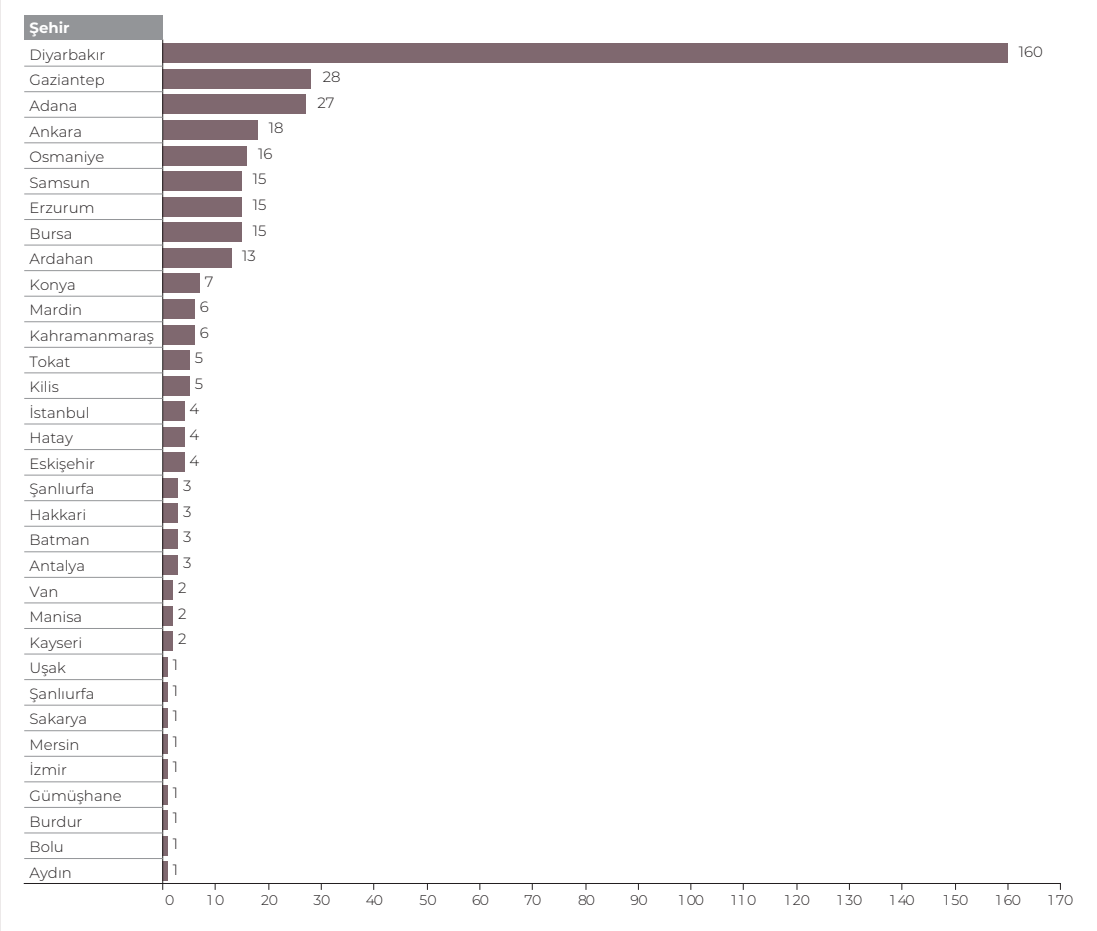

za Hakimliği, **34'er tanesini** Ankara 3. ve 6. Sulh Ceza Hakimlikleri, **30 tanesi** Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği, **28 tanesi** Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği, **25 tanesi** Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği, **8 tanesi** Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliği ve **1 tanesi** de Ankara 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilmiştir. Ayrıca, bilindiği kadarıyla 2019 sonu itibarıyla Ankara hakimlikleri dışında verilmiş **11 tane 8/A kararı** daha tespit edilmiştir.[42]

2020 yılı içinde ise toplam **168 tane 8/A** kararının verildiği tespit edilmiştir. Fakat önceki yıllara göre, bu kararların dağılımının farklılaştığı gözlemlenmiş ve Ankara'da bulunan sulh ceza hakimlikleri dışında da çok sayıda 8/A kararı verilmeye başlandığı tespit edilmiştir. **2020** içinde **en çok 8/A kararı Gaziantep**'teki sulh ceza hakimlikleri tarafından toplamda **35 kararla** verilirken, **Ankara**'daki sulh ceza hakimlikleri **30 ka-**

Şekil 10: 2015-2021: İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı

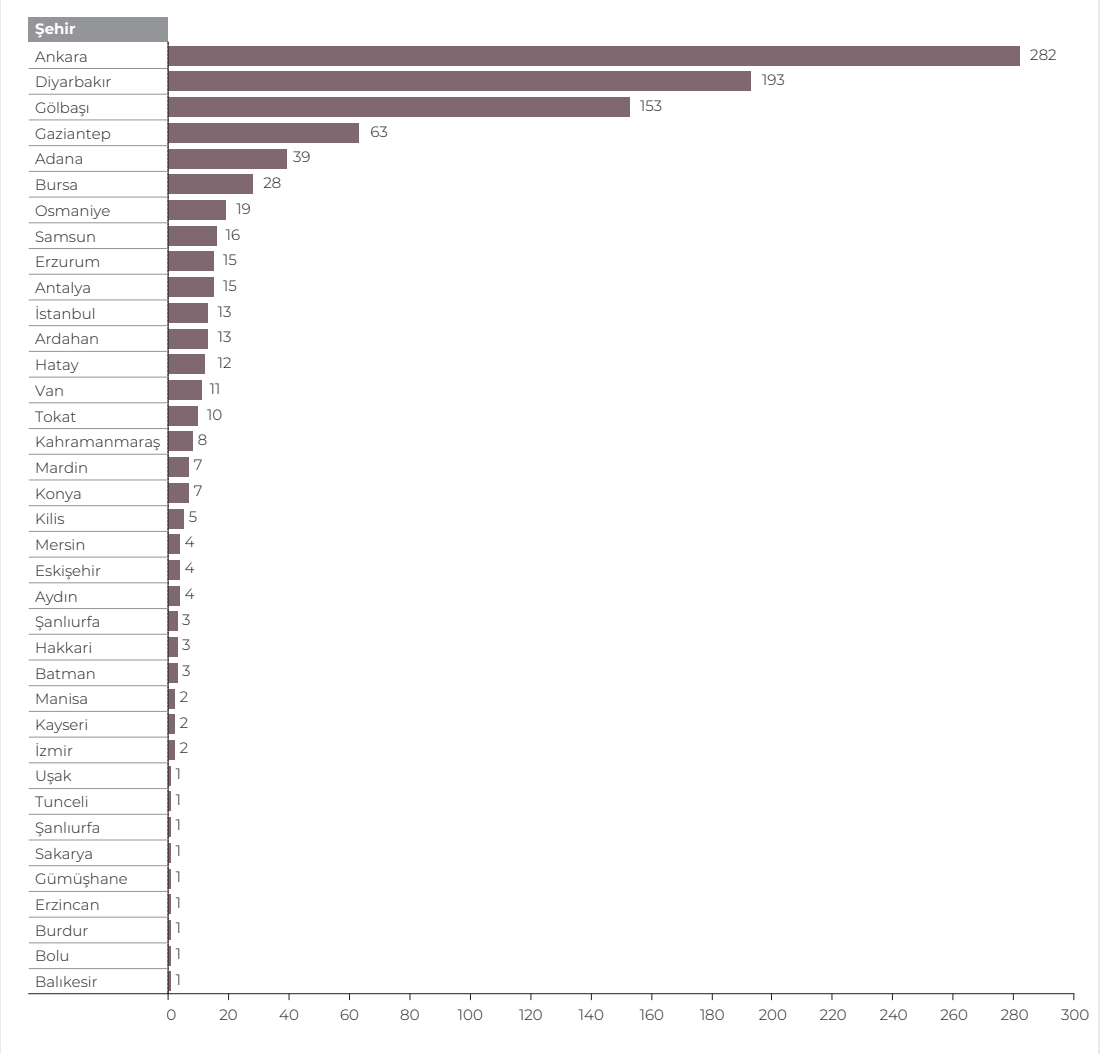

42 Bu kararlar, Adana 4. Sulh Ceza Hakimliği, Diyarbakır 2., 4., ve 5. sulh ceza hakimlikleri, İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği, İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği ve İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilmiştir.

rarla ikinci sırada, **Diyarbakır**'daki sulh ceza hakimlikleri ise **28 kararla** üçüncü sırada yer almıştır. **2021** yılında ise **en çok 8/A kararı Diyarbakır**'daki sulh ceza hakim-

Şekil 11: 5651 Sayılı Kanun'un 8/A Maddesi Kapsamında Karar Veren Sulh Ceza Hakimlikleri: 2015-2021

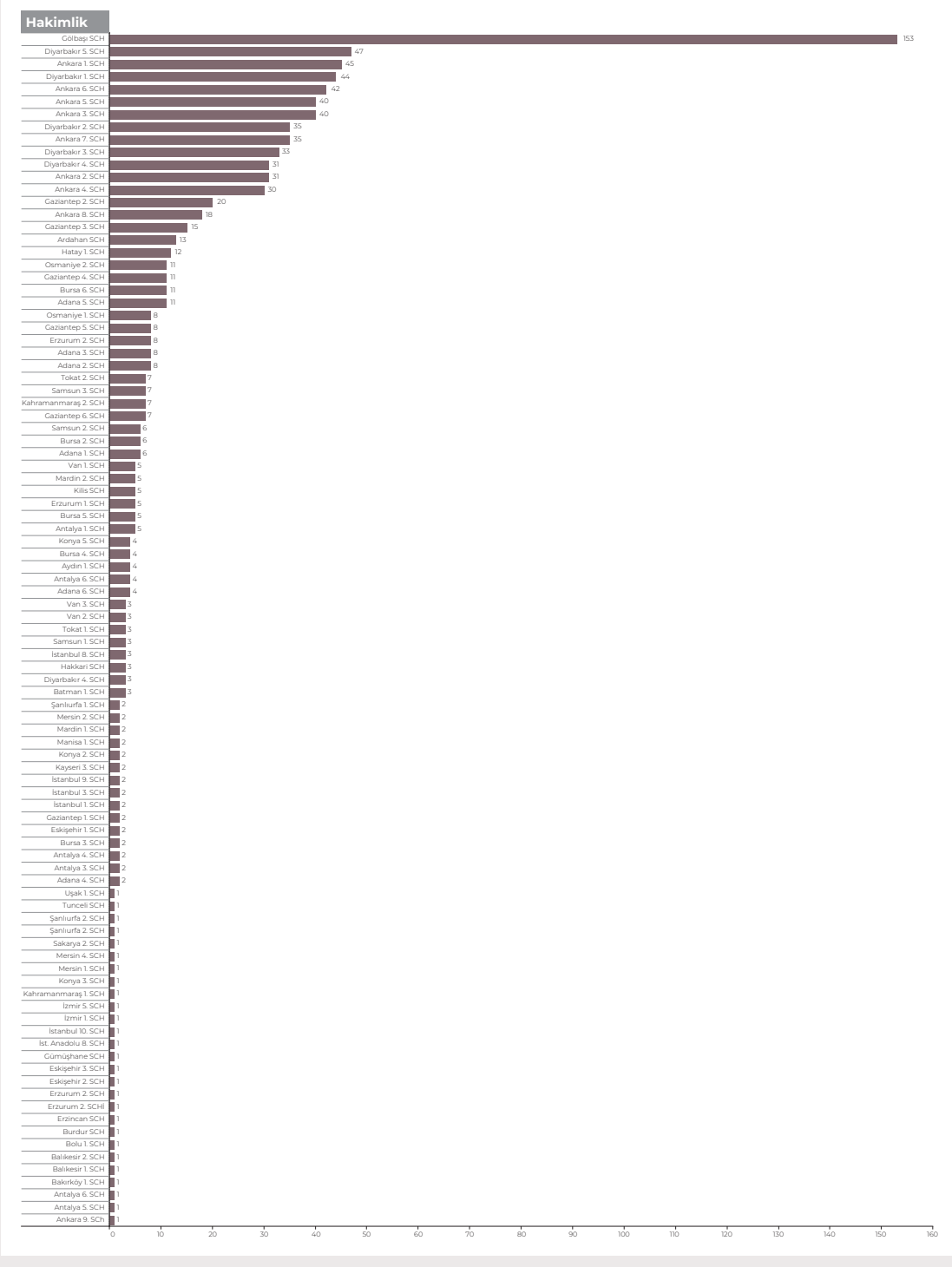

likleri tarafından toplamda **160** kararla verilirken, **Gaziantep**'teki sulh ceza hakimlikleri **28** kararla ikinci sırada, **Adana**'daki sulh ceza hakimlikleri ise **27** kararla üçüncü sırada yer almıştır.

Genel toplamda ise **Ankara**'daki sulh ceza hakimlikleri **282 8/A kararı** ile birinci sırada, **Diyarbakır'daki** sulh ceza hakimlikleri **193 8/A kararı** ile ikinci sırada, **Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği 153 kararla** üçüncü sırada, **Gaziantep**'teki sulh ceza hakimlikleri **63 kararla** dördüncü sırada yer almaktadır. 2015-2021 dönemimde verilen **945 8/A** kararından **435** tanesi **(%46)** Başbakanlık ve devamında Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılan taleplerle Gölbaşı ve Ankara'daki diğer sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere 2020 yılı içinde ilk defa Ankara dışındaki sulh ceza hakimlikleri tarafından da 8/A kararlarının verildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla, Gaziantep, Bursa, Adana, Antalya, Van, Hatay, Tokat, Mersin, Aydın, Kahramanmaraş, Tunceli, Samsun, Osmaniye, Mardin, İzmir ve Balıkesir'deki sulh ceza hakimlikleri tarafından 8/A kararları verilmeye 2020 yılında başlanmıştır. 2021 yılı içinde ise 8/A kararları veren sulh ceza hakimlikleri listesine Bolu, Burdur, İstanbul, Ardahan, Kayseri, Gümüşhane, Sakarya, Şanlıurfa, Uşak, Manisa, Batman, Hakkari, Eskişehir, Kilis, Konya ve Erzincan da eklenmiştir. Aşağıda da açıklanacağı üzere il jandarma komutanlıklarının İnternet ile ilgili yürüttükleri çalışmalar ve operasyonlar kapsamında yapılan taleplerle bu engelleme kararları verilmeye başlamıştır.

Hakimlik bazında bakıldığı zaman, 2021 sonu itibarı ile **153** karar ile en çok 8/A kararı **Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği** tarafından verilmiştir. Bu kararlar 8/A maddesinin yürürlüğe girdiği dönemde Temmuz 2015 içinde başlamış ve TİB'in kapatılmasından sonra Aralık 2016 sonuna kadar devam etmiştir. İkinci sırada, **47** 8/A kararıyla **Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hakimliği** yer almakla birlikte bu kararlardan **39** tanesi 2021 yılı içinde verilmiştir. Üçüncü sırada, **45** 8/A kararıyla **Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği**, dördüncü sırada **44** 8/A kararıyla **Diyarbakır 1. Sulh Ceza Hakimliği** yer almaktadır. Diyarbakır 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen 44 8/A kararından **39** tanesi de 2021 yılı içinde verilmiştir. Son olarak, beşinci sırada, **42** 8/A kararıyla **Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği** yer almaktadır.

2020-2021 YILLARINDA VERİLEN 8/A KARARLARI VE JANDARMANIN ROLÜ

Jandarma Genel Komutanlığı Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının Ağustos 2019'da faaliyete başlamasıyla birlikte[43] 2020 itibarıyla Ankara'da bulunan sulh ceza hakimlikleri dışında da çok sayıda 8/A kararı verilmeye başlandığı tespit edilmiştir. 2020 öncesinde Ankara dışından toplam **sadece 10 tane** 8/A kararı verilmişken, 2020 içinde **138 tane 8/A kararı** Ankara dışındaki sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmiştir. Bu kararlardan sadece 11 tanesi 2020'nin ilk 6 ayında verilirken, 132 karar 2020 yılının ikinci yarısında verilmiştir. 2020'nin ikinci yarısında özellikle 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunlarının Düzenlenmesi Hakkındaki Kanuna muhalefet ettiği tespit edilen yurt dışı tabanlı bahis sitelerine yönelik erişim engelleme uygulamaları ile il jandarma komutanlıkları gündeme gelmeye başlamıştır.

43 Bkz. İçişleri Bakanlığı, 2022 Bütçe Sunuşu, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu, 22.11.2021, https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/icerikYonetimi/haberler/2021/11/2022_butce_final_kucuk.pdf

Medyaya yansıyan haberlerde jandarmanın bahis sitelerinin yanı sıra müstehcen sitelere,[44] uyuşturucu ve uyarıcı madde satışı yapan sitelere ve "**terör propagandası**" yaptığı tespit edilen web sitelerine yönelik operasyonlar yaptığı ve tespit edilen sitelere erişimin engellendiği belirtilmiştir.[45] Çeşitli il jandarma komutanlıklarının talepleri üzerine verilen **127 kararın** 8/A maddesi kapsamında verildiği tespit edilmiştir.

2020 yılı EngelliWeb analiz çalışması yapılırken, Jandarma Genel Komutanlığı ve il jandarma komutanlıkları tarafından talep edilen ve özellikle Ankara dışındaki sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen bu kararların bir kısmında **talep, değerlendirme ve hüküm kargaşasına** rastlanmıştır. Şöyle ki, **sorunlu olduğu düşünülen** ve çeşitli il jandarma komutanlıklarının İnternet ile ilgili yürüttüğü çalışmalar kapsamında **70 tane** sulh ceza hakimliği kararının jandarmadan gelen talepler üzerine verildiği EngelliWeb raporlama çalışması kapsamında tespit edilmiştir. Tespit edilen **70 karar** detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Talep Sayısı	8/A Talep	8/A Atıf	8/A Hüküm	8. Madde Hüküm	9. Madde Hüküm
70	12	32	0	1	69

İncelenen 70 karardan **sadece 12 tanesinde 8/A maddesi** kapsamında talepte bulunulmuştur. Verilen kararlardan ise **32 tanesinde** sulh ceza hakimlikleri **8/A maddesine atıf yapmış** ve değerlendirmelerinde dikkate almıştır. Fakat bu 70 karardan **hiçbir tanesinde 8/A maddesine atıfla hüküm** kurulmamıştır. Sulh ceza hakimlikleri 70 karardan **69 tanesinde jandarmanın taleplerinden bağımsız bir şekilde kişilik haklarının ihlali** ile ilgili **9. maddeden**, bir tanesinde ise **çocuklara zararlı olduğu düşünülen içeriklerle** ilgili **8. maddeden** hüküm kurmuştur.

2020 raporumuzda da belirtildiği üzere, bu kararların 43 tanesinin 8/A maddesi kapsamında, 13 tanesinin 8. madde kapsamında ve 14 tanesinin de 9. madde kapsamında hüküm kurulması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu farklı değerlendirmeler erişime engellenmesi talep edilen web siteleri ve içerikler incelenerek yapılmıştır.

İFÖD Değerlendirme	70 Karar
8. Madde	13
8/A Maddesi	43
9. Madde	14

2021 yılında ise Jandarma Genel Komutanlığı ve il jandarma komutanlıklarının talepleri sonucunda **8/A maddesine** atıfla verilmiş olan ve sorunlu olduğu düşünülen **51 tane** sulh ceza hakimliği kararı tespit edilmiştir. Tespit edilen **51 karar** detaylı bir şekilde incelenmiştir.

44 Sabah, "Müstehcen yayın yapan 88 siteye erişim engellendi," 19.12.2020, https://www.sabah.com.tr/yasam/2020/12/19/mustehcen-yayin-yapan-88-siteye-erisim-engellendi; Sabah, "Jandarmadan siber operasyon: 204 siteye erişim engeli," 31.12.2020, https://www.sabah.com.tr/yasam/2020/12/31/jandarmadan-siber-operasyon-204-siteye-erisim-engeli

45 Diken, "Yasa dışı yayın yapan 137 internet sitesine erişim engeli," 01.12.2020, http://www.diken.com.tr/yasadisi-yayin-yapan-137-internet-sitesine-erisim-engeli/

Talep Sayısı	8/A Talep	8/A Atıf	8/A Hüküm	8. Madde Hüküm	9. Madde Hüküm
51	33	29	1	0	50

İncelenen 51 karardan **sadece 33 tanesinde 8/A maddesi** kapsamında talepte bulunulmuştur. Verilen kararlardan ise **29 tanesinde** sulh ceza hakimlikleri **8/A maddesine atıf yapmış** ve değerlendirmelerinde dikkate almıştır. Fakat bu **51** karardan **50 tanesinde 8/A maddesine atıfla hüküm** kurulmamıştır. Sulh ceza hakimlikleri 51 karardan **50 tanesinde jandarmanın taleplerinden bağımsız bir şekilde kişilik haklarının ihlali** ile ilgili **9. maddeden** hüküm kurmuştur.

İFÖD tarafından bu kararların 51 tanesinin 8/A maddesi kapsamında hüküm kurulması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu farklı değerlendirmeler erişime engellenmesi talep edilen web siteleri ve içerikler incelenerek yapılmıştır.

İFÖD Değerlendirme	51 Karar
8/A Maddesi	51
9. Madde	0

Örneğin, Burdur Sulh Ceza Hakimliği tarafından Evrensel gazetesinin 2015 içinde yayınlanmış üç farklı haberine Burdur Valiliği İl Jandarma Komutanlığı talebiyle erişim engellenirken, talepte "**Evrensel**" adlı İnternet sitesi üzerinden umuma açık olarak alenileştirilmiş ve yoğun bir şekilde "PKK/YPG Terör Örgütü Propagandası, Türkiye Cumhuriyeti Devleti Aleyhine Kamuoyunu Yanıltıcı, Haksız ve Olumsuz Algı Oluşturucu niteliklerde paylaşımlar olduğu ve bu nedenle milli güvenlik ile kamu düzeninin korunması" gerektiği belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 1: Burdur Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Hakimlik kararında ise sadece, basmakalıp bir ifade ile, "talebe konu İnternet sitelerinde yapılan yayınların yukarıda bahsedilen kanun maddesine (8/A maddesi) muhalif, aykırı, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin Kurum ve Organlarını aşağılayı-

cı, kamuoyunu yanıltıcı, haksız ve olumsuz nitelikte, terör örgütü propagandası" yapıldığı kanaatine varılmış, fakat 5651 sayılı Kanunun 9/1 maddesi gereğince talebin kabulüne dair hüküm kurulmuştur. Dolayısıyla, 8/A gerekçeli bir talep, 9. madde kapsamında "kişilik hakları" ihlaline dönüşmüştür. Fakat, Hakimlik tarafından kimin, hangi kişilik haklarının ihlal edildiği ise açıklanmamıştır. Kaldı ki, Hakimlik tarafından Evrensel'de yayınlanan üç farklı haberin nasıl ifade ve basın özgürlüğü sınırlarını aştığı da açıklanmamıştır.

Örnekler çoğaltılabilir, fakat jandarma il komutanlıklarının devreye girmesiyle birlikte Cumhurbaşkanlığı ve ilgili bakanlıklar tarafından 8/A maddesi kapsamında ve "gecikmesinde sakınca bulunan haller" gerekçesiyle erişim engelleme ve içerik çıkarma taleplerinde özellikle 2020 yılının ikinci yarısında düşüş başlamış ve böylece bu kararlar Ankara dışındaki sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmeye başlamıştır. 2021 içinde de jandarmanın Cumhurbaşkanlığı ve ilgili bakanlıklardan çok daha aktif bir şekilde Türkiye'nin dört bir yanında 8/A maddesini kullandığı görülmektedir. Fakat, 8/A tecrübesi olmayan Ankara dışındaki sulh ceza hakimlikleri, aslında 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi kapsamında değerlendirilmesi gereken talepleri kendi oluşturdukları 9. madde şablon karar taslaklarına oturtmaya çalışmış ve yukarıdaki örnekte belirtilen tipte yanlış kararlar ortaya çıkmaya başlamış, dolayısıyla kararların icrası için bu kararlar BTK yerine ESB'ye gönderilmiştir.

8/A KARLARININ İÇERİK ANALİZİ

29.05.2015 tarihinden 2021 sonu itibarıyla **95 farklı** sulh ceza hakimliğince verilen ve tespit edilen **toplam 945 8/A** kararıyla **şekil 12**'de detaylı bir şekilde görüleceği üzere 2.600'dan fazla haber sitesi ve alan adı, 750'den fazla haber linki, 3.200'den fazla Twitter hesabı, 3.800'den fazla tweet, 600'den fazla Facebook içeriği ve 1.850'den fazla YouTube videosu olmak üzere **23.905'ten fazla adrese erişim engellenmiştir**.[46]

Şekil 12: 5651 8/A maddesi kapsamında erişime engellenen içeriklerin yaklaşık toplamı & dağılımı: 2015-2021

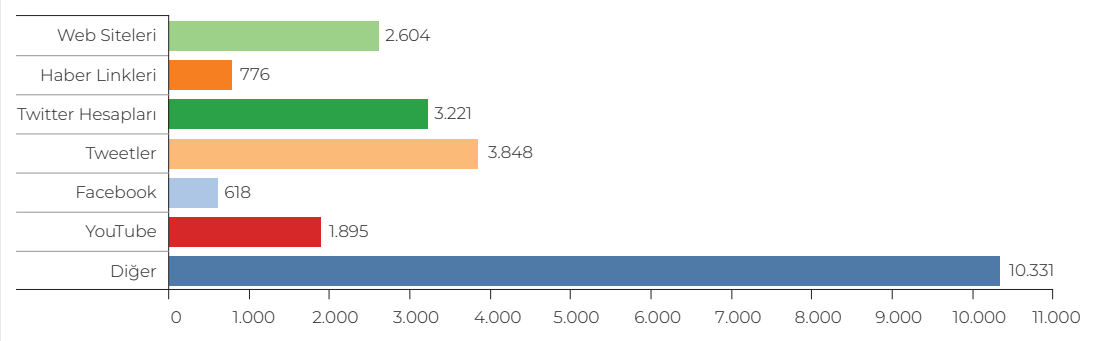

46 Engelli Web projesi kapsamında tespit edilen ve 8/A maddesi kapsamında 2021 sonu itibarı ile erişime engellenen **23.905 İnternet adresinden 10.331 tanesinin ayıklama ve sınıflandırma çalışması** devam etmektedir. 8/A kararlarında 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde olduğu gibi şeffaf bir uygulama yapılmamakta ve 8/A maddesi kapsamında erişime engellenen URL'ler erişilmeye çalışıldığı zaman içeriği erişime engelleyen sulh ceza hakimliği bilgilerine ulaşılamamaktadır.

8/A maddesi kapsamındaki erişimin engellenmesi kararları siyasi nitelikli olup genellikle Kürt ve sol görüşlü haber sitelerini olduğu kadar pek çok Kürt gazeteci, aktivist ve muhaliflerle bağlantılı, ulusal medyada yer almayan ve hayati önem taşıyan haberleri yayan ve binlerce takipçisi olan gazeteci ve yurttaş gazetecilere ait sosyal medya hesaplarını ve içeriklerini hedef almaktadır.

8/A kararları ile Sendika.org,[47] SiyasiHaber.org ile birlikte bölgesel olarak Kürtçe ve Türkçe yayım yapan ve bu nedenle Kürt siyaseti açısından çok önemli olan sitelerden Yüksekova Güncel, Dicle Haber Ajansı ("DİHA"), Azadiya Welat, Özgür Gündem, Yeni Özgür Politika, Rudaw, RojNews, ANF, Kaypakkaya Haber, Güneydoğu'nun Sesi İdil Haber, Kentin Özgün Sesi Bitlis Güncel, Besta Nuçe, JINHA, Demokrasi.com ve JinNews gibi haber siteleri düzenli olarak Türkiye'den 2021 öncesinde erişime engellenmiştir. 8/A maddesi kapsamında 2,5 yıl boyunca **Wikipedia** platformuna da 29.04.2017 tarihinde Başbakanlığın talebi ile platformda yer alan iki yazının terörü öven, şiddete ve suça teşvik eden, kamu düzenini ve millî güvenliği tehdit eden içerikler olduğu gerekçesiyle Türkiye'den erişim engellenmiş[48] ve aşağıda detaylandırılacağı üzere ancak Anayasa Mahkemesi kararı ile tekrardan erişime açılmıştır. 2020 yılı içinde ise gerek **OdaTV**[49] gerekse **Independent Türkçe**[50] gibi haber siteleri de 8/A kararları ile erişime engellenmiş, Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulara rağmen bu haber sitelerine erişim 2021 sonu itibarı ile devam etmiştir.

Ayrıca, 8/A maddesi kapsamında düzenli olarak Türkiye'nin askeri operasyonlarına ilişkin haberler ve içerikler de erişime engellenmektedir. Türkiye'nin Rusya ile arasının siyaseten açıldığı Nisan 2016'da Rus haber ajansı **Sputnik**'e de Türkiye'den 8/A maddesi kapsamında erişim engellenmiştir. Benzer şekilde anonim kaynaklara dayanarak hassas belgeler yayınlayan ve kâr amacı gütmeyen **Wikileaks** platformu, çok sayıda Blogspot ve Wordpress adresi, Jiyan.org,[51] veri gazeteciliğinin Türkiye'de ilk temsilcilerinden olan Dağ Medya, Halkın Sesi TV, Dokuz8haber'in Twitter hesabı, Cumhuriyet, Sözcü, BirGün, Evrensel, Diken, Sendika.org, T24, BBC, Artı Gerçek, Gazete Duvar, soL Haber ve OdaTV gibi basın organlarına ait haberler ve bu haberlerin yayınlandığı URL adreslerine de sıklıkla 8/A maddesi dayanak gösterilerek erişim engellenmektedir.

---

47 Sendika.Org haber sitesi 2015-2017 yılları arasında 7 farklı Ankara sulh ceza hakimliğince 8/A maddesi kapsamda 63 defa erişime engellenmiştir.

48 Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 29.04.2017 tarih ve 2017/2956 Değişik İş sayılı kararı. Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği itirazları 04.05.2017 tarihli ve 2017/3150 Değişik İş sayılı kararı ile reddederek 29.04.2017 tarih ve 2017/2956 Değişik İş sayılı kararının düzeltilmesini gerektirecek bir husus olmadığına karar vermiştir. Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği ise itirazları 07.05.2017 tarihinde 2017/3172 Değişik İş sayılı kararı ile reddetmiştir. Gerekçesiz kararda sadece "Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 2017/3150 Değişik İş sayılı kararında herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşıldığından" itirazın reddine karar verildiği belirtilmiştir.

49 Odatv.com alan adı Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 07.03.2020 tarih ve 2020/2117 D. İş sayılı kararı ile erişime engellenmiştir. Odatv.com.tr ve odatv.net alan adları Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 08.03.2020 tarih ve 2020/2407 D. İş sayılı kararıyla, odatv.biz alan adı Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 20.03.2020 tarih ve 2020/2723 D. İş sayılı kararıyla ve odatv.co alan adı Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği, 20.03.2020 tarih ve 2020/2727 D. İş sayılı kararı ile erişime engellenmiştir.

50 independentturkish.com Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.04.2020 tarih ve 2020/3042 D. İş sayılı kararıyla, indyturky.com Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 20.04.2020 tarih ve 2020/3120 D. İş sayılı kararıyla ve indyturkish.com Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 03.05.2020 tarih ve 2020/3258 D. İş sayılı kararıyla erişime engellenmiştir.

51 Bianet, "Yazarı Gözaltına Alınan Jiyan.org engellendi", 24.10.2015, https://m.bianet.org/bianet/toplum/168617-yazari-gozaltina-alinan-jiyan-org-engellendi

2021 YILI 8/A KARLARININ İÇERİK ANALİZİ

2021 özelinde, sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen **165** kararla **şekil 12**'de görüleceği üzere, çoğunluğu haber sitesi olmakla birlikte **353** alan adı, **22** Twitter hesabı, **361** tweet, **7** Facebook içeriği, **6** YouTube videosu[52] olmak üzere **toplam 759 İnternet adresine** erişimin engellendiği tespit edilmiştir.

Şekil 13: 8/A maddesi kapsamında 2021 yılında erişime engellenen içeriklerin dağılımı

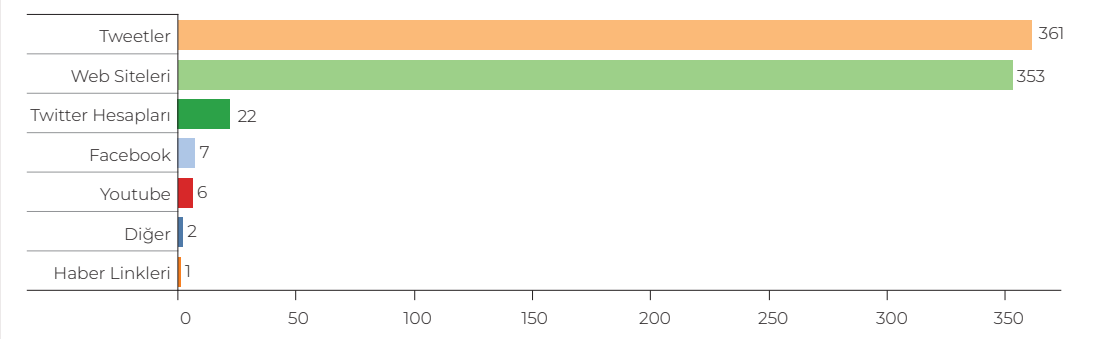

2021 yılı incelendiğinde özellikle ve arka arkaya Kürt ve muhalif haber sitelerinin topyekûn erişime engellendiği görülmektedir. Dolayısıyla, Etkin Haber ("ETHA") web sitesinin 2021 içinde 11 defa,[53] Umut Gazetesi web sitesinin 18 defa,[54] Kızıl Bayrak web sitesinin 11 defa,[55] JinNews web sitesinin 24 defa,[56] Mezopotamya Ajansı web sitesinin 10 defa,[57] Yeni Demokrasi Gazetesi web sitesinin 9 defa[58] ve Nupel web sitesinin dört defa[59] ve tüm yıl boyunca engellenmesi dikkat çekmiştir.

52 EngelliWeb projesi kapsamında tespit edilen ve 8/A maddesi kapsamında 2019 içinde erişime engellenen **4.550 İnternet adresinden 529 tanesinin ayıklama ve sınıflandırma çalışması** devam etmektedir.

53 Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 01.03.2021 tarih ve 2021/1297 sayılı kararı ile Etkin Haber (etha17.com) erişime engellenmiştir. Diyarbakır 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 23.11.2021 tarih ve 2021/6791 sayılı kararı ile etha26.com erişime engellenmiştir.

54 Diyarbakır 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 16.02.2021 tarih ve 2021/747 sayılı kararı ile umutgazetesi19.org erişime engellenmiştir. Erzurum 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 25.10.2021 tarih ve 2021/4114 sayılı kararı ile umutgazetesi35.org erişime engellenmiştir.

55 Diyarbakır 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.04.2021 tarih ve 2021/2112 sayılı kararı ile kizilbayrak48.net erişime engellenmiştir. Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 30.11.2021 tarih ve 2021/6978 sayılı kararı ile kizilbayrak57.net erişime engellenmiştir.

56 Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.04.2021 tarih ve 2021/2169 sayılı kararı ile jinnews19.xyz erişime engellenmiştir. Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 06.10.2021 tarih ve 2021/5440 sayılı kararı ile jinnews40.xyz erişime engellenmiştir.

57 Kayseri 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 22.02.2021 tarih ve 2021/963 sayılı kararı ile Mezopotamya Ajansı (mezopotamyaajansi27.com) erişime engellenmiştir. Diyarbakır 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 24.09.2021 tarih ve 2021/4608 sayılı kararı ile mezopotamyaajansi36.com erişime engellenmiştir.

58 Bursa 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 02.02.2021 tarih ve 2021/584 sayılı kararı ile yenidemokrasi12.net erişime engellenmiştir. Diyarbakır 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 16.02.2021 tarih ve 2021/1197 sayılı kararı ile yenidemokrasi13.net erişime engellenmiştir.

59 Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 09.08.2021 tarih ve 2021/4007 sayılı kararı ile nupel.info erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 2: 8/A Maddesi Kapsamında Erişime Engellenen Haber Siteleri

Ayrıca, Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 21.05.2021 tarihli 8/A kararı ile organize suç örgütü lideri Sedat Peker'in sedatpeker.com adlı web sitesine de erişim engellenmiştir.[60] Ayrıca, 24.06.2021 tarihinde de Sedat Peker'in YouTube kanalı ve bazı videoları ile birlikte Twitter ve Instagram hesapları, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması gerekçesiyle 8/A maddesi kapsamında erişime engellendi. Fakat, bu 8/A kararları sosyal medya platformları tarafından uygulanmadı.

Ekran Görüntüsü 3: Sedat Peker'in web sitesine erişim 8/A maddesi kapsamında engellendi

Dolayısıyla, önceki yıllarda olduğu gibi 2021 yılı içinde de hükümet politikasına karşı çıkan, hükümet politikalarını sorgulayan, Kürt sorununa ilişkin alternatif görüş sunan veya çatışma dönemlerinde ana akım medyada yer almayan haberler yapan veya içerikler paylaşan kaynakların hemen hepsi 8/A maddesi kapsamında kamu dü-

60 Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliği, 21.05.2021 tarih ve 2021/5698 sayılı kararı.

zenini bozacak, terörü öven ve suç işlemeyi teşvik eden adresler olarak değerlendirilmiş ve erişime engellenmiştir. Yakın tarihli jandarma talepli kararlarda sulh ceza hakimlikleri bu tip haber sitelerinin *"PKK-KCK, YPG-PYD Örgütünü övücü, Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine kamuoyunu yanıltıcı, haksız ve olumsuz algı oluşturucu"* nitelikte olduğunu ve bu nedenle milli güvenlik ile kamu düzeninin korunması açısından engellenmesinin önem teşkil ettiğini belirtmektedir.

ANAYASA MAHKEMESİNİN 8/A KARARLARI VE İLKESEL YAKLAŞIMI

Anayasa Mahkemesi 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi ile ilgili ilk kararlarını **2019** içinde vermiş ve arka arkaya yedi farklı başvuruyu karara bağlamıştır. Anayasa Mahkemesinin 8/A maddesi ile ilgili Genel Kurul seviyesindeki ilk kararı BirGün gazetesinin bir haberi ile ilgilidir. BirGün, 3.10.2015 tarihinde Şırnak'ta çıkan çatışmalarda bedenine 28 kurşun sıkılarak öldürülmüş Hacı Lokman Birlik isimli bir vatandaşın cenazesinin bir iple zırhlı polis aracına bağlanarak metrelerce yerlerde sürüklenmesi ve yapılan otopsi sonucuna göre Birlik'in vücudundaki 28 mermiden 17 tanesinin öldürücü nitelikte olmasını 05.10.2015 tarihinde "*Cansız bedeni zırhlı aracın arkasında sürüklenen H.B.'ye 28 kurşun sıkılmış*" başlıklı bir haber haline getirmiştir.[61] BirGün'ün bu haberi ve bu konu ile ilgili toplam 111 farklı adrese Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği[62] tarafından erişim engellenmesini BirGün Anayasa Mahkemesine taşımıştır. Anayasa Mahkemesi, **BirGün başvurusunda** 8/A maddesini ilk defa ve Genel Kurul seviyesinde Mayıs 2019 içinde değerlendirmiş ve 8/A maddesinde öngörülen tedbire karar verilebilmesi için uyulması gereken ilkeleri ayrıntılı olarak ortaya koyduktan sonra **ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiğine** karar vermiştir.[63] Bu kapsamda gecikmesinde sakınca bulunan hallerde erişimin engellenmesi tedbirinin uygulanabilmesinin istisnai nitelikte olduğu belirtilerek bunun "İlk Bakışta (Prima Facie)"[64] ihlal halleriyle sınırlı olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesine göre, şiddeti öven, kişileri terör örgütünün yöntemlerini benimsemeye, şiddet kullanmaya, nefrete, intikam almaya veya silahlı direnişe tahrik ve teşvik eden yayınlar gibi İnternet ortamında demokratik toplum düzenini tehlikeye atan yayınların daha ileri bir inceleme yapılmaya gerek olmaksızın ilk bakışta anlaşılabildiği hâllerde ancak 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesinde öngörülmüş olan istisnai usul işletilebilir. Böyle durumlarda, Anayasa Mahkemesine göre, ilk bakışta ihlal doktrini İnternet ortamında yapılan yayınlara karşı kamusal menfaatlerin hızlı bir şekilde korunması ihtiyacıyla ifade hürriyeti arasında adil bir denge sağlayacaktır.[65]

Bu kapsamda Anayasa Mahkemesine göre ifade özgürlüğüne **gerekçesiz olarak** veya Anayasa Mahkemesince **ortaya konulan kriterleri karşılamayan bir gerekçe** ile

---

61 Bkz. https://www.birgun.net/haber/cansiz-bedeni-zirhli-aracin-arkasinda-suruklenen-haci-birlik-e-28-kursun-sikilmis-91399

62 Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin 06.10.2015 tarih ve 2015/902 D. İş sayılı kararı.

63 Birgün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş., B. No: 2015/18936, 22.05.2019, §§ 70-75.

64 Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017. Ayrıca bkz. K. Gözler, "Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usûlü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanunun 9'uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi", Rona Aybay'a Armağan (Legal Hukuk Dergisi, Özel Sayı, Aralık 2014), İstanbul, Legal, 2014, Cilt I, s.1059-1120.

65 Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017, §§ 62-63.

yapılan müdahaleler Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerini ihlal edecektir. Anayasa Mahkemesine göre derece mahkemelerinin ve kamu gücünü kullanan diğer organların gerekçelerinin ilgili ve yeterli sayılabilmesi için kararlarda bulunması gereken ve benzer başvuruların koşullarına göre değişebilecek unsurlar şu şekilde sıralanmıştır:[66]

i. İnternet içeriğine erişimin engellenmesi kararı verilebilmesi için **gecikmesinde sakınca bulunan bir durumun varlığı** idari ve yargısal makamlar tarafından ortaya konmalıdır.
ii. **Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerin** yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması sebeplerinden bir veya birkaçına bağlı olarak ortaya çıkabileceği dikkate alındığında **yayının içeriği ile bu sebepler arasındaki ilişkinin tam olarak gösterilmesi** gerekir.
iii. Böyle bir analizin yapılabilmesi için eğer söz konusu yayının terör örgütleriyle veya terör faaliyetlerinin meşru gösterilmesiyle bir ilişkisi varsa **ifade özgürlüğü ile demokratik toplumun terör örgütlerinin faaliyetlerine karşı kendini korumaya ilişkin meşru hakkı** arasında denge kurulmalıdır.
iv. Zikredilen dengelemenin yapılabilmesi için;
   - Bütünüyle ele alındığında müdahaleye konu yayının özel bir kişiyi, kamu görevlilerini, halkın belirli bir kesimini veya devleti hedef gösterip göstermediğinin, onlara karşı şiddete teşvik edip etmediğinin,
   - Bireylerin fiziksel şiddet tehlikesine maruz bırakılıp bırakılmadığının, bireylere karşı nefreti alevlendirip alevlendirmediğinin,
   - Yayında iletilen mesajda şiddete başvurmanın gerekli ve haklı bir önlem olduğunun ileri sürülüp sürülmediğinin,
   - Şiddetin yüceltilip yüceltilmediğinin, kişileri nefrete, intikam almaya, silahlı direnişe tahrik edip etmediğinin,
   - Suçlamalara yer vererek veya nefret uyandırarak ülkenin bir kısmında veya tamamında daha fazla şiddete sebebiyet verip vermeyeceğinin,
   - Kişi veya kuruluşları paniğe yöneltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakaret oluşturan ifadeleri içerip içermediğinin,
   - Yayın tarihinde ülkenin bir kısmında veya tamamında çatışmaların yoğunluk derecesi ile ülkedeki tansiyonun yükseklik derecesinin yayına erişimin engellenmesi kararına etki edip etmediğinin,
   - Karara konu sınırlayıcı tedbirin demokratik bir toplumda zorlayıcı bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacına yönelik olup olmadığının ve tedbirin başvurulabilecek en son çare niteliğinde bulunup bulunmadığının,
   - Son olarak sınırlamanın güdülen kamu yararı amacını gerçekleştirmek için ifade özgürlüğüne en az müdahale eden ölçülü bir sınırlama niteliğinde olup olmadığının yayının içeriğiyle birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesine göre, "terör örgütünün şiddet eylemlerini öven, destekleyen ve haklılaştıran açıklamaların silahlı direnişe tahrik, şiddeti yüceltme

66 BirGün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş., B. No: 2015/18936, 22.05.2019, § 74.

veya kin ve düşmanlığın kışkırtılması olarak kabul edilmesi mümkündür. Bununla birlikte yalnızca bir terör örgütünün fikirlerini ve hedeflerini içerdiği, resmî politikaları ağır bir şekilde eleştirdiği veya terör örgütünün resmî politikalarla olan ihtilaflarını değerlendirdiği gerekçesiyle İnternet içeriğine erişimin engellenmesi –**yukarıda bir kısmı gösterilen sebeplerden bir veya daha fazlası da bulunmadığı takdirde** – müdahaleyi haklı göstermez."[67]

Anayasa Mahkemesi bu ilkeleri öncelikle Hacı Lokman Birlik kararı ile birlikte Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından Twitter hesabı erişime engellenen **Baran Tursun** Uluslararası Dünya Ölçeğinde Silahsızlanma, Yaşam Hakkı, Özgürlük, Demokrasi, Barış ve Dayanışma Vakfı ve Hacı Lokman Birlik ile ilgili bir haberi erişime engellenen **Diken** haber sitesi tarafından yapılan başvurularda uygulamış ve ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.[68] Anayasa Mahkemesi benzer şekilde **2019** içinde **Yüksekova Güncel**[69] haber sitesi, **Siyasihaber.org** ve **Siyasihaber1.org** haber siteleri ile birlikte Siyasihaber.org'un Twitter hesabı ile ilgili de ifade ve basın özgürlüğü kararları vermiştir.[70] Yaman Akdeniz ve Kerem Altıparmak tarafından yapılan kullanıcı sıfatlı başvurularda ise Anayasa Mahkemesi kabul edilemezlik kararı vermiştir.[71]

2020 içinde ise Anayasa Mahkemesi 8/A maddesi kapsamında önce **Wikipedia** platformu ile ilgili kararını açıklamış,[72] arkasından **Sendika.org** adına yapılan iki farklı başvuruyu karara bağlamıştır.[73] Anayasa Mahkemesi, Wikipedia platformu ile ilgili Wikimedia Foundation ve Diğerleri başvurusu[74] ile ilgili kararında Wikimedia Foundation ve kullanıcı sıfatı ile akademisyenler Yaman Akdeniz, Kerem Altıparmak ve Punto24 Bağımsız Gazetecilik Derneğinin başvurularını değerlendirmiştir. Anayasa Mahkemesi Punto24 başvurusunu oybirliği ile kabul edilemez bulurken, akademisyen başvurucuların başvuruları açısından "kullanıcı sıfatı taşıyan ve yıllardır bilimsel çalışmaları ve eğitim-öğretim faaliyetleri kapsamında Wikipedia'yı kullandıklarını ifade eden başvurucuların böyle bir kaynaktan yoksun kalmalarından dolayı mağdur sıfatı taşıdıkları kabul edilmiştir"[75] denilmiştir. Anayasa Mahkemesi, kabul edilebilirlik kararı verdiği başvurucuların Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan **ifade özgürlüğünün** 10-6 oyla ve oyçokluğu ile **ihlal edildiğine** karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi kararında "ifade özgürlüğüne yönelik müdahalenin kanuni dayanağı olarak 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi gösterilmiş, buna karşın bahsi geçen kuralın (1) numaralı fıkrasında sayılan ve müdahaleye izin veren sebeplerden **hangisine dayanıldığı** açıkça ifade edilmediği gibi müdahalenin dayanağını teşkil eden kuralda yer almayan '**devletin itibarı**' da müdahale sebebi olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla Kanun'un ilgili kuralının keyfiliğe yol açıldığı izlenimi oluşturacak şe-

---

67 BirGün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş., B. No: 2015/18936, 22.05.2019, § 75.
68 Baransav ve Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş., B. No: 2015/18581, 26.09.2019.
69 Cahit Yiğit Başvurusu, B. No: 2016/2736, 27.11.2019.
70 Tahsin Kandamar Başvurusu, B. No: 2016/213, 28.11.2019.
71 Kerem Altıparmak ve Yaman Akdeniz Başvurusu (2), B. No: 2015/15977, 12.06.2019; Kerem Altıparmak ve Yaman Akdeniz Başvurusu (4), B. No: 2015/18876, 19.11.2019.
72 Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019.
73 Ali Ergin Demirhan (Sendika.Org) Başvurusu, B. No: 2015/16368, 11.03.2020; Ali Ergin Demirhan (2) (Sendika.Org) Başvurusu, B. No: 2017/35947, 09.09.2020.
74 Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019.
75 Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019, § 55.

kilde genişletici bir yoruma tabi tutulduğu anlaşılmaktadır" denilmiştir.[76] Dahası, Anayasa Mahkemesine göre "başvuruya konu İnternet sitesine erişimin engellenmesine ilişkin kararın **amacını tespit etmek**" oldukça zor görünmektedir.[77] Bu kapsamda Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin erişimin engellenmesi kararı ile ilgili olarak, iki farklı Wikipedia URL adresinde yer alan içeriğe "millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması kapsamında müdahale etmeyi haklı kılacak somut herhangi bir gerekçe gösterilmemiştir" tespitinde bulunmuştur.[78] Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesine göre erişimin engellenmesi tedbiri sürekli hâle gelmiştir ve "bu şekilde süresiz hale gelen kısıtlamaların -İnternet sitesinin tamamına erişimin engellendiği de dikkate alındığında- **ifade özgürlüğü üzerinde oldukça orantısız bir müdahale teşkil edeceği açıktır**".[79]

Anayasa Mahkemesi, Wikipedia platformu ile ilgili kararının ardından Mart 2020'de 25.07.2015 tarihinden beri erişime engelli olan **Sendika.org** haber sitesi ile ilgili kararını verdi.[80] Anayasa Mahkemesi BirGün kararında belirlediği ilkeleri bu kararında da uygulamış, Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin kararı ile aralarında Sendika.org'un da yer aldığı 118 İnternet adresine erişimin engellendiğini "ancak ne idari makamlarca ne derece mahkemelerince anılan Kanun maddesi kapsamında yapılan müdahalelerde gözetilmesi gereken" hususların değerlendirilmediğini belirtmiştir.[81] Anayasa Mahkemesine göre hakimlik kararında "başvuruya konu internet sitesine erişimin engellenmesine yönelik olarak bu adreste yer alan içerikler ile sınırlama sebebi arasındaki ilişki ortaya konulamadığı gibi gecikmesinde sakınca bulunan bir durumun varlığı da gösterilememiştir" denilmiştir.[82] Dolayısıyla, Sendika.org ve diğer haber sitelerinin hangi nedenle 8/A maddesine atıfla erişime engellendiği anlaşılamamaktadır ve Anayasa Mahkemesine göre kararda yer almamaktadır. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesine göre "içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği hususunda bir gerekçelendirme de yapılmadığı dikkate alındığında başvuruya konu İnternet sitesine tamamıyla erişimin engellenmesi şeklindeki müdahalenin **ifade ve basın özgürlükleri önünde orantısız müdahale** teşkil ettiği açıktır".[83] Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü ve 28. maddesinde güvence altına alınan basın özgürlüğü ihlal edilmiştir.

Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararından sonra **yaklaşık yedi ay boyunca ihlal kararını uygulamamış** ve Sendika.org vekillerinin Anayasa Mahkemesi kararının icra edilmesi talepli dilekçelerine istinaden ancak 27.10.2020 tarihinde verdiği karar[84] ile Sendika.org'a uygulanan erişimin engellenmesi tedbirini kaldırmıştır. Bu kararla birlikte Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği Sendika.org ile birlikte erişime engellenen diğer 117 İnternet adresine uygulanan erişimin engellenmesi uygulamasını da sonlandırmıştır. Fakat BTK bu karara itiraz etmiş, Anayasa

76 Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019, § 61.
77 Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019, § 64.
78 Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019, § 88.
79 Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019, § 96.
80 Ali Ergin Demirhan (Sendika.Org) Başvurusu, B. No: 2015/16368, 11.03.2020.
81 Ali Ergin Demirhan (Sendika.Org) Başvurusu, B. No: 2015/16368, 11.03.2020, § 38.
82 Ali Ergin Demirhan (Sendika.Org) Başvurusu, B. No: 2015/16368, 11.03.2020, § 38.
83 Ali Ergin Demirhan Başvurusu, B. No: 2015/16368, 11.03.2020, § 39.
84 Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği, 27.10.2020 tarih ve 2020/1454 D. İş sayılı karar.

Mahkemesinin kararının sadece Sendika.org açısından ihlal tespiti içerdiğini ve kararda yer alan diğer 117 içeriğin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararından faydalanamayacağını 28.10.2020 tarihinde belirtmiştir. BTK'nın bu itirazı Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından kabul edilmiş[85] ve kararda Sendika.org dışındaki İnternet adreslerinin "**terör örgütü haber siteleri**" olduğu belirtilmiş ve 117 adrese tekrardan erişim engellenmiştir.

Anayasa Mahkemesi, Eylül 2020 içinde **Sendika.org** tarafından yapılan **8 farklı başvuru** ile ilgili birleştirilmiş ikinci bir ihlal kararı daha vermiştir.[86] İlk kararın devamı niteliğindeki kararında Anayasa Mahkemesi Sendika.org'un 2017 yılının sonuna kadar, isminin sonuna sırasıyla sayılar ekleyerek kullandığı alan adlarına erişimin toplam 61 defa tamamen engellendiğini belirtmiş ve başvuru konusu "**sendika10.org**, **sendika18.org**, **sendika28.org**, **sendika46.org**, **sendika47.org**, **sendika55.org**, **sendika56.org**, **sendika61.org**"[87] adreslerine uygulanan erişim engelinin ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiğine karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi tarafından başvurucunun "ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar verildiğinden diğer ihlal iddiası hakkında bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir."[88] Dolayısıyla, Sendika.org'un sulh ceza hâkimliği kararlarının kendisine tebliğ edilmemesi nedeniyle itiraz yoluna başvurmanın imkânsızlaştırıldığı ya da başvuru konusu olayda olduğu gibi geciktirildiği, bu sebeple etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiası ile birlikte 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesinin kanunilik şartını karşılamadığı iddiası Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmemiştir.

2021 içinde ise Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi kapsamında herhangi bir başvuruyu karara bağlamamıştır. OdaTV, Independent Türkçe ve JinNews adına yapılan başvurularla birlikte diğer başvurular Anayasa Mahkemesi nezdinde beklemektedir. Anayasa Mahkemesinin tüm bu kararlarına ve BirGün kararının Resmî Gazete'de yayınlandığı tarih olan 12.07.2019'dan sonra gerek 2019 gerekse 2020 ve 2021 yıllarında verilen 8/A kararlarının **hiçbirinde** Anayasa Mahkemesinin 8/A maddesi ile ilgili yerleşik içtihadına ve "İlk Bakışta (Prima Facie) İhlal" değerlendirmesine rastlanmamıştır. Bir başka deyişle 2019 içinde BirGün kararından sonra 9 farklı sulh ceza hakimliğince verilen 26 farklı 8/A kararında ve 2020 yılı içinde 55 farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilen 172 8/A kararının **hiçbirinde** Anayasa Mahkemesinin **BirGün** kararına veya yukarıda bahsi geçen **Wikipedia** ve **Sendika.org** kararlarına **atıf yapıldığı** veya "**ilk bakışta ihlal" değerlendirmesinin yapıldığı** gözlemlenmemiştir.

Benzer şekilde **2021** yılı içinde **76 farklı** sulh ceza hakimliği tarafından verildiği tespit edilen **375 farklı 8/A kararının da hiçbirinde** Anayasa Mahkemesinin **BirGün** kararına veya yukarıda bahsi geçen **Wikipedia** ve **Sendika.org** kararlarına **atıf yapıldığı**

---

85 Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği, 30.10.2020 tarih ve 2020/1495 D. İş sayılı karar.

86 Ali Ergin Demirhan (2) Başvurusu, B. No: 2017/35947, 09.09.2020, R.G. 04.11.2020, s. 31294.

87 Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği, 25.10.2016 tarih ve 2016/1239 D. İş sayılı karar; Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği, 27.07.2017 tarih ve 2017/6008 D. İş sayılı karar; Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği, 17.06.2017 tarih ve 2017/4765 D. İş sayılı karar; Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliği, 16.06.2017 tarih ve 2017/4951 D. İş sayılı karar; Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği, 01.08.2017 tarih ve 2017/3785 D. İş sayılı karar; Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği, 23.08.2017 tarih ve 2017/6570 D. İş sayılı karar; Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği, 16.04.2017 tarih ve 2017/2516 D. İş sayılı karar; Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği, 05.04.2017 tarih ve 2017/2451 D. İş sayılı karar.

88 Ali Ergin Demirhan (2) Başvurusu, B. No: 2017/35947, 09.09.2020, § 41.

veya "**ilk bakışta ihlal" değerlendirmesinin yapıldığı** gözlemlenmemiştir. Sulh ceza hakimlikleri Anayasa Mahkemesi nezdinde verilen ağır ihlal kararlarına rağmen bu kararlar sanki hiç yokmuş gibi erişim engelleme kararları vermeye devam etmektedir.

Bir diğer taraftan 8/A başvuruları Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde öncelikli olarak incelemeye alınmaya başlanmıştır. Mahkeme 2019 içinde Wikimedia Vakfının başvurusunu,[89] 2020 yılı içinde Sendika.org'un[90] ve akademisyenler Yaman Akdeniz ve Kerem Altıparmak'ın başvurularını da Hükümete duyurmuştur.[91] AİHM, bu başvuruları 2021 içinde karara bağlamazken, Wikipedia başvurusu ile ilgili Mart 2022 içinde kabul edilemezlik kararı vermiştir.[92]

5651 SAYILI KANUN'UN 9. MADDESİ KAPSAMINDAKİ YAPTIRIMLAR

17-25 Aralık 2013 yolsuzluk soruşturmalarından hemen sonra yeni bir Torba Yasa ile 5651 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması planlanmıştır. İlgili yasa teklifi TBMM Planlama ve Bütçe Komisyonuna gönderilmiş, çok kısa bir sürede Komisyon 125 madde ve içerisinde 5651 sayılı Yasa değişikliklerinin de bulunduğu 42 farklı Yasa ve KHK'yı tek bir yasa tasarısı haline getirip birleştirerek 16.01.2014 tarihinde TBMM Genel Kuruluna sunmuştur. 6518 sayılı tasarı Şubat 2014 içinde kanunlaşmıştır. Böylece, 5651 sayılı Kanun'da yapılan değişiklik sonucu eklenen maddelerle iki yeni erişim engelleme yöntemi daha mevzuata eklenmiştir.

06.02.2014 kabul tarihli 6518 sayılı Kanunla değiştirilen 5651 sayılı Kanun'un "içeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi" başlıklı 9. maddesi ile "**kişilik haklarının ihlali**" ve 5651 sayılı Kanun'a yeni eklenen 9/A maddesi ile "**özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesi**" mümkün kılınmıştır. Bu değişikliklerle birlikte Kanun'a eklenen 6/A maddesi ile de **Erişim Sağlayıcılar Birliği**nin kurulması zorunlu kılınmış, tüm "kişilik haklarının ihlali" ve "özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesi" ile ilgili erişim engelleme kararlarının gereğinin yapılması için doğrudan Birliğe gönderilmesi ve bu kapsamda Birliğe yapılan tebligatların aynı zamanda erişim sağlayıcılara da yapılmış sayılacağı bu maddede belirtilmiştir.

29.07.2020 tarihli ve 7253 sayılı Kanunla 5651 sayılı Kanun'da köklü değişiklikler yapılmış ve bu Kanun'un 9. maddesine erişimin engellenmesi yaptırımın yanı sıra **içeriğin yayından çıkarılması** yaptırımı da eklenmiştir. Ayrıca, tamamen yeni bir yaptırım olan talep edenlerin 9. madde kapsamında "adının bu madde kapsamındaki karara konu **İnternet adresleri ile ilişkilendirilmemesine**" karar verilebilmesi olanağı 9. maddenin 10. paragrafına eklenmiştir. Dolayısıyla, bu maddenin mevcut kapsamında, kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler, sulh ceza hakimliklerinden ilgili içeriklerin yayından çıkarılmasını ve/veya bu içeriklere erişimin engellen-

---

89 *Wikimedia Foundation Inc./Türkiye*, no. 25479/19. Başvuru Tarihi: 29.04.2019. Duyurulma Tarihi: 02.07.2019.

90 *Ali Ergin Demirhan (Sendika.org)/Türkiye*, no. 10509/20. Başvuru Tarihi: 10.02.2020. Duyurulma Tarihi:27.07.2020.

91 *Akdeniz & Altıparmak/Türkiye*, no. 5568/20. Başvuru Tarihi: 14.01.2020. Duyurulma Tarihi: 26.08.2020. Benzer şekilde bkz. *Akdeniz & Altıparmak/Türkiye*, no. 35278/20. Başvuru Tarihi: 28.07.2020. Duyurulma Tarihi:09.02.2021.

92 *Wikimedia Foundation Inc./Türkiye*, no. 25479/19, 24.03.2022. Ayrıca bkz. Yaman Akdeniz, "*The Calm Before the Storm? The Inadmissibility Decision in Wikimedia Foundation v. Turkey*," Strasbourg Observers, 18.04.2022, https://strasbourgobservers.com/2022/04/18/the-calm-before-the-storm-the-inadmissibility-decision-in-wikimedia-foundation-v-turkey/

mesini ve/veya isimlerinin bu madde kapsamındaki karara konu İnternet adresleri ile ilişkilendirilmemesini sulh ceza hakimliklerinden talep edebileceklerdir.

5651 SAYILI KANUN'UN 9. MADDESİ KAPSAMINDA ERİŞİME ENGELLENEN & ÇIKARILAN URL, HABER VE İÇERİKLER

5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi gereği, kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşların **içeriğin çıkarılması** ve/veya **erişimin engellenmesi** ile ilgili talepleri sulh ceza hakimleri tarafından 24 saat içinde karara bağlanır. Hâkim, bu madde kapsamında vereceği **içeriğin çıkarılması** ve/veya **erişimin engellenmesi** kararlarını esas olarak, yalnızca kişilik hakkının ihlalinin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verir. Zorunlu olmadıkça İnternet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Sulh ceza hakimlikleri tarafından 9. madde kapsamında verilen **içeriğin çıkarılması** ve/veya **erişimin engellenmesi** kararları madde 9(5) gereği uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcılar Birliğine gönderilmektedir.

Ağustos 2014 içinde 5651 Sayılı Kanun'un madde 6/A'sında belirtilen görevleri yerine getirmek için faaliyetlerine başlayan Birliğe 2015 içinde Türkiye genelinde sulh ceza hakimliklerinden yaklaşık 10.000 tanesi madde 9 kapsamında olmak üzere toplam 12.000 tane erişimin engellenmesi kararı gönderilmiştir. Bu kararlarla, **2015 sonu itibarıyla 35.000 farklı İnternet adresine (URL) erişim engellenmiştir**. 2016 içinde ise Erişim Sağlayıcılar Birliğine yaklaşık 14.000 tanesi 9. madde kapsamında olmak üzere toplam 16.400 tane erişimin engellenmesi kararı gönderilmiştir. **Bu kararlarla, 2016 sonu itibarı ile 86.351 farklı İnternet adresine (URL) erişim engellenmiştir**. 2017 içinde ise Erişim Sağlayıcılar Birliğine yaklaşık 21.000 tanesi 9. madde kapsamında olmak üzere toplam 48.671 tane erişimin engellenmesi kararı gönderilmiştir. **Bu kararlarla, 2017 sonu itibarı ile 99.952 farklı İnternet adresine (URL) erişim engellenmiştir**. Erişimin engellenmesi kararlarıyla ilgili olarak yapılan itirazlar incelendiğinde **2015** yılı içinde sulh ceza hakimlikleri tarafından **840** tane erişimin engellenmesi kararının kaldırılmasına karar verilirken **2016** içinde ise sadece **489** tane erişimin engellenmesi kararının kaldırılmasına karar verilmiştir. **2017** içinde de **582** tane erişimin engellenmesi kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.[93]

EngelliWeb projesi kapsamında bugüne kadar 9. madde kapsamında **2014-2021** yıllarında **509** farklı hakimlik tarafından verilen **5.986 farklı kararla** erişimi engellenmiş **28.474** haber (URL adresi) ve kaldırılan, çıkarılan veya silinen **22.941** haber (URL adresi) tespit edilmiştir. Şekil 13'te görüleceği üzere 2014 yılı içinde **529** haber (URL adresi), 2015 yılı içinde **1.285** haber (URL adresi), 2016 yılı içinde **2.014** haber (URL adresi), 2017 yılı içinde **2.591** haber (URL adresi), 2018 yılı içinde **5.105** haber (URL adresi), 2019 yılı içinde **5.761** haber (URL adresi), 2020 yılı içinde **5.753** haber (URL adresi) ve son olarak 2021 yılı içinde **5.436** haberin (URL adresi) engellendiği tespit edilmiştir.[94]

---

93 Bu raporun hazırlanma tarihi itibarıyla 2018-2021 istatistiklerine ulaşılamamıştır.

94 2020 raporunda geriye dönük tespit edilen URL adreslerine de yer verildiği için 2018 ve 2019 EngelliWeb raporlarında belirtilen rakamlardan sapma olmuştur. Dolayısıyla, genel toplamda 2019 raporuna göre 541 tane URL adresinin daha erişime engellendiği tespit edilmiştir. Bu değişiklikler, güncellenerek 2020 raporuna yansıtılmıştır.

Şekil 14: Yıllık Bazda 9. Madde Kapsamında Erişime Engellendikten Sonra Silinen Toplam Haber Adresleri (URL)

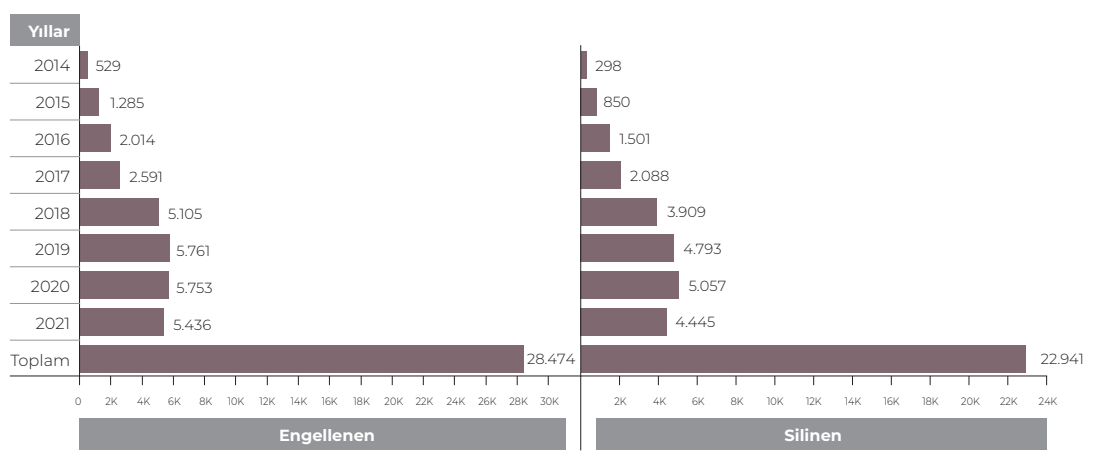

ENGELLENEN HABER (URL) İSTATİSTİKLERİ – 2021

2021 yılı içinde, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi dayanak gösterilerek **251 farklı sulh ceza hakimliği** tarafından verilen toplam **839 farklı karar ile** erişime engellenen **5.436 haber adresi** (URL) tespit edilmiştir. Tespit edilen **5.436** erişime engellenen haberlere ek olarak **4.445 haberin de** içerik sağlayıcıları (haber siteleri) tarafından **yayından çıkarıldığı ve kaldırıldığı tespit edilmiştir**. 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine **29.07.2020** tarihinde yapılan değişikliklerden sonra haber sitelerine **erişimin engellenmesi** kararlarının yanı sıra **içeriğin çıkarılması** kararları da gönderilmeye başlanmıştır. Bu tarihten itibaren, ağırlıklı olarak hakimlikler tarafından **erişimin engellenmesi** kararları verilmeye devam edilirken bazı kararlarda **içeriğin çıkarılması** ve **erişimin engellenmesi** yaptırımı birlikte yer almaya başlamıştır. Sadece "içeriğin çıkarılması" yaptırımı içeren kararlar da bulunmakla birlikte bu tip kararların sayısı ise tam olarak bilinmemektedir.

2021 yılı içinde "**en çok haberi engellenen haber sitesi**" kategorisinde **353 haberle Hürriyet** gazetesi **ilk sırada** yer almıştır. **Hürriyet** bu haberlerden **345** tanesini (**%98**) web sitesinden çıkarmıştır. **İkinci** sırada **275 haberi** erişime engellenen **Sabah** gazetesi web sitesi yer almaktadır. Sabah da erişime engellenen 275 haberinden 243 tanesini (**%88**) web sitesinden çıkarmıştır. **Üçüncü** sırada ise **242 haberi** erişime engellenen **Haberler.com** yer almaktadır. Haberler.com ise erişime engellenen haberlerinin tamamını (**%100**) web sitesinden kaldırmıştır. **Dördüncü sırada 220 haberi** erişime engellenen **Sondakika.com** haber sitesi yer almaktadır. Sondakika.com erişime engellenen haberlerinden **218** tanesini **(%99**) web sitesinden kaldırmıştır. **Beşinci** sırada ise **179 haberi** erişime engellenen **Cumhuriyet** gazetesinin haber sitesi yer almaktadır. Cumhuriyet de erişime engellenen haberlerinden **168** tanesini **(%94**) web sitesinden kaldırmıştır. **Şekil 15**'te 2021 yılında haberleri erişime engellenen **79** haber sitesinin isimleri, bu sitelerin kaçar tane haberinin erişime engellendiği bilgisi yer almaktadır.

Şekil 15: Engellenen Haber (URL) Sayıları: 2021

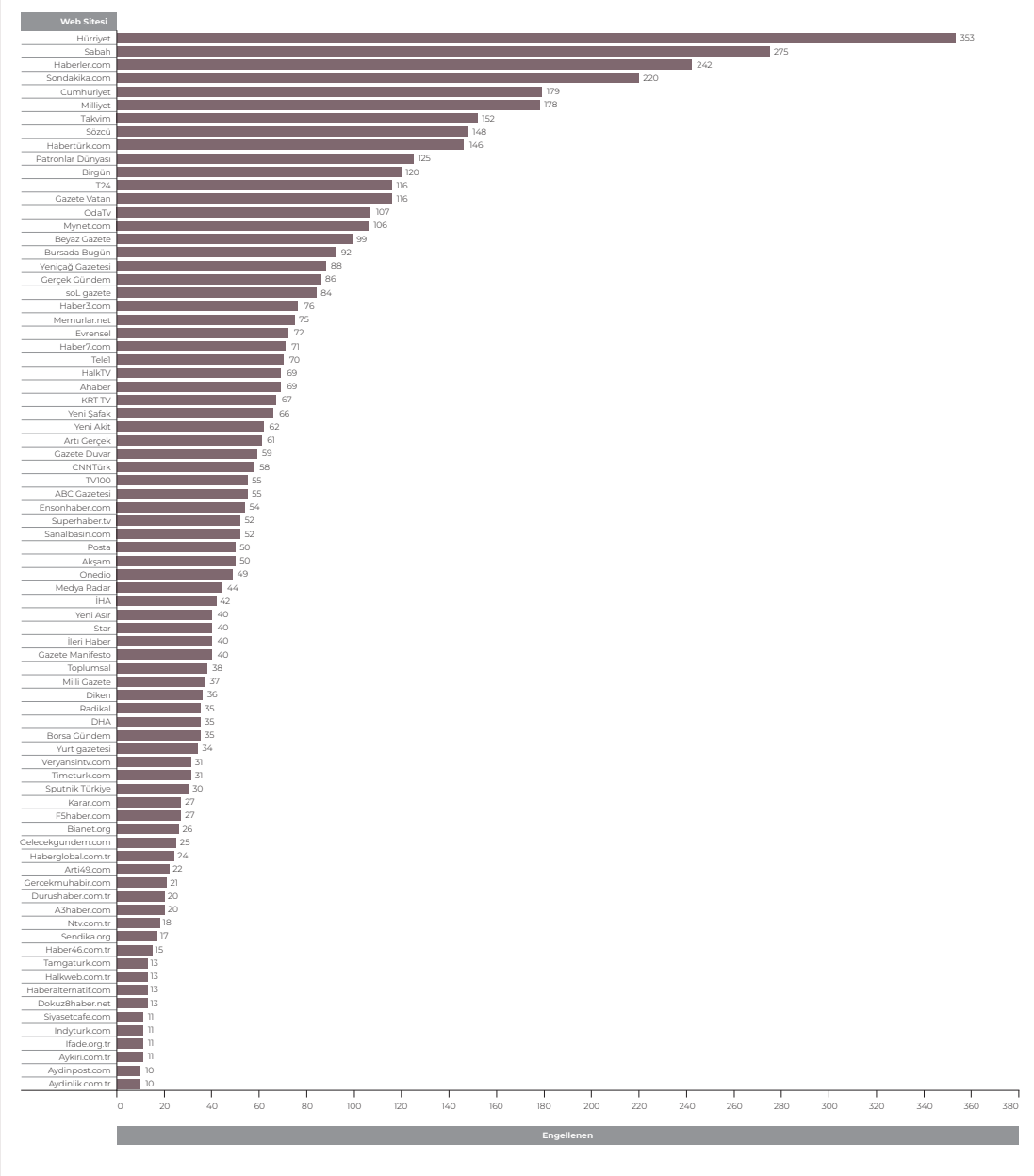

5651 sayılı Kanun'da Temmuz 2020'de yapılan değişiklikler sonrasında ise içeriklerin yayından kaldırma yüzdelerinde artış tespit edilmiş, **2019 içerik kaldırma ortalaması %76 civarında iken 2020 ortalaması %81'e çıkmıştır.** 2021'de ise bu oran **%82** olarak hesaplanmıştır.

2021 içinde değerlendirmeye aldığımız bir diğer kategori "**erişime engellenen haberleri sayısal olarak en çok kaldıran ve silen"** haber sitelerinin tespitidir. Bu kate-

goride, Şekil 16'da görüleceği üzere, **345 haberini** kaldıran veya silen **Hürriyet** yine birinci sırada yer alırken, **243 haberini** kaldıran veya silen **Sabah** ikinci sırada, **242 haberini** kaldıran veya silen **Haberler.com** üçüncü sırada, **218 haberini** kaldıran veya silen **Sondakika.com** dördüncü sırada ve **172 haberini** kaldıran veya silen **Milliyet** beşinci sırada yer almıştır. 2021 yılında içerik kaldıran 67 haber sitesinin isimlerine ve kaldırdıkları haber sayılarına Şekil 16'da yer verilmiştir.

Şekil 16: Silinen Haber (URL) Sayıları: 2021

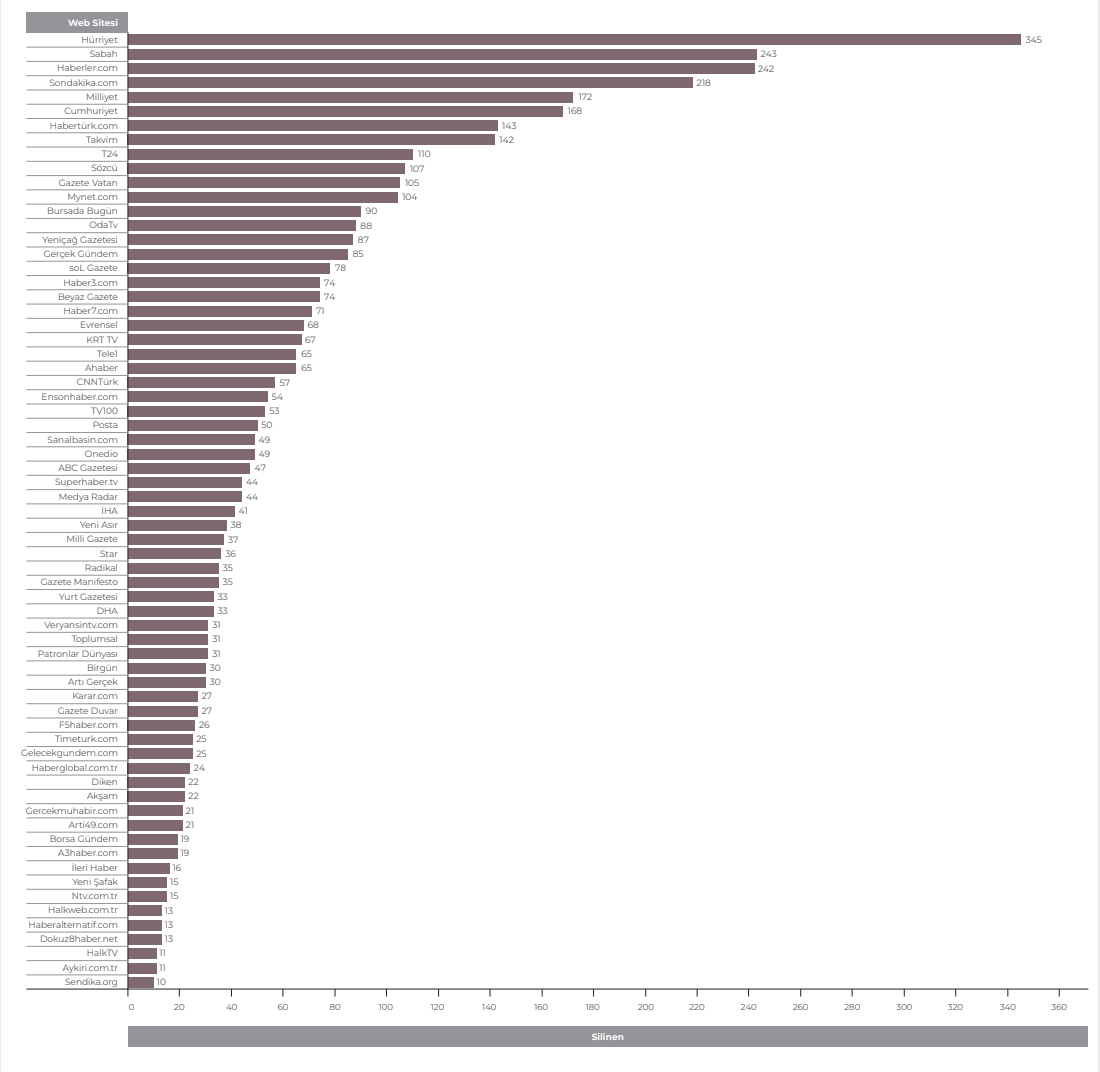

Tablo 1'de de görüleceği üzere 2021 içinde ilk 25'e giren haber siteleri, bu sitelerin kaçar tane haberinin erişime engellendiği, bu haber sitelerinin yaptırım uygulanan haberlerinden kaç tanesini sildiği veya web sitesinden çıkardığı ve engellenen URL sayısı ile silinen/çıkarılan URL sayısı oranı gösterilmektedir.

Tablo 1: 2021 Haber Erişim Engellemeleri Lig Tablosu

Sıra	Haber Sitesi	Engellenen URL Sayısı	Silinen URL Sayısı	Silme Oranı
1	Hürriyet	353	345	98%
2	Sabah	275	243	88%
3	Haberler.com	242	242	100%
4	Sondakika.com	220	218	99%
5	Cumhuriyet	179	168	94%
6	Milliyet	178	172	97%
7	Takvim	152	142	93%
8	Sözcü	148	107	72%
9	Haberturk.com	146	143	98%
10	Patronlar Dünyası	125	31	25%
11	Birgün	120	30	25%
12	Gazete Vatan	116	105	91%
13	T24	116	110	95%
14	OdaTV	107	88	82%
15	Mynet.com	106	104	98%
16	Beyaz Gazete	99	74	75%
17	Bursada Bugün	92	90	98%
18	Yeniçağ Gazetesi	88	87	99%
19	Gerçek Gündem	86	85	99%
20	soL Gazete	84	78	93%
21	Haber3.com	76	74	97%
22	Memurlar.net	75	9	12%
23	Evrensel	72	68	94%
24	Haber7.com	71	71	100%
25	Tele1	70	65	93%

2021 ERİŞİM ENGELLEME VE İÇERİK ÇIKARMA ÖRNEKLERİ

2021 içinde sulh ceza hakimlikleri tarafından 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında verilen kararlar incelendiği zaman, önceki yıllarda olduğu gibi kamuyu yakından ilgilendiren çok sayıda haberin erişime engellendiği veya yayından çıkarıldığı gözlemlenmektedir. Önceki senelere göre siyasi nitelikli engelleme ve Ağustos 2020 başı itibarıyla içerik çıkarma kararlarında artış görülmektedir. Sayısız örnek arasından dikkat çeken bazı kararlar raporun bu kısmında değerlendirilecektir.

Öncelikle **Cumhurbaşkanı Erdoğan** tarafından 2021 içinde bilindiği kadarıyla kişilik haklarının ihlali iddiası ile sulh ceza hakimliklerine yapılmış tüm bu başvurular kabul edilmiştir. Bu başvurularla çok sayıda Ekşi Sözlük içeriği, Facebook, YouTube ve Twitter içeriği ile birlikte çok sayıda haber de erişime engellenmiş ve/veya çıkarılmıştır. Örneğin, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talebiyle aralarında BirGün, Cumhuriyet, Diken, OdaTV, T24 ve Sendika.org'un da haberleri bulunan 25 farklı İnternet adresinin İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **02.12.2021** tarih ve 2021/7226 sayılı kararıyla erişimin engellenmesine ve yayından çıkarılmasına karar verilmiştir. Karara konu haberlerde ise CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun ve CHP Genel Başkan Yardımcısı Sezgin Tanrıkulu'nun 2014-2015 yıllarında yapmış oldukları açıklamalar

yer almıştır. İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararında ise karara konu haber ve içeriklerin "talep edenin saygınlığını zedelediği ve kişilik haklarını da ağır biçimde ihlal ettiği" kanaatine varılmıştır. Fakat, gerekçesiz kararda hangi haberin ve hangi söylemin, talep edenin kişilik haklarını ağır biçimde ihlal ettiği ise açıklanmamıştır.

Ekran Görüntüsü 4: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla yaptırım uygulanan haberler

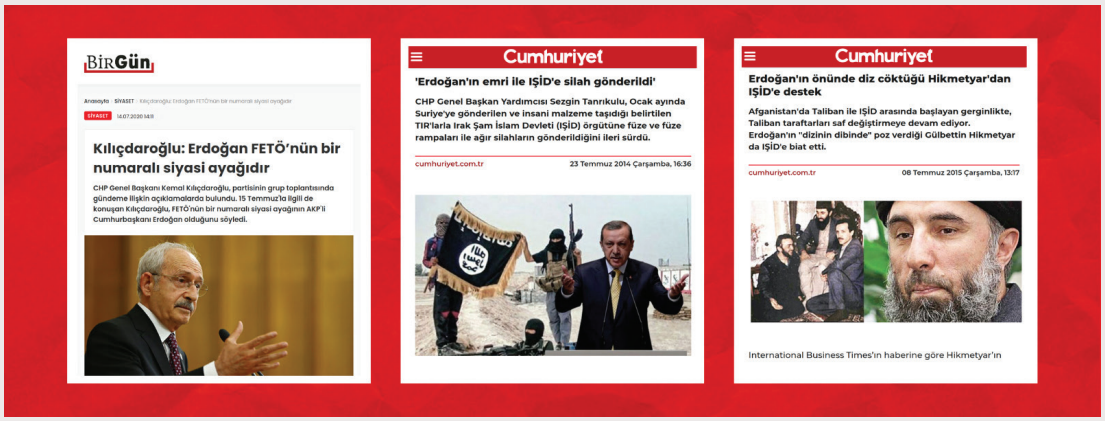

İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **02.12.2021** tarih ve 2021/7226 sayılı kararı ile erişimin engellenmesine ve yayından çıkarılmasına karar verilen haberler arasında Diken'in **05.02.20219** tarihinde yayınladığı "Kılıçdaroğlu, 'FETÖ'nün 1 nolu siyasi ayağı Erdoğan' dedi: İspatı işadamı Tamince" başlıklı yazısı da yer almıştır. Fakat Diken'in bu haberi iş insanı **Fettah Tamince**'nin talebiyle Antalya 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **08.10.2021** tarih ve 2021/4486 sayılı kararıyla daha önceden erişime engellenmiş, yapılan itiraz üzerine Antalya 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **21.10.2021** tarih ve 2021/5042 sayılı kararıyla erişimin engellenmesi kararı kesin olarak kaldırılmıştı. Dolayısıyla, Fettah Tamince'nin talebiyle yaptırım uygulattırılamayan Diken'in bu haberi yaklaşık iki ay sonra bu sefer Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talebi üzerine İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenmiş ve yayından çıkarılmasına karar verilmiştir.

Ekran Görüntüsü 5: Diken'in İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla kaldırılan haberi

DİKEN

Kılıçdaroğlu, 'FETÖ'nün 1 nolu siyasi ayağı Erdoğan' dedi: İspatı işadamı Tamince

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan için söylediği 'FETÖ'nün bir numaralı siyasi ayağı' sözlerini savunurken işadamı Fettah Tamince'yi kanıt olarak sundu.

Fotoğraf: DHA

Ayrıca, yukarıda bahsi geçen Antalya 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **08.10.2021** tarih ve 2021/4486 sayılı kararıyla Fettah Tamince ile ilgili 11 haber, kişilik haklarına saldırı niteliğinde değerlendirilmişti.

Ekran Görüntüsü 6: Antalya 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

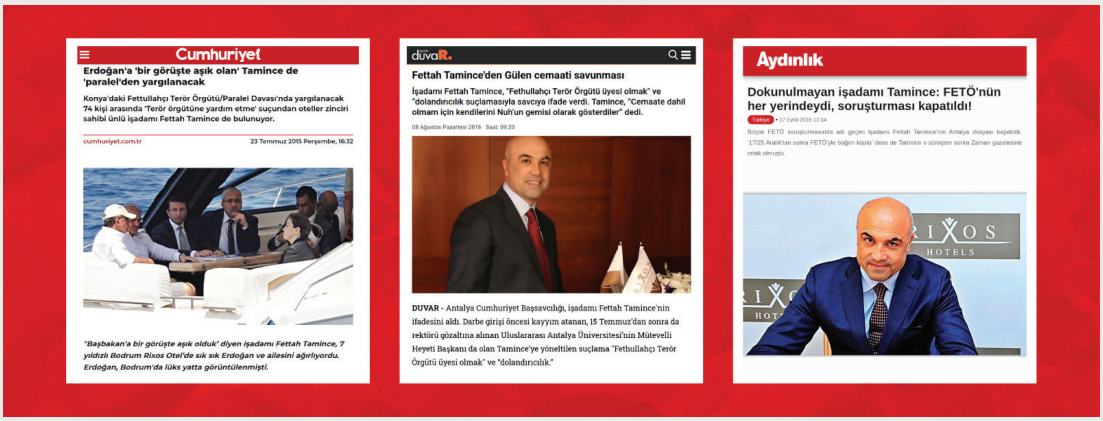
Cumhuriyet

Erdoğan'a 'bir görüşte aşık olan' Tamince de 'paralel'den yargılanacak

Konya'daki Fettullahçı Terör Örgütü/Paralel Davası'nda yargılanacak 74 kişi arasında 'Terör örgütüne yardım etme' suçundan oteller zinciri sahibi ünlü işadamı Fettah Tamince de bulunuyor.

cumhuriyet.com.tr 23 Temmuz 2015 Perşembe, 16:32

"Başbakan'a bir görüşte aşık olduk" diyen işadamı Fettah Tamince, 7 yıldızlı Bodrum Rixos Otel'de sık sık Erdoğan ve ailesini ağırlıyordu. Erdoğan, Bodrum'da lüks yatta görüntülenmişti.

duvaR.

Fettah Tamince'den Gülen cemaati savunması

İşadamı Fettah Tamince, "Fethullahçı Terör Örgütü üyesi olmak" ve "dolandırıcılık suçlamasıyla savcıya ifade verdi. Tamince, "Cemaate dahil olmam için kendilerini Nuh'un gemisi olarak gösterdiler" dedi.

08 Ağustos Pazartesi 2016 Saat: 09:33

DUVAR - Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı, işadamı Fettah Tamince'nin ifadesini aldı. Darbe girişi öncesi kayyım atanan, 15 Temmuz'dan sonra da rektörü gözaltına alınan Uluslararası Antalya Üniversitesi'nin Mütevelli Heyeti Başkanı da olan Tamince'ye yöneltilen suçlama "Fethullahçı Terör Örgütü üyesi olmak" ve "dolandırıcılık."

Aydınlık

Dokunulmayan işadamı Tamince: FETÖ'nün her yerindeydi, soruşturması kapatıldı!

Türkiye • 17 Eylül 2018 12:34

Birçok FETÖ soruşturmasında adı geçen işadamı Fettah Tamince'nin Antalya dosyası kapatıldı. '17/25 Aralık'tan sonra FETÖ'yle bağım koptu' dese de Tamince o süreçten sonra Zaman gazetesine ortak olmuştu.

Dahası, Antalya 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 12.07.2021 tarih ve 2021/3024 sayılı kararına konu haber ve içeriklerle aynı olduğu değerlendirilen 61 farklı haber ve içeriğe de Erişim Sağlayıcıları Birliğinin **12.08.2021** tarih ve 2021/173 sayılı kararı ile erişim engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 7: Erişim Sağlayıcıları Birliği kararıyla erişime engellenen haberler

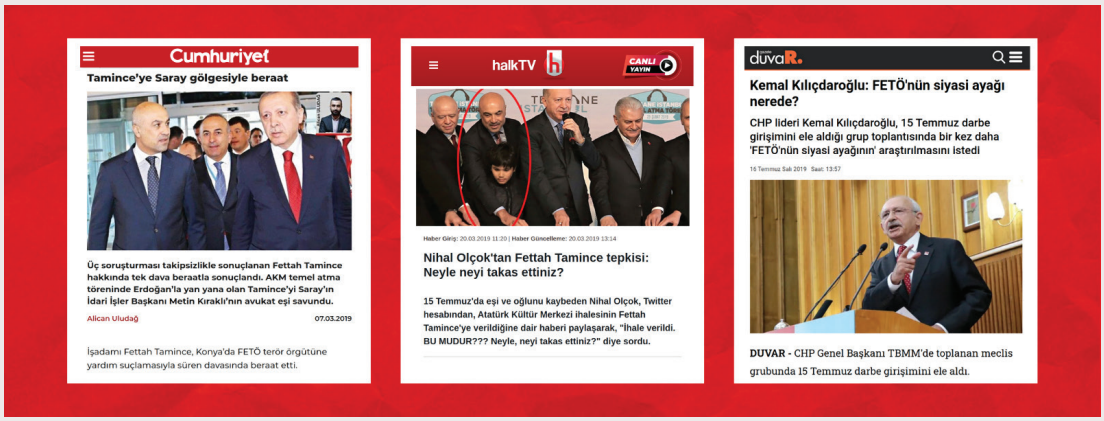

2020 içinde olduğu gibi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın oğlu **Bilal Erdoğan**'ın bir arkadaşının Milli Sarayların "güvenlik sistemi" ihalesinin de aralarında bulunduğu birçok devlet ihalesini kazanması ile ilgili aralarında Cumhuriyet, T24, KRT, Gerçek Gündem, Artı Gerçek ve Tele1'in de haberleri olan toplam 55 farklı İnternet adresine Bilal Erdoğan'ın talebiyle İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 01.02.2021 tarih ve 2021/845 sayılı kararıyla erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında genelgeçer bir ifadeyle bu haberlerin "herhangi bir belgeye dayalı olmayan iddialar niteliğinde" olduğu belirtilmiş ve kişilik haklarının ihlal edildiği belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 8: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

Ayrıca, İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **01.02.2021** tarih ve **2021/845** sayılı kararıyla erişime engellenen haberler arasında yer alan Cumhuriyet'in "Burak ve Bilal Erdoğan'ın arkadaşı Başçı, Gaziantep'te de 26,4 milyon TL'lik 5 ihale aldı: Arkadaş ihale zengini" başlıklı ve 31.01.2021 tarihli haberi de haberde ismi geçen **Fatih**

Başçı'nın talebiyle Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliğinin **03.02.2021** tarih ve **2021/762** ve Bakırköy 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **05.02.2021** tarih ve **2021/860** tarihli kararlarıyla ikinci defa erişime engellenmiştir. Dolayısıyla, Cumhuriyet'in Hazal Ocak tarafından kaleme alınan bu haberi üç farklı kararla erişime engellenmiştir. Cumhuriyet'in bu haberin erişime engellenmesi ile ilgili yayınladığı ayrı bir haber de Bakırköy 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 9: Bakırköy 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

Cumhuriyet

Burak ve Bilal Erdoğan'ın arkadaşı Başçı, Gaziantep'te de 26,4 milyon TL'lik 5 ihale aldı: Arkadaş ihale zengini

Milli Saraylar'ın kamera güvenlik sistemi ihalesinin de aralarında olduğu birçok devlet ihalesini kazanan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğulları Burak ve Bilal Erdoğan'ın arkadaşı Fatih Başçı'nın, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nden toplamı 26 milyon 442 bin 247 lirayı bulan 5 ihale aldı.

Hazal Ocak — 31 Ocak 2021 Pazar, 03:00

Cumhuriyet

Erdoğan'ın oğullarının arkadaşı Fatih Başçı'nın, aldığı ihaleye ilişkin detaylar ortaya çıktı

Bilal Erdoğan'ın arkadaşı Fatih Başçı'nın kazandığı milyonluk ihalenin ayrıntıları ortaya çıktı. Başçı'nın teklifi sınır değerin altında kalmış, ihale yeterli rekabet ortamı oluşmadığı için iptal edilmiş. Yeniden düzenlenen ihaleyi Başçı kazanmış.

Hazal Ocak — 04 Şubat 2021 Perşembe, 06:00

Cumhuriyet

Fatih Başçı'nın, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nden aldığı ihalelere ilişkin haberimize erişim engeli getirildi

Burak ve Bilal Erdoğan'ın arkadaşı Fatih Başçı'nın, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nden aldığı ihalelere ilişkin haberimize "kişilik haklarının ihlali" iddiasıyla erişim engeli getirildi. Başvuruyu Başçı yaptı.

cumhuriyet.com.tr — 05 Şubat 2021 Cuma, 06:00

Bu konu hakkındaki haberlerle ilgili olarak verilen ve yukarıda bahsi geçen erişimin engellenmesi kararlarıyla ilgili yapılan haberler de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın oğlu **Bilal Erdoğan**'ın talebi üzerine İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 10.02.2021 tarih ve 2021/677 sayılı kararıyla erişime engellenmiştir. Bu kararla 92 farklı İnternet adresine erişim engellenirken kararda sadece bu haber ve içerikler hakkında "daha önceden İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 2021/845 D. İş sayılı kararı ile erişimin engellenmesi kararı verildiği, ilgili paylaşımların talep edenin kamuoyu nezdinde saygınlığını zedelediği ve kişilik haklarını da ağır biçimde ihlal ettiği" kanaatine varıldığı belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 10: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

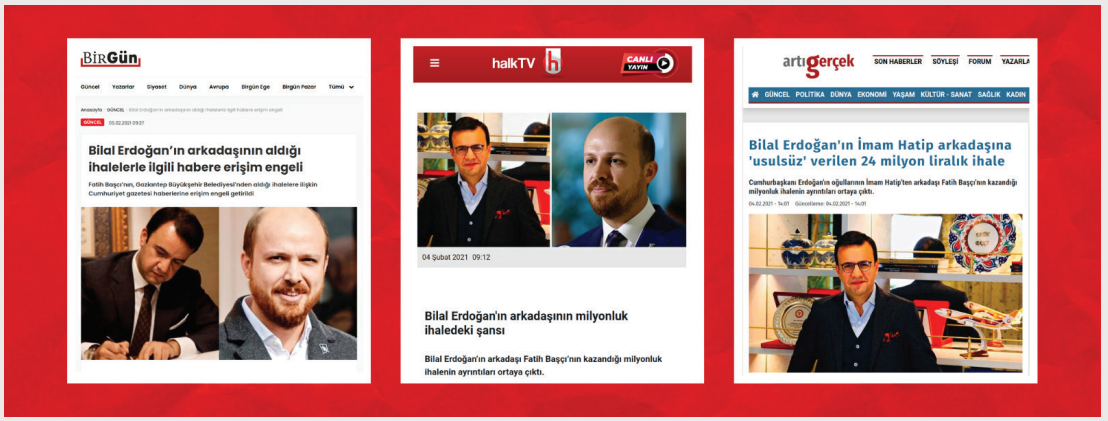

Ayrıca, İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğinin kararıyla, İfade Özgürlüğü Derneğinin İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararının duyuru sayfası da erişime engellenmiştir. Bu karara karşı yapılan itiraz reddedildiği için Anayasa Mahkemesine başvurulmuş, dosya halen Anayasa Mahkemesi nezdinde derdesttir.

Ekran Görüntüsü 11: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İfade Özgürlüğü Derneği sayfası

Bilal Erdoğan'ın daha önceden 2020 yılı içinde aldırdığı zincirleme erişimin engellenmesi kararları İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 24.09.2021 tarih ve 2021/5160 sayılı kararıyla da devam etmiştir. Bu kararlar zincirinde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun ("TMSF") arazisine yapılacak inşaatın ihalesini Bilal Erdoğan'ın arkadaşının almasıyla ilgili haberlerin 11.08.2020 tarihinde erişime engellenmesiyle ilgili haberlerin de 02.09.2020 tarihinde engellenmesi ile ilgili haberlerin de 31.12.2020 tarihinde engellenmesi[95] ile ilgili haberler de kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 24.09.2021 tarih ve 2021/5160 sayılı kararı ile devam edilmiş ve bu sefer bu haberlerin yayından çıkarılmasına karar verilmiştir.

95 İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 31.12.2020 tarih ve 2020/7797 sayılı kararı.

Ekran Görüntüsü 12: İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

2021 yılı içinde erişim engelleme yoluna dikkat çekici bir şekilde başvuran bir siyasetçi ise eski Hazine ve Maliye Bakanı **Berat Albayrak**'tır. Berat Albayrak kişilik haklarının ihlal edildiği iddiasıyla bilindiği kadarıyla yaklaşık 15 farklı talepte bulunmuş, tüm bu talepler İstanbul Anadolu adliyesinde yer alan farklı sulh ceza hakimlikleri tarafından kabul edilmiştir. Örnekler arasında Berat Albayrak'ın talebiyle, aralarında Cumhuriyet, Artı Gerçek, Tele1'in haberleri ve CHP Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın bir tweeti ve açıklamaları yer alan 37 haber ve içeriğe İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliğinin **19.02.2021** tarih ve 2021/1265 sayılı kararıyla erişim engellenmiş ve bu haber ve içeriklerin yayından çıkarılmasına karar verilmiştir. Hakimlik kararında, "talep edenin yanı sıra devlet kurumlarını zan ve töhmet altında bırakacak şekilde doğruluğu araştırılmamış ve teyit edilmemiş haber, yayın ve paylaşımlara yer verildiği" belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 13: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla yaptırım uygulanan haberler

Berat Albayrak'ın talebiyle, aralarında Sözcü, Aykırı, HalkTV, OdaTV, Artı Gerçek, Yurt Gazetesi ve Tele1'in de haberleri bulunan 62 farklı haber ve içeriğe erişim İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **19.02.2021** tarih ve 2021/1266 sayılı kararıyla

erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında “Wanted/Aranıyor afişi” ve “128 milyar dolar” temalı haberler ve bu afişle ilgili gözaltı haberleriyle ilgili olarak “içeriklerde talep edenin yanı sıra devlet kurumlarını zan ve töhmet altında bırakacak şekilde doğruluğu araştırılmamış ve teyit edilmemiş haber, yayın ve paylaşımlara” ve “basın-internet yayın özgürlüğünün dışına taşıldığı, keyfilik bulunduğu, kişi ve kurumlara saldırı niteliğinde, şeref ve onurlarını rencide edici ve kişilik haklarını ihlal edici içeriklere yer verildiği” belirtilmiştir. Bu kararla birlikte http://www.128milyardolar.com/ alan adı da erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 14: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

Benzer şekilde, **Berat Albayrak**’ın talebiyle ve yine İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından aralarında Gazete Duvar, Cumhuriyet, Yeniçağ Gazetesi, Gerçek Gündem, Artı Gerçek, T24, Tele1, OdaTV ve HalkTV’nin de haberleri yer alan 72 haber ve içeriğin erişime engellenmesine ve yayından çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu karara konu ve CHP’li Faik Öztrak ve Aykut Erdoğdu’nun açıklamalarını içeren haberlerle ilgili olarak İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından bir önceki kararında yer verilen “talep edenin yanı sıra devlet kurumlarını zan ve töhmet altında bırakacak şekilde doğruluğu araştırılmamış ve teyit edilmemiş haber, yayın ve paylaşımlara” ve “basın-internet yayın özgürlüğünün dışına taşıldığı, keyfilik bulunduğu, kişi ve kurumlara saldırı niteliğinde, şeref ve onurlarını rencide edici ve kişilik haklarını ihlal edici içeriklere yer verildiği” gerekçesi aynen kullanılmıştır.

Ekran Görüntüsü 15: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

Yine Şubat 2021 içinde **Berat Albayrak**'ın talebiyle, "kamu kurumlarına milyonlarca liralık tüy dökücü krem" konulu ve aralarında BirGün, Cumhuriyet, HalkTV, Tele1, Gerçek Gündem, İleri Haber ve Yurt Gazetesi'nin de haberleri yer alan 58 farklı haber ve içeriğe İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 26.02.2021 tarih ve 2021/1185 sayılı kararıyla erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında, haberlerin konu ve bağlamından bağımsız bir şekilde "bu haberlerde keyfilik bulunduğu, kişilere saldırı niteliğinde, şeref ve onurlarını rencide edici ve kişilik haklarını ihlal edici" olduğu belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 16: İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

Ayrıca, Hakimlik kararında, Tele1 haber sitesinde yayınlanan "Flaş iddia: Ekrana çıkacak isimleri AKP'li iki isim belirliyor" başlıklı ve 18.02.2021 tarihli haberde[96] talep eden Berat Albayrak'a "yönelik kişilik haklarını ihlal eden paylaşım bulunmadığı an-

96 Bkz. https://tele1.com.tr/ekrana-cikamayacaklarin-listesini-onlar-duzenliyor-331067/

laşılmakla" bu yöndeki talep reddedilmiştir. Benzer şekilde Mart 2021 içinde, **Berat Albayrak**'ın talebiyle CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, CHP Genel Sekreteri Selin Sayek Böke, CHP İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğdu ve CHP Grup Başkanvekili Engin Özkoç'un tweetleri de İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliğinin **05.03.2021** tarih ve **2021/1449** sayılı kararıyla erişime engellenmiş ve bu içeriklerin yayından çıkarılmasına karar verilmiştir. Kararda, bu paylaşımlarda "hakaret ve kişilik haklarını zedeleyici beyanlarda bulunulduğu," ve "mahkeme kararı bulunmaksızın talepte bulunanı hırsız olarak karikatürize eden karikatürlerin ve paylaşımların kişilik haklarına saldırı mahiyetinde beyanların" bulunduğunun açık olduğu belirtilmiştir.

Hakimlik kararında ayrıca "hakkında mahkeme kararı olmaksızın hiç kimsenin peşin bir yargı ile suç işlemiş şeklinde değerlendirilemeyeceği, suçun işlendiği iddiasının değerlendirme merciin sosyal medya platformları değil, Cumhuriyet Başsavcılıkları olduğu, hukukun evrensel ilkeleri olan masumiyet karinesi, lekelenmeme hakkı kapsamında yapılan paylaşımların, haber alma verme, yorum ve eleştiri ile ifadeyi açıklama ve yayma hürriyetleri kapsamında kalamayacağı" değerlendirmesi yapılmıştır. Bilindiği kadarıyla Twitter sosyal medya platformu tarafından bu paylaşımlar kaldırılmamıştır.

Ekran Görüntüsü 17: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen sosyal medya paylaşımları

Son olarak, **Berat Albayrak**'ın talebiyle Cumhuriyet Halk Partisinin resmi Twitter hesabından paylaşılan 5 farklı tweet İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 05.03.2021 tarih ve 2021/1450 sayılı kararıyla erişime engellenmiş ve bu sosyal medya paylaşımlarının kaldırılmasına karar verilmiştir. Kararda, aynı hakimliğin bir önceki kararında (2021/1449) belirtilen gerekçe tekrarlanmıştır. Bilindiği kadarıyla Twitter sosyal medya platformu tarafından bu paylaşımlar kaldırılmamıştır.

Ekran Görüntüsü 18: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen sosyal medya paylaşımları

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın avukatlarından **Mustafa Doğan İnal**'ın talebiyle aralarında OdaTV, Yeniçağ Gazetesi, BirGün, Yurt Gazetesi, T24 ve Cumhuriyet'in de "Erdoğan'ın avukatı hakkında rüşvet iddiası" konulu haberleri de yer alan 106 farklı haber ve içeriğe İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 06.01.2021 tarih ve 2021/103 sayılı kararıyla erişim engellenmiştir. Erişime engellenen haberler arasında Cumhuriyet'in "Barış Terkoğlu ve Barış Pehlivan'ın yeni kitabı, yargıdaki durumu ortaya koyuyor" başlıklı ve 02.12.2020 tarihli haberi de yer alırken bu haberde Terkoğlu ve Pehlivan tarafından kaleme alınan Cendere isimli kitaplarının o tarihte yayınlandığı ve bu yeni kitapla ilgili olarak "son dönemde yargı içerisindeki müdahaleleri ile adlarından sıkça söz edilen Pelikancıların, AKP içindeki operasyonları ve kimleri fişlediği, iş insanı Ömer Faruk Ilıcan cinayetinin siyasilerin müdahalesiyle nasıl kapatılmaya çalışıldığı, Nurcuların devlet içerisindeki yapılanması, yargıda Pelikancılar ve Hakyolcular arasında geçen çekişme, Cumhurbaşkanı'nın avukatlarının hangi dosyalara nasıl müdahale ettikleri gözler önüne seriliyor" değerlendirmesi yer almaktadır.

İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliği kararında ise genelgeçer ifadelerle karara konu haberlerde "yararlı ve ilgili olmayan nitelemeler ve yorumlar yapıldığı, tahrik edici, kamuoyunda husumet ve kuşku yaratıcı, güveni zedeleyici üslubun kullanıldığı" belirtilmiş ve dolayısıyla bu haberlerin yayınlanmasında "kamu yararı olmadığı" değerlendirmesi yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 19: İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliği kararına konu haberlerin erişime engellenmesinin İfade Özgürlüğü Derneğinin EngelliWeb projesi kapsamında duyurulmasından sonra **Mustafa Doğan İnal**'ın talebiyle Derneğin ilgili duyuru sayfası ve aralarında Evrensel, İleri Haber ve HalkTV'nin de haberleri bulunan toplam 28 İnternet adresine İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **21.01.2021** tarih ve 2021/498 sayılı kararıyla erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında İfade Özgürlüğü Derneğinin duyurusu hakkında özel bir değerlendirme yapılmazken, "başvuran hakkında somut verilere dayanmayan birtakım iddiaların ortaya atıldığı, doğruluğu araştırılmamış ve teyit edilmemiş olgular üzerinden başvuranı kamuoyunun husumetine maruz bırakacak şekilde birtakım isnatlara yer verildiği, talebe konu içeriklerde yer alan haber, paylaşım ve yorumların talepte bulunanın şeref ve onurunu rencide edici mahiyette bulunduğu" ve dolayısıyla kişilik haklarının ihlal edildiği sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 20: İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İFÖD sayfası

Ayrıca, **Mustafa Doğan İnal**'ın bir başka talebiyle Türkiye İşçi Partisi İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın Aralık 2020 içinde paylaştığı yedi tweete İstanbul Anadolu 4.

Sulh Ceza Hakimliğinin **28.04.2021** tarih ve 2021/2896 sayılı kararıyla erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında, “talep konusu İnternet yayınları incelendiğinde, talep eden hakkında doğruluğu araştırılmamış ve teyit edilmemiş olgular üzerinden birtakım iddia ve isnatlarda bulunulduğu” belirtilmiş ve “kişilere saldırı niteliğinde, şeref ve onurlarını rencide edici ve kişilik haklarını ihlal edici” içeriğe yer verildiğinin anlaşıldığı belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 21: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen tweetler

İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararına konu haberlerin erişime engellenmesinin İfade Özgürlüğü Derneği’nin EngelliWeb projesi kapsamında duyurulmasından sonra **Mustafa Doğan İnal**’ın talebiyle Derneğin ilgili duyuru sayfası ve aralarında Independent Türkçe, Evrensel ve T24’ün de haberleri bulunan dört habere İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **09.09.2021** tarih ve 2021/5535 sayılı kararıyla erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında İfade Özgürlüğü Derneğinin duyurusu hakkında özel bir değerlendirme yapılmazken, karara konu haberler bakımından “haber ve eleştirinin veriliş, yazılış biçimi, kişilik hakkını zedeleyecek üslup ve tarzda olmaması gerektiği kuralını ihlal ederek talep edenin doğrudan kişilik haklarını hukuka aykırı şekilde ihlal edecek herhangi bir belgeye dayalı olmayan iddialar niteliğinde” olduğu değerlendirmesi yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 22: İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İFÖD sayfası

Ayrıca, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın avukatlarından **Ahmet Özel**'in talebiyle aralarında Tele1, ABC Gazetesi, Anka Haber Ajansı, T24, Artı Gerçek, KRT, ve Cumhuriyet'in haberleri ve birçok haber kaynağı tarafından atılan tweetler de dahil olmak üzere 62 farklı İnternet adresine İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **21.01.2021** tarih ve 2021/495 sayılı kararıyla erişim engellenmiştir. CHP Mersin Milletvekili Mahir Başarır'ın Ahmet Özel'e ödenen vekalet ücretleri ile ilgili iddiaları içeren bu haberlerle ilgili olarak Hakimlik kararında, "başvuran hakkında yapılan haber ve paylaşımlarda somut delillere dayanmayan birtakım iddiaların ortaya atıldığı, başvuranın kamuoyuna yaptığı yazılı açıklama ile hakkındaki iddiaların gerçeği yansıtmadığını beyan etmesine rağmen hakkındaki iddialara konu haber ve paylaşımların İnternet ortamında halen dolaşımda olmasının" ifade ve basın özgürlüğü kapsamında değerlendirilemeyeceği belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 23: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

İş insanı **Metin Güneş** ve **Met-Gün İnşaat** şirketinin talebiyle aralarında Cumhuriyet, Diken, BirGün, Sözcü, Evrensel, Artı Gerçek, Bianet ve Gazete Duvar'ın da haberleri yer alan 119 farklı İnternet haber ve içeriğine İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğinin **23.11.2021** tarih ve 2021/6693 sayılı kararıyla erişim engellen-

miştir.[97] Hakimlik kararında yaptırım uygulanan haber ve içeriklerin "basın İnternet yayın özgürlüğü kapsamı dışında kalacak şekilde kişi ve kurumlara saldırı niteliğinde, somut bilgi ve belge sunulmadan şeref ve onurlarını rencide edici ve kamuoyunun husumetine maruz bırakıcı içerikler" olduğu belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 24: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen haberler

Ayrıca, İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğinin bu kararıyla, daha önceden aynı kişinin talebi üzerine İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği tarafından alınan 04.10.2021 tarih ve 2021/6154 sayılı karara ilişkin İfade Özgürlüğü Derneğinin duyuru sayfası da erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 25: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenen İFÖD sayfası

Hakimlik, BirGün, Diken ve Tele1'in üç haberi bakımından Metin Güneş ve Met-Gün İnşaat şirketinin talebini reddederken bu haberlerin "kişilik haklarına saldırı ve-

97 Benzer içerikli haberler daha önce de İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 20.08.2020 tarih ve 2020/3320 sayılı kararı ve İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 04.10.2021 tarih ve 2021/6154 sayılı kararı ile erişime engellenmişti.

ya suç niteliği taşımadığını" belirtmiş ve bu haberlerin "ifade özgürlüğü ve basın hürriyeti kapsamında kaldığı" değerlendirmesi yapılmıştır.[98]

Ekran Görüntüsü 26: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği kararıyla erişime engellenmesi reddedilen haberler

Emniyet Genel Müdürlüğünün kişilik hakları ihlali iddiası içeren bir talebiyle suç örgütü lideri Sedat Peker'in YouTube hesabına ve Peker tarafından yayınlanan beş YouTube videosuna erişimin engellenmesi talep edilmiştir. Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliğinin **20.05.2021** tarih ve 2021/5929 sayılı kararıyla Emniyet Genel Müdürlüğünün talebi kısmen ve sadece iki YouTube videosuna ilişkin kabul edilirken diğer üç video içeriğinde Emniyet Genel Müdürlüğünün doğrudan kişilik haklarını ihlal edici içeriğe yer verilmediği ve dolayısıyla herhangi bir mağduriyetin oluşup oluşmadığının ancak çekişmeli yargı ile anlaşılacağı Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararına atıfla belirtilmiştir.[99] Benzer şekilde, Hakimlik tarafından Sedat Peker'in YouTube hesabının topyekûn erişime engellenmesi talebi de bu hesap üzerinden "talep edenin kişilik hakları ile ilgisi olmayan başka video kayıtlarının da bulunduğu, ihlale konu olabilecek video veya paylaşımların erişiminin münferiden engellenmesi mümkün iken kanalın tamamının erişimin engellenmesinin ifade özgürlüğünü sınırlandırabileceği" kanaatiyle reddedilmiştir.

98 Bu haberler de İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 13.09.2022 tarih ve 2022/6112 sayılı kararıyla erişime engellenmiş ve yayından çıkarılmalarına karar verilmiştir.

99 Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017.

Ekran Görüntüsü 27: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen videolar

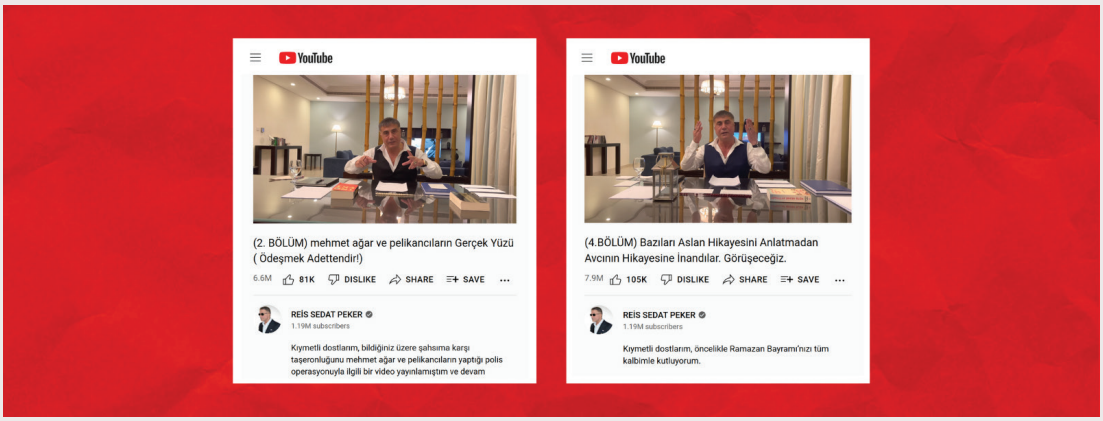

Yine Sedat Peker'in bazı YouTube video ve Twitter paylaşımlarıyla birlikte bu paylaşımları paylaşan diğer sosyal medya içerikleriyle ilgili olarak **Jandarma Genel Komutanlığı Siber Suçlarla Mücadele Başkanlığı** tarafından kişilik hakları ihlali iddiasıyla yapılan talep önce Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliğinin **18.05.2021** tarihli ve 2021/5237 sayılı kararıyla reddedilmiş, fakat bu talep itiraz üzerine Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliğinin **01.06.2021** tarih ve 2021/6491 sayılı kararıyla kabul edilmiş ve aralarında Peker tarafından paylaşılan iki tweet ve yayınlanan iki YouTube videosu da olmak üzere toplam 13 sosyal medya paylaşımına erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında talebin Jandarma Genel Komutanlığı Siber Suçlarla Mücadele Başkanlığı ile ilgisi ve Komutanlığın hangi kişilik haklarının ihlal edildiği açıklanmazken, sadece "yapılan paylaşımlarda sarf edilen ifadelerin talep edenin kişilik haklarını ihlal ettiği, toplumu yanıltıcı nitelikte paylaşımlar olduğu" sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 28: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri

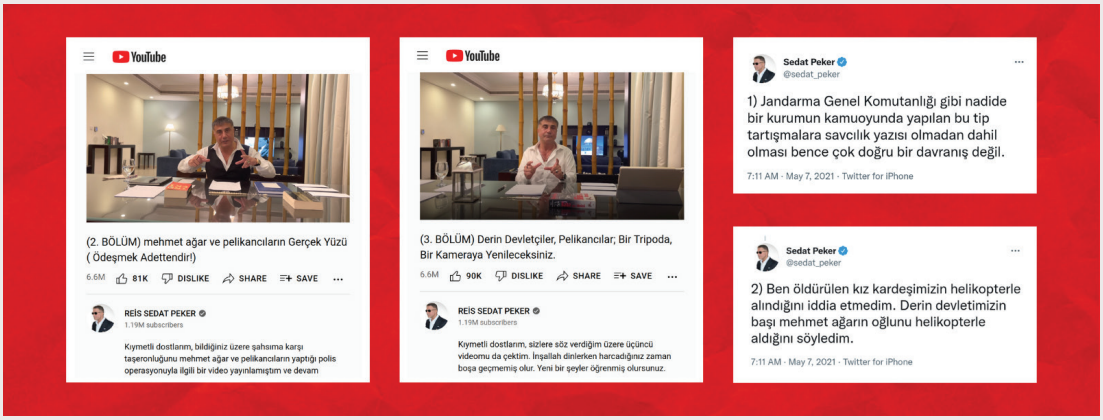

Sedat Peker'in sosyal medya paylaşımlarıyla ilgili olarak eski Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı ve Aralık 2021'de Danıştay Üyesi olarak atanan **Esat Tok-**

lu'nun[100] kişilik hakları ihlali iddiası içeren talebiyle Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliğinin **08.06.2021** tarih ve 2021/6819 sayılı kararıyla Peker'in 10 farklı tweetine erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında sadece "yayın içeriğinde sarf edilen ifadelerin kişilik haklarını ihlal ettiği sonucuna varıldığı" belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 29: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri

Ekran Görüntüsü 30: Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri

Sedat Peker'le ilgili alınan bu üç kararın da Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilmiş olması dikkat çekerken, **Emniyet Genel Müdürlüğü**nün bir diğer kişilik hakları ihlali iddiası içeren talebi ise Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin **11.06.2021** tarih ve 2021/6989 sayılı kararıyla kısmen kabul edilmiştir. Emniyet Genel Müdürlüğü, Peker tarafından yayınlanan 44 tweetin erişime engellenmesini talep ederken Hakimlik sadece 20 tweetin erişime engellenmesini kabul etmiştir. Hakimlik kararında erişime engellenmesi reddedilen 20 tweet ile ilgili olarak "kişilik haklarına saldırıldığını iddia eden ve erişimin engellenmesini talep eden kişinin çelişmeli bir dava yolu-

100 Alican Uludağ, "Peker'in iddialarındaki hakim Esat Toklu Danıştay üyesi oldu," DW, 17.12.2021.

na başvurmadan gecikmesinin ve süratle ortadan kaldırılması ihtiyacını ortaya koymadığı ve söz konusu talebin çekişmesiz bir dava yoluyla uygulanmasını gerektirecek ağırlık ve nitelikte olmaması hususları birlikte değerlendirildiğinde; erişimin engellenmesini talep eden kişinin çelişmeli yargı yoluna başvurması gerekmekte" olduğu Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararına atıfla belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 31: Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen sosyal medya içerikleri

Sedat Peker ile ilgili talepler söz konusu olduğunda sulh ceza hakimlikleri tarafından Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kriterlerinin uygulanması da bir diğer dikkat çekici nokta olmakla birlikte, aşağıda görüleceği gibi çok az sayıdaki kararda bu kriterler sulh ceza hakimlikleri tarafından uygulanmaktadır.

Sedat Peker'in İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun katılacağı canlı televizyon yayını öncesi Soylu'ya sorulmasını istediği ve Milliyetçi Hareket Partisi MYK üyesi **Ali Uçak** ile ilgili iddiaların bulunduğu tweeti paylaşması ile ilgili haber ve içerikler, Ali Uçak'ın kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle, Alaşehir Sulh Ceza Hakimliğinin **27.05.2021** tarih ve 2021/1433 sayılı kararı ile erişime engellendi. Hakimlik kararında genelgeçer ifadelerle "kişilik haklarının kişinin hür ve bağımsız varlığının önemli bir parçası olduğu, kişinin yaşadığı toplumda, ilişki kurduğu çevrede şerefi ve saygınlığını sarsacak, onu küçük düşürecek, yanlış tanıtacak, zora sokacak, düşmanca bir ortama itecek her türlü davranışın kişilik haklarına saldırı olduğu" belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 32: Alaşehir Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

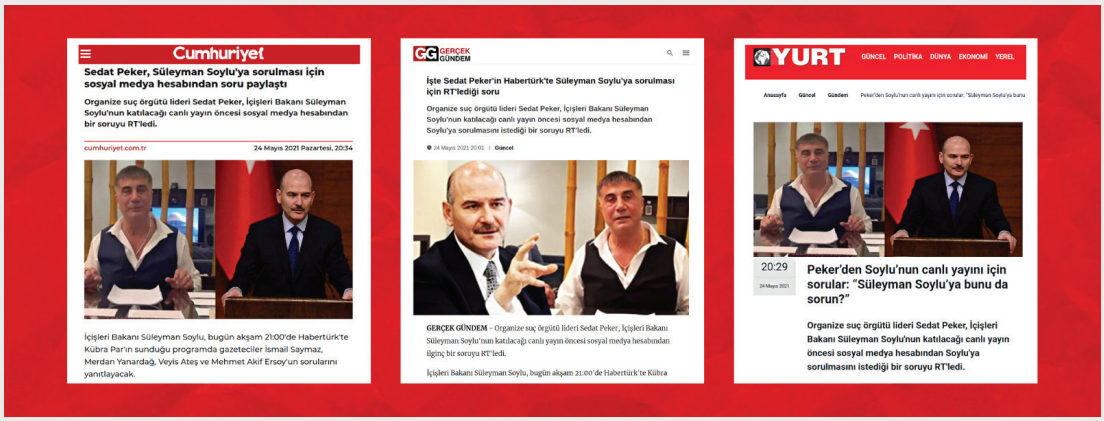

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ile İçişleri Bakanı Süleyman Soylu arasında gerilime neden olduğu iddia edilen ihalelerde adı geçen Invamed ve RD Global firmalarının Süleyman Soylu'nun kuzeni Mehmet Soylu ile bağlantılı olduğuyla ilgili yapılan haberlerle ilgili olarak **INVAMED Sağlık İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş**'nin talebi üzerine Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliğinin **05.07.2021** tarih ve 2021/4506 sayılı kararıyla aralarında Cumhuriyet, HalkTV, Gerçek Gündem, Medyascope, BirGün ve Artı Gerçek'in haberleri olan 55 adrese kişilik hakları ihlali gerekçesiyle erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında "soyut iddialar ile talepte bulunan şirketlerin ticari itibarını sarsacak nitelikte yayın yapılarak kişilik haklarına saldırı olduğunun açık ve net olduğu, gerçekliği kesinlik kazanmayan bir takım iddiaların haber yapılması neticesinde içeriğine erişimin engellenmesi haber alma hürriyetinin sınırlandırıldığı anlamına gelmeyeceği ayrıca bir takım varsayımlara dayalı olarak haber yapılması kişilerin veya şirketlerin ticari itibarını yahut kişilik haklarının ihlali niteliğinde olabileceği" belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 33: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

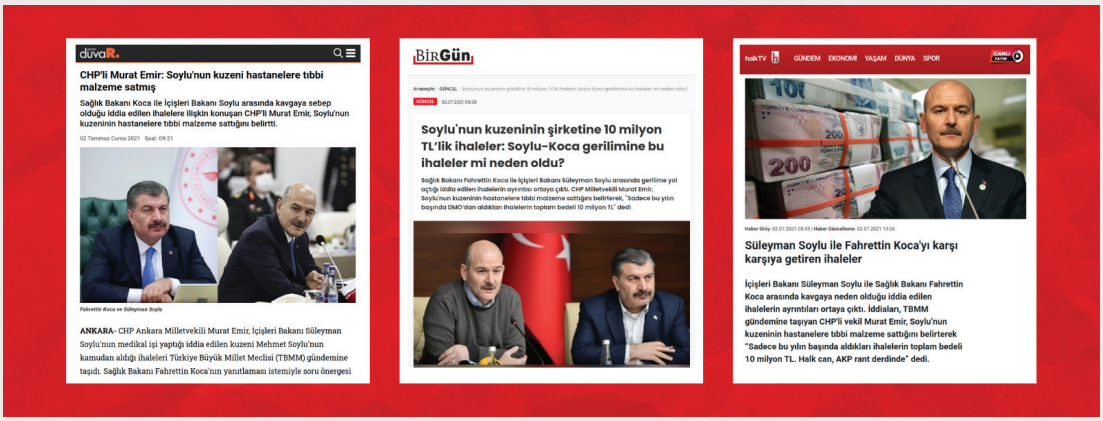

dünyaR.

CHP'li Murat Emir: Soylu'nun kuzeni hastanelere tıbbi malzeme satmış

Sağlık Bakanı Koca ile İçişleri Bakanı Soylu arasında kavgaya sebep olduğu iddia edilen ihalelere ilişkin konuşan CHP'li Murat Emir, Soylu'nun kuzeninin hastanelere tıbbi malzeme sattığını belirtti.

02 Temmuz Cuma 2021 Saat: 09:21

Fahrettin Koca ve Süleyman Soylu

ANKARA- CHP Ankara Milletvekili Murat Emir, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun medikal işi yaptığı iddia edilen kuzeni Mehmet Soylu'nun kamudan aldığı ihaleleri Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) gündemine taşıdı. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın yanıtlaması istemiyle soru önergesi

BİRGün

Soylu'nun kuzeninin şirketine 10 milyon TL'lik ihaleler: Soylu-Koca gerilimine bu ihaleler mi neden oldu?

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ile İçişleri Bakanı Süleyman Soylu arasında gerilime yol açtığı iddia edilen ihalelerin ayrıntısı ortaya çıktı. CHP Milletvekili Murat Emir, Soylu'nun kuzeninin hastanelere tıbbi malzeme sattığını belirterek, "Sadece bu yılın başında DMO'dan aldıkları ihalelerin toplam bedeli 10 milyon TL" dedi

halkTV GÜNDEM EKONOMİ YAŞAM DÜNYA SPOR CANLI YAYIN

Süleyman Soylu ile Fahrettin Koca'yı karşı karşıya getiren ihaleler

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ile Sağlık Bakanı Fahrettin Koca arasında kavgaya neden olduğu iddia edilen ihalelerin ayrıntıları ortaya çıktı. İddiaları, TBMM gündemine taşıyan CHP'li vekil Murat Emir, Soylu'nun kuzeninin hastanelere tıbbi malzeme sattığını belirterek "Sadece bu yılın başında aldıkları ihalelerin toplam bedeli 10 milyon TL. Halk can, AKP rant derdinde" dedi.

Ekran Görüntüsü 34: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

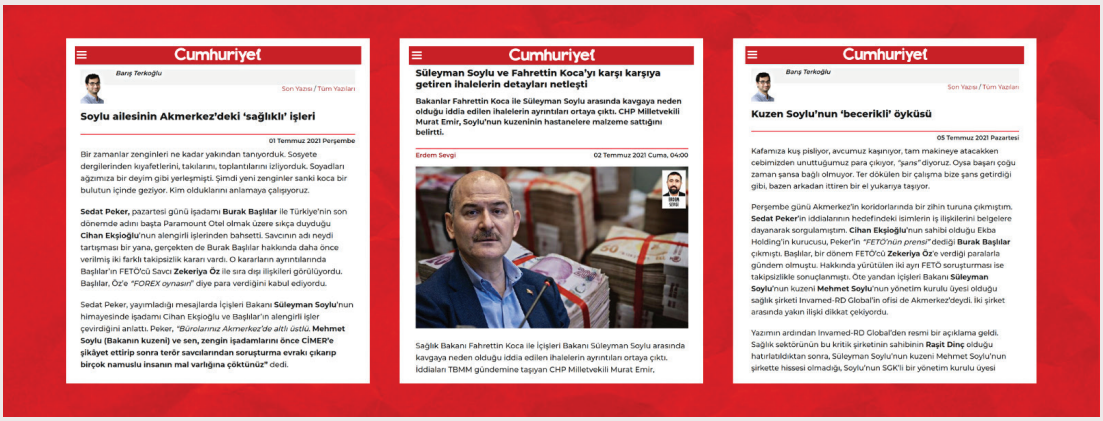

Cumhuriyet

Barış Terkoğlu

Son Yazısı / Tüm Yazıları

Soylu ailesinin Akmerkez'deki 'sağlıklı' işleri

01 Temmuz 2021 Perşembe

Bir zamanlar zenginleri ne kadar yakından tanıyorduk. Sosyete dergilerinden kıyafetlerini, takılarını, toplantılarını izliyorduk. Soyadları ağzımıza bir deyim gibi yerleşmişti. Şimdi yeni zenginler sanki koca bir bulutun içinde geziyor. Kim olduklarını anlamaya çalışıyoruz.

Sedat Peker, pazartesi günü işadamı **Burak Başlılar** ile Türkiye'nin son dönemde adını başta Paramount Otel olmak üzere sıkça duyduğu **Cihan Ekşioğlu**'nun alengirli işlerinden bahsetti. Savcının adı neydi tartışması bir yana, gerçekten de Burak Başlılar hakkında daha önce verilmiş iki farklı takipsizlik kararı vardı. O kararların ayrıntılarında Başlılar'ın FETÖ'cü Savcı **Zekeriya Öz** ile sıra dışı ilişkileri görülüyordu. Başlılar, Öz'e *"FOREX oynasın"* diye para verdiğini kabul ediyordu.

Sedat Peker, yayımladığı mesajlarda İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu**'nun himayesinde işadamı Cihan Ekşioğlu ve Başlılar'ın alengirli işler çevirdiğini anlattı. Peker, *"Bürolarınız Akmerkez'de altlı üstlü.* **Mehmet Soylu (Bakanın kuzeni) ve sen, zengin işadamlarını önce CİMER'e şikâyet ettirip sonra terör savcılarından soruşturma evrakı çıkanıp birçok namuslu insanın mal varlığına çöktünüz"** dedi.

Cumhuriyet

Süleyman Soylu ve Fahrettin Koca'yı karşı karşıya getiren ihalelerin detayları netleşti

Bakanlar Fahrettin Koca ile Süleyman Soylu arasında kavgaya neden olduğu iddia edilen ihalelerin ayrıntıları ortaya çıktı. CHP Milletvekili Murat Emir, Soylu'nun kuzeninin hastanelere malzeme sattığını belirtti.

Erdem Sevgi 02 Temmuz 2021 Cuma, 04:00

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ile İçişleri Bakanı Süleyman Soylu arasında kavgaya neden olduğu iddia edilen ihalelerin ayrıntıları ortaya çıktı. İddiaları TBMM gündemine taşıyan CHP Milletvekili Murat Emir,

Cumhuriyet

Barış Terkoğlu

Son Yazısı / Tüm Yazıları

Kuzen Soylu'nun 'becerikli' öyküsü

05 Temmuz 2021 Pazartesi

Kafamıza kuş pisliyor, avcumuz kaşınıyor, tam makineye atacakken cebimizden unuttuğumuz para çıkıyor, "şans" diyoruz. Oysa başarı çoğu zaman şansa bağlı olmuyor. Ter dökülen bir çalışma bize şans getirdiği gibi, bazen arkadan ittiren bir el yukarıya taşıyor.

Perşembe günü Akmerkez'in koridorlarında bir zihin turuna çıkmıştım. **Sedat Peker**'in iddialarının hedefindeki isimlerin iş ilişkilerini belgelere dayanarak sorgulamıştım. **Cihan Ekşioğlu**'nun sahibi olduğu Ekba Holding'in kurucusu, Peker'in *"FETÖ'nün prensi"* dediği **Burak Başlılar** çıkmıştı. Başlılar, bir dönem FETÖ'cü **Zekeriya Öz**'e verdiği paralarla gündem olmuştu. Hakkında yürütülen iki ayrı FETÖ soruşturması ise takipsizlikle sonuçlanmıştı. Öte yandan İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu**'nun kuzeni **Mehmet Soylu**'nun yönetim kurulu üyesi olduğu sağlık şirketi Invamed-RD Global'in ofisi de Akmerkez'deydi. İki şirket arasında yakın ilişki dikkat çekiyordu.

Yazımın ardından Invamed-RD Global'den resmi bir açıklama geldi. Sağlık sektörünün bu kritik şirketinin sahibinin **Raşit Dinç** olduğu hatırlatıldıktan sonra, Süleyman Soylu'nun kuzeni Mehmet Soylu'nun şirkette hissesi olmadığı, Soylu'nun SGK'li bir yönetim kurulu üyesi

Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliğinin **05.07.2021** tarih ve 2021/4506 sayılı kararına Artı Gerçek tarafından "Süleyman Soylu ve Fahrettin Koca'yı karşı karşıya getiren ihaleler"[101] haberiyle ilgili yapılan itiraz kabul edilmiştir. Hakimlik kararında

> "talebe konu haberdeki yayının gerçeklik, kamu yararı, toplumsal ilgi, güncellik, konu ile ifade arasında düşünsel bağlılık kuralları ile çizilmiş ve belirlenmiş haber verme fonksiyonu ve serbestliği dahilinde olduğu, yapılan açıklamaların basın özgürlüğü kapsamında bulunduğu, eleştiri ve haber sınırlarını aşacak mahiyette olmadığı ayrıca talep eden ile ilgili yapılan İnternet ortamındaki haber ve yorum içeriğinden hukuka aykırılığın ve kişilik haklarına müdahalenin ilk bakışta anlaşılacak kadar belirgin olmadığı bu durumun ancak çekişmeli yargı yerlerinde yapılacak değerlendirmeler sonucu ortaya çıkabileceği yine talep eden ile ilgili ortadan kaldırılmasını ve erişimin engellen-

101 Artı Gerçek, "Süleyman Soylu ve Fahrettin Koca'yı karşı karşıya getiren ihaleler," 02.07.2021, https://artigercek.com/haberler/suleyman-soylu-ve-fahrettin-koca-yi-karsi-karsiya-getiren-ihaleler

mesini gerektirir mahiyette acilen giderilmesi gereken bir kişilik hakkı ihlali olmadığından itirazın kabulü”

gerekir denilmiştir.

Ekran Görüntüsü 35: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli kaldırılan Artı Gerçek haberi

INVAMED Sağlık İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş’nin bir başka talebi üzerine Mehmet Soylu’nun RD Global firmasından istifa etmesiyle ilgili firmanın açıklamalarının yer aldığı 153 haber, kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliğinin **07.07.2021** tarih ve 2021/4570 sayılı kararı ile erişime engellenmiştir. Hakimlik kararında, genelgeçer ifadelerle ve kes yapıştır usulü bir önceki gerekçe aynen kullanılmıştır.

Ekran Görüntüsü 36: Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Benzer şekilde **RD Global Araştırma Geliştirme Sağlık A.Ş.** ve **INVAMED Sağlık ve İlaç Sanayi A.Ş.**’nin talebiyle CHP Ankara Milletvekili Murat Emir’in, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu’nun kuzeni Mehmet Soylu’nun “15 TL’lik medikal ürünü SGK’ya bin

TL'ye sattığı iddiasıyla" ilgili 44 haber, bu iki şirketin kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hakimliğinin **16.07.2021** tarih ve 2021/4893 sayılı kararı ile erişime engellenmiştir. Hakimlik kararında, talebe konu haberlerin "bu aşamada kesin ve ispatlanmış bilgiler içermemesi karşısında 'Gerçeklik ve Kesinlik' unsurlarını taşımadığı, yazıların içerikleri itibariyle haber verme niteliğini aştıkları ve talepte bulunanın kişilik haklarına ve kişilik haklarından olan ticari haklarına saldırı boyutuna ulaştığı, yazı içeriklerinin talepte bulunanların şeref ve haysiyetini incitici ve ayrıca ticari itibarlarını da sarsıcı nitelikte olduğu" belirtilmiştir. Bu değerlendirme yapılırken, aralarında Sözcü, Cumhuriyet, HalkTV, BirGün, Yeni Çağ, Gazete Duvar, Gerçek Gündem, T24, Artı Gerçek ve Evrensel'in de haberleri bulunan 44 haberle karar gerekçesi arasında herhangi bir bağlantı kurulmamıştır.

Ekran Görüntüsü 37: Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

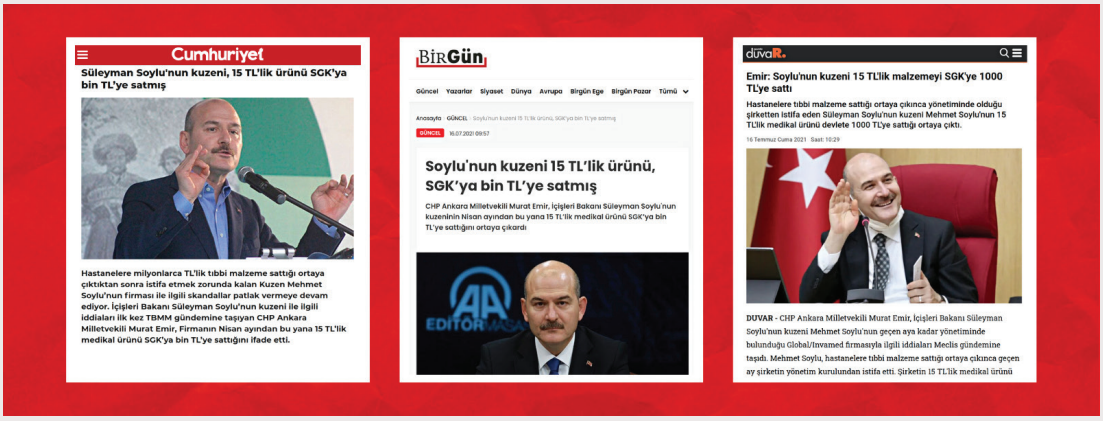

Elazığ'da şüpheli şekilde hayatını kaybeden Kazakistan uyruklu gazeteci Yeldana Kaharman'ın,[102] Mehmet Ağar'ın oğlu AKP Elazığ Milletvekili **Tolga Ağar**'ın cinsel saldırısına uğradığı ve intihar ettiği iddiasının yer aldığı haber ve içerikler Tolga Ağar'ın kişilik haklarını ihlali ettiği gerekçesiyle İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliğinin **11.02.2020** tarih ve 2020/823 sayılı kararı ile erişime engellenmişti. Erişimin engellenmesi kararıyla ilgili yapılan ve aralarında Sendika.Org, Evrensel, Susma 24 Platformu, Cumhuriyet, BirGün ve JinNews'un da haberleri bulunan toplam 97 haber ve içeriğe Tolga Ağar'ın talebi üzerine Elazığ 1. Sulh Ceza Hakimliğinin **24.03.2021** tarih ve 2021/2326 sayılı kararı ile erişim engellenmiştir. Hakimlik kararında, karara konu haber ve içeriklerle ilgili olarak

> "ismi geçen ve vefat eden kişinin ölüm olayıyla ilgili olarak Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığının 2019/4836 soruşturma sayılı dosyası üzerinden 'İntihar Sonucu Ölüm' yönünden soruşturma işlemlerine başlandığı, savcılık tarafından yapılan etkin soruşturma neticesinde 16/10/2019 tarihinde kamu adına kovuşturma yapılmasına yer olmadığına

102 Bkz. Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı, Basın Açıklaması, 2021-1, 08.05.2021, https://elazig.adalet.gov.tr/basin-aciklmasi-2021-1

dair karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği, soruşturma dosyasının içeriği dikkate alındığında söz konusu soruşturmayla talepte bulunanın bir ilgisinin bulunmadığı, talebe konu olan url adreslerinin bir kısmının yayınlanma tarihi dikkate alındığında yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere **bu yayınların güncel bir konuya ilişkin ve kamunun yararını güden bir amacı haiz olmadığı**, söz konusu url adreslerinin bir kısmında yorum bölümünün açık olduğu ve bu yorumlarda talepte bulunanın kişilik haklarını ihlal edici şekilde ifadelerin yer aldığı, yine bir kısım url adreslerinde talepte bulunanın ailevi konumundan ve mesleğinden bahsedilerek yorumlarda bulunulduğu, talepte bulunanın konumu ve mesleği dikkate alındığında ayrıntıları yukarıda belirtildiği üzere söz konusu url adreslerinde yer alan haberlerdeki maksat ile haberlerin sunuluş biçimleri ve içeriklerinin bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda **yorum yoluyla yapılan haberlerin iyi niyet amacını taşımadığı**, bu haliyle talep konusu olan url adreslerinde, **talepte bulunanın özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiği**, kişilik haklarına saldırı niteliğinde yayınların mevcut olduğu, **haberlerin güncel ve kamunun yararını gütme amacında olmadığı**"

değerlendirmesi yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 38: Elazığ 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

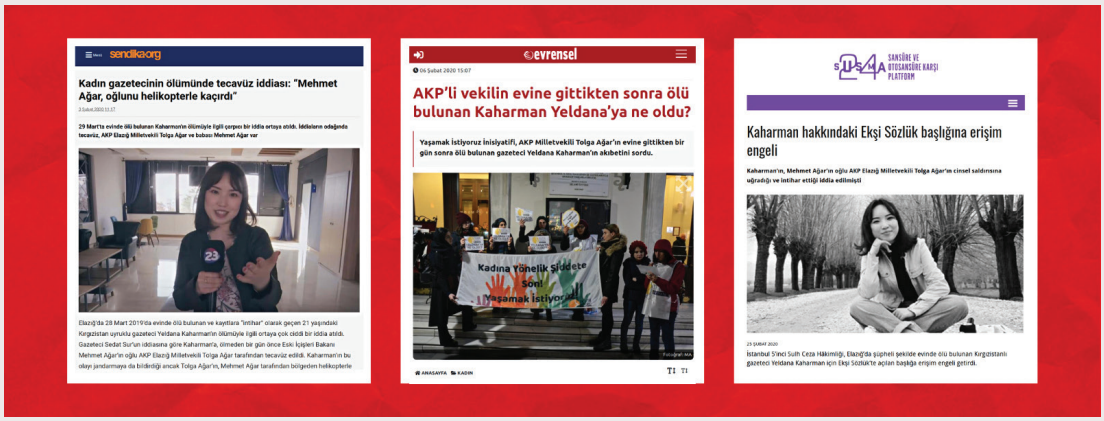

İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliğinin erişim engelleme kararının ayrı bir haber değeri olması ve hem Yeldana Kaharman'ın şüpheli ölümünün aydınlanmasına ışık tutacak nitelikteki haberlerin hem de bu konuda yapılan haberlerin erişime engellenmesinin haberleştirilmesinin ne şekilde talep edenin kişilik haklarını ihlal ettiği ise kararda açıklanmamıştır.

Ekran Görüntüsü 39: Elazığ 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

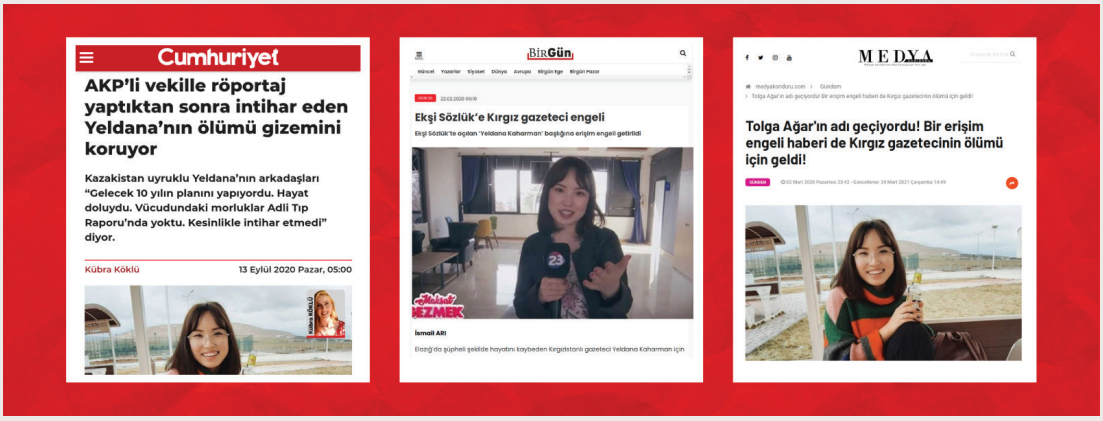

Ekim 2015 içinde İstanbul Sarıyer'de yapılan ev baskınında 25 yaşındaki Dilek Doğan'ın ölümüne yol açan polisler ile ilgili 47 farklı haber ve içerik **İstanbul Emniyet Müdürlüğü**nün kişilik hakları ihlali içeren talebi üzerine İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliğinin **23.09.2021** tarih ve 2021/6075 sayılı kararı ile erişime engellenmiştir. Hakimlik kararında, "emniyet kuvvetlerince yapılan operasyonda yaşanan olayla ilgili **herhangi bir dava/soruşturma bulunmayan polis memurlarının görüntülerinin bulunarak hedef haline getirildiği** ve bu şekilde kişilik haklarının ihlal edildiğinin belirtildiği, **görev yapan kamu görevlilerinin kişilik haklarının ihlal edici nitelikte olduğu** ve talebin usul ve yasaya uygun olduğu" belirtilirken, aralarında Diken, Sendika.Org, Hürriyet, Cumhuriyet, Habertürk, T24 ve Bianet'in de haberleri bulunan 47 farklı haber ve içeriğin hangi polislerin hangi kişilik haklarının ne şekilde ihlal edildiği açıklanmamıştır. Kaldı ki bu talep herhangi bir gerçek kişiden değil, kamu tüzel kişisi olan İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılmıştır ve kararda İstanbul Emniyet Müdürlüğünün herhangi bir kişilik hakkının ihlal edildiği belirtilmemekte ve o yönde de herhangi bir değerlendirme yapılmamaktadır. Kamuyu yakından ilgilendiren ve cezalandırma süreci devam eden bir dava ile ilgili yargılama haberleri bu şekilde örtbas edilmeye çalışılmaktadır.

Ekran Görüntüsü 40: İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Ekran Görüntüsü 41: İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

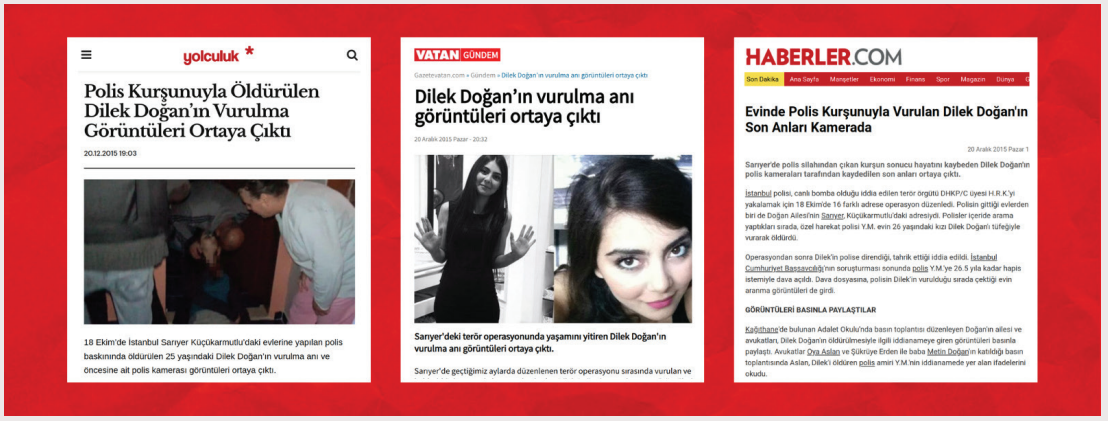

Aralarında Altınbaş Üniversitesinin kurucuları ve iş insanları **Ali Altınbaş** ve **Sofu Altınbaş**'ın da bulunduğu 35 kişinin nitelikli dolandırıcılık, sahtecilik ve suç örgütü kurmak suçlarıyla ilgili bir soruşturma kapsamında gözaltına alınması ile ilgili 104 haber ve içerik, Sofu Altınbaş'ın kişilik hakları ihlali iddiası üzerine, Mudurnu Sulh Ceza Hakimliğinin 16.09.2021 tarih ve 2021/161 sayılı kararı ile erişime engellenmiştir. Genelgeçer ifadeler içeren Mudurnu Sulh Ceza Hakimliği kararında aralarında HalkTV, Gazete Duvar, Gerçek Gündem, Sözcü, Tele1, Hürriyet, Medyascope ve Cumhuriyet'in de haberleri bulunan haber ve içeriklerin neden ve nasıl talep edenin kişilik haklarını ihlal ettiği açıklanmamıştır.

Ekran Görüntüsü 42: Mudurnu Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Mudurnu Sulh Ceza Hakimliği kararına Sözcü tarafından itiraz edilmiştir. Mudurnu Sulh Ceza Hakimliği, Sözcü'nün "İstanbul'da akaryakıt operasyonu: Ali ve Sofu Altınbaş gözaltında"[103] başlıklı haberiyle ilgili olarak

> "İstanbul Anadolu 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2021/73 esas sayılı dosyasının derdest olması, erişimin engellenmesini talep eden SOFU ALTINBAŞ'ın da sanıklar arasında yer alması, **haberde geçen suçlamalarla iddianamede geçen suçlamaların benzerlik göstermesi**, içeriklerde kişilik haklarına saldırı teşkil eden bir doneye rastlanılmaması, erişimin engellenmesi talep edilen itiraza konu URL sitesindeki haberin Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde koruma altında olan ifade ve basın özgürlükleri kapsamında yer alması ve internete erişimin engellenmesi tedbirinin en son başvurulacak çare olması hususları birlikte gözetildiğinde, itirazın kabulüne karar verilmesi gerektiği"

sonucuna varılmıştır. Hakimlik Sözcü'nün bu haberi hakkındaki kararı kaldırırken, kaldırma kararını diğer haber ve içerikler bakımından ise uygulamamıştır.

103 Sözcü, İstanbul'da akaryakıt operasyonu: Ali ve Sofu Altınbaş gözaltında, 22.09.2020, https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/unlu-is-insanlari-kacak-akaryakit-operasyonunda-gozaltina-alindi- 6049667

Ekran Görüntüsü 43: Mudurnu Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli kaldırılan Sözcü haberi

Boğaziçi Üniversitesi eylemleri sırasında 06.10.2021 tarihinde üniversite gözaltına alınan yedi öğrenciden ikisinin tutuklanmasının Rektör Prof. Dr. **Naci İnci**'nin şikayeti sebebiyle olduğuna dair iddiaları içeren Gerçek Gündem'in bir haberi ve ilgili tweetler, Naci İnci'nin kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle, İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliğinin **08.10.2021** tarih ve 2021/5748 sayılı kararı ile erişime engellenmiştir. Hakimlik kararında Rektör İnci hakkında "Atanmış Rektör", "Saray'daki "terörist" der, rektörü muhbirlik yapar," "Kayyum Rektörü 2 öğrencisini ispiyonlayarak tutuklattı" ve "150 yıllık Boğaziçi tarihinde öğrencisini bizzat tutuklatan rektör" şeklindeki ifade ve anlatımlarla başvuru sahibinin kişilik haklarına saldırıldığının görüldüğünü belirtmiştir. Hakimlik kararında belirtilen ifadelerin hiçbirisi Gerçek Gündem'in erişime engellenen "Boğaziçi Üniversitesi rektörü Naci İnci, öğrencileri polise isim isim ihbar etti: Öğrenciler tutuklandı" başlıklı haberinde yer almazken, bu haberin neden erişime engellendiği ise Hakimlik kararından anlaşılamamaktadır.

Ekran Görüntüsü 44: İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haber ve içerikler

Boğaziçi Üniversitesi ile ilgili bir diğer karar ise Boğaziçi Üniversitesine vekaleten genel sekreter atanan **Nedim Malkoç**'un yüksek lisans ve doktora tezlerinde intihal

yaptığı iddia edilen bölümlerin Boğaziçi Üniversitesi İçin Mezunlar Girişimi ("BUİM") içinde yer alan bir grup mezun tarafından Nisan 2021 içinde rapor haline getirilerek ilgili üniversitelere ve kurumlara şikayet edilmesiyle ilgili haberlere ilişkindir. Cumhuriyet, Sözcü ve Medyatava'da yayınlanan haberler Nedim Malkoç'un talebiyle İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **22.10.2021** tarih ve 2021/5283 sayılı kararı ile erişime engellendi. Hakimlik kararında, "karara konu haberlerde kullanılan üslup, kullanılan ifadeler ve anlatım biçimi birlikte değerlendirildiğinde talep edenin yürüttüğü kamu görevi de dikkate alındığında talep edenin toplum nazarında itibarını ve kamuoyundaki güven duygusunu zedeleyici nitelikte söylemler olduğu kanaatine" varıldığı ve talep edenin kişilik haklarını ihlal edici nitelikte olduğu belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 45: İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

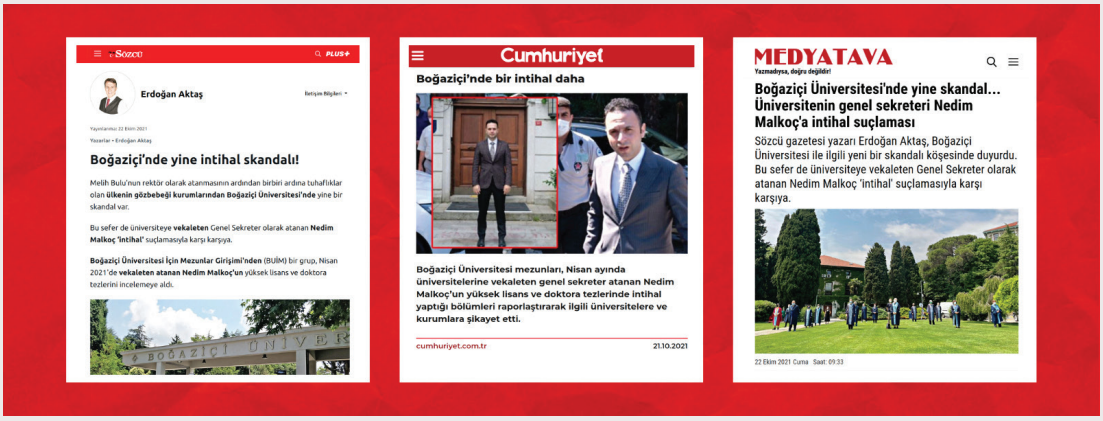

Çemişgezek Kaymakamı **Mehmet Güder'**in Elazığ'da karıştığı ölümlü bir trafik kazasıyla ilgili haberler, Güder'in kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, daha önceden Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliğinin **29.10.2020** tarih ve 2020/116 sayılı kararı ile erişime engellenmişti. İfade Özgürlüğü Derneği tarafından Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliği kararının kamuoyu duyurusu ve ilgili tweetle birlikte, İFÖD kurucularından Prof. Dr. Yaman Akdeniz'in bu konu hakkındaki bir tweeti ve konuyla ilgili çok sayıda haber ve içerik, Mehmet Güder'in kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliğinin **13.10.2021** tarih ve 2021/107 sayılı kararı ile erişime engellendi. Ayrıca haber ve içeriklerin yayından çıkarılmasına ve karar konu haber ve içeriklerle Google, Yandex ve Bing gibi arama motorlarıyla ilişkilendirilmemesine karar verildi. Hakimlik kararında

> "yayın içeriklerinde bahsi geçen trafik kazasının haber değeri bulunmakla birlikte, kamu yararına yönelik yapılan haber içeriğinin objektif sınırlar içinde kalmak suretiyle ve özellikle yayının gerçek olmasının, kamu yararı açısından temel ölçüt olduğu gözetildiğinde; somut olayda ilgilinin mülki idare amiri olarak özel soruşturma usulüne tabi olduğu, oysa yayına konu haber içerikleri incelendiğinde meydana gelen trafik kazasının haberleştirilmesinden çok araç sürücüsü olarak talepte bulunanın, mesleki statüsü nedeniyle

kendisine ayrıcalıklı muamele yapıldığı, koruyup kollandığı izlenimini veren mahiyette olduğu değerlendirilmiş, haber içeriklerinin bu haliyle yalın okuyucuda husumet ve kuşku yaratır nitelikte olduğu, içeriğin kişilik haklarını ihlal eder unsurlar taşıdığı"

değerlendirmesi yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 46: Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler

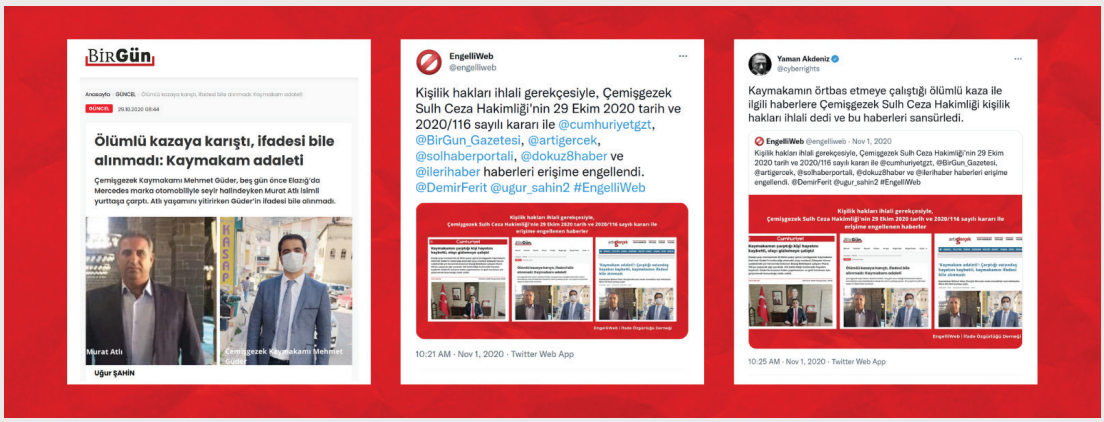

Hakimlik kararında ise daha önceki Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliği kararının duyurulması ve haber yapılması ile ilgili haberlere neden yaptırım uygulandığı açıklanmamıştır.

Ekran Görüntüsü 47: Çemişgezek Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan İFÖD duyurusu

Zincirleme erişimin engellenmesi kararları aldırmaya 2021 içinde **İstanbul Emniyet Müdürü Zafer Aktaş** da katıldı. İş insanı Tuncay Çapraz'ın boşanma aşamasındaki eşi Jale Çapraz'ın İstanbul Emniyet Müdürü Zafer Aktaş, Muğla Emniyet Müdürü

Süleyman Suvat Dilberoğlu ile çok sayıda polis şefi hakkındaki iddialarıyla ilgili haberler, Zafer Aktaş'ın kişilik hakları ihlali iddiası üzerine İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **07.10.2021** tarih ve 2021/4731 sayılı ve **11.10.2021** tarih ve 2021/4771 sayılı kararlarıyla ve İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğinin **20.10.2021** tarih ve 2021/6223 sayılı kararıyla erişime engellendi. Son olarak rüşvet iddialarıyla ilgili diğer haberler de hakimlik kararlarıyla daha önce engellenen haberlerle aynı içerikte olduğu gerekçesiyle, Erişim Sağlayıcıları Birliğinin 09.12.2021 tarih ve 2021/247 sayılı kararıyla erişime engellendi.

İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **07.10.2021** tarih ve 2021/4731 sayılı kararıyla Cumhuriyet, Evrensel, Gazete Duvar, T24 ve BirGün'ün haberleri erişime engellenirken, Hakimlik kararında, bu haberlerde "talepte bulunanın isim ve soy isminin açık bir şekilde yazı içeriklerinde belirtilmiş olması, talepte bulunanın halen İstanbul Emniyet Müdürü olarak görev yapması, tanınmış kişiliği ve kamu hizmeti yürütmesi hususları göz önüne alındığında talebe konu içeriklerde kullanılan üslup, anlatım ve ifadeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde yazı içeriklerinin kamuoyundaki güven duygusunu zedeleyici nitelikte olduğu, yine talepte bulunanın görevi itibari ile kamuoyu nezdinde bağlı bulunduğu kurum ve görevi açısından itibarını zedeleyici, karalayıcı ve kişilik haklarını ihlal edici nitelikte söylemler olduğu, bu amaç ve kasıt ile yazıldığı kanaatine varılmakla söz konusu içerikler yönünden talepte bulunanın kişilik haklarını ihlal edici unsurlar" bulunduğu yönünde bir değerlendirme yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 48: İstanbul 4. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği, aynı gerekçeyi karbon kopya olarak **11.10.2021** tarih ve 2021/4771 sayılı kararında da kullanırken, bu kararla birlikte BirGün, Dokuz8 Haber, Cumhuriyet, Gazete Duvar ve Artı Gerçek'te yayınlanan haberlere de erişim engellendi. İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğinin **20.10.2021** tarih ve 2021/6223 sayılı kararıyla da Artı Gerçek, Yeniçağ Gazetesi, Gerçek Gündem, T24, Tele1 ve ABC Gazetesinin de haberleri yer alan toplam 112 haber ve içeriğe erişim engellenirken, Hakimlik kararında sadece "yayınla talepte bulunan hakkında bırakılan intiba ve saik de dikkate alındığında, basın özgürlüğü, düşünce açıklama özgürlüğü, haber verme ve eleştiri hakkı sınırlarında değerlendirilemeyecek, talepte bulunanın kişilik haklarını ihlal

edici nitelikte olduğu sonuç ve vicdani kanaatine" varıldığı belirtilmiş, haberlerin üst düzey bir kamu görevlisi olan İstanbul Emniyet Müdürü Zafer Aktaş'ın hangi kişilik haklarını ne şekilde ihlal ettiği açıklanmamıştır. İstanbul Emniyet Müdürü hakkındaki iddiaların ise kamuoyunu yakından ilgilendirdiğine herhangi bir şüphe yoktur.

Ekran Görüntüsü 49: İstanbul 4. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Ekran Görüntüsü 50: İstanbul 9. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ("İBB"), AKP döneminde belediyede gerçekleşen yolsuzluk ve usulsüzlüklere ilişkin; AKP döneminin İBB Genel Sekreter Yardımcısı, ihale ve harcama yetkilisi olan şu anki **Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu**'nun da aralarında bulunduğu yetkililer hakkında yaptığı suç duyurusu ile ilgili haberler 2020 yılı içinde Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun talebi üzerine İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **10.12.2020** tarih ve 2020/5526 sayılı kararı ile erişime engellenmişti. 2021 yılı içinde de yine Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun talebi üzerine aralarında OdaTV, Evrensel, Sözcü, Yurt Gazetesi, HalkTV, Cumhuriyet, Gazete Duvar, BirGün ve Gerçek Gündem'in de haberleri bulunan 56 haber ve içeriğe Bakırköy 2. Sulh Ceza Hakimliğinin **12.01.2021** tarih ve 2021/486 sayılı kararı ile erişim

engellendi. Bu kararla birlikte, İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **10.12.2020** tarih ve 2020/5526 sayılı kararı ile ilgili haberlere de erişim engellendi. Hakimlik kararında genelgeçer ifadelerle "bahse konu içeriklerde talepte bulunanın isminin öne çıkarıldığı, bu haliyle talepte bulunanın şahsını hedef alır mahiyette olduğu, yorumların haber niteliğinin önüne geçtiği, dosyada yer alan bilgi ve belgelerden bahse konu iddiaların gerçekliğine ilişkin bir değerlendirme yapılamayacağı gibi iddiaların ağırlığı nazara alındığında içeriklerin talepte bulunanın kişilik haklarını incitici mahiyette olduğu" değerlendirmesi yapılırken, talep edenin üst düzey bir kamu görevlisi ve siyasetçi olması, haberlerin olgu aktarması ve ortada mahkemeye intikal eden bir yolsuzluk dosyası olması hiç dikkate alınmamıştır.

Ekran Görüntüsü 51: Bakırköy 2. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Ekran Görüntüsü 52: Bakırköy 2. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Gazeteci Pelin Ünker'in, "Paradise Papers" haberi nedeniyle dönemin Maliye ve Hazine Bakanı Berat Albayrak ve ağabeyi Serhat Albayrak ve Çalık Holdingin şikayeti üzerine yargılandığı dava ile ilgili 47 haber, **Serhat Albayrak**'ın talebi üzerine İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **16.03.2021** tarih ve 2021/1831 sayılı kararı ile eri-

şime engellendi ve bu haber ve içeriklerin silinmelerine karar verildi. Bu kararla Diken, OdaTV, T24, Gazete Duvar, Cumhuriyet, Sözcü, DW, Evrensel, Milli Gazete, Susma 24 Platformu, Gerçek Gündem ve Medyascope'un haberlerine yaptırım uygulanırken, Hakimlik kararında genelgeçer ifadelerle, "erişimin engellenmesi talebine konu içerikler incelendiğinde, basın İnternet yayın özgürlüğü kapsamı dışında kalacak şekilde kişi ve kurumlara saldırı niteliğinde, şeref ve onurlarını rencide edici ve kişilik haklarını ihlal edici içeriklere yer verildiği anlaşılmakla" kişilik haklarının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ekran Görüntüsü 53: İstanbul Anadolu 4. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

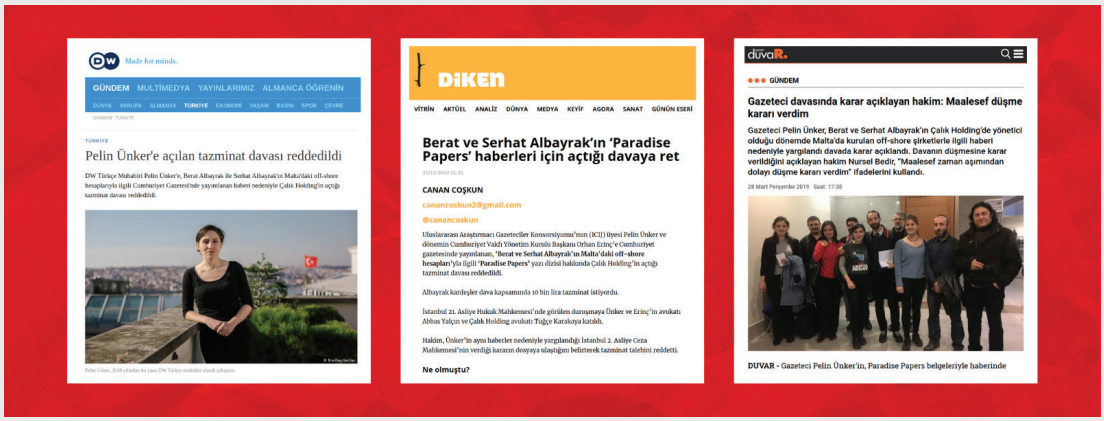

Bu kararın devamı niteliğinde bir karar, tekrardan **Serhat Albayrak**'ın talebi üzerine bu sefer İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinin **09.04.2021** tarih ve 2021/2357 sayılı kararı ile alınmıştır. Bu kararla birlikte Diken'in İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 16.03.2021 tarih ve 2021/1831 sayılı kararı ile ilgili haberi ve aralarında İFÖD kurucularından Yaman Akdeniz ve Gazeteci Sedef Kabaş'ın da tweetleri yer alan 13 tweete de erişim engellenmiş ve karara konu haber ve içeriklerin yayından çıkarılmasına hükmedilmiştir. Kararda ise genelgeçer ifadelerle sadece bu haber ve içeriklerin "basın İnternet yayın özgürlüğü kapsamı dışında kalacak şekilde kişi ve kurumlara saldırı niteliğinde, şeref ve onurlarını rencide edici ve kişilik haklarını ihlal edici içeriklere yer verildiği" değerlendirmesi yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 54: İstanbul Anadolu 3. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haber ve içerikler

Ekran Görüntüsü 55: İstanbul Anadolu 3. Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nu tehdit eden Eski Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu ("MİSK") Genel Başkanı Ömer Faruk Akıncı'nın oğlu **Mustafa Bilgehan Akıncı**'nın cinayet ve işkenceden ceza aldığının iddia edildiği haberler, Mustafa Bilgehan Akıncı'nın kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, Silivri Sulh Ceza Hakimliğinin **30.09.2021** tarih ve 2021/4039 sayılı kararı ile erişime engellendi. Talep kısmen kabul edilirken, Hakimlik "başvuranın hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen olayla ilgili olarak 2009 yılından bu güne kadar geçen sürede haberin 'güncellik' değerini yitirdiği, dolayısıyla haberin o tarihte 'gerçeklik ve doğruluk' kriterlerini karşılamasının artık bir önemi kalmadığından başvuranın kişilik haklarını ihlal eder nitelikte olduğu" değerlendirmesi yapmıştır. Fakat, yaptırım uygulanan haberlerin Canan Kaftancıoğlu'nun tehdit edilmesiyle birlikte tekrar gündeme gelmesini, dolayısıyla haberlerin güncel olmasını dikkate almamıştır. Talebe konu diğer haberler bakımından ise Hakimlik "içeriklerin başvuranın kişilik haklarına saldırı boyutunda olmadığı, basın ve ifade özgürlüğü kapsamında kaldığı" değerlendirmesi yapmıştır.

Ekran Görüntüsü 56: Silivri Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

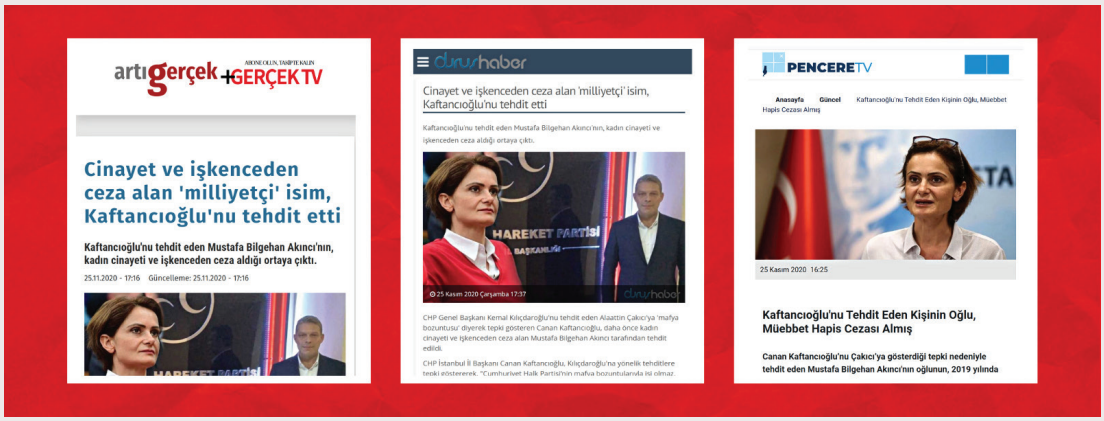

Silivri Sulh Ceza Hakimliği kararına Mustafa Bilgehan Akıncı tarafından itiraz edilmiş ve itirazı Çorlu 1. Sulh Ceza Hakimliğinin **26.11.2021** tarih ve 2021/4069 sayılı kararıyla kabul edilmiş ve 52 haber ve içeriğin yayından çıkarılmasına karar verilmiştir. Kararda, bu haberlerin "**tarihsel bir veri niteliği taşımadığı**, **kamu yararına katkısı bulunmadığı**, haber niteliği taşımadığı ve bu halde talep konusu içeriklerin **unutulma hakkı kapsamında değerlendirilmesi** gerektiği zira gerçekleştiği iddia edilen olayın ve buna bağlı olarak yapılan haberlerin karar tarihi itibari ile güncellik değeri bulunmadığı ve başvuran hakkında konu ile ilgili kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği" belirtilirken Mustafa Bilgehan Akıncı'nın CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nu tehdit etmesi ve bu konu hakkında yapılan haberlere neden yaptırım uygulandığı ise açıklanmamıştır.

Ekran Görüntüsü 57: Çorlu 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

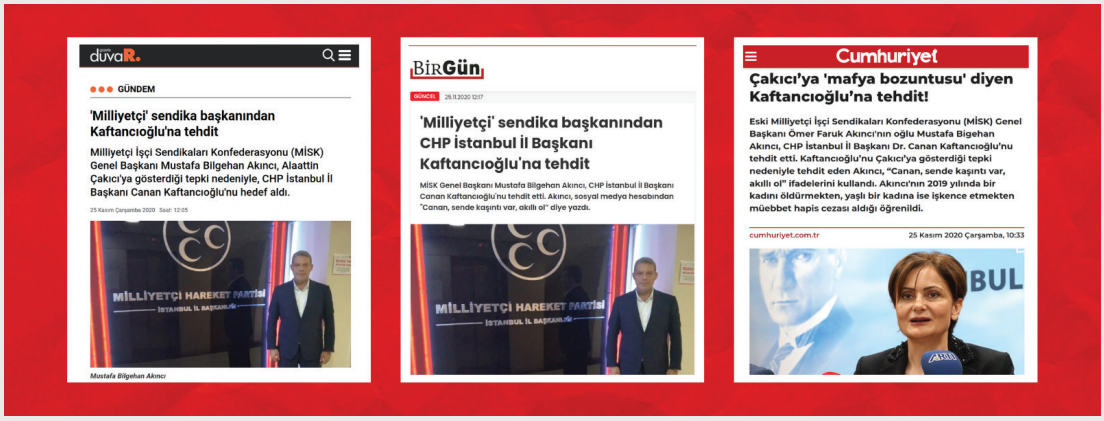

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın eski başdanışmanı, emekli general Adnan Tanrıverdi'nin kurucusu olduğu askeri danışmanlık şirketi Uluslararası Savunma Danışmanlık İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("SADAT") hakkında Türkiye Büyük Millet

Meclisinde verilen soru önergelerinin yanıtsız kalmasıyla ile ilgili Cumhuriyet'in "Suikast eğitimi veren şirkete ilişkin önergeler yanıtsız, savcılar suskun" başlıklı haber, **SADAT**'ın kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin **18.06.2021** tarih ve 2021/3136 sayılı kararı ile erişime engellendi. Hakimlik kararında Cumhuriyet haberinde "kullanılan ifade ve anlatım bir bütün olarak değerlendirildiğinde içeriklerin talepte bulunanın doğrudan hedef alınarak kamuoyu nezdinde yanıltıcı ve toplumdaki güven duygusunu sarsıcı nitelikte zarar verme amaç ve kastı ile yazıldığı kanaatine" varıldığı belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 58: İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haber

Cumhuriyet

Suikast eğitimi veren şirkete ilişkin önergeler yanıtsız, savcılar suskun

Tanrıverdi'nin kurucusu olduğu SADAT'ın üzerindeki şüpheleri dile getiren siyasiler yasal zemini olmayan devlet dışı silahlı oluşuma dikkat çekti.

cumhuriyet.com.tr 12 Ocak 2021 Salı, 06:00

Üsküdar ilçesinin 16 mahallesiyle ilgili kentsel dönüşüm planının şehircilik esasları, planlama teknikleri ve kamu yararı yönünden hukuka uygun olmadığından ötürü İstanbul 2. İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmesiyle ilgili haberler ve planın iptal edilmesi için dava açan Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesinin web sitesindeki içerik, **Üsküdar Belediyesi**nin kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliğinin **16.02.2021** tarih ve 2021/1115 sayılı kararı ile erişime engellendi ve bu haber ve içeriklerin yayından çıkarılmasına karar verildi. Hakimlik kararında "talebe konu URL adreslerinde haberin içeriği sunuş şekilleri dikkate alındığında basın ve düşünceyi yayma hürriyeti olarak değerlendirilemeyeceği, talepte bulunanın kişilik haklarının bu yayınlar ile ihlal edildiği, **paylaşımların sırf karşı tarafı toplum nezdinde küçük düşürmek**, **kamuoyunu yönlendirmek saiki ile hareket edildiği**, yapılan haberlerin doğruluğunun teyit edilmediği haber alma verme, yorum ve eleştiri kapsamında kalamayacağı" değerlendirmesi yapılmıştır. Fakat, İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği, bu haberlere konu İstanbul 2. İdare Mahkemesinin "dava konusu parsellerin konut ağırlıklı olarak imara açıldığını, Boğaziçi alanındaki koruma ve kullanma dengesinin bozulduğunu belirterek planlarda kamu yararı bulunmadığına" dair kararını, dolayısıyla haberlerdeki olgu aktarımını hiçe saymış, bir kamu tüzel kişisi olan Üsküdar Belediyesinin "kişilik haklarına" öncelik vermiştir.

Ekran Görüntüsü 59: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

FETÖ ve DHKP/C üyesi olduğu iddiasıyla bir süre tutuklu kalan ve görevinden uzaklaştırılan Bakırköy Cezaevi hekiminin yerine, hakkında soruşturma yürüten dönemin Bakırköy Cumhuriyet Başsavcı Vekili Ömer Faruk Aydıner'in doktor olan eşi Nermin Aydıner'in getirilmesi ile ilgili haberler, daha önceden Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliğinin **25.09.2020** tarih ve 2020/3781 sayılı kararı ile erişime engellenmiş ve yayından çıkarılmalarına karar verilmişti.[104] Aynı konuda yapılan diğer haberler de **Yargıtay Üyesi Ömer Faruk Aydıner**'in kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliğinin **11.03.2021** tarih ve 2021/1464 sayılı kararı ile erişime engellendi ve bu haberlerin de yayından çıkarılmalarına karar verildi. Hakimlik kararında "paylaşımların bir takım isnatlardan ibaret bulunduğu, **talepte bulunanın Yargıtay Üyesi olduğu**, paylaşımların herhangi bir belgeye dayalı olmadığı, kişilik ihlali mahiyetinde olabileceği anlaşılmakla" talebin kabul edildiği belirtilmiştir.

104 Ayrıca bkz. İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb Analiz Raporu I: Diken'in "'Görevden alınan' doktorun yerine, 'görevden aldıran' savcının eşi atandı" Başlıklı Haberinin Erişime Engellenmesi, Yayından Çıkartılması ve Arama Motorları ile İlişkisinin Kesilmesi Süreci" Aralık 2020, https://ifade.org.tr/reports/IFOD_EngelliWeb_Analiz_Raporu_I.pdf

Ekran Görüntüsü 60: Bakırköy 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

İnsan Hakları Derneği Eş Genel Başkanı Eren Keskin'in yoga eğitmeni **Akif Manaf** hakkındaki bazı açıklamalarının Türk Ceza Kanunu'nun 257. maddesinde yer alan "görevi kötüye kullanmak" suçunu oluşturduğu iddiasıyla yargılandığı davada beraat etmesiyle ilgili Gazete Duvar'ın "Akif Manaf davasında Eren Keskin'e beraat" başlıklı haberiyle birlikte 12 farklı haber, Erişim Sağlayıcıları Birliğinin **21.12.2021** tarih ve 2021/254 sayılı kararı ile erişime engellendi. ESB tarafından 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 9. fıkrasında yer alan yetki kullanılırken, Akif Manaf tarafından daha önceden aldırılan dokuz farklı karara atıf yapıldı ve ESB tarafından erişime engellenen haberlerin daha önceden 9 farklı kararla erişime engellenen haberlerle "**aynı**" olduğu belirtildi. Halbuki, Gazete Duvar'ın haberi diğer haberlerden "**farklı**" olmakla birlikte Akif Manaf'ın şikayeti üzeri yargılanan ve beraat eden Eren Keskin ile ilgilidir.

Ekran Görüntüsü 61: Erişim Sağlayıcılar Birliği tarafından erişime engellenen haberler

İran uyruklu Naci Şerifi Zindaşti ile aralarında polislerin de yer aldığı toplam 20 sanığın yargılandığı organize suç örgütüne ilişkin davayla ilgili dönemin İstanbul Or-

ganize Şube Müdürü Gaffar Demir'in adının geçtiği haberler, **Gaffar Demir**'in kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliğinin **01.09.2021** tarih ve 2021/5116 sayılı kararı ile yayından çıkarılmasına karar verildi. Kararla birlikte Diken, Cumhuriyet, T24 ve Sendika.Org'daki haberlerle birlikte Erk Acarer'in BirGün'deki bir yazısı ve sosyal medya içeriklerine yaptırım uygulanırken, Hakimlik kararında haber ve içeriklerde "talepte bulunanın kişilik haklarını zedeleyecek şekilde beyanlarda bulunulduğu, paylaşılan yayınların içeriği sunuş şekilleri dikkate alındığında basın ve düşünceyi yayma hürriyeti olarak değerlendirilemeyeceği, **kişinin isim ve soy isminin kısaltma yapılmadan olduğu gibi aktarıldığı**, bu bakımdan talepte bulunanın kişilik haklarının ihlal edildiği kanaatine" varıldığı belirtilmiştir.

Ekran Görüntüsü 62: İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

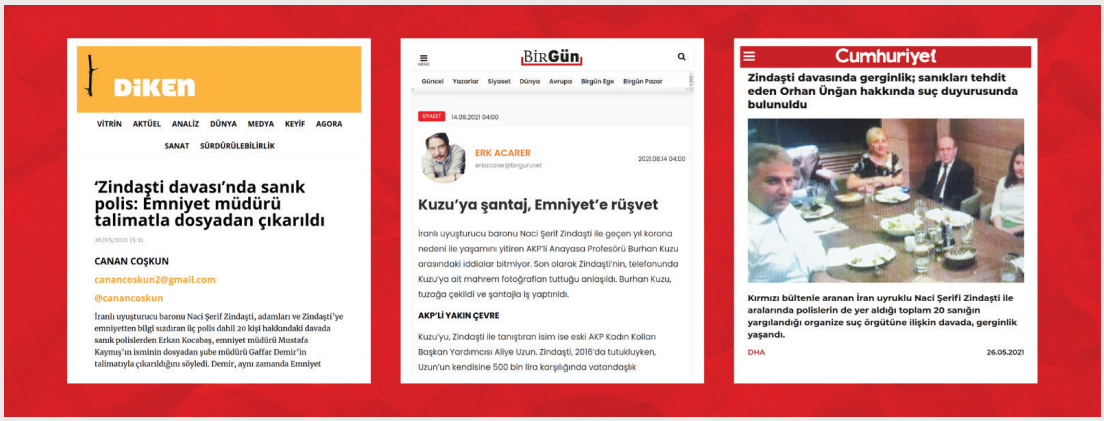

CNR Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Ceyda Erem** hakkındaki 351 haber, kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 22.12.2021 tarih ve 2021/7560 sayılı kararı ile erişime engellendi. Hakimlik kararında "talebe konu haber içeriklerinde talepte bulunanın itibarını ve saygınlığını zedeleyecek şekilde yanlış anlamlar çıkarılabilecek söylemlerin bulunduğu, talebe konu içeriklerdeki anlatım, üslup ve kullanılan ifadeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde başlıkta kullanılan ifade ve öz ve biçim dengesinde dengenin bozulduğu, gerekli olmayan yakıştırmalar yapılarak amacın bu anlamda aşıldığı" ve "bu içeriklerin talepte bulunanın toplum nazarında itibarı ile diğer bireyler nezdindeki saygınlığını sarstığı ve manevi kişiliğini zedelediği" belirtilirken, karara konu haberlerin içeriği hakkında herhangi bir değerlendirme ise yapılmamıştır.

Ekran Görüntüsü 63: İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

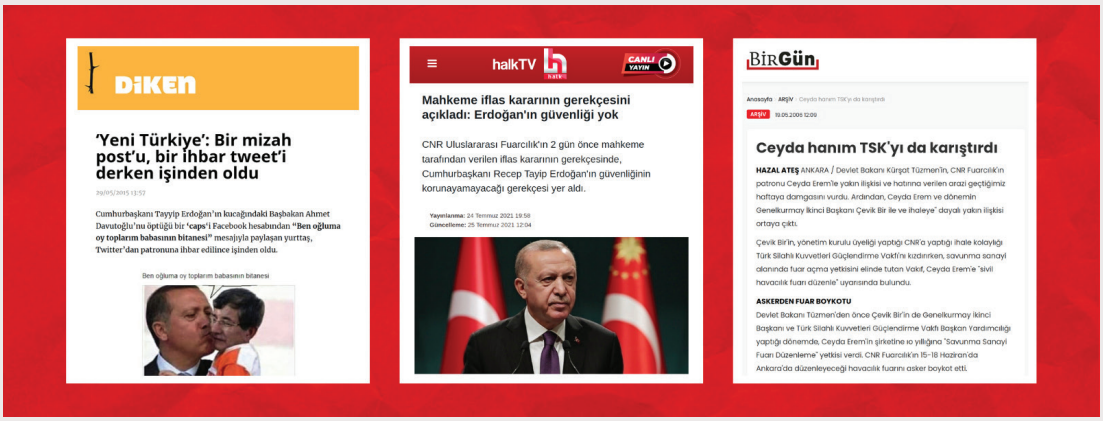

Örnekler daha önceki yıllarda olduğu gibi çoğaltılabilir, fakat çok sayıda örnekte görüldüğü üzere kamuoyunu yakından ilgilendiren birçok habere sulh ceza hakimlikleri tarafından yaptırım uygulanırken aşağıda da daha detaylı değerlendirileceği üzere genellikle ifade ve basın özgürlüğüne ilişkin Anayasa Mahkemesi ve AİHM içtihatları göz ardı edilmeye devam etmiştir. Taleplerin daha önceki yıllarda olduğu gibi siyasi niteliği dikkat çekerken, Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan birçok siyasetçiye, çok sayıda üst düzey kamu şahsiyetinden bazı kamu kurumları ve hükümete yakın şirketlere kadar kişi, kamu tüzel kişileri ve özel şirketlerin incinen itibarlarını, onur ve haysiyetlerini korumak üzere sulh ceza hakimliklerine başvurdukları tespit edilmiştir. Bir diğer taraftan ise, yukarıdaki örneklerden de görüldüğü üzere, sulh ceza hakimliklerinin bu taleplerin hemen hepsini şablon kararlarla ve ifade ve basın özgürlüğünü hiçe sayarak kabul ettikleri gözlemlenmiştir.

ENGELLENEN VE SİLİNEN HABER (URL) İSTATİSTİKLERİ – GENEL TOPLAM (2014-2021)

5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle URL bazlı erişim engelleme yaptırımı Şubat 2014 içinde yürürlüğe girmesinden sonraki süreçte ve **31.12.2021** tarihi itibari ile erişime engellenen toplam **28.474** haber adresi (**URL**) ve içerik ve haber siteleri tarafından silinen veya kaldırılan **22.941** haber adresi (**URL**) tespit edilmiştir. Bu haberler **509** farklı **sulh ceza hakimliği** tarafından verilen **5.986** farklı **kararla** erişime engellenmiştir. Yıllık bazda **5.761** erişime engellenen toplam haberle 2019 birinci sırada yer alırken, 2020 **5.057** toplam haberle en çok haber silinen veya çıkarılan yıl olmuştur.

Şekil 17: Yıllık Bazda 9. Madde Kapsamında Erişime Engellendikten Sonra Silinen Toplam Haber Adresleri (URL)

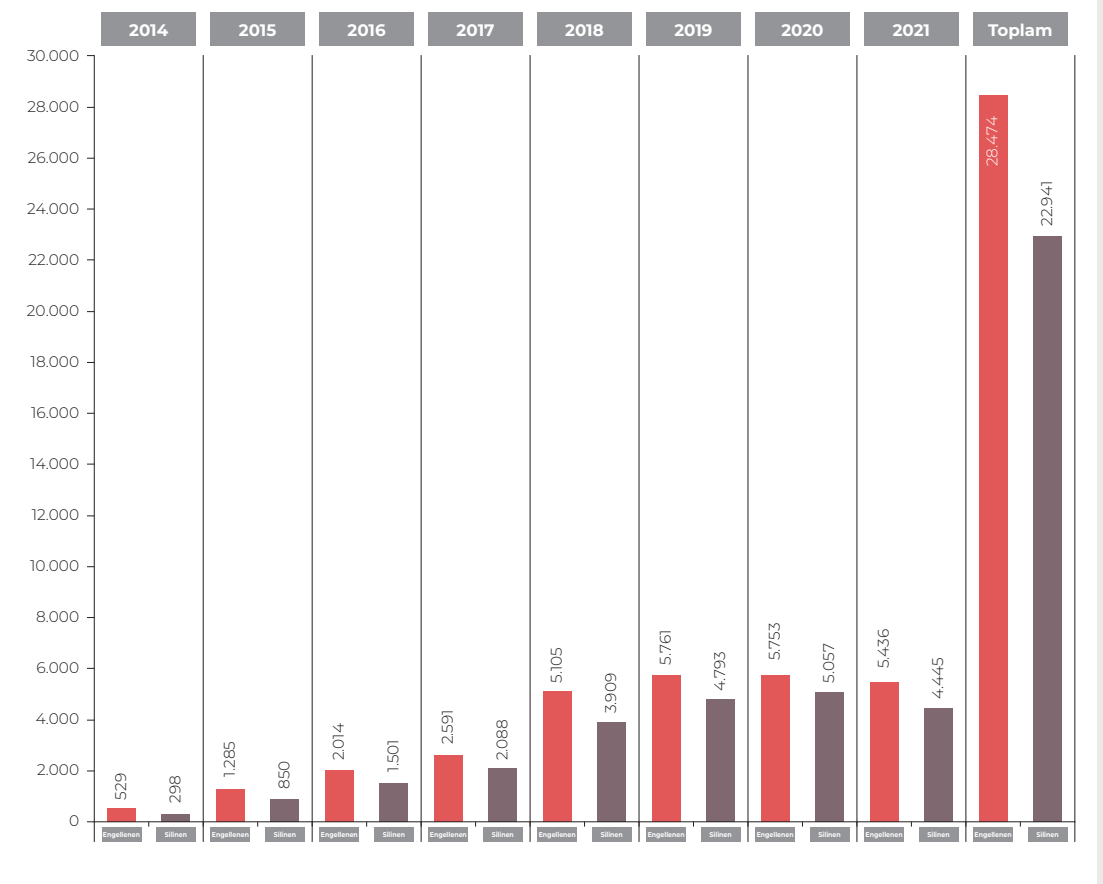

2021 sonu itibarı ile genel toplamda "**en çok haberi engellenen haber sitesi**" kategorisinde Şekil 18'de görüleceği üzere **2.604 haberi** engellenen **Hürriyet** birinci sırada, **1.760 haberi** engellenen **Sabah** ikinci sırada, **1.193 haberi** erişime engellenen **Cumhuriyet** üçüncü sırada, **1.157 haberi** erişime engellenen **Sözcü** dördüncü sırada ve **1.031 haberi** erişime engellenen **T24** beşinci sırada yer almaktadır. 100'den fazla haberi erişime engellenen haber sitelerinin detaylarına Şekil 18'de yer verilmiştir.

Şekil 18: Engellenen Haber (URL) Sayıları – Genel Toplam: 2014-2021

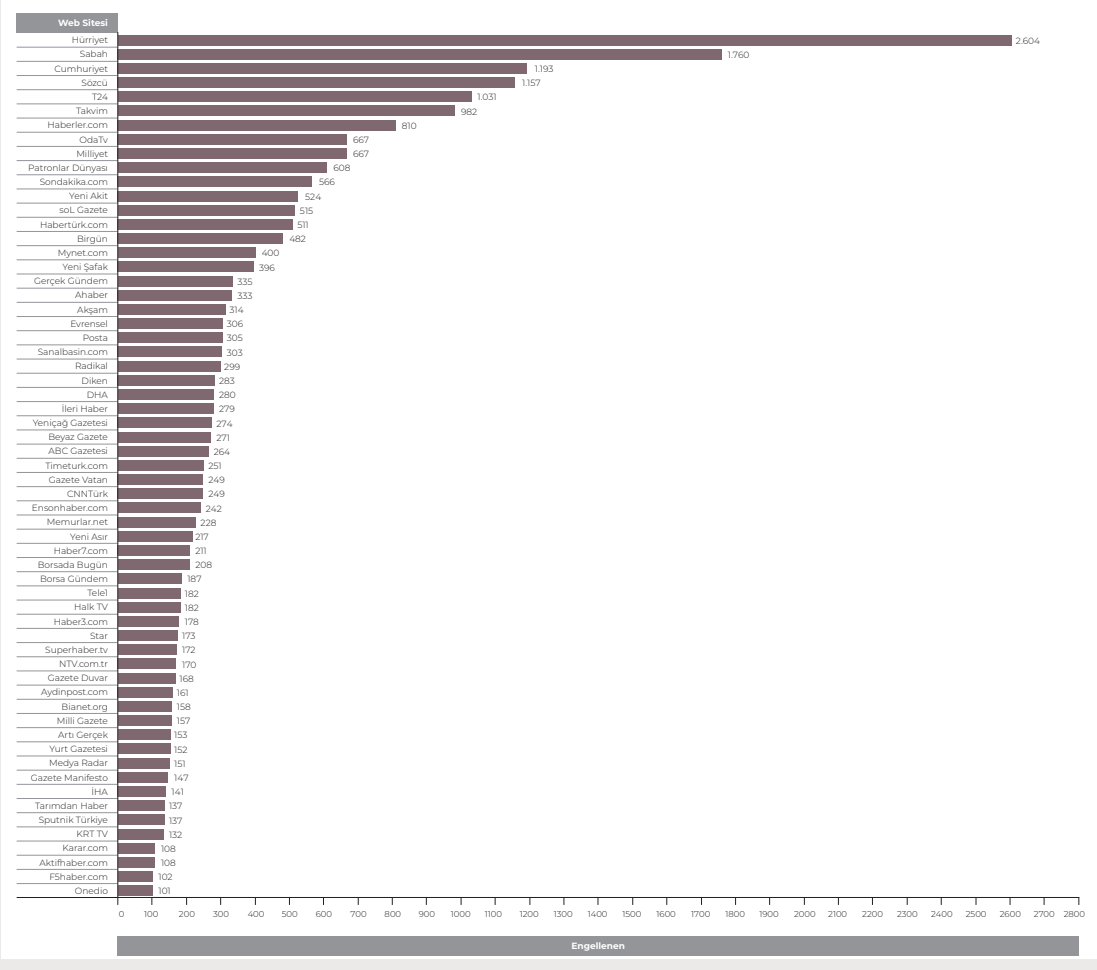

2021 sonu itibarı ile genel toplamda "**en çok haberi kaldıran haber sitesi**" kategorisinde de Şekil 19'da görüleceği üzere erişime engellenen **2.308** haberi kaldıran **Hürriyet** birinci sırada, **1.674** haberi kaldıran **Sabah** ikinci sırada, **1.007** haberi kaldıran **T24** üçüncü sırada, **965** haberi kaldıran **Sözcü** dördüncü sırada ve **864** haberi kaldıran **Takvim** haber sitesi beşinci sırada yer almıştır.

Şekil 19: Silinen Haber (URL) Sayıları – Genel Toplam: 2014-2021

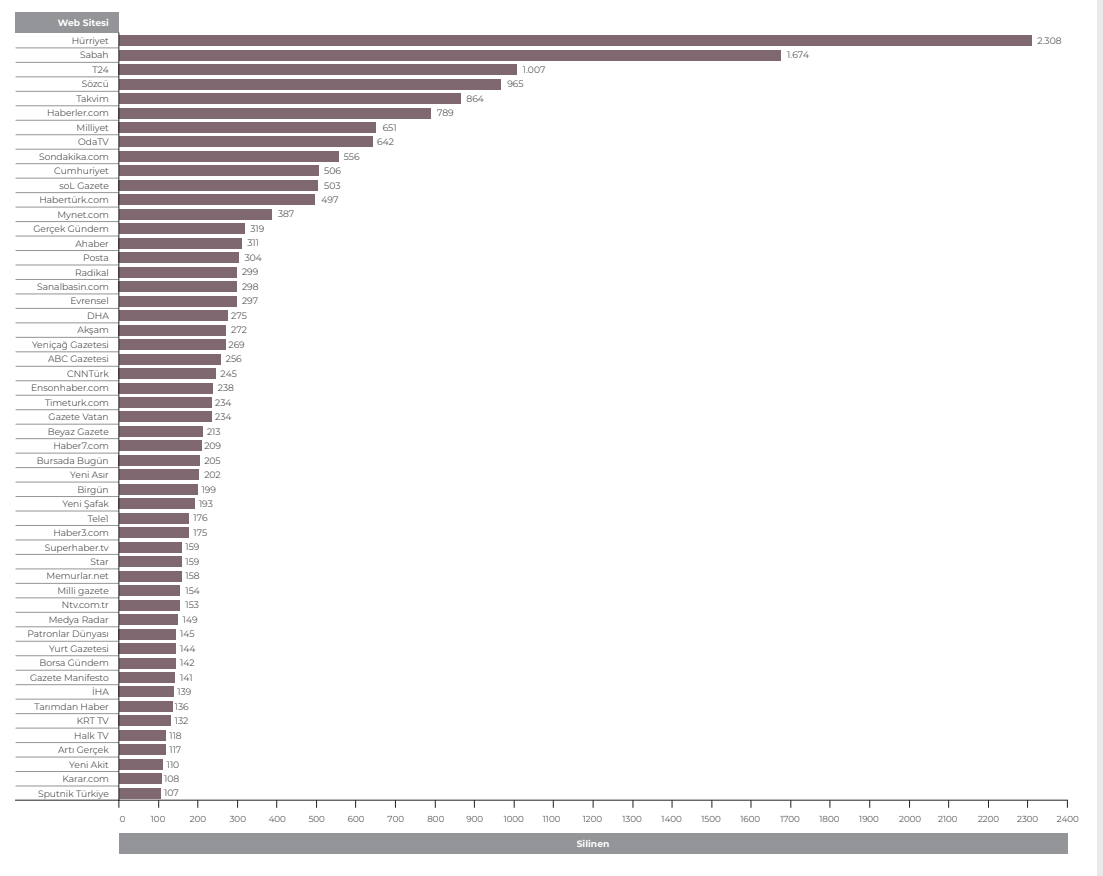

Tablo 2'de de görüleceği üzere 2021 sonu itibarıyla ilk 25'e giren haber siteleri, bu sitelerin kaçar tane haberinin erişime engellendiği, kaç haberi sildiği veya web sitesinden çıkardığı ve engellenen URL sayısı ile silinen/çıkarılan URL sayısı oranı gösterilmektedir.

Tablo 2: 2014-2021 Haber Erişim Engellemeleri Lig Tablosu

Sıra	Haber Sitesi	Engellenen URL Sayısı	Silinen URL Sayısı	Silme Oranı
1	Hürriyet	2604	2308	89%
2	Sabah	1760	1674	95%
3	Cumhuriyet	1193	506	42%
4	Sözcü	1157	965	83%
5	T24	1031	1007	98%
6	Takvim	982	864	88%
7	Haberler.com	810	789	97%
8	Milliyet	667	651	98%
9	Odatv.com	667	642	96%
10	Patronlar Dünyası	608	145	24%
11	Sondakika.com	566	556	98%
12	Yeni Akit	524	110	21%
13	soL Gazete	515	503	98%
14	Haberturk.com	511	497	97%
15	Birgün	482	199	41%
16	Mynet.com	400	387	97%
17	Yeni Şafak	396	193	49%
18	Gerçek Gündem	335	319	95%
19	Ahaber	333	311	93%
20	Akşam	314	272	87%
21	Evrensel	306	297	97%
22	Posta	305	304	100%
23	Sanalbasin.com	303	298	98%
24	Radikal	299	299	100%
25	Diken	283	59	21%

5651 sayılı Kanun'un 9(3) maddesine göre 29.07.2020 tarihinde yapılan değişikliklere kadar hakimlikler sadece "erişimin engellenmesine" karar verebilirken, bu tarihten sonra haber ve içeriklerin yayından çıkarılmasına da karar verebilirler. 2019 raporumuzda da belirtildiği üzere 29.07.2020 değişikliklerine kadar olan süreçte ve hatta 29.07.2020 tarihinden sonra da çok sayıda haber sitesinin hakimlikler tarafından verilen "erişimin engellenmesi" kararlarına istinaden haber ve içerikleri web sitelerinden çıkardıkları gözlemlenmiştir. Fakat, hakimlikler:

a. 29.07.2020 öncesinde sadece erişimin engellenmesine
b. 29.07.2020 tarihinden sonra erişimin engellenmesine ve/veya içeriğin çıkarılmasına

karar verebilir. Bu yaptırımlardan erişimin engellenmesi İnternet servis sağlayıcılarının uygulayabileceği bir yaptırım olmakla birlikte, içeriğin çıkarılması yaptırımı içerik ve yer sağlayıcılarının uygulaması gereken bir yaptırımdır. 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında sulh ceza hakimliklerinin **sadece** "erişimin engellenmesi" yaptırımı içeren kararlarına istinaden çok sayıda haber sitesi sıklıkla ve giderek artan şekilde erişime engellenen haber ve içeriklerini web sitelerinden kaldırmakta ve çıkar-

maktadır. Aksine, hakimliklerin içerik veya haberin çıkarılmasına karar vermediği durumlarda, içerik ve haberlerin kaldırılmasını gerektirecek yasal bir dayanak yoktur. Bu uygulama kısmen ESB'den içerik sağlayıcılara ve haber sitelerine aşağıdaki şekilde gönderilen matbu bildirimlerden kaynaklanmaktadır. ESB içerik sağlayıcılara gönderdiği bildirimlerde hakimlik kararlarının içeriğinde yer alan yaptırım şeklinden bağımsız bir şekilde kararlarda "**yer alan içeriklerin yayından çıkarılması halinde**" ESB'ye bilgi verilmesini talep etmektedir. İçerik çıkarma yaptırımı içeren kararlar bakımından bu bildirim zorunlu olmakla birlikte, sadece erişimin engellenmesine karar verilen durumlarda, içerik çıkarma konusunda herhangi bir yaptırım veya bildirimin yapılması hukuken zorunlu değildir.

> Sayın ifade.org.tr Yetkilisi,
> 5651 sayılı kanunun 6/A maddesi ile Erişim Sağlayıcıları Birliği kurulmuştur.
>
> 5651 sayılı kanunun 3.maddesi uyarınca; Bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri yurt içinden ya da yurt dışından yürütenlere, internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirim yapılabilir.
>
> 5651 kanunun 9. maddesi "...Hakimin bu madde kapsamında verdiği içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararları doğrudan Birliğe gönderilir... Erişimin engellenmesine konu içeriğin yayından çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır... Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcıya gönderilen **içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği derhâl, en geç dört saat içinde ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcı tarafından yerine getirilir**... Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen içerik, yer ve erişim sağlayıcıların sorumluları, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır" şeklinde düzenlenmektedir.
>
> Bu kapsamda ekte tarafınıza gönderilen İSTANBUL 4. SULH CEZA HAKİMLİĞİ'nin 12.03.2021 Tarih ve 2021/1331 D. İş sayılı kararında **yer alan içeriklerin yayından çıkarılması halinde** Birliğimize bilgi verilmesini rica ederiz.
>
> Saygılarımızla.
> Erişim Sağlayıcıları Birliği

Bu uygulamanın bir sonucu olarak içerik sahipleri tarafından "kendi kendine kaldırılan içeriklerle" **oto-sansür artmakta** ve 5651 sayılı Kanun'un 9(7) maddesi gereğince "*erişimin engellenmesine konu içeriğin yayından çıkarılmış olması durumunda*" sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen kararlar "*kendiliğinden hükümsüz*" kalmaktadır. Bir başka deyişle, içerik sahipleri haberleri web sitelerinden çıkarma kararı olmadan ve kendi kendilerine kaldırınca sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen kararlar da ortadan kalkmış olur. Dolayısıyla, yok hükmündeki bir yargı kararına karşı herhangi bir hukuk yoluna da başvurulması mümkün olmaz.

İNTERNET ADRESLERİNİN ARAMA MOTORLARI İLE İLİŞKİLENDİRİLMEMESİ

29.07.2020 tarihli ve 7253 sayılı Kanunla 5651 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikler kapsamında bu Kanun'un kişilik haklarının ihlali ile ilgili 9. maddesine arama motorları ile ilgili de yeni bir yaptırım eklenmiştir. Yukarıda da kısaca değinildiği üzere, 9. maddenin 10. paragrafına istinaden talepte bulunanların "adının bu madde kapsamındaki karara konu **İnternet adresleri ile ilişkilendirilmemesine**" karar verilebilir. Sulh ceza hakimlikleri bu tip talepleri değerlendirirken hangi **arama motorlarına bildirim** yapılacağını belirtmek zorundadır. Hakimliklerin belirlediği arama motorlarına bildirim ise ESB tarafından yapılacaktır.

5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine eklenen arama motorları ile ilgili bu yeni yaptırım 29.07.2020 tarihinden itibaren uygulanmaya başladı ve hakimlikler 2021 sonuna kadar **70 farklı kararda** bu yaptırıma hükmetti. **2021** içinde verilen 48 karar, 24 farklı hakimlik tarafından verildi. 41 hakimlik kararında **Google**, 37 kararda **Yandex**, 31 kararda **Bing**, 30 kararda **Yahoo**, dört kararda **Yaani**, üç kararda **DuckDuckGo** ve iki kararda da **Baidu** arama motorları ile talep edenlerin isimlerinin ilgili kararlarda bahsi geçen haber ve içeriklerle ilişkilendirilmemesine karar verilmiştir. Hakimlikler, **arama motoru olmamasına rağmen** beş kararda **Twitter**, dörder kararda **YouTube** ve **Wikipedia** platformlarıyla üç kararda **Ask** web sitesi iki kararda da **Mozilla** web tarayıcılarıyla birlikte bir kararda da **Facebook** ile talep edenlerin isimlerinin ilgili kararlarda bahsi geçen haber ve içeriklerle ilişkilendirilmemesine karar vermiştir. Kanun gereği hakimlik kararında Birlik tarafından hangi arama motorlarına bildirim yapılacağının belirtilmesi gerekmesine rağmen altı kararda herhangi bir arama motoru ismi belirtilmemiştir.

Ekran Görüntüsü 64: Arama Motorlarına Bildirim

C- 5651 sayılı yasanın 9/10 maddesi uyarınca Erişim Sağlayıcıları Birliğine yazılacak müzekkerede başvuranın adının karara konu internet adresleri ile ilişkilendirilmemesi amacıyla Google, Yandex, Bing, Ask, Facebook, Wikipedia, Youtube ve Twitter isimli arama mototorları ve sosyal medya organlarına bildirimde bulunulmasının İSTENİLMESİNE,

Twitter, Facebook ve **YouTube** 5651 sayılı Kanun kapsamında "**sosyal ağ sağlayıcısı**" olarak değerlendirilirken, **Mozilla**'nın popüler web tarayıcıları olduğu herkes tarafından bilinmektedir. **Wikipedia**, çevrimiçi bir ansiklopedi olmakla birlikte **Ask** sitesi de yaklaşık 10 senedir arama motoru fonksiyonu içermemektedir. Dolayısıyla, sulh ceza hakimlikleri tarafından Twitter, YouTube, Mozilla, Wikipedia ve Ask'a yö-

nelik alınmış kararlar, bu platform ve tarayıcılar arama motoru olmadığı için sulh ceza hakimlikleri dilinde bu kararlar "**usul ve yasaya aykırıdır**."

ANAYASA MAHKEMESİNİN ALİ KIDIK KARARI VE İLK BAKIŞTA İHLAL UYGULAMASI

Anayasa Mahkemesi Ekim 2017 içinde vermiş olduğu Ali Kıdık Başvurusu ile ilgili kararında[105] 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında verilen erişim engelleme kararlarının **cezai ve idari bir yaptırım değil, koruma tedbiri niteliğinde olduğunu belirtmiş**[106] ve 9. maddede öngörülen erişime engelleme usulünün her türlü haber ve yazı hakkında başvurulabilecek bir hukuki yol olmadığını, **istisnai olması gerektiğini** vurgulamıştır. Bu kapsamda, Anayasa Mahkemesi, 5651 Sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında verilecek olan erişimin engellenmesi kararlarının sulh ceza hakimlikleri tarafından ancak daha ileri bir inceleme yapmaya gerek olmaksızın, **ilk bakışta** kişilik haklarının ihlal edildiği[107] durumlarda uygulanabileceğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi ilk bakışta ihlal denetiminin uygulanması zorunluluğunu kişilik haklarının hızlı bir şekilde korunması ihtiyacıyla ifade ve basın hürriyeti arasında adil bir dengenin korunmasının bir ön koşulu olarak kabul etmiştir.[108] Anayasa Mahkemesi Ali Kıdık kararını ve ilk bakışta ihlal doktrinini bugüne kadar 17 farklı başvuru ile ilgili kararında uygulamıştır.[109]

Anayasa Mahkemesinin Ekim 2017 içinde vermiş olduğu Ali Kıdık kararı sulh ceza hakimlikleri açısından bağlayıcıdır ve 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında yapılan talepler değerlendirilirken ve erişimin engellenmesi ve/veya içeriklerin çıkarılması ile ilgili talepler karara bağlanırken ilk bakışta ihlal değerlendirmesi yapılması zorunludur.

---

105 Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017.

106 A.A. Başvurusu, B. No: 2014/7244, 12.09.2018, § 20.

107 Kemal Gözler, "Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usûlü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanunun 9'uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi", Rona Aybay'a Armağan (Legal Hukuk Dergisi, Özel Sayı, Aralık 2014), İstanbul, Legal, 2014, Cilt I, s.1059-1120: http://www.anayasa.gen.tr/5651.pdf.

108 Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017, § 63.

109 Kemal Gözler Başvurusu, (B. No: 2014/5232, 19.04.2018); Miyase İlknur ve Diğerleri Başvurusu (B. No: 2015/15242, 18.07.2018); A.A. Başvurusu, (B. No: 2014/7244, 12.09.2018); Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. Başvurusu, (B. No: 2015/6313, 13.09.2018); IPS İletişim Vakfı Başvurusu (B. No: 2015/14758, 30.10.2018); Özgen Acar Başvurusu, (B. No: 2015/15241, 31.10.2018); IPS İletişim Vakfı Başvurusu (2) (B. No: 2015/15873, 07.03.2019); Barış Yarkadaş Başvurusu (B. No: 2015/4821, 17.04.2019); Medya Gündem Dijital Yayıncılık Ticaret A.Ş (3) Başvurusu (B. No: 2015/16499, 03.07.2019); Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-SEN) Başvurusu (B. No: 2015/11131, 04.07.2019); Kemalettin Bulamacı Başvurusu (B. No: 2016/14830, 04.07.2019); Kerem Altıparmak ve Yaman Akdeniz Başvurusu (3) (B. No: 2015/17387, 20.11.2019); Kerem Altıparmak Başvurusu (B. No: 2015/8193, 27.11.2019); Kemal Gözler Başvurusu (2) (B. No: 2015/5612, 10.12.2019); Aykut Küçükkaya Başvurusu (B. No: 2014/15916, 09.01.2020); Medeni Özer Başvurusu (B. No: 2017/15421, 30.09.2020); Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, R.G. 07.01.2022-31712.

SULH CEZA HAKİMLİKLERİNİN 2019 YILI İLK BAKIŞTA İHLAL DEĞERLENDİRMESİ

EngelliWeb raporlama çalışması kapsamında 2019 yılı içinde Türkiye genelinde yaklaşık 690 sulh ceza hakimliği tarafından 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında verilen yaklaşık 6.200 erişimin engellenmesi kararı tespit edilmiş ve incelenmiştir. İncelenen erişimin engellenmesi kararlarından sadece 17 farklı Hakimlik ve 19 farklı hâkim tarafından verilen **69 kararda** (**%0,011**) *Ali Kıdık* kararına atıf yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla, 6.000'den fazla kararda Anayasa Mahkemesinin *Ali Kıdık* kararına atıf yapıldığına rastlanmamış, binlerce kararda "**ilk bakışta ihlal**" değerlendirmesinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

2019 yılı içinde Ali Kıdık kararına atıf yapan 69 kararın detaylı değerlendirmesi yapıldığında, 56 kararda hukuki değerlendirme yapıldığı fakat 39 kararın kopyala yapıştır şeklinde tekrar eden şablon karar olarak birbirinin aynısı olduğu ve sadece 22 kararda "ilk bakışta ihlal" değerlendirmesi yapıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, 69 karardan, 29 kararda taleplerin kabul edildiği, 35 kararda taleplerin kısmen kabul edildiği ve sadece 5 talebin reddedildiği gözlemlenmiştir. Geriye kalan 47 kararda ise sadece Ali Kıdık kararının başvuru numarasına atıf yapılmakla yetinilmiş ancak hukuki olarak taleplere ilişkin Anayasa Mahkemesinin yapılmasını talep ettiği ilk bakışta ihlal doktrini değerlendirmesi yapılmamıştır. Ali Kıdık kararına atıf olmasına rağmen ilk bakışta ihlal doktrini değerlendirmesi olmayan 39 kararın 13'ünde ise hiçbir hukuki değerlendirme de yapılmamıştır.

Şekil 20: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2019 Uygulama Performansı

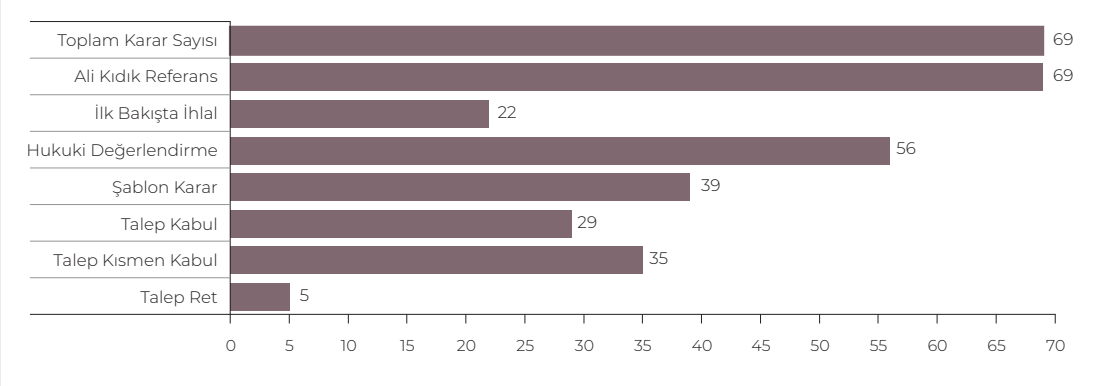

SULH CEZA HAKİMLİKLERİNİN 2020 YILI İLK BAKIŞTA İHLAL DEĞERLENDİRMESİ

EngelliWeb raporlama çalışması kapsamında 2020 yılı içinde Türkiye genelinde yaklaşık **369** sulh ceza hakimliği tarafından 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında verilen yaklaşık **3.173** erişimin engellenmesi ve/veya içeriğin çıkarılması kararı tespit edilmiş ve incelenmiştir. İncelenen erişimin engellenmesi kararlarından **60**

farklı Hakimlik ve **67** farklı hâkim tarafından verilen **92 kararda** doğrudan *Ali Kıdık* kararına atıf yapıldığı ve **105 kararda** da *Ali Kıdık* kararına atıf yapılmadan "ilk bakışta ihlal" ilkesine atıf yapıldığı ve **toplamda 197 kararda** (**%0,062**) bu ilkeye yer verildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla, **2.976** kararda Anayasa Mahkemesinin *Ali Kıdık* kararına atıf yapıldığına rastlanmamış, binlerce kararda "**ilk bakışta ihlal**" değerlendirmesinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Şekil 21: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2020 Uygulama Performansı

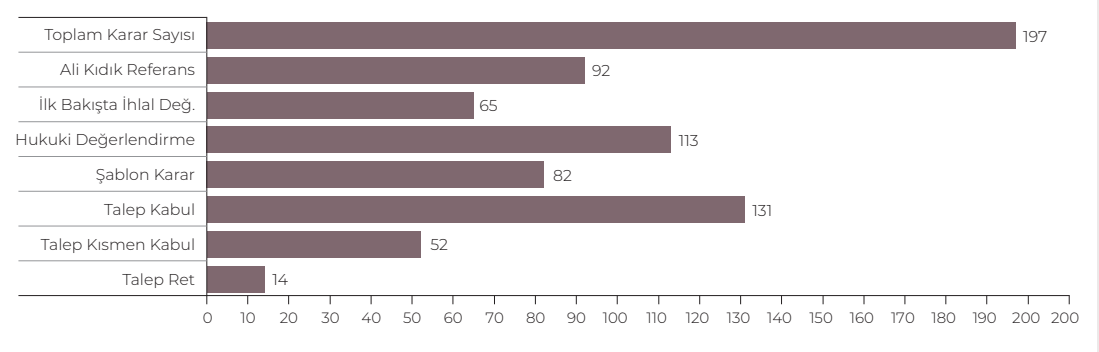

2020 yılı içinde Ali Kıdık kararına doğrudan veya dolaylı atıf yapan **197** kararın detaylı değerlendirmesi yapıldığında, **113 kararda** hukuki değerlendirme yapıldığı fakat 82 kararın kopyala yapıştır şeklinde tekrar eden şablon karar olarak birbirinin aynısı olduğu ve sadece **65 kararda** "ilk bakışta ihlal" değerlendirmesi yapıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, ilk bakışta ihlal değerlendirmesine atıf yapan 197 karardan, 131 tanesinde taleplerin kabul edildiği, 52 kararda taleplerin kısmen kabul edildiği ve sadece 14 talebin reddedildiği gözlemlenmiştir. **132 kararda** ise sadece Ali Kıdık kararının başvuru numarasına veya ilk bakışta ihlal ilkesine atıf yapılmakla yetinilmiş ancak hukuki olarak taleplere ilişkin Anayasa Mahkemesinin yapılmasını talep ettiği ilk bakışta ihlal doktrini değerlendirmesi yapılmamıştır. Ali Kıdık kararına atıf olmasına rağmen ilk bakışta ihlal doktrini değerlendirmesi olmayan **132 kararın 83'ünde ise hiçbir hukuki değerlendirme** yapılmamıştır.

SULH CEZA HAKİMLİKLERİNİN 2021 YILI İLK BAKIŞTA İHLAL DEĞERLENDİRMESİ

EngelliWeb raporlama çalışması kapsamında 2019 ve 2020 yılları için yapılan ilk bakışta ihlal değerlendirmesi sulh ceza hakimlikleri tarafından 2021 yılı içinde verilen kararları açısından da yapılmıştır. 2021 içinde 9. madde kapsamında en çok karar veren hakimlikler aşağıdaki şekildedir:

1. **124** kararla Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği
2. **105** kararla Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliği
3. **84** kararla Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği

4. **73** kararla Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği
5. **63** kararla Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği
6. **63** kararla Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliği
7. **60** kararla İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği
8. **59** kararla İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği
9. **58** kararla Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği
10. **55** kararla Serik Sulh Ceza Hakimliği

Yukarıda görüldüğü gibi 2020 içinde en çok erişimin engellenmesi ve/veya içerik çıkarma kararı veren sulh ceza hakimlikleri listesinde ilk beş sırayı Ankara'daki sulh ceza hakimlikleri almıştır. İlk onda yer alan diğer hakimlikler ise İstanbul'da ve Serik'te bulunan çeşitli hakimliklerdir.

EngelliWeb raporlama çalışması kapsamında 2021 yılı içinde Türkiye genelinde yaklaşık **386** sulh ceza hakimliği tarafından 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında verilen yaklaşık **3.504** erişimin engellenmesi ve/veya içeriğin çıkarılması kararı tespit edilmiş ve incelenmiştir. İncelenen erişimin engellenmesi kararlarından **81** farklı Hakimlik ve **84** farklı hâkim tarafından verilen **83 kararda** doğrudan *Ali Kıdık* kararına atıf yapıldığı ve **146 kararda** da *Ali Kıdık* kararına atıf yapılmadan "ilk bakışta ihlal" ilkesine atıf yapıldığı ve **toplamda 229 kararda** (**%0,065**) bu ilkeye yer verildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla, **3.275** kararda Anayasa Mahkemesinin *Ali Kıdık* kararına atıf yapıldığına rastlanmamış, önceki senelerde olduğu gibi binlerce kararda "**ilk bakışta ihlal**" değerlendirmesinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Şekil 22: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2021 Uygulama Performansı

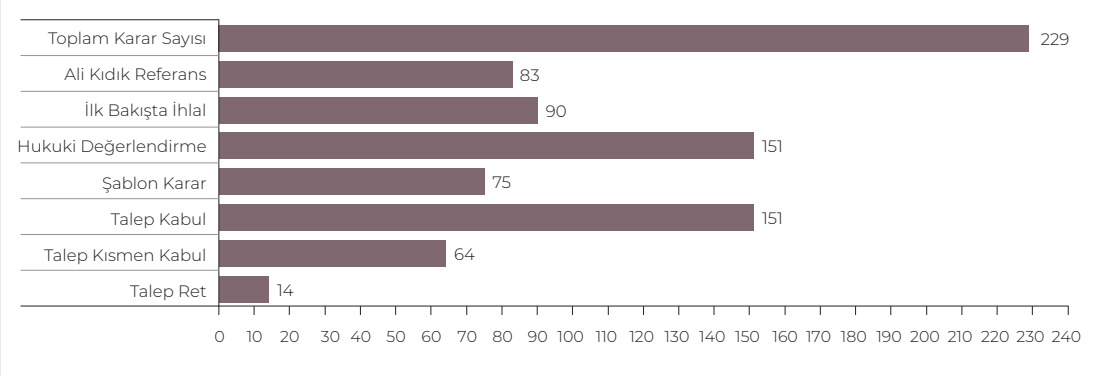

SULH CEZA HAKİMLİKLERİNİN 2019-2021 YILLARI İLK BAKIŞTA İHLAL DEĞERLENDİRMESİ KARŞILAŞTIRMASI

Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararında benimsenen "ilk bakışta ihlal" değerlendirmesinin uygulanması zorunluluk iken **2019** yılında **binde 11** oranında ve çok az sayıda erişimin engellenmesi kararında bu karara atıf yapıldığı tespit edilmiştir. **2020**

yılında ise bu oran **binde 62**'ye yükselirken, 2021 yılında da çok az bir artışla **binde 65**'e ulaşmıştır.

Şekil 23: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararı 2019-2021 Uygulama Performansı

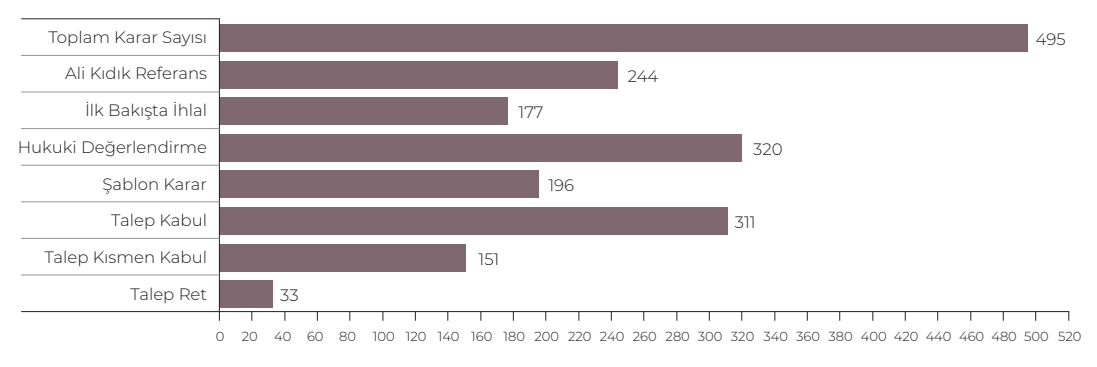

2019 yılında Ali Kıdık kararına atıf yapılan 69 karardan sadece 22 tanesinde, bir başka deyişle **binde 3'ünde** ilk bakışta ihlal değerlendirmesi yapıldığı görülürken **2020** yılı içinde Ali Kıdık kararına atıf yapılan 197 karardan sadece 65 tanesinde, bir başka deyişle, **binde 20'sinde** ilk bakışta ihlal değerlendirmesi yapıldığı görülmüştür. **2021** yılında ise Ali Kıdık kararına atıf yapılan 229 karardan sadece 90 tanesinde bir başka deyişle, **binde 25'inde** ilk bakışta ihlal değerlendirmesi yapıldığı görülmüştür.

Her ne kadar Ali Kıdık kararına ve ilk bakışta ihlal ilkesine sulh ceza hakimlikleri tarafından yapılan atıf ve değerlendirme sayısında 2019'a oranla 2020'de ve 2021 içinde artış gözlemlense dahi bu artış nominaldir.

Şekil 24: Sulh Ceza Hakimliklerinin AYM Ali Kıdık Kararına Atıf ve Değerlendirme Performansı: 2019-2021

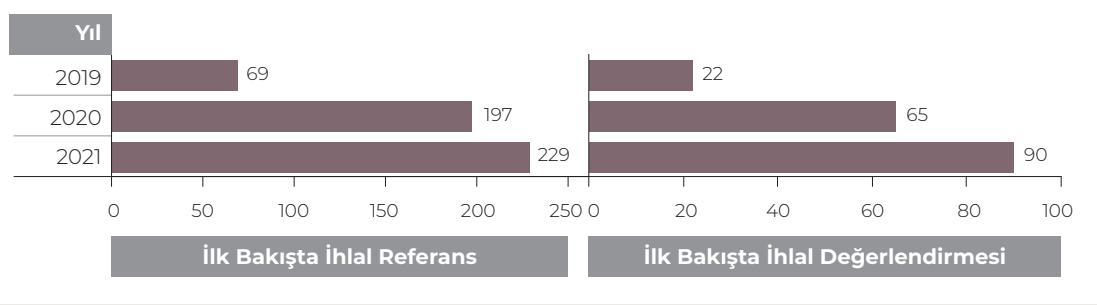

Bu durumun **tesadüfi olmadığı** ve sulh ceza hakimliklerinin Anayasa Mahkemesi tarafından Ekim 2017 içinde verilen Ali Kıdık ve sonrasındaki 17 benzer kararını **tamamen göz ardı ettikleri** ortadır. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararı 9. madde uygulaması ile ilgili sorunları çözmemekle birlikte, Anayasa Mahkemesi

de 9. maddeyle ilgili yapısal sorunları göz ardı etmeye 2021 yılı sonuna kadar devam etmiştir. İlk bakışta ihlal yaklaşımı ise, Ali Kıdık kararının yayınlanmasından sonraki yaklaşık 4 yılda sorunları çözmekten ziyade, yapısal sorunun parçası haline gelmiştir.[110] Daha önceki raporlarımızda da belirttiğimiz üzere, ilk bakışta ihlal olup olmadığını inceleme yükümlülüğünü öngörmeyen 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinin, maddi anlamda kanun niteliğini taşımadığı, Anayasanın 13. maddesinde **şart koşulan kalitede olmadığı açıktır**. Bu haliyle de kural bir yasada bulunması gereken belirlilik, öngörülebilirlik ve keyfi müdahalelere karşı güvence teşkil etme niteliklerine sahip değildir. Ayrıca, bu yapısal sorunlar devam ederken, Temmuz 2020 içinde 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine değişiklikler yapılırken, bu konu tamamen göz ardı edilmiştir. Fakat, Anayasa Mahkemesi, en sonunda bu eleştirileri dinlemiş ve Genel Kurul nezdinde 27.10.2021 tarihinde açıklanan ve gerekçesi 07.01.2022 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu ile ilgili kararıyla 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde yapısal sorunlar tespit ederek, pilot karar usulünün uygulamasına karar vermiştir.[111] Bu kararda, açıkça EngelliWeb raporlarına atıf yapılmamış olsa dahi, kararda "eldeki bireysel başvurunun incelenmesi sırasında Türkiye'nin de üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar ile uluslararası alanda kabul görmüş sivil toplum örgütlerinin İnternet ortamının düzenlenmesine ilişkin raporlarının" değerlendirildiği belirtilmiştir.[112]

Anayasa Mahkemesi, kişilik haklarının korunması amacına istinaden 9. maddedeki kuralın meşru bir sınırlandırma sebebi sunsa dahi, kuralın "sulh ceza hâkimliklerinin bu yetkiyi nasıl kullanacaklarını tarif" etmediğini,[113] mevcut kural ve yapının "**keyfi ve orantısız müdahaleleri önlemeye elverişli**" olmadığını,[114] süresiz engellemelerin ise ağır bir müdahale aracı olduğunu da belirterek, başvurucuların Anayasa'nın 26. ve 28. maddeleri ile korunan haklarının ihlal edildiği, ifade ve basın özgürlüklerinin korunmasına ilişkin temel güvencelere sahip olmaması nedeniyle **ihlalin doğrudan kanundan kaynaklandığı** sonucuna varmıştır.[115] Anayasa Mahkemesi, yapısal sorunun çözümü için kararını Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmiş ve aynı konuda yapılan ve bu karardan sonra yapılacak başvuruların incelenmesinin bu kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren **bir yıl süre ile ertelenmesine** karar vermiştir. Bu süre 06.01.2023 tarihinde dolacaktır. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi, Haziran 2022 içinde 334 farklı başvuruyu pilot karar kapsamına aldığını açıklamıştır.[116]

Sonuç olarak, İfade Özgürlüğü Derneğinin, Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararının sulh ceza hakimlikleri tarafından keyfi bir şekilde uygulanmamasının tespiti sonu-

---

110 Ayrıca bkz. Uluslararası Hukukçular Komisyonu, *Türk Sulh Ceza Hakimlikleri ve Uluslararası Hukuk Raporu*, 2018, https://www.icj.org/wp-content/uploads/2019/02/Turkey-Judgeship-Advocacy-Analysis-brief-2018-TUR.pdf; Venedik Komisyonu, *Sulh Ceza Hakimliklerinin Görev, Yetki ve İşleyişleri Hakkında Görüş*, No. 852/2016, 13.03.2017, https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2017)004-tur; Venedik Komisyonu, *5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun Hakkında Görüş*, No. 805/2015, 15.06.2016, https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2016)011-e.

111 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, R.G. 07.01.2022-31712.

112 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 135.

113 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 131.

114 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 132.

115 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 133.

116 Bkz. https://www.anayasa.gov.tr/media/8051/pilotkararlar01.pdf

cunda ve Anayasa Mahkemesine yapılan çok sayıda başvurunun sonucu olarak bu pilot karar alınmıştır. Pilot karara rağmen, Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararı ve Keskin Kalem ve Diğerleri kararında belirtilen ilkelerin sulh ceza hakimlikleri tarafından uygulanıp, uygulanmadığı ise 2022 raporumuzda detaylı bir şekilde değerlendirilecektir.

5651 SAYILI KANUN'UN 9/A MADDESİ KAPSAMINDA ERİŞİME ENGELLENEN URL, HABER VE İÇERİKLER

5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesi kapsamında, İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini iddia eden kişiler, BTK'ya doğrudan başvurarak içeriğe erişimin engellenmesi tedbirinin uygulanmasını isteyebilir. Erişimin engellenmesi, özel hayatın gizliliğini ihlal eden yayın, kısım, bölüm, resim, video ile ilgili olarak (URL şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi BTK Başkanı tarafından uygulanır.

Bu uygulama üzerine erişimin engellenmesini talep eden kişiler yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin kararına sunar. Hâkim, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edilip edilmediğini değerlendirerek vereceği kararını en geç kırk sekiz saat içinde açıklar ve doğrudan Kuruma gönderir; aksi hâlde, erişimin engellenmesi tedbiri kendiliğinden kalkar. Ayrıca, özel hayatın gizliliğinin ihlaline bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde doğrudan Başkanın emri üzerine erişimin engellenmesi Kurum tarafından yapılır.

Uygulamada madde 9/A'nın pek kullanılmadığı, hak ihlali iddiasında bulunan kişilerin 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesini tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Bir diğer etken de BTK'nın bu maddenin kullanılması ile ilgili hazırladığı prosedürün gereğinden fazla karmaşık olmasından kaynaklanmaktadır.[117] Özel hayatın gizliliği ihlalleri ile ilgili olarak "**çok hızlı**" hareket edilmesi gerektiği için 9/A maddesi Kanun koyucu tarafından öngörülmüşken BTK **ilgili ihlal formunun kuruma elden veya posta yoluyla** teslim edilmesini talep etmektedir. Bu uygulamanın sonucunda da 2015 yılı içinde 112, 2016 yılı içinde 93, 2017 yılı içinde ise sadece 9 tane 9/A kararı olmak üzere toplamda **214 karar** sulh ceza hakimlikleri tarafından vatandaşların talebi üzerine verilmiştir.[118]

RTÜK VE ERİŞİM ENGELLEMESİ UYGULAMALARI

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'a 7103 sayılı Kanun'un 82. maddesi ile 21.03.2018 tarihinde "yayın hizmetlerinin İnternet ortamından sunumu" başlıklı 29/A maddesi eklenmiştir. Bu maddeyle ilgili Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik, 01.08.2019 tarihli ve 30849 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu maddenin uygulamasından Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ("RTÜK") yetkilendirilmiş ve RTÜK, 29/A(2) ve (3) hükümlerine istinaden geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunmayan ya da bu hak ve/veya lisansı iptal edilen gerçek ve tüzel kişilerin yayın hizmetlerinin erişime engellenmesini talep edebilir.

---

117 Bkz. https://www.ihbarweb.org.tr/ohg/

118 EngelliWeb raporlama çalışmaları kapsamında 9/A maddesi ile ilgili 2018-2021 karar istatistiklerine ulaşılamamıştır.

(2) Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunmayan ya da bu hak ve/veya lisansı iptal edilen gerçek ve tüzel kişilerin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletildiğinin Üst Kurulca tespiti halinde Üst Kurulun talebi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından internet ortamındaki söz konusu yayınla ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu karar, gereği yapılmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Sulh ceza hâkimi, Üst Kurulun talebini en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı hakkında 5651 sayılı Kanunun 8/A maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları uygulanır.

(3) İçerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu Üst Kurulun görev alanına ilişkin uluslararası andlaşmalar ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yaptığı Üst Kurulca tespit edilen bir başka ülkenin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcılarının veya platform işletmecilerinin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletimi ile internet ortamından Türkçe olarak Türkiye'ye yönelik yayın yapan veya yayın dili Türkçe olmamakla birlikte Türkiye'ye yönelik ticari iletişim yayınlarına yer veren yayın kuruluşlarının yayın hizmetleri hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır. Bu kuruluşların internet ortamındaki yayınlarına devam edebilmeleri için Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yargı yetkisi altındaki diğer kuruluşlar gibi Üst Kuruldan yayın lisansı, bu kapsamdaki platform işletmecilerinin de yayın iletim yetkisi alması zorunludur.

Kanun hükmü ve ilgili yönetmelik yürürlüğe girdikten sonra, 31.03.2020 tarihinde RTÜK, aralarında **Amazon Prime** video paylaşım platformunun da olduğu **5** farklı web sitesi ve platformu,[119] 20.04.2020 tarihinde **8** farklı web sitesi ve platformu,[120] 22.06.2020 tarihinde **5** farklı web sitesi ve platformu,[121] 28.09.2020 tarihinde **2** farklı radyo sitesi,[122] 09.11.2020 tarihinde aralarında dünyaca meşhur **Tidal** ve **Deezer** müzik platformlarının da yer aldığı **6** farklı web sitesi ve platformu[123] ve 23.12.2020 tarihinde **4** farklı radyo sitesi,[124] toplamda da 30 farklı web sitesi veya platformu 29/A maddesine aykırı hareket ederlerse web sitesi ve/veya platformların erişime engelleneceği hususunda uyarmıştır. Bu uyarıya uymayan **Tidal** platformu **24.11.2020** tarihinde RTÜK'ün talebi ile Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenmiştir.[125] Hakimlik kararında sadece "6112 sayılı kanunun 29/A maddesine aykırı olarak izinsiz yayın yapıldığı anlaşılmakla, talebin kabulüne" karar verildiği belirtilmiştir. Tidal'ın RTÜK'e lisans başvurusu yapacağını bildirmesi ve üç aya tekabül eden yayın lisans ücretini ödediğini beyan etmesi üzerine RTÜK Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği kararına itiraz etmiş, talep Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kabul edil-

119 https://biattv.com/canli-tv-izle, https://canlitv.com/biattv, https://slowkaradeniztv.com, www.primevideo.com, www.dsmartgo.com.tr

120 https://canlitv.com, https://canlitv.com/berk-tv, http://www.berktv.com, http://www.fuartv.net/, https://canlitv.com/fuar-tv, http://www.guneydogutv.com, https://canlitv.com/guneydogu-tv, https://broadcasttr.com/gtv

121 https://cine5tv.com, http://sinopyildiz.tv/, http://www.arastv.net/v1/, http://www.kanal58.com.tr, https://mubi.com/tr

122 www.radyosfer.com ve www.radyogram.com

123 https://serikajanstv.com/, www.enbursa.com/, https://www.kent19.tv/, https://www.tidal.com, https://www.deezer.com ve www.radiokent.net

124 https://canliradyodinle.gen.tr, https://www.canli-radyo.biz, https://onlineradiobox.com/tr ve https://canliradyodinle.fm

125 Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği, 24.11.2020 tarih ve 2020/8108 D. İş.

miştir.[126] Bu süreçte Tidal platformu **19.12.2020** tarihine kadar erişime engelli kalmıştır. Ayrıca RTÜK'ün talebi **ozguruz20.org** web sitesi de RTÜK'ün talebi ile Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından **12.06.2020** tarihinde erişime engellenmiştir.[127]

2021 yılı içinde ise RTÜK'ün talepleri ile 6112 sayılı kanunun 29/A maddesi kapsamında **25 farklı web sitesine** Ankara 1., 2., 3., 4., 7. ve 8. Sulh Ceza Hakimlikleri kararlarıyla erişim engellenmiştir. Erişime engellenen web siteleri genellikle RTÜK'ten lisans almadan canlı radyo ve/veya TV yayınları yapan web sitelerini oluşturmuştur. 2020 içinde olduğu gibi bilinen platformlar erişime engellenmemiştir.

5651 SAYILI KANUN KAPSAMINDA SOSYAL AĞ SAĞLAYICILARININ HUKUKİ SORUMLULUĞU VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

5651 sayılı Kanun'a 29.07.2020 tarihli ve 7253 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle ve eklemelerle **sosyal ağ sağlayıcıları** ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bu değişiklikler 31.07.2020 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.[128] Öncelikle 7253 sayılı Kanunun birinci maddesi ile 5651 sayılı Kanun'un tanımlar maddesine "sosyal ağ sağlayıcı" tanımı eklenmiştir. Buna göre **sosyal ağ sağlayıcı**, "sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların İnternet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşmalarına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişileri" kapsamaktadır.[129]

7253 sayılı Kanunun altıncı maddesi ile 5651 sayılı Kanuna ek dördüncü madde eklenmiş, bu madde ile sosyal ağ sağlayıcılarının sorumlulukları ve yükümlülükleri belirlenmiştir. Bu kapsamda, tüm sosyal ağ sağlayıcıları değil, "**Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan** yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı; Kurum,[130] Birlik,[131] adli veya idari makamlarca gönderilecek tebligat, bildirim veya taleplerin gereğinin yerine getirilmesi ve kişiler tarafından bu Kanun kapsamında yapılacak başvuruların cevaplandırılması ve bu Kanun kapsamındaki diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesini temin için yetkili en az bir kişiyi Türkiye'de temsilci olarak"[132] belirlemek zorundadır. Temsilcinin gerçek kişi olması hâlinde Türk vatandaşı olması ve bu kişinin iletişim bilgilerine kolayca görülebilecek ve doğrudan erişilebilecek şekilde İnternet sitesinde yer verilmesi şartı da ayrıca belirtilmiştir. Resmi Gazete'de 02.10.2020 tarihinde yayınlanan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu kararı[133] ile **Sosyal Ağ Sağlayıcısı Hakkında Usul ve Esaslar** da belirlenmiş, bu kapsamda açıkça sosyal ağ sağlayıcılarının temsilcilerinin "gerçek veya tüzel kişi" olabileceği belirtilmiştir.[134] Kurulacak tüzel kişiliklerin ise ancak "Türkiye'de kurulmuş ve Türk mevzuatına göre tüzel kişiliğini kazanmış olması" şartı getirilmiştir.[135] Temsilciliklerin belirlenmesi için 5651 sayılı Kanun'un geçici beşinci maddesi ile sosyal ağ sağlayıcılarının

126 Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliği, 18.12.2020 tarih ve 2020/9654 D. İş.
127 Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği, 12.06.2020 tarih ve 2020/3757 D. İş.
128 Resmi Gazete, 31.07.2020, Sayı 31202.
129 5651 Sayılı Kanun, madde 2 (s).
130 Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu.
131 Erişim Sağlayıcıları Birliği.
132 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(1).
133 Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, 2020/DK-İD/274, 29.09.2020.
134 BTK, Sosyal Ağ Sağlayıcısı Hakkında Usul ve Esaslar, madde 6(1).
135 BTK, Sosyal Ağ Sağlayıcısı Hakkında Usul ve Esaslar, madde 6(2).

yükümlülüklerini yerine getirmek üzere bu maddenin yürürlük tarihi olan 31.07.2020 tarihinden itibaren **üç ay içinde** gerekli çalışmaları tamamlaması gerektiği belirtilmiştir.[136] Bu süre **01.10.2020** tarihinde sona ermiştir.

01.10.2020 tarihine kadar temsilci belirleme ve bildirme yükümlülüğünü yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcıya, öncelikle BTK tarafından uyarı niteliğinde bir bildirimde bulunulacağı belirtilmiştir.[137] Bu bildirime rağmen sosyal ağ sağlayıcıları Türkiye'de temsilci belirlemezler veya oluşturmazlar ise ilgili ek maddede çeşitli yaptırımlar ve cezalar öngörülmüştür. Buna göre[138]

- Bildirimden itibaren **otuz gün içinde** bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde sosyal ağ sağlayıcıya Başkan tarafından **on milyon Türk lirası idari para cezası** verilir (**Kasım 2020**).
- Verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde **otuz milyon Türk lirası daha idari para cezası** verilir (**Aralık 2020**).
- İkinci kez verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan tarafından Türkiye'de mukim vergi mükellefi olan gerçek ve tüzel kişilerin ilgili **sosyal ağ sağlayıcısına yeni reklam vermesi yasaklanır**, bu kapsamda yeni sözleşme kurulamaz ve buna ilişkin para transferi yapılamaz (**Ocak 2021**).
- Reklam yasağı kararının verildiği tarihten itibaren üç ay içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan, sosyal ağ sağlayıcının **İnternet trafiği bant genişliğinin yüzde elli oranında daraltılması için** sulh ceza hâkimliğine başvurabilir (**Nisan 2021**).
- Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan, **sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılması** için sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceği kararında, yüzde elliden düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir (**Mayıs 2021)**.

Bu süreç boyunca temsilci belirleme ve bildirme yükümlülüğünün yerine getirilmesi hâlinde; verilen idari para cezalarının dörtte biri tahsil edilir, reklam yasağı kaldırılır ve hâkim kararları kendiliğinden hükümsüz kalır. Kasım 2020 başında ilk yasal temsilci bildirimi Vkontakte platformu tarafından yapılırken, **04.11.2020** tarihinde BTK tarafından Facebook, YouTube, Instagram, Twitter, LinkedIn, TikTok, Dailymotion, Periscope ve Pinterest platformlarına 10 milyon TL idari para cezası verildiği, **11.12.2020** tarihinde aynı platformlara 30 milyon TL daha idari para cezası verildiği bildirildi. 16.12.2020 tarihinde YouTube, 08.01.2021 tarihinde TikTok, 09.01.2021 tarihinde Daily Motion, 16.01.2021 tarihinde LinkedIn, 18.01.2021 tarihinde ise Facebook ve Instagram platformları Türkiye'de yasal temsilcilik oluşturacaklarını BTK'a bildirdiler.[139] 19.01.2021 tarihinde ise Türkiye'de yasal temsilcilik oluşturmayan Twitter,

136 5651 Sayılı Kanun, geçici madde 5(1)(a).
137 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(2).
138 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(2).
139 Bkz. https://twitter.com/ofatihsayan/status/1380454617146925059

Periscope ve Pinterest platformlarına reklam verilmesinin yasaklanmasına karar verildi.[140] Reklam yasağı uygulamasına başlandıktan sonra Twitter 19.03.2021, Pinterest ise 09.04.2021 tarihlerinde Türkiye'de yasal temsilci bulunduracaklarını açıkladılar. Bu açıklamalardan sonra 11.04.2021 tarihinde Pinterest,[141] 24.04.2021 tarihinde ise Twitter[142] ile ilgili reklam yasağı kaldırıldı. Google 12.01.2021 tarihinde, TikTok 29.02.2021 tarihinde,[143] Twitter ise 22.04.2021 tarihinde Türk mevzuatına uygun tüzel kişilikler oluşturmuştur.[144] Benzer şekilde Facebook ve LinkedIn platformları da 2021'in ilk yarısında Türkiye'deki temsilciliklerini oluşturmuşlardır.[145]

Ekran Görüntüsü 65: Sosyal Ağ Sağlayıcıları İle İlgili Hukuki Süreç

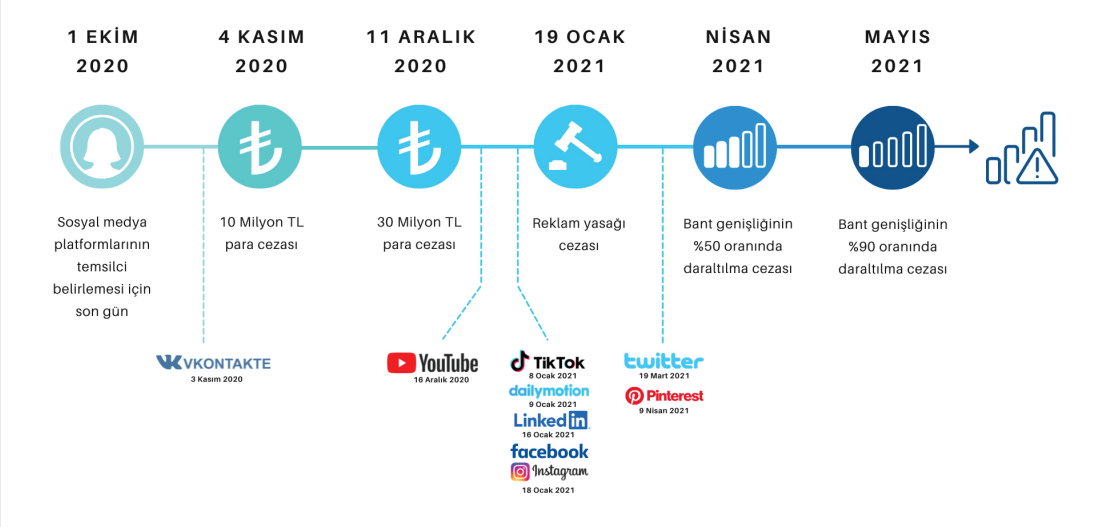

Dolayısıyla, Mayıs 2021 itibarı ile bant genişliğinin daraltılması cezası hiçbir sosyal ağ sağlayıcısına uygulanmamıştır. Bu yeni düzenlemenin iptali için Anayasa Mahkemesine ana muhalefet partisi tarafından yapılan itiraz ise **2021 sonu** itibarıyla değerlendirmeye alınmamıştır.

TALEPLERE CEVAP VE GEREKÇE VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Türkiye'de yasal temsilci bulunduran sosyal ağ sağlayıcılarının sorumluluklarına gelince, 5651 sayılı Kanun'un kişilik hakları ile ilgili 9. maddesi ve özel hayatın gizliliği ile ilgili 9/A maddesi "kapsamındaki içeriklere yönelik olarak kişiler tarafından yapılacak başvurulara, başvurudan itibaren **en geç kırk sekiz saat içinde** olumlu ya da olumsuz

140 BTK Karar No. 4202, 19.01.2021 (Pinterest); BTK Karar No. 3768, 15.01.2021 (Twitter); BTK Karar No. 3769, 15.01.2021 (Periscope), Resmi Gazete, 19.01.2021, Sayı 31369.
141 BTK Karar No. 25159, 09.04.2021 (Pinterest), Resmi Gazete, 11.04.2021, Sayı 31451.
142 BTK Karar No. 28123, 22.04.2021 (Twitter), Resmi Gazete, 24.04.2021, Sayı 31464.
143 Bkz. https://www.tiktok.com/legal/turkey-social-media-law-5651?lang=tr.
144 Rapor hazırlanış tarihi itibarı ile diğer sosyal ağ sağlayıcıları tüzel kişiliklerini oluşturmamıştır.
145 Facebook için bkz. https://www.facebook.com/help/118930960130870/?helpref=related ve LinkedIn için bkz. https://www.linkedin.com/help/linkedin/answer/129169.

cevap vermekle yükümlüdür".[146] Benzer şekilde olumsuz cevapların başvuru yapılan kişilere gerekçeli olarak verilmesi gerektiği de zorunlu kılınmıştır. Sosyal ağ sağlayıcıları, kişiler tarafından yapılacak başvuruların kolaylıkla alınabilmesi ile başvurunun Türkçe dil seçeneği kullanılarak yapılabilmesini ve Türkçe yapılan başvuruların Türkçe cevaplanmasını sağlamakla da zorunludur.[147] Haziran 2021 itibarıyla Türkiye'de yasal temsilci bulunduracağını açıklayan veya yasal temsilciliklerini oluşturan sosyal ağ sağlayıcılarından Facebook, YouTube, LinkedIn ve TikTok'a 5651 sayılı Kanun'un gereklerine uygun şekilde şikayet yapılması için farklı formlar 2021'de oluşturulmuştur.[148] Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcılarına beş milyon Türk lirası idari para cezasının BTK başkanı tarafından verileceği ise hüküm altına alınmıştır.[149]

ERİŞİM ENGELLEME VE İÇERİK ÇIKARMA KARARLARININ İCRASI

Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarına 5651 sayılı Kanun'un 8. ve 8/A maddeleri kapsamında verilen erişimin engellenmesi ve/veya içeriklerin çıkarılması kararlarını uygulama zorunluluğu getirilmiş, uygulamadıkları durumlarda kendilerine bir milyon Türk lirası idari para cezası uygulanacağı ve idari para cezasını gerektiren ihlallerin bir yıl içinde her bir tekrarında cezaların bir kat artırılarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.[150] Benzer şekilde 5651 sayılı Kanun'un 8. ve 9. maddeleri kapsamında verilen erişimin engellenmesi ve/veya içeriklerin çıkarılması kararlarının uygulanmaması durumunda elli bin gün adli para cezası verilebileceği hüküm altına alınmıştır.[151]

Ayrıca, hukuka aykırılığı hâkim veya mahkeme kararı ile tespit edilen içeriğin sosyal ağ sağlayıcıya bildirilmesi durumunda, bildirime rağmen yirmi dört saat içinde içeriği çıkarmayan veya erişimi engellemeyen sosyal ağ sağlayıcı, **doğan zararların tazmin edilmesinden** sorumludur.[152] Bu kapsamda, bu hukuki sorumluluğun işletilmesi için, ilgili hüküm kapsamında, içerik sağlayıcının sorumluluğuna gidilmesi veya içerik sağlayıcıya dava açılması şartı aranmaz. Son olarak, sosyal ağ sağlayıcılarının bu yükümlülükleri, içerik veya yer sağlayıcısı olmalarından doğan sorumluluk ve yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.[153] 2021 raporunun yayınlanma tarihi itibarıyla sosyal ağ sağlayıcılarına herhangi bir ceza uygulanmamıştır.

KULLANICI VERİLERİNİN TÜRKİYE'DE TUTULMASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yeni düzenleme kapsamında Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarının, Türkiye'deki kullanıcıların

---

146 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(3).
147 BTK, Sosyal Ağ Sağlayıcısı Hakkında Usul ve Esaslar, madde 10(2-3).
148 **Facebook** için bkz. https://www.facebook.com/help/contact/435015304579692 (25 Mart, 2021 tarihinde oluşturulmuş); **YouTube** için bkz. https://support.google.com/youtube/contact/Turkey_Webform_Law_No_5651; **LinkedIn** için bkz. https://www.linkedin.com/help/linkedin/ask/TURKISH-LAW?lang=tr ve **TikTok** için bkz. https://www.tiktok.com/legal/report/contentremoval?lang=tr.
149 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(6). Ayrıca bkz. BTK, Sosyal Ağ Sağlayıcısı Hakkında Usul ve Esaslar, madde 19.
150 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(7).
151 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(7).
152 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(8).
153 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(9).

verilerini Türkiye'de barındırma yönünde gerekli tedbirleri alması zorunlu kılınmıştır.[154] Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu kararı[155] ile oluşturulan **Sosyal Ağ Sağlayıcısı Hakkında Usul ve Esasla**rın 12. maddesinde "bu maddenin uygulanmasında temel kullanıcı bilgileri ile Kurum tarafından bildirilebilecek hususlara ilişkin verilerin Türkiye'de barındırılması yönünde gerekli tedbirlerin alınmasına öncelik verilir" denilmiş,[156] aynı madde kapsamında "bu madde kapsamında alınan tedbirlere ilişkin olarak her raporlama döneminde Kurum tarafından bildirilen hususları da kapsayacak şekilde Kuruma bilgi" verileceği belirtilmiştir. Fakat, gerek ilgili Kanun maddesinden, gerekse ilgili usul ve esaslardan, sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye'de bulunan kullanıcıların hangi bilgilerini, hangi şartlarda ve ne şekilde Türkiye'de tutacağı ve bu bilgileri toplu olarak BTK ve/veya başka kurumlarla paylaşıp paylaşmayacağı anlaşılmamaktadır. Bu konu hakkında da sosyal ağ sağlayıcıları veya BTK tarafından herhangi bir açıklama 2021 raporunun yayınlanma tarihi itibarıyla yapılmamıştır.

RAPORLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Türkiye'de günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarının ayrıca, kendilerine bildirilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasına ve üçüncü fıkra kapsamındaki başvurulara ilişkin istatistiksel ve kategorik bilgileri içeren Türkçe hazırlanmış raporları altı aylık dönemlerle BTK'ya bildirmekle de yükümlü kılınmıştır.[157] Bu kapsamda, kişiler tarafından doğrudan sosyal ağ sağlayıcılarına yapılan başvurulara[158] ilişkin raporun, kişisel verilerden arındırılmak suretiyle sosyal ağ sağlayıcılarının kendi İnternet sitesinde de yayınlanması zorunluluğu getirilmiştir. 5651 sayılı Kanun'un geçici beşinci maddesi ile sosyal ağ sağlayıcılarının hazırlayacakları ilk raporlarını, 2021 yılı Haziran ayında BTK'ya bildirmeleri ve kendi İnternet sitelerinde yayınlamaları zorunlu kılınmıştır.[159] Raporlama yükümlülüğünü yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcıya on milyon Türk lirası idari para cezasının BTK başkanı tarafından verileceği hüküm altına alınmıştır.[160]

Türkiye'de yasal temsilciliklerini oluşturan Vkontakte, YouTube, Daily Motion, Facebook/Instagram ve Twitter 2021 birinci ve ikinci yarıyıl şeffaflık raporlarını ayrı ayrı yayınlarken, **TikTok**, **LinkedIn** ve **Pinterest** 2021 birinci ve ikinci yarıyıl şeffaflık raporlarını yayınlamamış ve kamuoyu ile paylaşmamışlardır. Yayınlanan raporlarda yeknesaklık bulunmamakla birlikte, bu raporları ilgili platformların sayfalarında da bulmak kolay değildir. Kaldı ki yayınlanan raporlarda "kendilerine bildirilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasına" ilişkin herhangi bir bilgi yer almazken, bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen veya 2021 raporlarını hiç yayınlamayan **TikTok**, **LinkedIn** ve **Pinterest**'e BTK başkanı tarafından idari para cezası verilip verilmediği de bilinmemektedir. Fakat, Resmi Gazete'de veya kamuoyunda bu yönde bir açıklama da yer almamaktadır.

---

154 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(5).
155 Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, 2020/DK-İD/274, 29.09.2020.
156 BTK, Sosyal Ağ Sağlayıcısı Hakkında Usul ve Esaslar, madde 12(2).
157 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(4).
158 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(3).
159 5651 Sayılı Kanun, geçici madde 5(1)(b).
160 5651 Sayılı Kanun, ek madde 4(6).

2021 İÇİNDE ERİŞİME ENGELLENEN SOSYAL MEDYA HESAPLARI VE İÇERİKLER

TWİTTER ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA TÜRKİYE'NİN DURUMU

Twitter 2012 yılının başından itibaren her yıl iki defa Şeffaflık Raporu yayınlamaktadır. Twitter, tüm bu raporlarda, yerel mahkemeler tarafından kendisine gönderilen çıkarma/kaldırma karar sayılarını, mahkemeler dışında, hükümet organları veya diğer gerçek veya tüzel kişiler tarafından kendisine gönderilen çıkarma/kaldırma taleplerini, çıkarma yüzdelerini, kapatılması talep edilen hesap ve kapatılan/çıkarılan hesap sayılarını, Türkiye dahil ülke bazında Twitter platformundan çıkarılan veya ülke bazlı görünümü engellenen tweet sayılarını açıklamaktadır. Fakat, çıkarılması talep edilen tweet sayıları Twitter'ın şeffaflık raporlarında yer almamaktadır.

Tablo 3: Twitter Şeffaflık Raporlarında Türkiye: Tüm İstatistikler

Rapor Dönemi	Mahkeme Çıkarma Kararları	Diğer Çıkarma Talepleri	Çıkarma Yüzdeleri	Hesap Sayıları	Çıkarılan Hesaplar	Türkiye - Çıkarılan Tweetler	Global Çıkarılan Tweetler	Diğer Ülkeler - Çıkarılan Tweetler
2012: 1. 6 Ay	1	0	%0	7	0	0	0	0
2012: 2. 6 Ay	0	6	%0	9	0	0	44	44
2013: 1. 6 Ay	3	4	%0	30	0	0	73	73
2013: 2. 6 Ay	2	0	%0	2	0	0	191	191
2014: 1. 6 Ay	65	121	%30	304	17	183	251	68
2014: 2. 6 Ay	328	149	%50	2.642	62	1.820	1.982	162
2015: 1. 6 Ay	408	310	%34	1.978	125	1.667	2.534	867
2015: 2. 6 Ay	450	1.761	%23	8.092	414	3.003	3.353	350
2016: 1. 6 Ay	712	1.781	-	14.953	222	1.571	2.599	1.028
2016: 2. 6 Ay	844	2.232	%19	8.417	290	489	1.113	624
2017: 1. 6 Ay	715	1.995	%11	9.289	204	497	1.463	966
2017: 2. 6 Ay	466	3.828	%3	6.544	148	322	1.122	800
2018: 1. 6 Ay	508	3.480	%18	13.843	425	1.464	2.656	1.192
2018: 2. 6 Ay	597	4.417	%0	9.155	72	355	2.471	2.116
2019: 1. 6 Ay	388	5.685	-	8.993	264	230	2.103	1.873
2019: 2. 6 Ay	513	4.682	%0.31	9.059	215	386	3.518	3.132
2020: 1. 6 Ay	513	3.812	%0.33	6.523	43	148	3.069	2.921
2020: 2. 6 Ay	557	3.192	%0.25	7.381	26	182	2.571	2.389
2021: 1. 6 Ay	634	4.820	%61	6.825	27	203	6.323	6.120
2021: 2. 6 Ay	525	3.759	%58	8.496	62	540	7.191	6.651
Toplam	8.229	51.034		122.542	2.616	13.060	44.627	31.567

Öncelikle, 2021 yılı içinde Türkiye'den Twitter'a **1.159** mahkeme kararı ve **8.579** diğer çıkarma talebi gönderildiği ve bu taleplerle **15.321** Twitter hesabının kapatılmasının talep edildiği görülmektedir. Twitter ise 2021 içinde sadece **89 hesabı** ve **743 tweeti** Türkiye'den görünmez kıldığını açıklamıştır.

Şekil 25: Twitter'a Türkiye'den gönderilen talepler

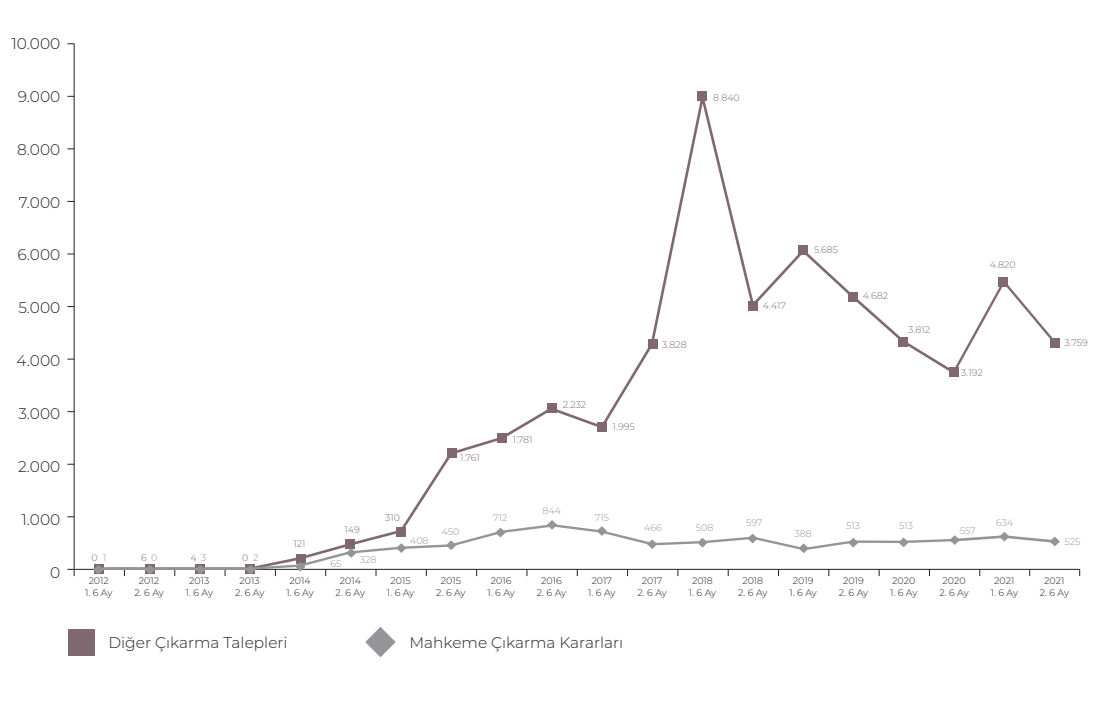

Diğer ülkelerle karşılaştırıldığında **2021 yılında** Twitter'a gönderilen toplam **2.305** mahkeme kararından **1.159** tanesi **Türkiye**'den gönderilmiş, **623** mahkeme kararıyla **Rusya** ikinci sırada ve **236** mahkeme kararıyla **Brezilya** üçüncü sırada yer almıştır. Diğer kaldırma/çıkarma taleplerinde ise Twitter'a toplam **88.654** talep gönderilmiş, bu kategoride **Japonya 42.042** taleple ilk sırada yer almış, Japonya'yı **18.195** taleple **Rusya** ikinci sırada ve **8.863** taleple **Hindistan** üçüncü sırada izlemiştir. **Türkiye** ise **8.579** diğer taleple dördüncü sırada yer almıştır.

2021 yılı içinde Twitter'dan toplam **395.809** hesabın kapatılması talep edilirken bu taleplerden en fazlası **139.482** taleple **Endonezya**'dan gelmiş, **103.906** taleple **Güney Kore** ikinci sırada, **52.495** taleple **Japonya** üçüncü sırada, **30.041** taleple **Hindistan** dördüncü sırada yer almıştır. **Türkiye** ise **15.321** taleple yedinci sırada yer almıştır.

Şekil 26: Twitter Şeffaflık Raporu 2021 Değerlendirmesi

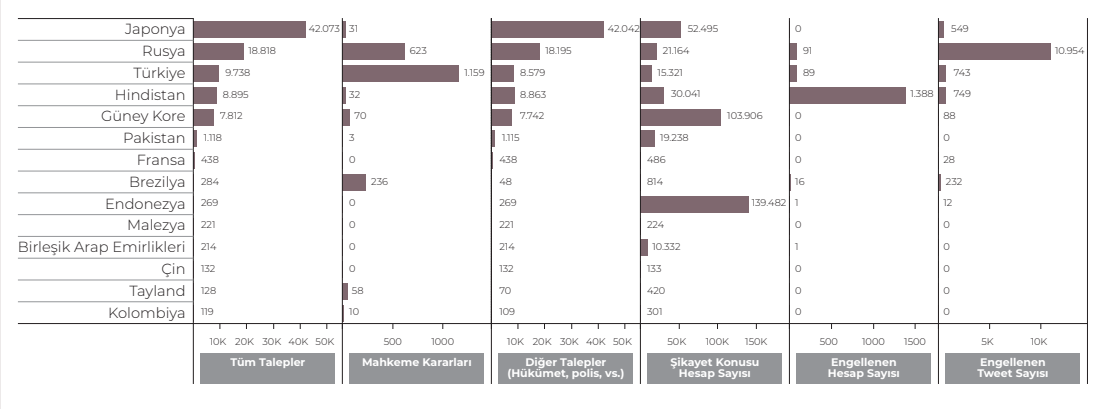

Twitter ise 2021 yılında dünya genelinde toplam **1.621** hesabı bu taleplere istinaden kapatmış veya ülke bazında görünmez kılmıştır. **2021 yılında** Twitter'ın en çok hesap kapattığı veya ülke bazında hesapları görünmez kıldığı ülke **1.288** hesapla **Hindistan** olurken, **Rusya 91** hesapla ikinci sırada, **89** hesapla **Türkiye** üçüncü sırada yer almıştır. Son olarak, Twitter 2021 yılında, toplam 13.514 tweeti kaldırmış veya görünmez kılmıştır. En çok çıkarılan tweet sıralamasında, **10.954** tweetle **Rusya** ilk sırada yer almış, **749** tweetle **Hindistan** ikinci sırada ve **743** tweetle **Türkiye** üçüncü sırada yer almıştır.

TWİTTER ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA DÜNYA GENELİNDE TÜRKİYE'NİN DURUMU

Türkiye'nin dünya genelindeki durumu 2012-2021 Twitter Şeffaflık raporlarında değerlendirildiğinde ve aşağıdaki tablolarda da görüleceği üzere Türkiye açısından vahim bir tablo ortaya çıkmaktadır. 2012 başı ve 2021 yıl sonu itibarı ile Twitter'a dünya genelinde gönderilen **14.804 mahkeme kararından** toplam **8.229 (%55**) mahkeme kararı **Türkiye**'den gönderilirken ve Türkiye bu kategoride açık ara birinci sırada yer alırken, **4.164** karar ile **Rusya** ikinci sırada, **902** kararla **Brezilya** üçüncü sırada yer almıştır. Dünya genelinde **diğer çıkarma taleplerine** bakıldığında Twitter'a toplam **257.844** talep gönderildiği ve bu taleplerden en fazlasının, **97.486 (%37**) taleple **Japonya'dan** gönderildiği, **51.441** taleple **Rusya**'nın (%19) ikinci sırada yer aldığı ve **51.034** taleple **Türkiye**'nin (%19) üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Benzer şekilde tüm talep sayılarına bakıldığında, Twitter'a toplam **272.648** talep gönderildiği ve bu taleplerden en fazlasının **97.663 (%35**) taleple **Japonya**'dan gönderildiği, **59.263 (%21**) taleple **Türkiye**'nin ikinci sırada ve **55.605 (%20**) taleple **Rusya**'nın üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Şekil 27: Twitter Şeffaflık 2012-2021 Raporlarının Değerlendirilmesi

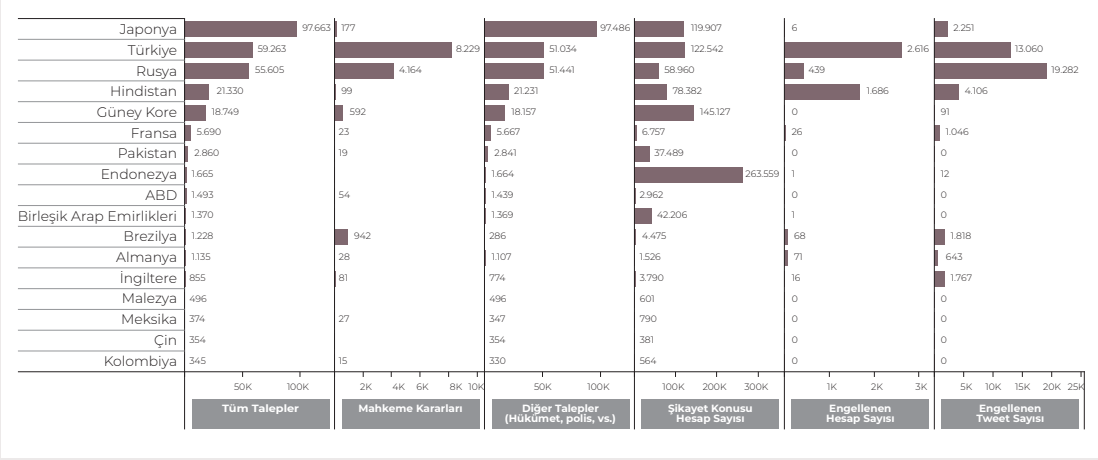

Dünya genelinde, genel toplamda Twitter'dan toplam **896.134** hesabın kapatılması veya ülke bazında görünmez kılınması talep edilirken, Twitter toplamda sadece **4.959** hesabı kapatmış veya görünmez kılmıştır. Şikâyet konusu hesap sıralamasında **263.559** hesapla **Endonezya (%29)** hesapla ilk sırada yer alırken **Güney Kore**, **145.127** (**%16**) hesapla ikinci sırada, **122.542** (**%13**) hesapla **Türkiye** üçüncü sırada, **119.907** hesapla **Japonya** dördüncü sırada ve **78.382** hesapla **Hindistan** beşinci sırada yer almıştır. Kapatılan veya görünmez kılınan hesaplar sıralamasında da **Türkiye 2.616 (%75**) hesapla ilk sırada yer alırken, **1.686** hesapla **Hindistan** ikinci sırada ve **439** hesapla **Rusya** üçüncü sırada yer almıştır.

Twitter tarafından kaldırılan veya görünmez kılınan tweetlere bakıldığında, genel toplamda Twitter'ın kaç tane tweetin kaldırılmasının veya görünmez kılınmasının talep edildiğini açıklamadığı fakat sadece kaldırdığı veya görünmez kıldığı tweet sayısını açıkladığı görülmektedir. Dünya genelinde Twitter 2021 yıl sonu itibarıyla **44.455** tweeti kaldırmış veya görünmez kılmıştır. Kaldırılan veya görünmez kılınan tweetler sıralamasında da **Rusya 19.282** tweetle (**%43**) ilk sırada yer alırken, **13.060** tweetle (**%29**) **Türkiye** ikinci sırada ve **4.106** tweetle (**%9**) **Hindistan** üçüncü sırada yer almaktadır.

Şekil 28'de karşılaştırmalı olarak **G8 ülkeleri** ile Türkiye'nin Twitter şeffaflık raporlarındaki durumu karşılaştırılmış ve Türkiye'nin Twitter şeffaflık raporlarındaki vahim durumu bu tabloda da açık ve net bir şekilde görülmektedir. Türkiye'nin gerek gönderilen mahkeme kararları, kapatılması talep edilen Twitter hesapları, kapatılan veya görünmez kılınan hesap ve tweet kategorilerinde hep ilk üç sırada Japonya ve Rusya ile birlikte olduğu görülmektedir. G8 ülkeleri arasında sadece Japonya'nın diğer çıkarma talepleri kategorisinde ve dolayısıyla toplam tüm talepler kategorisinde 2020 ve 2021 yılında artan taleplerle Türkiye'nin önüne geçtiği gözlemlenmektedir. Japonya'dan Twitter'a gönderilen taleplerin ağırlıklı olarak uyuşturucu, müstehcenlik ve borç para verme ile ilgili yasalar kapsamında yapılan talepler olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 28: Twitter Şeffaflık Raporlarında Türkiye ve G8 Ülkeleri Karşılaştırması

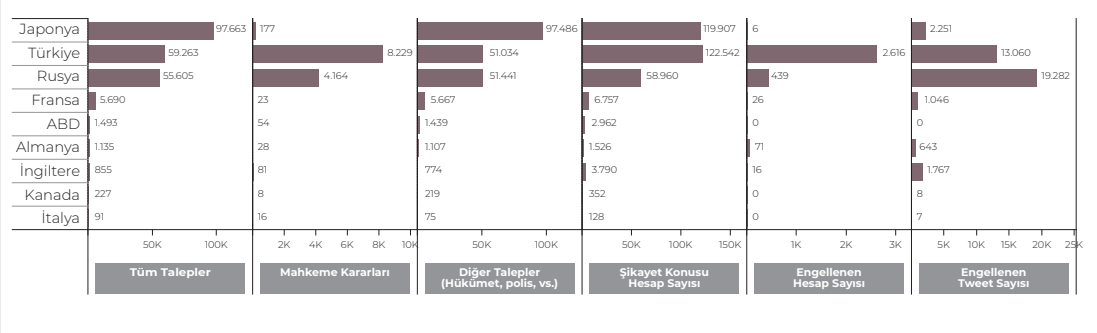

FACEBOOK ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA TÜRKİYE'NİN DURUMU

Facebook 2013'ün ikinci yarısından itibaren şeffaflık raporları yayınlamaya başlamış ve en son Şeffaflık Raporunu da 2021'in ikinci yarısı için yayınlamıştır.[161] 2013'ün ikinci yarısından 2020 sonuna kadar Facebook Türkiye'den toplam 26.589 içeriği çıkarırken, 2021 içinde toplam 2.540 içeriği çıkarmıştır. Böylece Facebook genel toplamda 29.129 içeriği Türkiye'den gelen taleplere istinaden kaldırmıştır. Bir önceki yıl olan 2020'de çıkarılan içerik sayısı 2.452 iken, 2021'de toplam 2.540 içerikle 2019'a göre %1 artış gözlemlenmiştir.

Şekil 29: Facebook'un Dönemsel Olarak Türkiye'den Çıkardığı İçeriklerin Sayıları

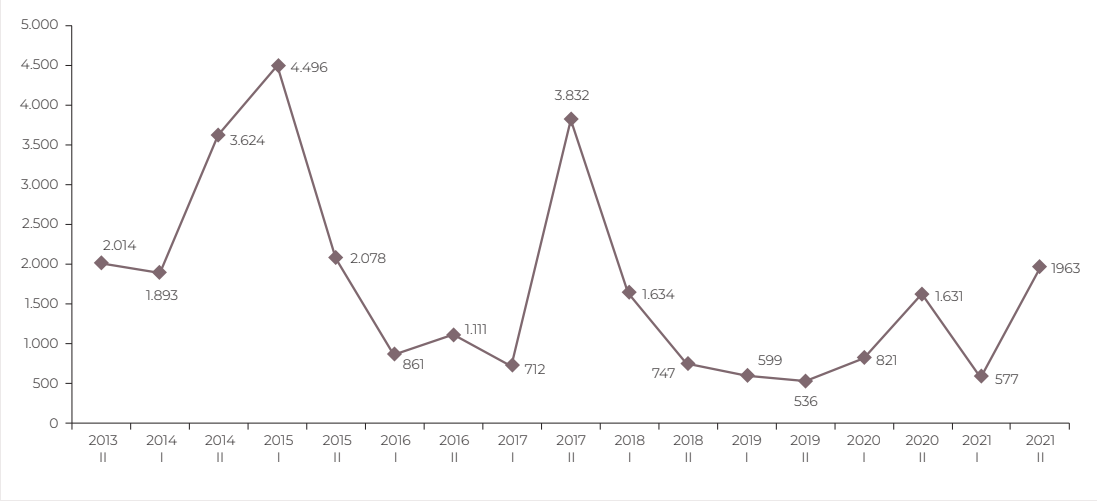

161 Bkz. https://transparency.facebook.com/content-restrictions

Şekil 30: Facebook Dönemsel Olarak Türkiye'den Kaldırılan İçeriklerin Sayısı (2013-2021)

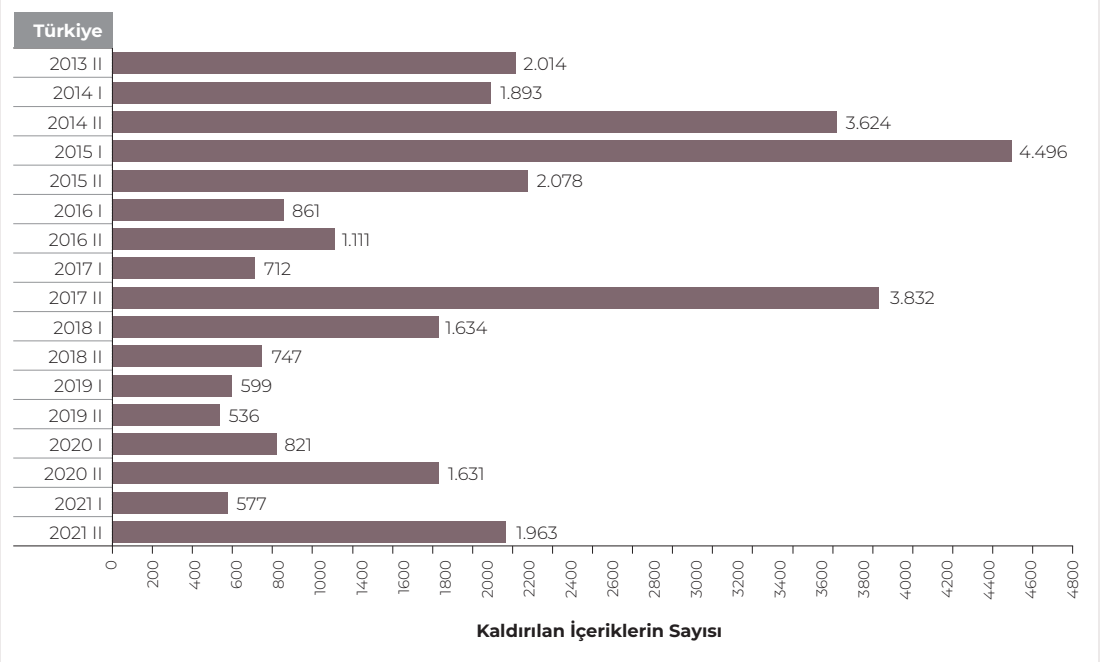

2021 istatistiklerine göre içerik çıkarma sıralamasında **Meksika 20.568** içerikle birinci sırada, **17.078** içerikle **Almanya** ikinci sırada, **9.098** içerikle **Arjantin** üçüncü sırada yer alırken, **Türkiye 2.540** içerikle 10. sırada yer almıştır.

Şekil 31: Facebook 2021 Şeffaflık Raporunda Ülke Bazında Çıkarılan İçeriklerin Toplamı

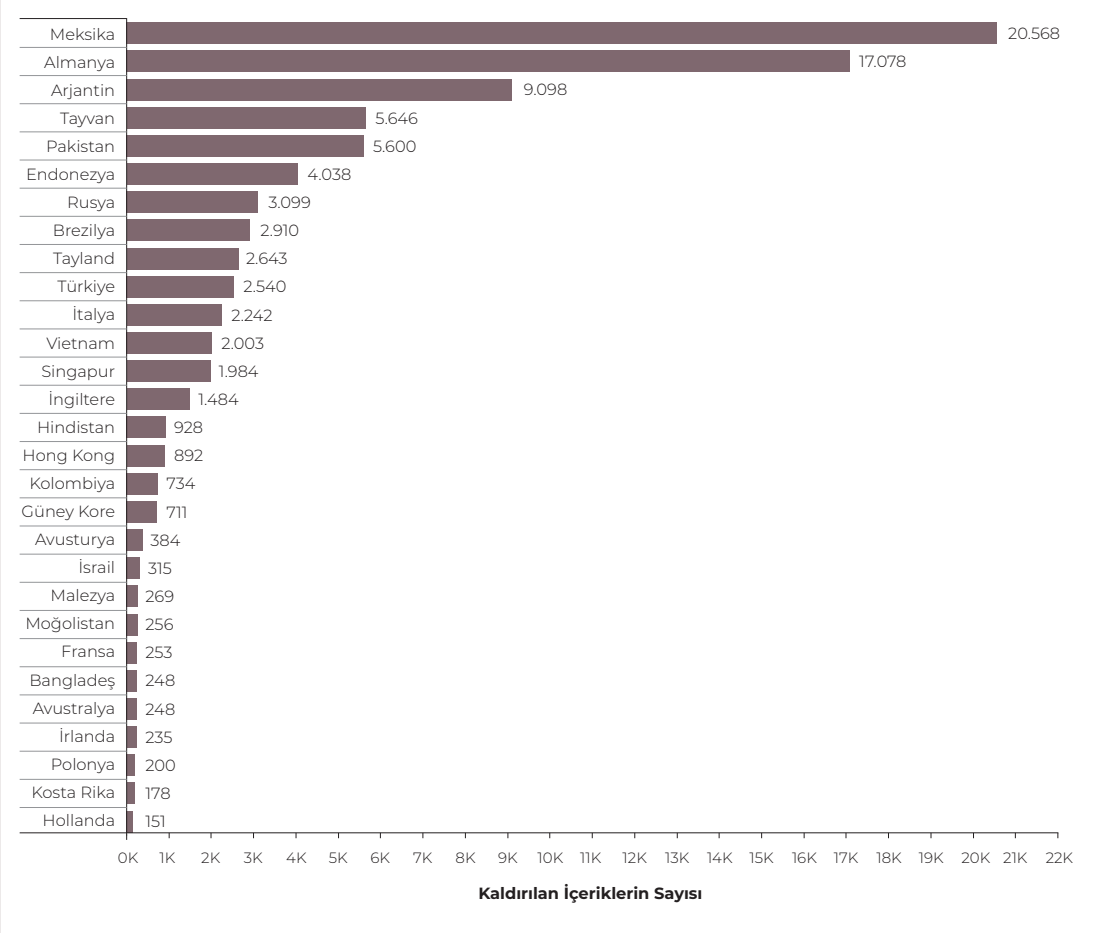

Dünya genelinde ise Facebook 2021 sonu itibarı ile toplam **395.455** içeriği platformundan çıkarırken, 2021 içinde ise **95.031** içeriği çıkarmıştır. Facebook platformundan en çok içerik çıkarılan ülkeler arasında **75.602** içerikle **Hindistan** birinci sırada, **65.785** içerikle **Meksika** ikinci sırada, **44.069** içerikle **Fransa** üçüncü sırada, **29.997** içerikle **Almanya** dördüncü sırada ve **29.159** içerikle **Türkiye** beşinci sırada yer almıştır.

Şekil 32: Facebook 2013-2021 Şeffaflık Raporlarında Ülke Bazında Çıkarılan İçeriklerin Toplamı

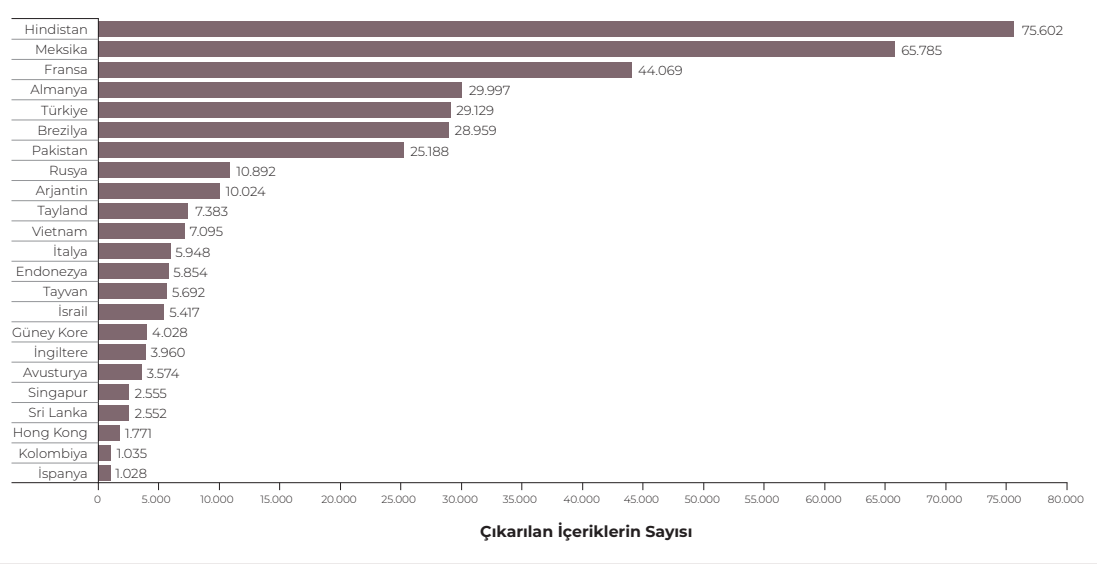

Twitter'ın aksine Facebook daha detaylı bilgi vermemekte ve çıkarma taleplerinin detayları veya kimler tarafından bu taleplerin yapıldığını açıklamamaktadır. Facebook tarafından Türkiye ile ilgili olarak sadece 2021 içinde kaldırılan **2.540** içeriğin büyük bir kısmının BTK, hakimlikler, ESB, Sağlık Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığından 5651 sayılı Kanun kapsamında gönderilen taleplere istinaden kaldırıldığı belirtilmiştir.

GOOGLE ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA TÜRKİYE'NİN DURUMU

Google şeffaflık raporlarını 2009'un ikinci yarısı itibarıyla yayınlamaya başlamış ve bu raporlarında YouTube, Google Web Arama Motoru, Blogger, Google Photos, Google AdWords, Google Earth, Google Maps, Google Docs ve Google Groups gibi içerik kaldırılması için talep gelen servisleri ile ilgili istatistiki bilgileri kamuoyu ile paylaşmaya başlamıştır.

2021 sonu itibarı Türkiye'den toplam **16.787 içerik çıkarma talebi** Google'a gönderilmiş, bu taleplerin **10.494 tanesi mahkeme kararı** olmakla birlikte **6.293 tane de diğer talep** (BTK, emniyet birimleri, devlet kurumları, gerçek ve tüzel kişilerden) yer almaktadır. **16.787** içerik çıkarma talebi ile **61.547** tanesi mahkeme kararlarına istinaden ve **23.621** tanesi de diğer taleplere istinaden olmakla birlikte toplam **85.168 içeriğin çıkarılması** talep edilmiştir.

Şekil 33: Google Şeffaflık Raporlarında Türkiye'den Gönderilen Taleplerin Detayı: 2009-2021

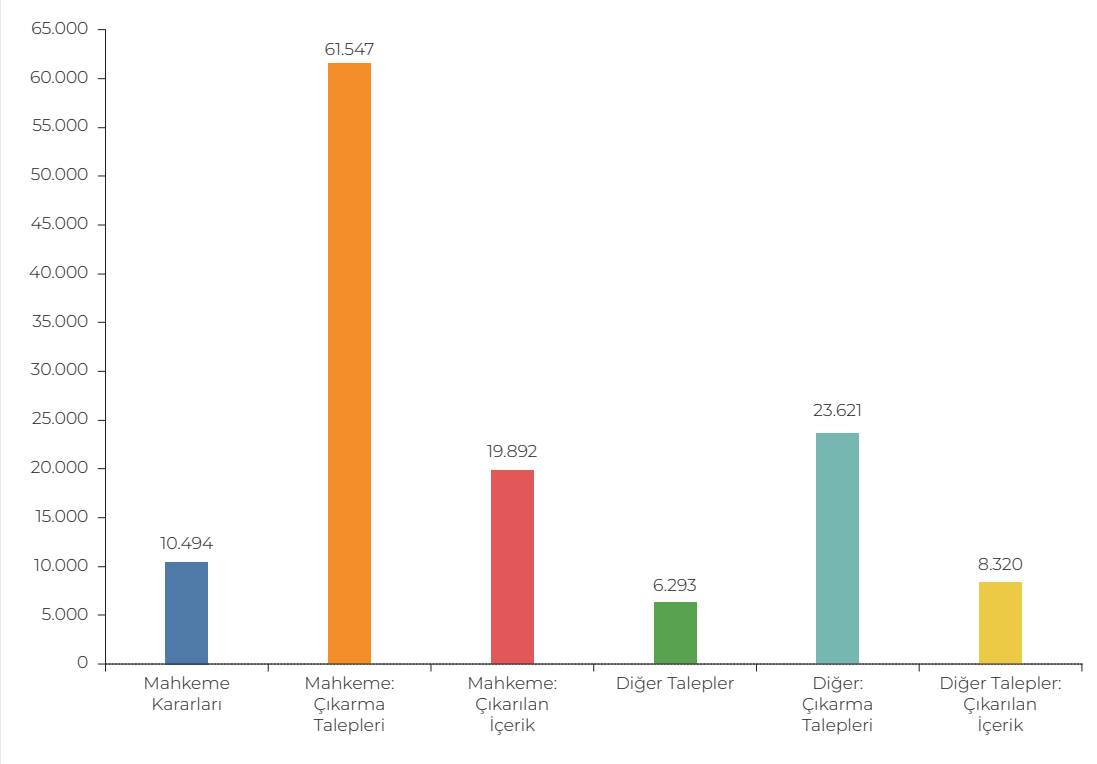

Mahkemeler tarafından **çıkarılması talep edilen 61.547** içeriğe istinaden **Google tarafından 19.892 içerik çıkarılmış** veya Türkiye'den görünmez kılınmıştır. Benzer şekilde mahkemeler dışında gelen **23.621 içeriğin çıkarılması** talebine istinaden, Google **8.320 içeriği çıkarmış** veya Türkiye'den görünmez kılmıştır.

Aşağıda, Şekil 34'te görüleceği üzere, **2021 yılında** Türkiye'den **1.865 mahkeme kararı** ve **354 diğer talep** olmak üzere **toplam 2.219 talep** Google'a gönderilmiştir.

Şekil 34: Google 2021 Şeffaflık Raporunda Türkiye'den Gönderilen Taleplerin Detayı

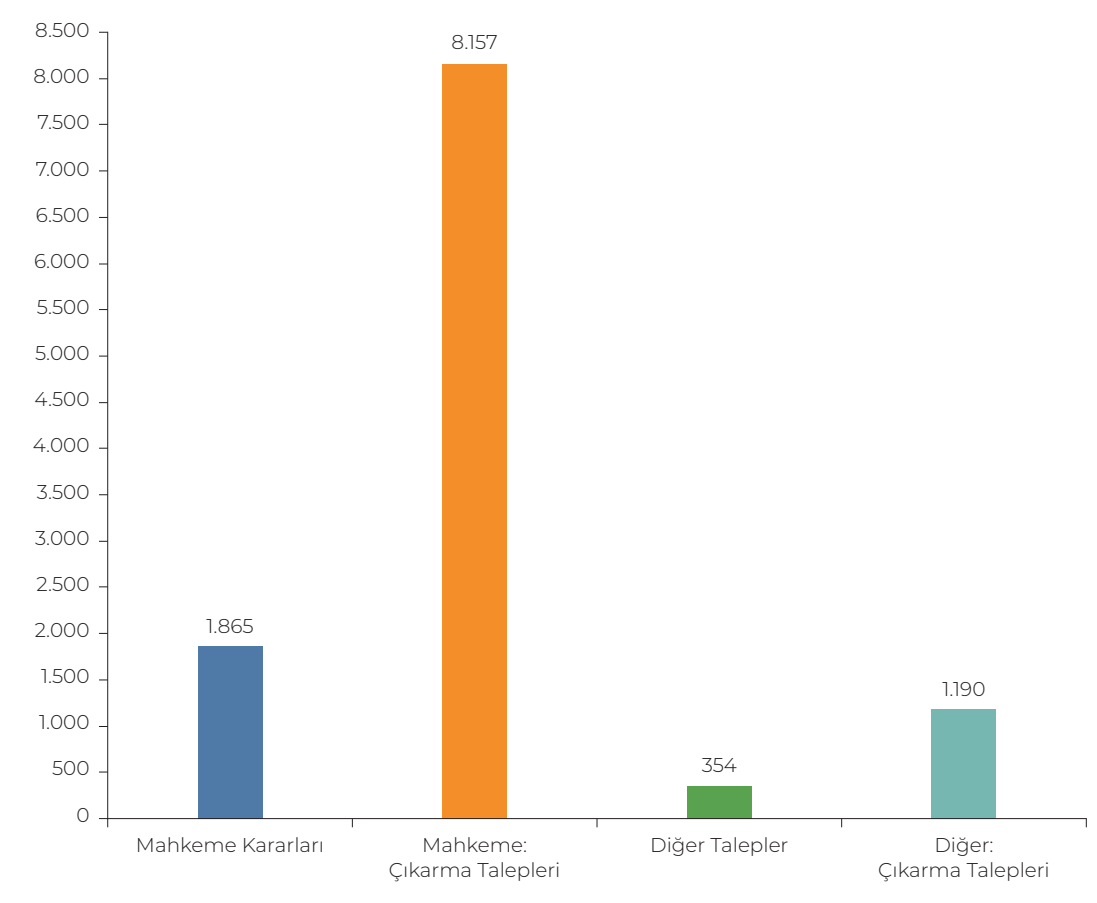

Bu taleplerle **8.157** tanesi mahkeme kararlarına istinaden ve **1.190** tanesi de diğer taleplere istinaden olmak üzere toplam **9.347 içeriğin çıkarılması** talep edilmiştir.

Google 2020'den itibaren platforma gönderilen taleplere istinaden yapılan işlemlere istinaden daha farklı ve biraz daha detaylı bilgi vermeye başlamıştır. Bu yeni raporlamaya istinaden Google **2021** şeffaflık raporunda, mahkeme taleplerine istinaden **3.003** ve Google politikalarını ihlal ettiği gerekçesi ile **177** olmak üzere toplam **3.180 içeriği çıkardığını** veya Türkiye'den görünmez kılındığını açıklamıştır. Google aynı zamanda **699** içeriğin bulunamadığını, **549** içerik hakkında yeterli bilgi verilmediğini, **2.308** içerik hakkında herhangi bir işlem yapmadıklarını ve **1.387** içeriğin ise daha önceden kaldırıldığını belirtmiştir.

Şekil 35: Google: Türkiye Taleplerine İstinaden Yapılan İşlemler: 2021

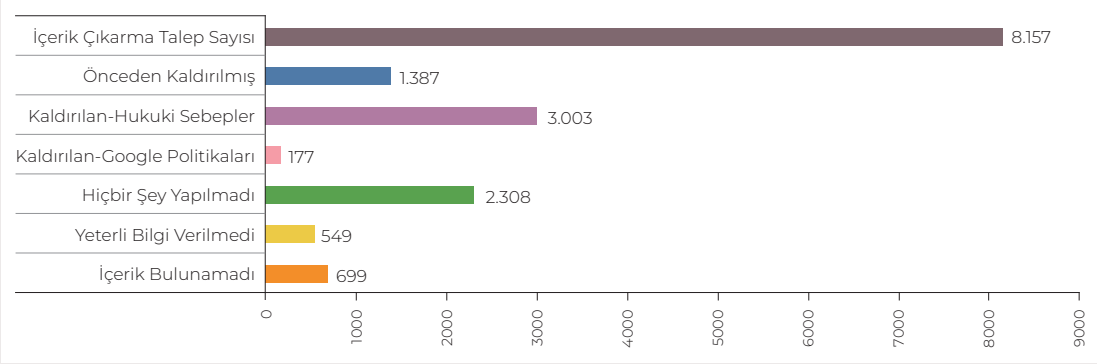

Yeni raporlama düzeninde, **2020-2021** toplamlarına bakıldığında, mahkeme taleplerine istinaden **4.976** ve Google politikalarını ihlal ettiği gerekçesi ile **396** olmak üzere toplam **5.372 içeriği çıkardığını** veya **Türkiye'den görünmez kılındığını** açıklamıştır. Google aynı zamanda **1.263** içeriğin bulunamadığını, **817** içerik hakkında yeterli bilgi verilmediğini, **5.622** içerik hakkında herhangi bir işlem yapmadıklarını ve **2.341** içeriğin ise daha önceden kaldırıldığını belirtmiştir.

Şekil 36: Google: Türkiye Taleplerine İstinaden Yapılan İşlemler: 2020-2021

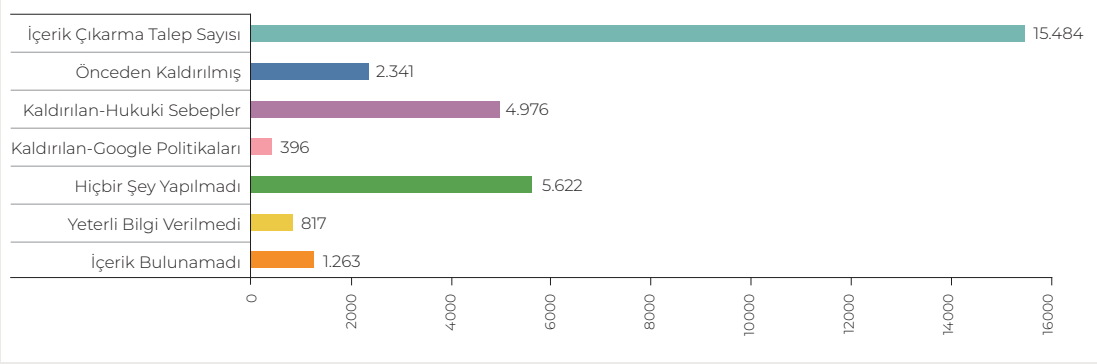

Google'ın **2021 Şeffaflık raporlarında** dikkat çeken örnekler arasında Bir Jandarma Komutanlığından, Google Play'deki bir sosyal ağ uygulamasının, Jandarma Komutanlığının kişilik haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle kaldırılmasına yönelik bir hakimlik kararını da Google uygulamadığını ve bu karara itiraz ettiklerini belirtmiştir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Türkiye'de bir terör örgütünün lideri olarak bilinen bir dini liderin konuşmalarını içeren 6 kitabın Google Play Store'dan kaldırılması yönünde gönderilen altı farklı hakimlik kararına istinaden bu kitapları Türkiye'den görünmez kıldığını belirtmiştir. Benzer şekilde, BTK üzerinden gönderilen ve Kürt-Türk çatışması konulu bir filmin fragmanını içeren bir YouTube videosunun

ulusal güvenlik gerekçesiyle kaldırılması yönündeki hakimlik kararına istinaden Google bu videoyu Türkiye'den görünmez kıldıklarını belirtmiştir.

Genel olarak, aşağıdaki tablo ve şekillerden de görüleceği üzere, Türkiye'den Google'a en çok hakaret, telif hakları, milli güvenlik, gizlilik ve güvenlik, müstehcenlik, hükümet ve resmi makamlar hakkında eleştiri, dini inanca hakaret, uyuşturucu madde, yetişkinlere uygun içerik, diğer ve belirtilmedi kategorileri ile ilgili içerik kaldırma talepleri gönderilmektedir.

Şekil 37: Türkiye'den Google'a Kaldırılma Talepli Gönderilen Toplam İçerik Sayıları

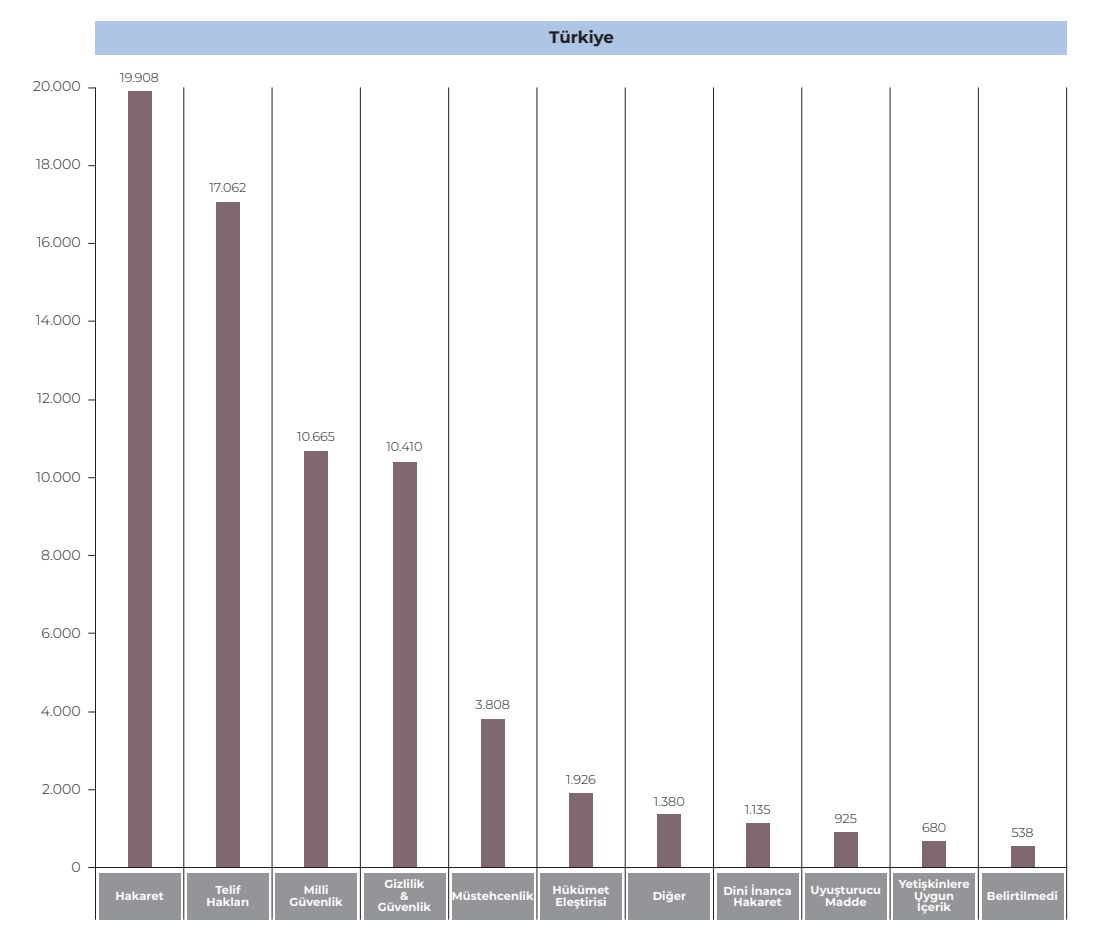

Google'a Türkiye'den en çok hakaretle ilgili talep gönderilmekle birlikte son 11 yılın dönemsel dağılımı aşağıdaki şekillerde de gösterilmiştir. **2021 sonu** itibarı ile toplam 4.042 mahkeme kararı ve 428 diğer taleple birlikte[162] Türkiye Google'dan **19.908** farklı hakaret içerdiği belirtilen içeriğin kaldırılmasını talep etmiştir.

162 Google'ın detaylı Şeffaflık raporlarında 2019'un ikinci yarısından itibaren mahkeme kararı ve diğer talep istatistikleri açıklanmamaktadır. Sadece çıkarılması talep edilen içerik sayısı açıklanmaktadır.

Şekil 38: Google Şeffaflık Raporunda Türkiye: Hakaret ile İlgili Talepler

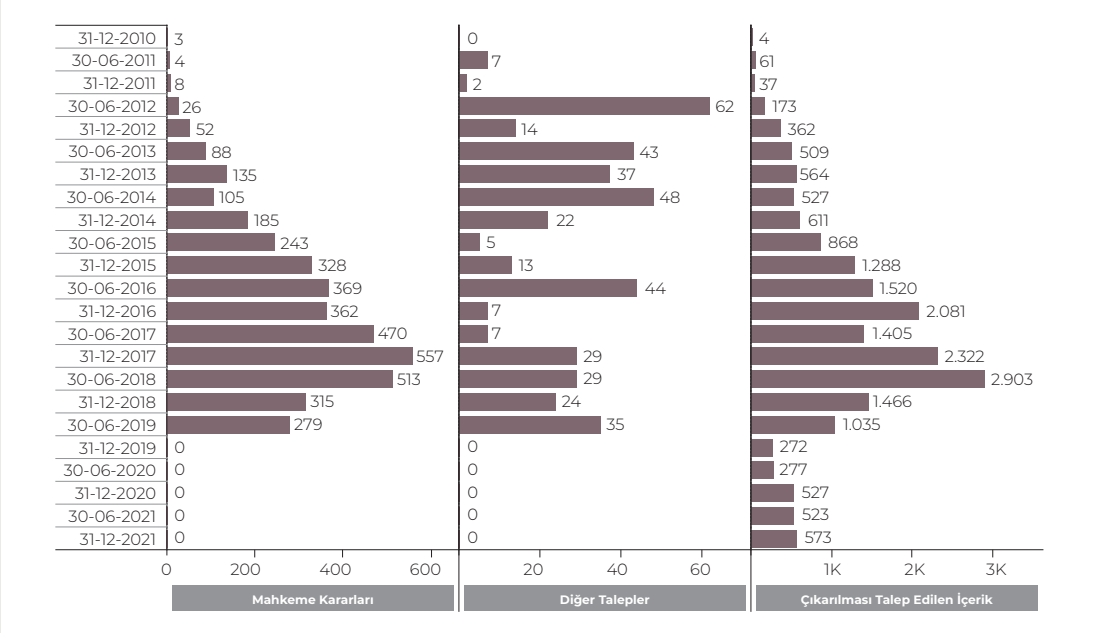

Google tarafından verilen örnekler arasında, üst düzey bir hükümet yetkilisinden, hükümeti eleştiren bir kitabın resmini içeren bir Google Drive dosyasının kaldırılması yönünde bir talep geldiği fakat dosyanın kaldırılmadığı,[163] Türkiye'deki çok üst düzey bir devlet görevlisinin siyasi karikatürlerinin yayınlandığı iki farklı Google Grupları yayını, iki Blogger yayını, bir Blogger resmi ve bütün olarak bir Blogger blogunun kaldırılmasına yönelik bir mahkeme kararına rağmen talep edilen içeriklerin hiçbirinin kaldırılmadığı,[164] yine Türkiye'de önde gelen siyasi bir figürün eleştirildiği dört Blogger yayınının kaldırılmasına yönelik bir mahkeme kararına rağmen talep edilen yayının kaldırılmadığı[165] belirtilmiştir. Benzer şekilde Google, Türkiye'nin en büyük medya şirketlerinden birinin CEO'suna iftirada bulunduğu iddia edilen bir Blogger yayınının kaldırılmasına yönelik bir mahkeme kararı gönderildiğini, yayın incelendiğinde makalede, darbe hazırladıkları iddiasıyla tutuklanan gazetecilerin adlarının sızdırıldığı bir Twitter hesabıyla talep eden arasında bağlantı kurulduğunu fakat yayın hakkında herhangi bir işlem yapmadıklarını belirtmiştir.[166] Yakın tarihte ise üst düzey bir siyasi figür tarafından, bir Blogger blog yayınının kaldırılması yönünde bir mahkeme kararı gönderilmiş, mahkeme kararının blog yayınının söz konusu siyasi figürle ilgili ispatlanmamış suçlamalar ve hakaretler, ayrıca hem kişinin kendisine hem de aile üyelerine yönelik küfürler içerdiğine hükmettiği için bu Blogger yazısını Google Türkiye'deki Blogger'dan kaldırdıklarını belirtmiştir.[167]

163 Temmuz-Aralık 2018 dönemi.
164 Temmuz-Aralık 2016 dönemi.
165 Temmuz-Aralık 2015 dönemi.
166 Ocak-Haziran 2015 dönemi.
167 Temmuz-Aralık 2020 dönemi.

Türkiye'de, yasa dışı imar faaliyetlerinde bulunduğu ve gerekli izinler olmadan kendisi için bir malikane inşa ettiği iddia edilen üst düzey bir siyasetçiyi konu alan iki haberin kaldırılması yönündeki hakimlik kararı, Google tarafından kaldırılmamıştır.[168] Bir diğer örnekte, Google, Türkiye'de, üst düzey bir siyasetçinin aile üyelerinden olan önde gelen bir holding sahibinin sınır ötesi banka hesaplarında para akladığını iddia eden 24 gazete makalesinin kaldırılması ve 27 Google Arama sonucunun liste dışı bırakılması yönünde üç farklı hakimlik kararı gönderildiğini, fakat bu kararlara karşı herhangi bir işlem yapmadığını belirtmiştir.[169] Ayrıca, Google, Türkiye'de yolsuzluk yaparak ABD ambargolarını ihlal ettiği iddia edilen bir iş insanı ile ilgili 11 URL adresinin Google arama motorundan kaldırılması yönündeki hakimlik kararına, kamu yararı ve şahsın toplum içindeki konumunu göz önünde bulundurarak uymadıklarını ve herhangi bir işlem yapmadıklarını belirtmiştir.[170] Benzer şekilde, yüksek mevkide bir politikacı ile bir iş insanı arasındaki ilişkinin yanı sıra söz konusu iş insanının varlıkları üzerinden para aklandığı iddialarıyla ilgili 53 URL adresinin Google arama motorundan ve bir blog yayınının Blogger'dan kaldırılması yönündeki hakimlik kararına da uymadıklarını belirtmiştir. Son örnekte ise, bir futbol kulübünün taraftarlarının maç esnasında hükümeti protesto etmesiyle ilgili olarak yedi blog yayınının Blogger'dan kaldırılması yönündeki hakimlik kararına da Google tarafından uyulmadığı belirtilmiştir.[171]

168 Ocak – Haziran 2021 dönemi.
169 Ocak – Haziran 2021 dönemi.
170 Temmuz Aralık 2021 dönemi.
171 Temmuz Aralık 2021 dönemi.

Şekil 39: Google Şeffaflık Raporunda Türkiye (Servis Bazında Hakaret ile İlgili Talepler): 2016-2021

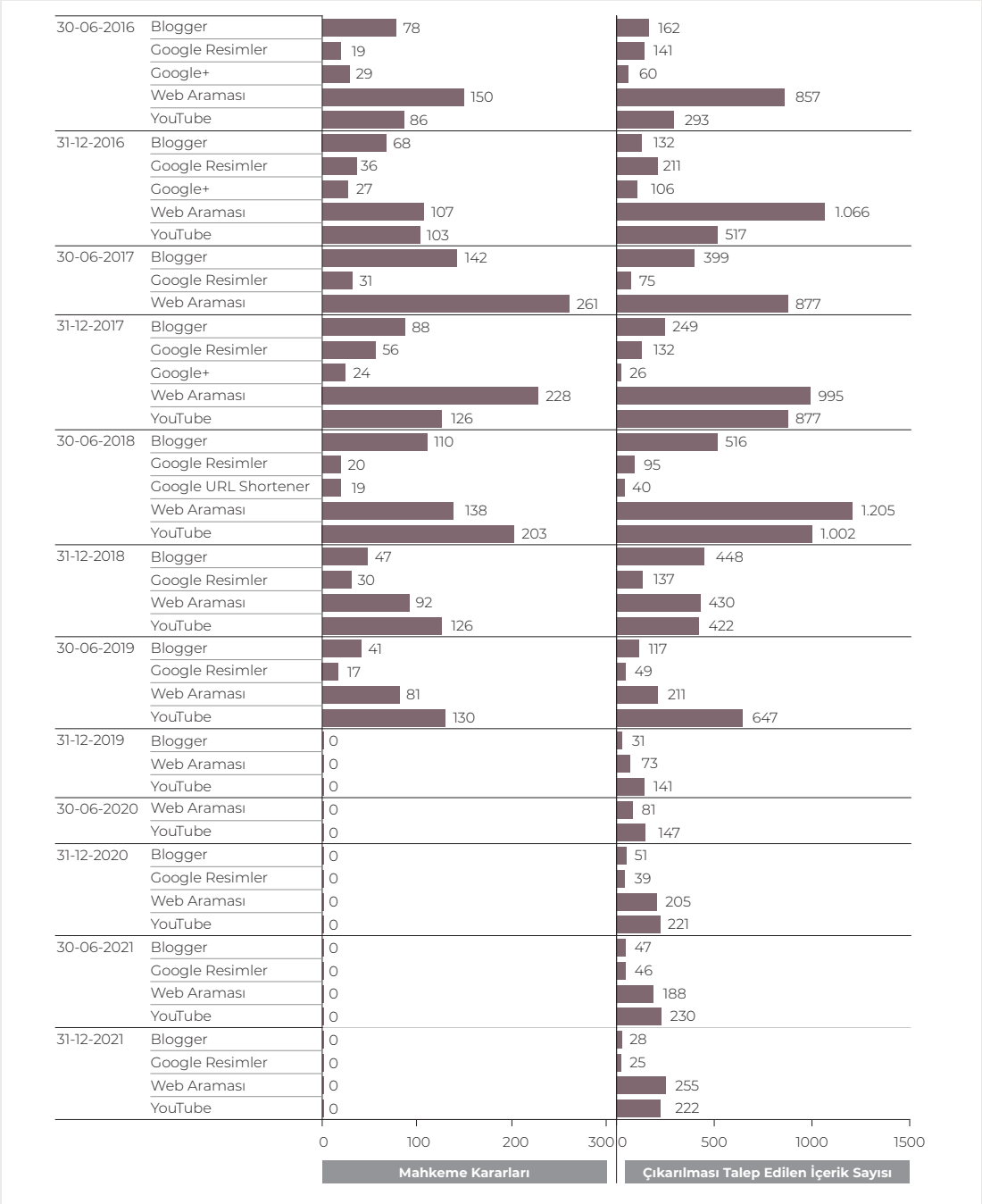

Google şeffaflık raporlarında **hakaret** konusundaki talepler **YouTube** bazında değerlendirildiğinde **2021 sonu** itibarı ile en çok talebin, **8.882** içerik kaldırma talebi ile **Hindistan**'dan gönderildiği, **Türkiye**'nin ise **6.222** taleple ikinci sırada yer aldığı fakat 972 kararla en çok mahkeme kararı gönderen konumunda olduğu da gözlemlenmektedir.

Şekil 40: YouTube Hakaret Talepleri

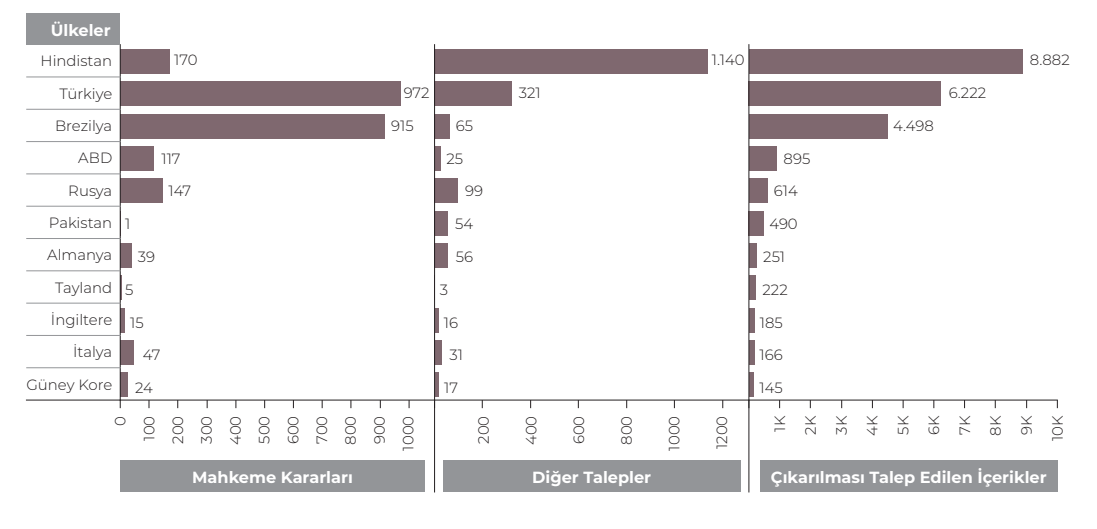

Benzer şekilde **YouTube** ile ilgili **hükümet ve resmi makamlar hakkında eleştiri** kategorisi incelendiğinde **Tayland 25.798** taleple birinci sırada, **7.130** taleple Vietnam ikinci sırada ve **1.398** taleple **Türkiye**'nin üçüncü sırada yer aldığı gözlemlenmektedir.

Şekil 41: YouTube Hükümet Eleştirisi Talepleri

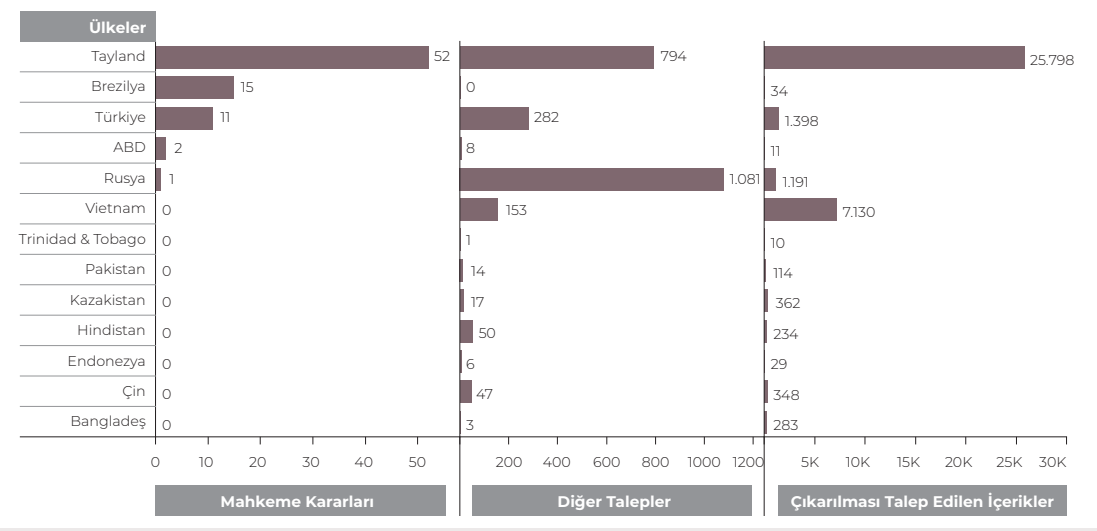

YouTube ile ilgili **milli güvenlik** kategorisinde de ülkeler değişse dahi **Türkiye** benzer bir tablo çizmekte **ve Kazakistan** (153.800 içerik) ve **Rusya**'nın (45.427 içerik) arkasından 9.818 içerik kaldırma talebiyle üçüncü sırada yer almaktadır.

Şekil 42: YouTube Milli Güvenlik Talepleri

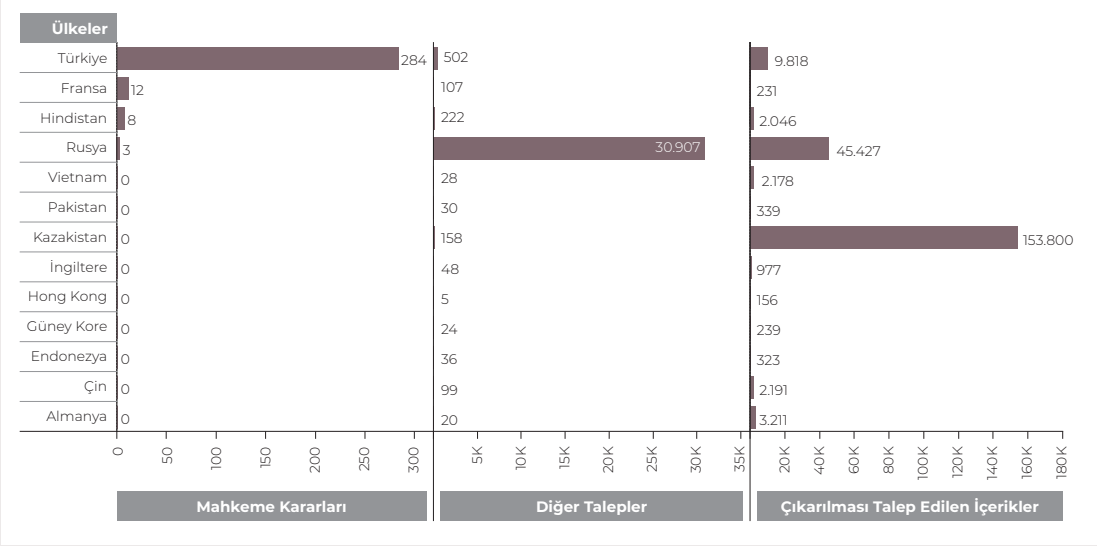

YouTube ile ilgili **nefret söylemi** kategorisi incelendiğinde de bambaşka bir tablo ortaya çıkmakta ve nefret söyleminin **Türkiye**'nin hassasiyet gösterdiği kategoriler arasında yer almadığı gözlemlenmektedir. Bu kategoride Rusya, Almanya ve Hindistan ilk üç sırada yer alırken sadece 16 taleple Türkiye 14. sırada yer almaktadır.

Şekil 43: YouTube Nefret Söylemi Talepleri

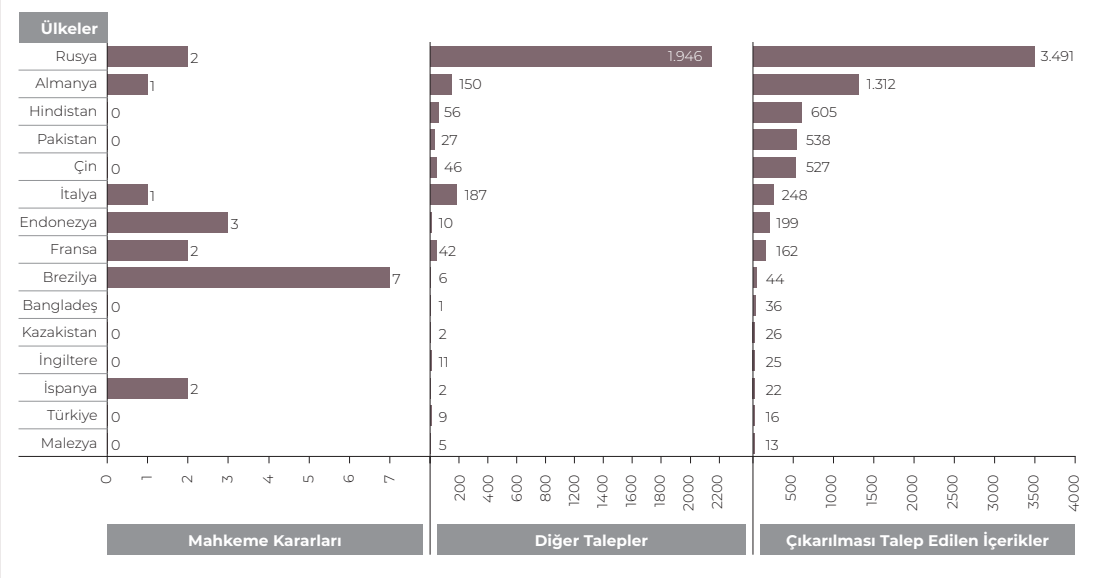

Dünya geneline bakıldığında, **2021 sonu** itibarı ile Google'a **51.727 mahkeme kararı** ve **230.326 diğer talep** olmak üzere toplam **282.053 talep** gönderilmiştir. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere Google'a 2021 sonu itibarı ile en çok içerik çıkarma talebi **157.387 taleple Rusya**'dan gönderilmiştir. Rusya'dan gönderilen bu taleplerin büyük bir kısmı olan **155.788** talep mahkemeler dışında gönderilen "**diğer talepler**" kategorisindedir. Rusya'dan Google'a sadece **1.599** mahkeme kararı gönderilmiştir. **Türkiye**, genel toplamda **16.787 içerik çıkarma** talebiyle **ikinci sırada yer almakta** ve Türkiye'den toplam **10.494** mahkeme kararı ve toplam **6.293** diğer talep Google'a gönderilmiştir. En çok mahkeme kararı gönderen ülkeler kategorisinde **Türkiye 10.494 kararla birinci sırada** yer almakta, ikinci sırada ise 9.303 kararla Brezilya ve 8.385 kararla ABD üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye, diğer talepler kategorisinde ise Rusya, Güney Kore ve Hindistan'ın arkasında dördüncü sırada yer almaktadır.

Şekil 44: Google'a Gönderilen Tüm Taleplerin Ülke Bazında Dağılımı (2009-2021)

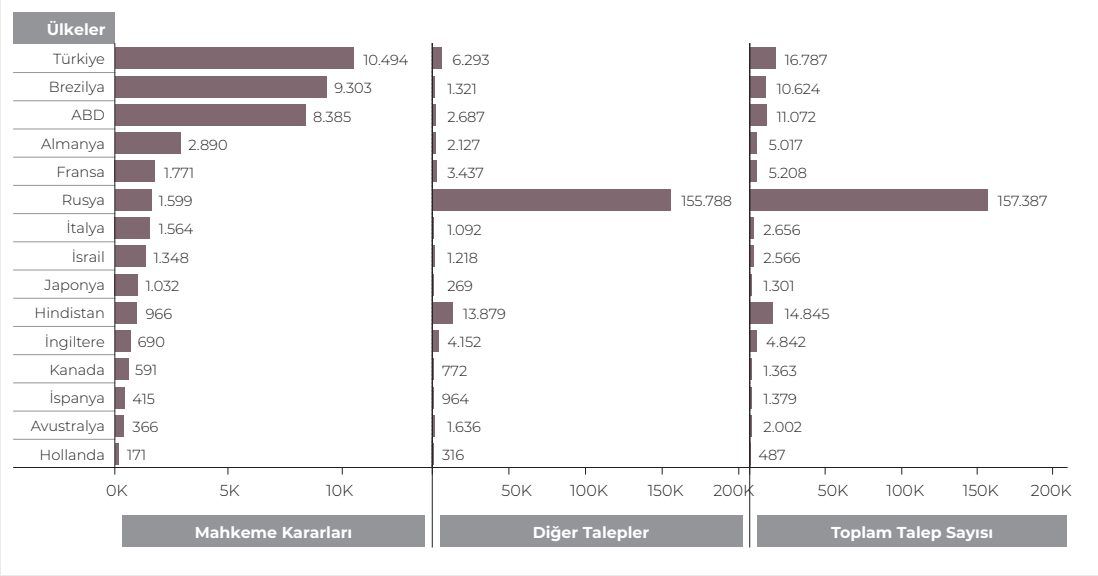

WORDPRESS ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA TÜRKİYE'NİN DURUMU

Wordpress Şeffaflık Raporlarına göre, 2014 başından 2021 sonuna kadar dünya genelinde Wordpress'e gönderilen **715 mahkeme kararından 666 tanesi Türkiye'den** gönderilmiştir. İkinci sırada 11 mahkeme kararı ile Almanya ve üçüncü sırada altı mahkeme kararı ile Hindistan yer almaktadır. 2021 içinde de dünya genelinde Wordpress'e gönderilen **23 mahkeme kararından 21 tanesi Türkiye'den** gönderilmiştir.

Şekil 45: Wordpress Şeffaflık Raporlarında Mahkeme Kararları: 2013-2021

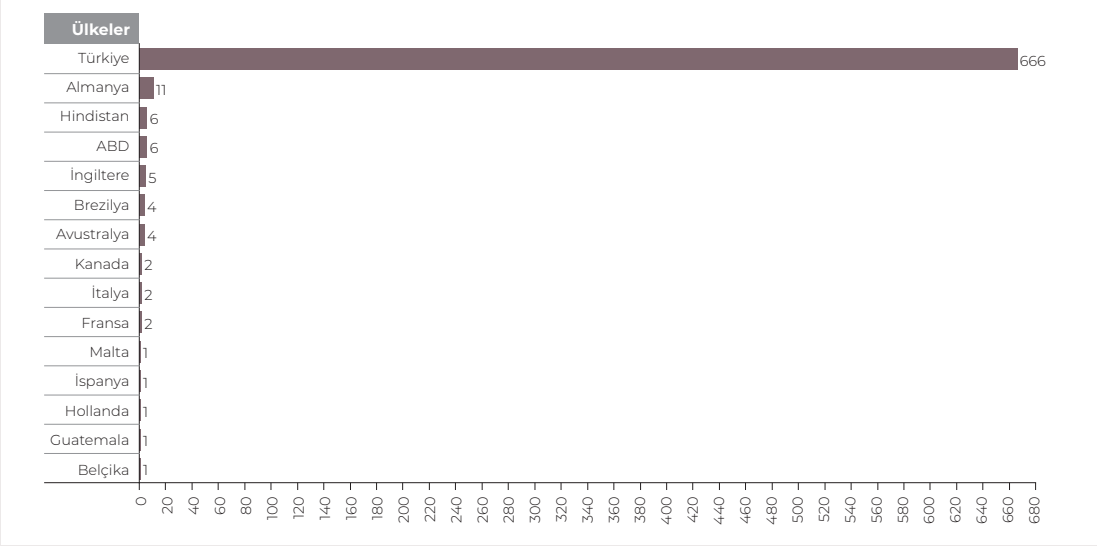

Dünya genelinde, 2021 sonu itibarıyla, mahkeme kararları dışında toplam 3.512 talep Wordpress'e gönderilirken, en çok "**diğer talep**" gönderen ülke 2.661 taleple **Rusya** olmuştur. **Türkiye**'den sadece 61 tane diğer talep Wordpress'e gönderilmiştir. Bu 32 talepten 27 tanesi 2019 içinde gönderilmiş, 2020 ve 2021 içinde ise "diğer talep" kategorisinde **Türkiye**'den herhangi bir talep gönderilmemiştir.

Şekil 46: Wordpress Şeffaflık Raporlarında Diğer Talepler: 2013-2021

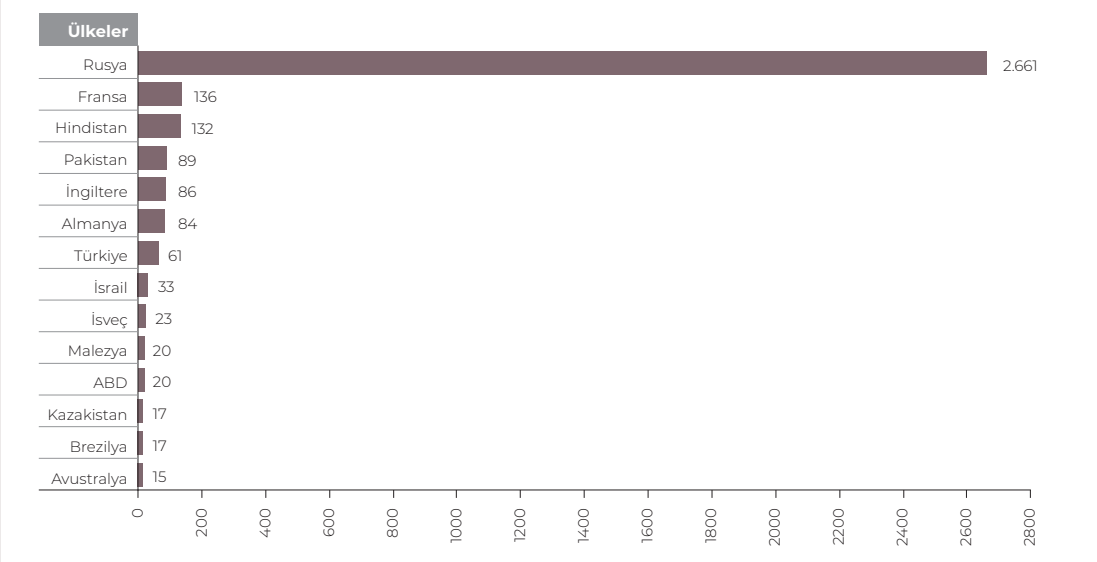

Genel toplamda, 2021 sonu itibarıyla, 715 mahkeme kararı ve 3.512 diğer taleple Wordpress'ten toplam 4.661 içeriğin kaldırılması talep edilmişken, **Türkiye'den** 666 mahkeme kararı ve 61 diğer taleple **955 içeriğin kaldırılması talep edilmiştir**. Bu ka-

tegoride Türkiye ikinci sırada yer alırken, birinci sırada 1.879 içeriğin kaldırılmasını talep eden Rusya yer almaktadır. Wordpress verilerine göre tüm bu taleplerin %53'ü karşılanmıştır.

Şekil 47: Wordpress Şeffaflık Raporlarında Çıkarılması Talep Edilen Sayfa Sayısı (2013-2021)

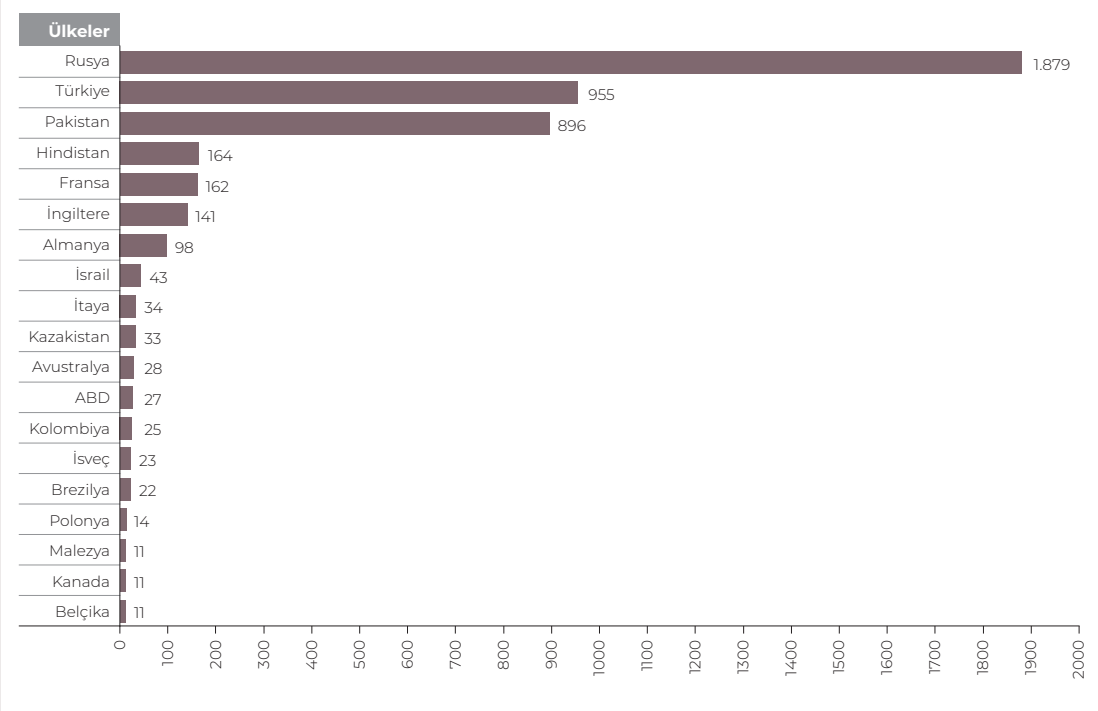

Türkiye'den dönemsel olarak gönderilen mahkeme karar sayıları ve çıkarılması talep edilen içerik ve Wordpress sayfalarının sayısı Şekil 48'de gösterilmiştir. En çok mahkeme kararının 2015'in ikinci yarısında gönderildiği, en çok çıkarma talebinin ise 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden sonraki bir yıllık dönemde yapıldığı gözlemlenmektedir. Mahkeme kararları Türkiye'de sulh ceza hakimlikleri tarafından 5651 sayılı Kanun'un 8/A ve 9. maddeleri dayanak gösterilerek alınmış ve Wordpress'e gönderilmiştir.

Şekil 48: Türkiye'den Zaman Birimlerine Göre Gönderilen Mahkeme Kararları ve İçerik Çıkarma Sayıları

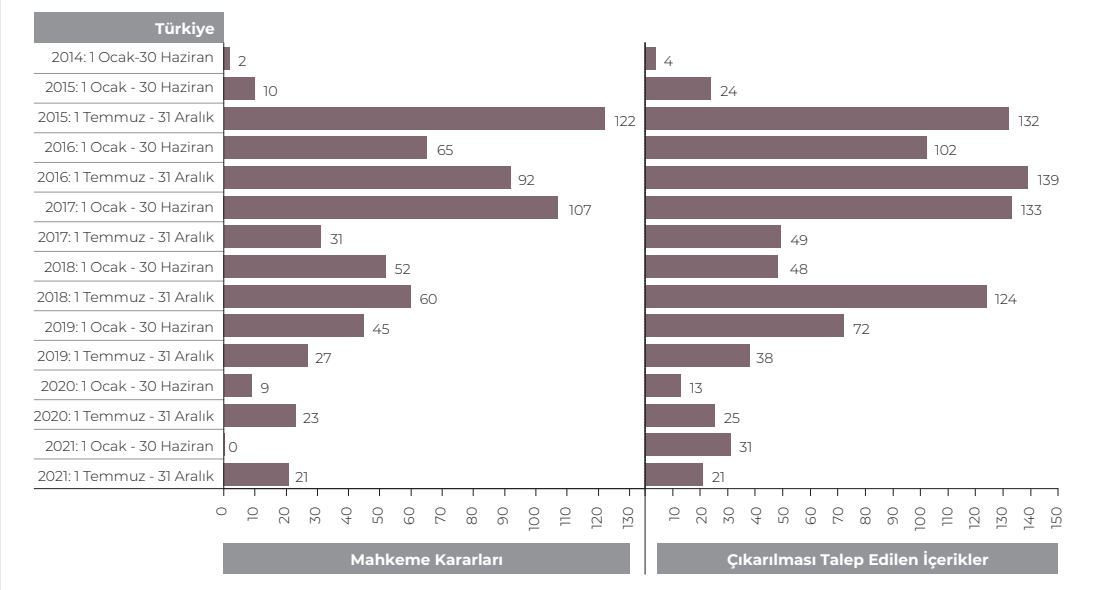

2021 içinde Türkiye'den gönderilen 21 mahkeme kararı ile toplam 31 Wordpress adresinde yer alan içeriğin çıkarılması talep edilmiştir. Bu taleplerle 2021 sonu itibarı ile **Wordpress'in** dünya genelinde talep edilen ülkelerden görünmez kıldığı toplam **1.294 farklı blog sayfasından 510 blog sayfası (%39'u)** ve bu blogların alt sayfaları **Türkiye'den erişime engellenmiş** durumdadır.[172] Rusya'dan 378, Pakistan'dan da 308 blog sayfası engellenmiştir. Pratikte, Wordpress coğrafi engelleme ("geoblocking") uygulaması ile bu içerikleri Türkiye'den ve diğer ülkelerden görünmez kılmakta ve engelli sayfalara girmeye çalışan kullanıcıların karşısına aşağıdaki uyarı mesajı çıkmaktadır.

Ekran Görüntüsü 66: Wordpress tarafından engellenen sayfalarda çıkan uyarı yazısı

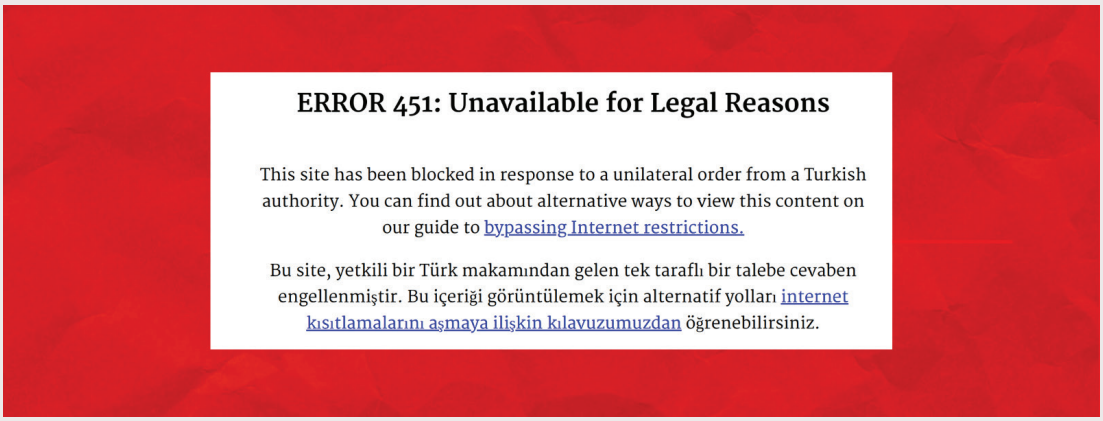

172 Bkz. https://transparency.automattic.com/wordpress-dot-com/country-block-list/wordpress-com-country-block-list-february-2022/

2021 yılında toplam 31 farklı Wordpress blog adresi Türkiye'den bu yöntemle ve hakimlik kararlarına istinaden görünmez kılınmıştır. 2020 içinde engellenen Wordpress sayfaları arasında Bursa Kent Konseyi (https://bursakentkonseyi.wordpress.com) ve Yaşayan Pontos Dayanışması (https://yasayanpontosdayanismasi.wordpress.com/) sayfaları da yer almıştır. 2021 yılı içinde engellenen Wordpress sayfaları arasında TMSF Gerçekleri (https://tmsfgercekleri.wordpress.com/) sayfaları da yer almıştır.[173] Gazeteci Ahmet Nesin'in Wordpress sayfalarına (https://ahmetnesin.wordpress.com/) da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talebi ile İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişimin engellenmesi kararı verilmiş ve bu karar Wordpress tarafından uygulanmıştır.[174] Hakimlik kararında sadece "talepte bulunanın masumiyet karinesini ihlal edici, karalayıcı, toplum ve kamuoyu nezdinde şeref ve saygınlığını küçük düşürmeye yönelik nitelikte olduğu, bu haliyle eleştiri sınırlarını aştığı gibi paylaşımlardaki ifade ve anlatımın talepte bulunanın kişilik haklarını ihlal edici nitelikte olduğu sonuç ve kanısına" varıldığı belirtilmiş, fakat Ahmet Nesin'in sayfaları hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır. Daha önceden de, 16 Temmuz 2018 tarihinde İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 2018/3996 D. İş sayılı tek bir kararı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talebiyle 116 farklı Wordpress blog adres (alan adı) ve içeriğine (URL bazlı) "talep edenin kişilik haklarına saldırı mahiyetinde" oldukları ve "basın ve ifade özgürlüğünü aşacak şekilde hakaret içeren ifadeler bulunduğu, bu ifadelerin kişilik haklarına saldırı teşkil ettiği" gerekçesiyle erişim engellenmiş ve bu adresler Türkiye'den görünmez kılınmıştı.

REDDİT ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA TÜRKİYE'NİN DURUMU

Popüler sosyal medya platformlarından Reddit de 2020 Şeffaflık Raporu'nda daha önceki yıllarda olduğu gibi Türkiye'ye de yer vermiştir.[175] Hatırlanacağı üzere Kasım 2015 içinde kısa süreliğine de olsa Reddit platformuna Türkiye'den Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının bir kararı ile erişim engellenmişti. Reddit 2015 Şeffaflık Raporu'nda kısa süreli erişim engelinin nedeninin kendilerine bildirilmediğini belirtmişti.[176] 2021 raporunda yabancı devletlerden toplam **289** içerik çıkarma talebi gönderildiği belirtilmiş, bu kategoride **52** taleple **İngiltere** birinci sırada yer alırken, **50** taleple **Hindistan** ikinci sırada ve **47** taleple **Avustralya** üçüncü sırada yer alırken **Türkiye**'den sadece **3** talep gönderilmiştir. Reddit 2020 yılında ilk defa çıkarılan içeriklerin de sayısını açıklamış ve bu sayıları 2021 şeffaflık raporunda da açıklamıştır. Bu bağlamda, 327 içerik çıkarma talebi ile en çok talep Güney Kore'den yapılırken, 198 taleple Avustralya ikinci sırada, 184 taleple İngiltere üçüncü sırada yer almıştır. **Türkiye**'den ise sadece 3 içeriğin kaldırılması talep edilmiştir. Reddit bazı durumlarda, özellikle mahkeme kararı içeren taleplerle ilgili olarak, bazı içerikleri kaldırdığını veya talep gelen ülkeden bu içerikleri görünmez kıldığını, uluslararası hukuka uygun olmadığını düşündükleri talepleri ise yerine getirmediklerini raporunda belirtmektedir.

173 Karaisalı Sulh Ceza Hakimliği, 2021/227, 10.12.2021.
174 İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği, 2021/3190, 28.05.2021.
175 Bkz. 2020 Reddit Şeffaflık Raporu için: https://www.redditinc.com/policies/transparency-report-2020. Ayrıca bkz. 2019 Reddit Şeffaflık Raporu için: https://www.redditinc.com/policies/transparency-report-2019 ve 2018 Reddit Şeffaflık Raporu için: https://www.redditinc.com/policies/transparency-report-2018
176 Bkz. https://www.reddit.com/wiki/transparency/2015

Dolaysıyla, Güney Kore'nin tüm talepleri kabul görür ve 327 içerik kaldırılırken, Avusturalya'nın da tüm talepleri karşılanmış ve 198 içerik kaldırılmıştır. İngiltere tarafından talep edilen 184 içerikten ise 177 tanesi kaldırılmıştır.

Şekil 49: Reddit: 2021 Şeffaflık Raporu: İçerik Kaldırma Talepleri

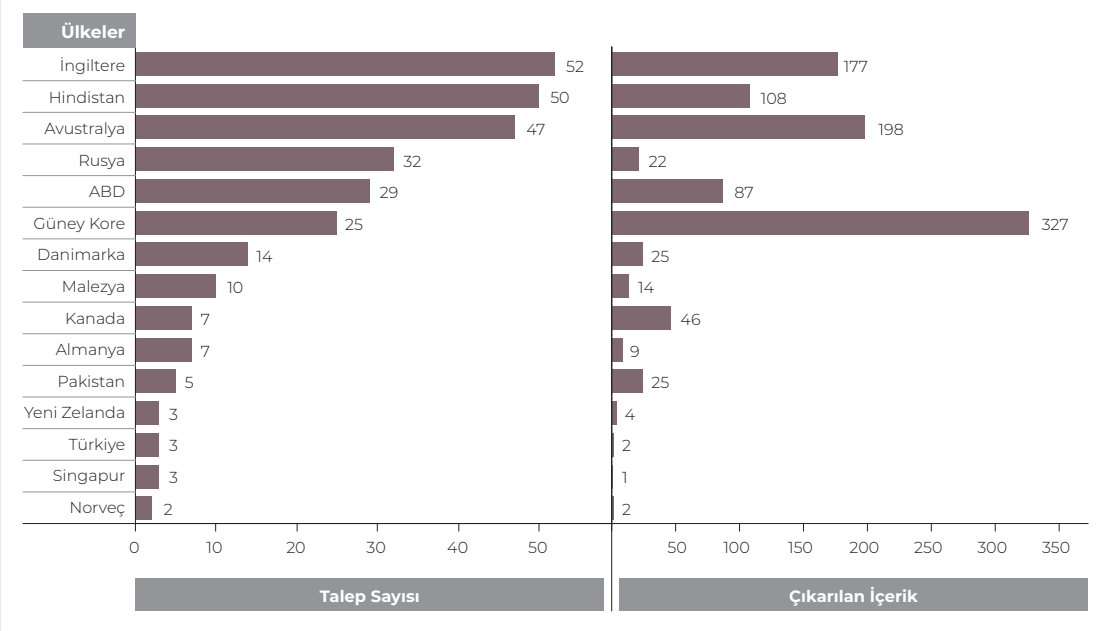

Reddit'in ilk şeffaflık raporunu yayınladığı 2016'dan 2021 sonuna kadar toplam 773 içerik kaldırma talebi gönderilmiş, genel toplamda da **Rusya 175 taleple birinci sırada** yer alırken, **103 taleple Türkiye** ikinci sırada, 87 taleple Güney Kore üçüncü sırada yer almıştır.

Şekil 50: Reddit 2017- 2021 Şeffaflık Raporları: Toplam İçerik Kaldırma Talepleri

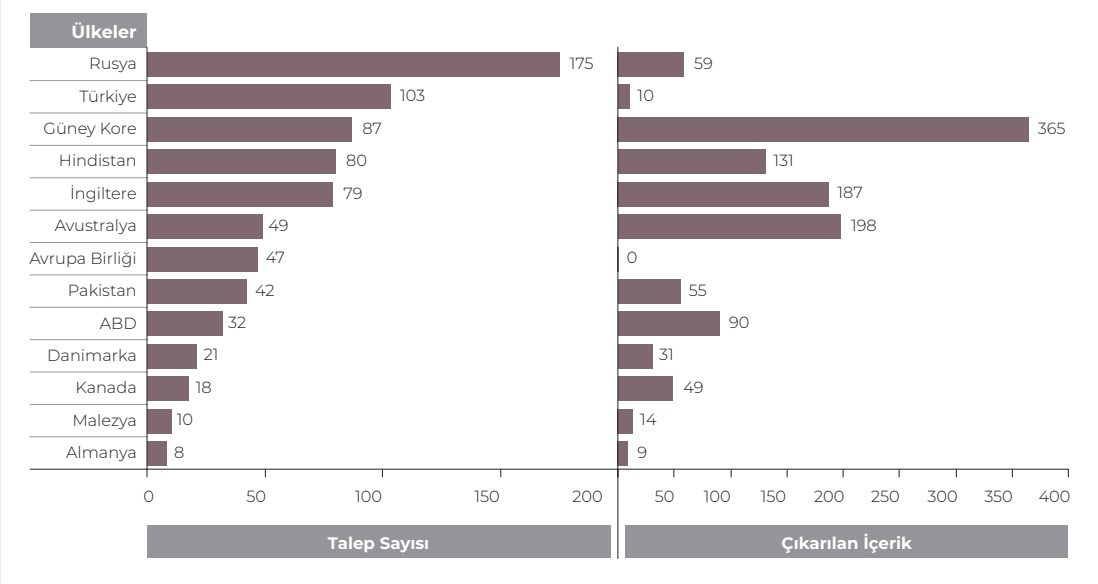

Reddit'e 2017-2021 döneminde gönderilen taleplerle toplam 1.208 içeriğin kaldırılması talep edilmiş, 365 içerikle en çok içerik Güney Kore'den kaldırılmış, kaldırılan 198 içerikle Avustralya ikinci sırada ve 187 içerikle İngiltere üçüncü sırada yer almıştır. **Türkiye**'nin talepleri ile sadece 10 içerik kaldırılmıştır.

TİKTOK ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA TÜRKİYE'NİN DURUMU

TikTok video paylaşım platformu 2017'de ortaya çıkmış ve 2019'dan beri de bu raporda yer verilen diğer sosyal medya platformları gibi 6 aylık dönemlerde şeffaflık raporları yayınlamaya başlamıştır.[177] 2019-2021 yıllarında hükümet talepleri adı altında TikTok'a resmi olarak toplam 4.776 talep gönderilmiş, bu taleplerin büyük bir kısmı (4.156 talep) 2021 yılı içinde TikTok'a gönderilmiştir. Bu taleplerle toplam 4.267 TikTok hesabının kapatılması talep edilmiş, yine bu taleplerin büyük bir kısmı (2.586 hesap) 2021 içinde yapılmıştır. TikTok toplamda 721 (%17) hesabın kapatıldığını veya kısıtlandığını açıklarken kapatılan veya kısıtlanan hesapların büyük kısmı (431 hesap - %60) 2020 içinde kapatılmış veya kısıtlanmıştır. TikTok çıkarılması veya kısıtlanması talep edilen içerik sayılarını 2021 şeffaflık raporunda açıklamaya başlamış ve 2021 yılı içinde 39.539 içeriğin çıkarılmasının talep edildiğini açıklamıştır. Genel toplamda ise, 2019-2021 döneminde toplam 38.759 içerik TikTok tarafından çıkarılmış veya kısıtlanmıştır.

Genel toplamda en çok talep 2.872 taleple Rusya'dan gelirken, 235 taleple **Türkiye** ikinci sırada, 217 taleple Pakistan üçüncü sırada yer almıştır. En çok hesap kapatılma-

177 Bkz. https://www.tiktok.com/transparency

sı talebi de 1.194 hesapla Rusya'dan gelirken, 357 hesap kapatma talebi Norveç'ten, 315 talep Özbekistan'dan gelirken, **Türkiye**'den 117 hesabın kapatılması talebi gönderilmiştir. Bu taleplere istinaden en çok hesap 136 hesapla Rusya'dan gelen taleplere istinaden kapatılmış veya kısıtlanmış, Avusturalya'dan 89 hesap, Norveç'ten 78 hesap kapatılmış veya kısıtlanmıştır. **Türkiye**'den ise 34 hesap kapatılmış veya kısıtlanmıştır. Kaldırılan veya kısıtlanan içerik sıralamasında ise 34.566 içerikle Pakistan birinci sırada, 1.752 içerikle Rusya ikinci sırada ve 1.064 içerikle Vietnam üçüncü sırada yer almıştır. **Türkiye**'den ise toplam 486 içerik kısıtlanmış veya kaldırılmıştır.

Şekil 51: TikTok Şeffaflık Raporu 2019-2021

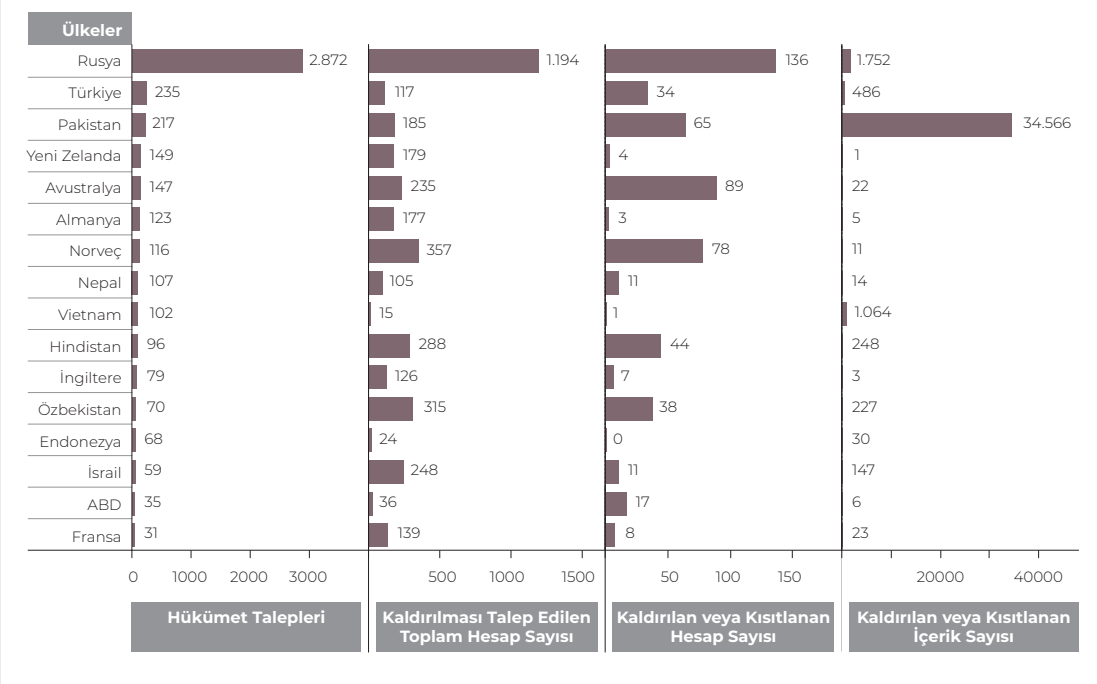

2021 yılına bakıldığında benzer bir tablo ortaya çıkmakta en çok talep 2.722 taleple Rusya'dan gelirken, **Türkiye** ise 211 taleple ikinci sırada, Yeni Zelanda 144 taleple üçüncü sırada yer almıştır. En çok hesap kapatılması talebi de 560 hesapla Rusya'dan gelirken, 267 hesap kapatma talebi Norveç'ten, 232 talep İsrail'den gelirken, **Türkiye**'den 63 hesabın kapatılması talebi gönderilmiştir. Bu taleplere istinaden en çok hesap 39 hesapla Pakistan'dan gelen taleplere istinaden kapatılmış veya kısıtlanmış, Rusya'dan 33 hesap kapatılmış veya kısıtlanmıştır. **Türkiye**'den ise 23 hesap kapatılmış veya kısıtlanmıştır. Kaldırılması talep edilen içerik sıralamasında 30.952 içerikle Pakistan birinci sırada, 3.187 içerikle Rusya ikinci sırada ve 1.783 içerikle Vietnam üçüncü sırada yer alırken, **Türkiye**'den 492 içeriğin kaldırılması talep edilmiştir. Son olarak, kaldırılan veya kısıtlanan içerik sıralamasında ise 20.174 içerikle Pakistan birinci sırada, 1.064 içerikle Vietnam ikinci sırada ve 1.027 içerikle Rusya üçüncü sırada yer almıştır. **Türkiye**'den ise toplam 420 içerik kısıtlanmış veya kaldırılmıştır.

Şekil 52: TikTok Şeffaflık Raporu 2021

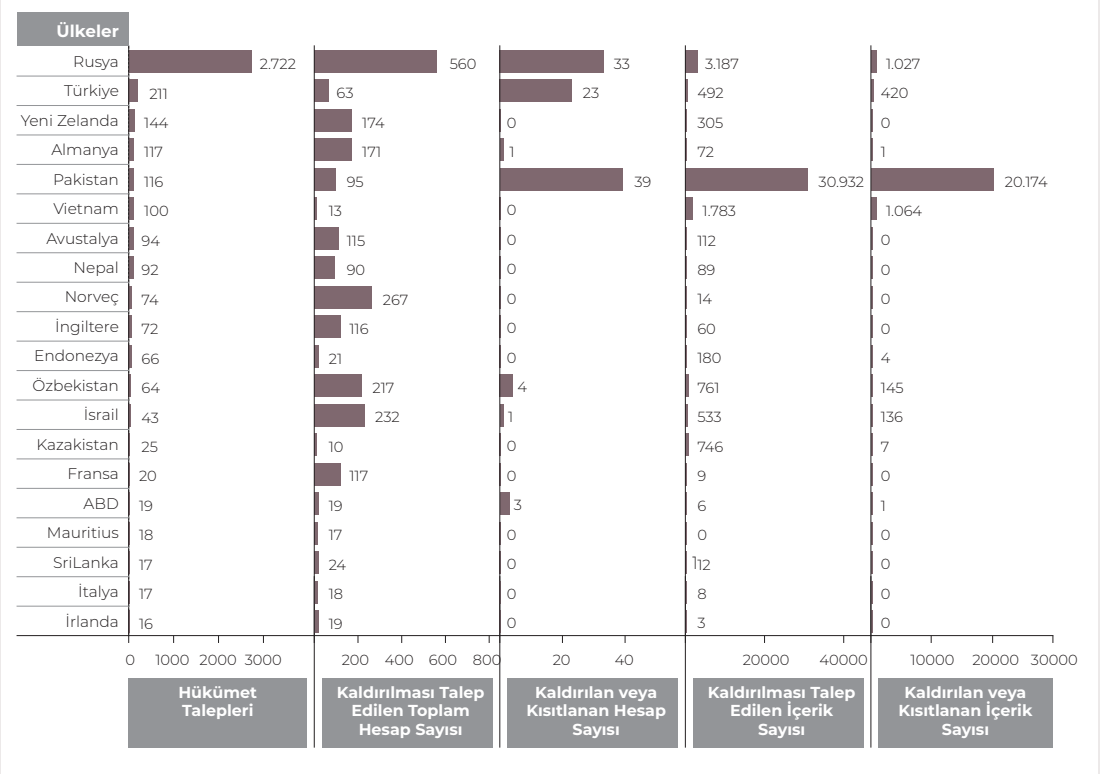

LİNKEDIN ŞEFFAFLIK RAPORLARINDA TÜRKİYE'NİN DURUMU

LinkedIn, 2002 sonunda kurulan, iş dünyasındaki kişilerin diğer kişilerle iletişim kurmasını ve bilgi alışverişi yapmasını amaçlayan profesyonel bir sosyal iş ağı ve sosyal paylaşım platformudur. 2011 yılından beri şeffaflık raporları yayınlayan LinkedIn platformu 2018'de hükümetlerden gönderilen hesap kapatma ve içerik çıkarma taleplerine şeffaflık raporlarında yer vermeye başlamıştır.[178] Bu raporlarda görüleceği üzere diğer sosyal medya platformlarının yayınladığı şeffaflık raporlarına göre LinkedIn raporlarında çok daha az bilgi yer almakta ve sadece hükümetlerden gönderilen taleplerin sayıları ile işlem yapılan talep sayısı açıklanmaktadır. Bu kapsamda, 2018-2021 toplamında en çok talep 115 taleple Çin'den LinkedIn'e gönderilirken 46 taleple **Türkiye** ikinci sırada yer almış, 16 taleple Hindistan ise üçüncü sırada yer almıştır. Benzer şekilde, genel toplamda en çok işlem 103 talebe istinaden Çin ile ilgili ve 44 talebe ilişkin **Türkiye** ile ilgili yapılmıştır.

178 Bkz. https://about.linkedin.com/transparency/government-requests-report

Şekil 53: LinkedIn Şeffaflık Raporları 2018-2021

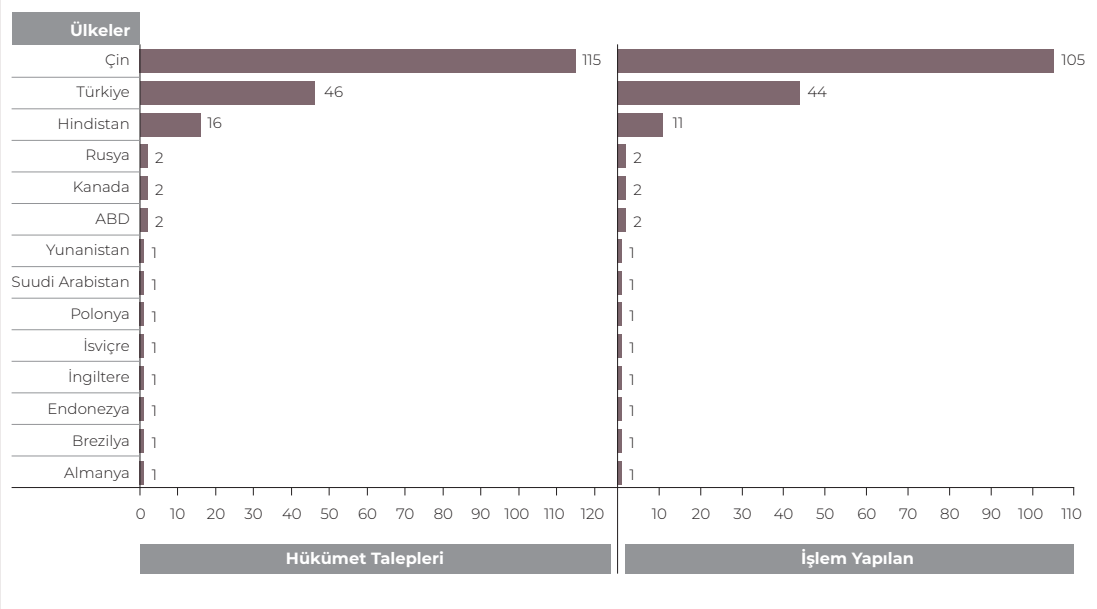

2021 yılı özelinde ise Çin'den 43 talep, **Türkiye**'den 34 talep ve Hindistan'dan 12 talep LinkedIn'e gönderilmiştir. LinkedIn, Çin'in 42 talebine, **Türkiye**'nin 33 talebine ve Hindistan'ın 8 talebine istinaden işlem yaptığını 2021 şeffaflık raporunda açıklamıştır.

Şekil 54: LinkedIn Şeffaflık Raporu 2021

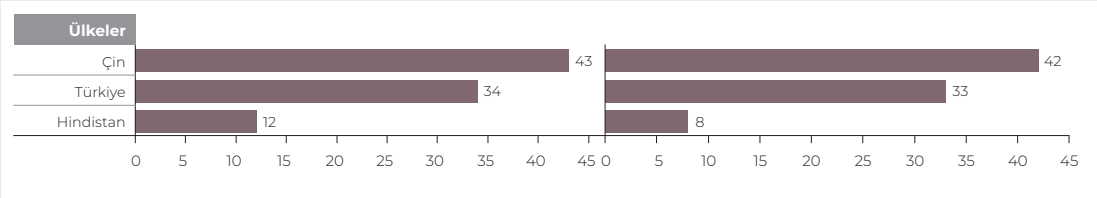

2021 İÇİNDE HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

İçişleri Bakanlığı tarafından 2018 yılında haftalık olarak, 2019 yılından itibaren ise aylık olarak terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren çok sayıda sosyal medya hesabı ile ilgili çalışmalar ve tespit edilen kişiler hakkında da yasal işlem yapıldığı düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

2018 yılı içinde haftalık olarak açıklanan verilere göre toplam **26.996 sosyal medya hesabı** incelenmiş ve **13.544 hesap** hakkında da yasal işlem yapıldığı İçişleri Bakanlığı tarafından açıklanmıştı. Fakat, İçişleri Bakanlığı tarafından 31.12.2018 tarihinde "**1 Ocak – 31 Aralık 2018 Yılı İçerisinde Yürütülen Operasyonlar**" başlıklı açıklamada bu rakamlar daha farklı açıklanmış ve "terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren" **42.406 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapıldığı ve tespit edilen **18.376 kişi hakkında yasal işlem yapıldığı** belirtilmiştir.[179]

2019 içinde ise aylık olarak açıklanan verilere göre toplam **44.424 sosyal medya hesabı** incelenmiş ve **22.728 hesap** hakkında da yasal işlem yapılmıştır.[180] 2019 sonunda yapılan yıllık raporlama çalışmasında ise İçişleri Bakanlığı yine farklı rakamlar açıklamış ve 2019 yılı sonu itibarı ile terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içeren **53.814 sosyal medya hesabı** ile ilgili çalışma yapıldığını, tespit edilen **24.224 kişi** hakkında yasal işlem yapıldığını belirtmiştir. Ekim 2019 içinde başlatılan **Barış Pınarı Harekâtı** ile ilgili olarak sosyal medya üzerinden terör propagandası yaptığı iddia edilen 1.297 hesabın tespit edildiği ve 452 kişinin gözaltına alındığı ve 78 kişinin de tutuklandığı ayrıca açıklanmıştır.[181]

2020 içinde ise aylık olarak açıklanan verilere göre toplam **75.292 sosyal medya hesabı** incelenmiş ve **32.390 hesap** hakkında da yasal işlem yapılmıştır. Bu yasal işlemlere istinaden 2.397 kişi gözaltına alınmış, 77 kişi ise tutuklanmıştır. Ayrıca 2020 yılında 340.212 dijital materyal incelenmiş ve 15.07.2016'dan 2020 sonuna kadar toplam 2.348.230 inceleme yapılmıştır.[182] İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ta-

---

179 Bkz. İçişleri Bakanlığı, 1 Ocak – 31 Aralık 2018 Yılı İçerisinde Yürütülen Operasyonlar, https://www.icisleri.gov.tr/1-ocak-31-aralik-2018-yili-icerisinde-yurutulen-operasyonlar

180 2019 yılı için İçişleri Bakanlığı Şubat ve Aralık aylarını açıklamamış, bu iki ay için diğer 10 ayın ortalama rakamları bu çalışma kapsamında kullanılmıştır.

181 Basın Açıklaması: "Emniyet Genel Müdürümüz Sayın Mehmet Aktaş Başkanlığında Koordinasyon Toplantısı Düzenlendi," 30.10.2019, https://www.egm.gov.tr/emniyet-genel-mudurumuz-sayin-mehmet-aktas-baskanliginda-koordinasyon-toplantisi

182 Anadolu Ajansı, "İçişleri Bakanlığı Sözcüsü Çataklı: Boğaziçi'ndeki eylemlerde gözaltına alınan 17 kişiden 15'i Boğaziçi öğrencisi değil," 05.01.2021, https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/icisleri-bakanligi-sozcusu-catakli-bogazicindeki-eylemlerde-gozaltina-alinan-17-kisiden-15i-bogazici-ogrencisi-degil/2098548

rafından yayınlanan 2020 Faaliyet Raporunda[183] da **sanal devriye** faaliyetleri kapsamında "sosyal medya alanında FETÖ/PDY, DAEŞ, PKK, devlet büyüklerine hakaret, uyuşturucu, çocuk istismarı, ödeme sistemleri, aşırı sol örgütler ve yasadışı bahis konularıyla ilgili 2020 yılında 61.897 suç konusu paylaşım yapılan sosyal medya hesabı hakkında çalışma yapıldığı belirtilmiş, 30.091 hesap kullanıcısının tespit edildiği ve işlem yapıldığı" belirtilmiştir. Ayrıca, 4.348 sosyal medya hesabı hakkında da 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında yasal işlem yapıldığı belirtilmiştir. Son olarak, İçişleri Bakanlığının 05.04.2020 tarihinde yaptığı açıklamaya göre Covid-19 salgını ile ilgili olarak Türkiye genelinde toplam 7.127 sosyal medya hesabı incelenmiş, Covid-19 salgını ile ilgili sosyal medya paylaşımları gerekçesiyle 496 kişi gözaltına alınmış ve 10 kişi tutuklanmıştır.[184]

2021 içinde ise aylık ve yıllık açıklanan verilere göre ciddi artış gözlemlenmiştir. 2021 yılı içinde toplam **146.167 sosyal medya hesabı incelenmiş** ve **60.051 hesap hakkında yasal işlem** yapılmıştır.[185] İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan **2021 Faaliyet Raporu**'nda da **sanal devriye faaliyetleri kapsamında** "FETÖ/PDY, PKK/KCK, DAEŞ ve aşırı sol terör örgütleri başta olmak üzere; terör örgütü propagandası yapan, uyuşturucu satan veya özendiren, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk ederek alenen tahrik suçu işleyen, kadına şiddet, hayvana şiddet konuları olmak üzere, Cumhurbaşkanına hakaret eden, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti

Şekil 55: İçişleri Bakanlığı Sosyal Medya Soruşturma & Adli İşlem Verileri: 2021

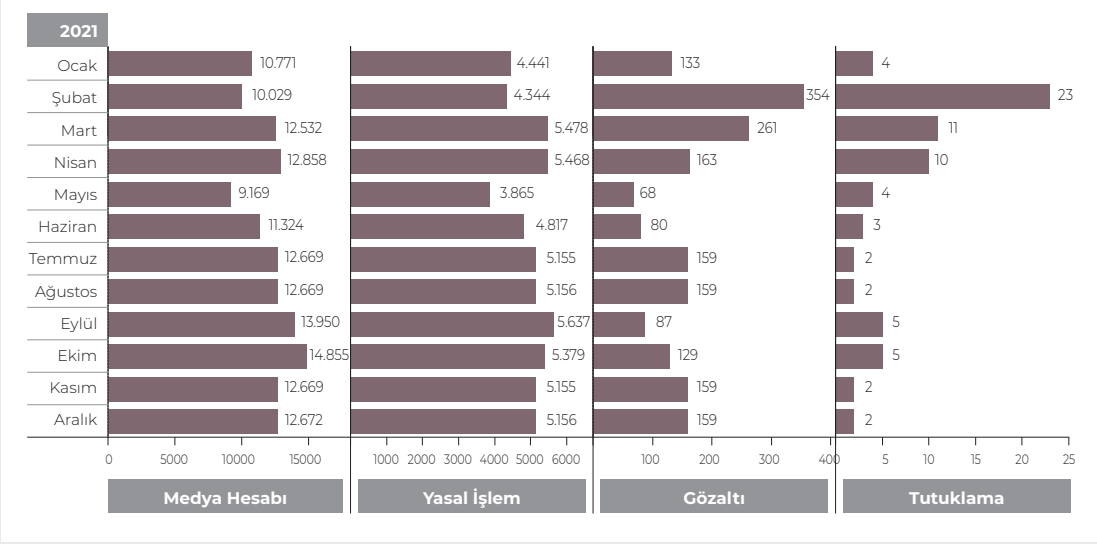

183 Bkz. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2020 Faaliyet Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/2020_IDARE_FAALIYET_RAPORU.pdf

184 TİHV, 2020 Türkiye'de İnsan hakları İhlalleri Raporu, 10.12.2020, https://tihv.org.tr/basin-aciklamalari/verilerle-2020-yilinda-turkiyede-insan-haklari-ihlalleri/

185 Anadolu Ajansı, "İçişleri Bakanlığı Sözcüsü Çataklı: 2021'de 1140 terörist etkisiz hale getirildi," 04.01.2022, https://www.aa.com.tr/tr/gundem/icisleri-bakanligi-sozcusu-catakli-2021de-1140-terorist-etkisiz-hale-getirildi/2464934

Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılayan ve Atatürk aleyhine işlenen suçlar kapsamında olmak üzere; 2021 yılında toplam 106.808 sosyal medya hesabında çalışma yapılmış, 46.646 hesap kullanıcısı tespit" edildiği belirtilmektedir.[186]

Şekil 56: İçişleri Bakanlığı Sosyal Medya İnceleme Verileri

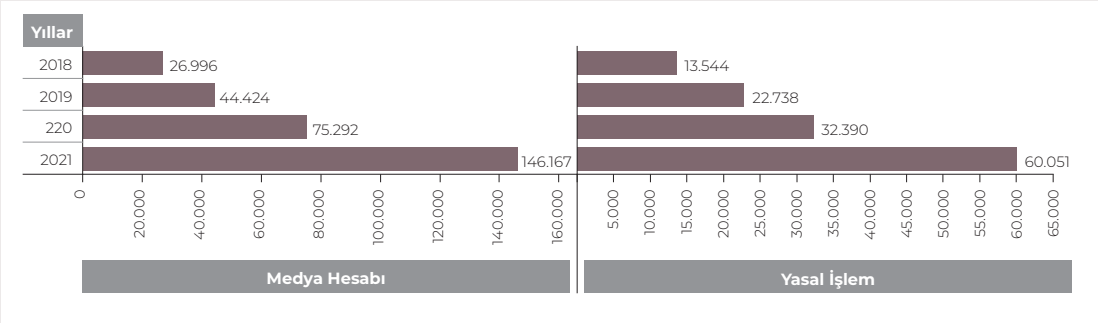

2018-2020 yıllarının toplamında 146.712 sosyal medya hesabı incelenirken 2021'de incelenen toplam 146.167 hesapla birlikte bu sayı 2021 sonu itibarı ile 292.879'a ulaşmıştır. Dolayısıyla, 2021 içinde 2018-2020 toplamı kadar sosyal medya hesabı incelenmiş ve 2021 sonu itibarı ile 128.723 hesap hakkında yasal işlem yapılmıştır. Bu yasal işlemlerin sonucunda ortaya çıkan gözaltı ve tutuklama kararları veya yargılamalar hakkında ise herhangi bir veri 2018-2020 yılları hakkında kamuoyu ile paylaşılmamıştır. 2021 içinde ise 1.911 kişinin gözaltına alındığı ve 73 kişinin ise tutuklandığı bilgisi kamuoyu ile paylaşılmıştır. Sonuç olarak 2021 yılı içindeki sosyal medya hesabı inceleme sayıları önceki yıllara göre dikkat çekicidir.

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

İfade Özgürlüğü Derneği tarafından hazırlanan 2021 EngelliWeb raporu kapsamında Türkiye'den 2021 yılı sonu itibarıyla **574.798 web sitesi ve alan adına** erişimin engellendiği tespit edilmiştir. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere EngelliWeb çalışması kapsamında **2007** yılı içinde **40**, **2008** yılı içinde **1.017**, **2009** yılı içinde **5.150**, **2010** yılı içinde **1.733**, **2011** yılı içinde **7.493**, **2012** yılında **8.701**, **2013** yılı içinde **19.732**, **2014** yılı içinde **38.437**, **2015** yılı içinde **34.944**, **2016** yılı içinde **44.954**, **2017** yılı içinde **90.049**, **2018** yılı içinde **94.588, 2019** yılı içinde **61.381, 2020** yılı içinde **58.869** ve **2021** yılı içinde **107.706** web sitesi ve alan adının erişime engellendiği tespit edilmiştir.

186 Bkz. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2021 Faaliyet Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/2021_IDARE_FAALIYET_RAPORU.pdf

Şekil 57: 2006-2021: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları

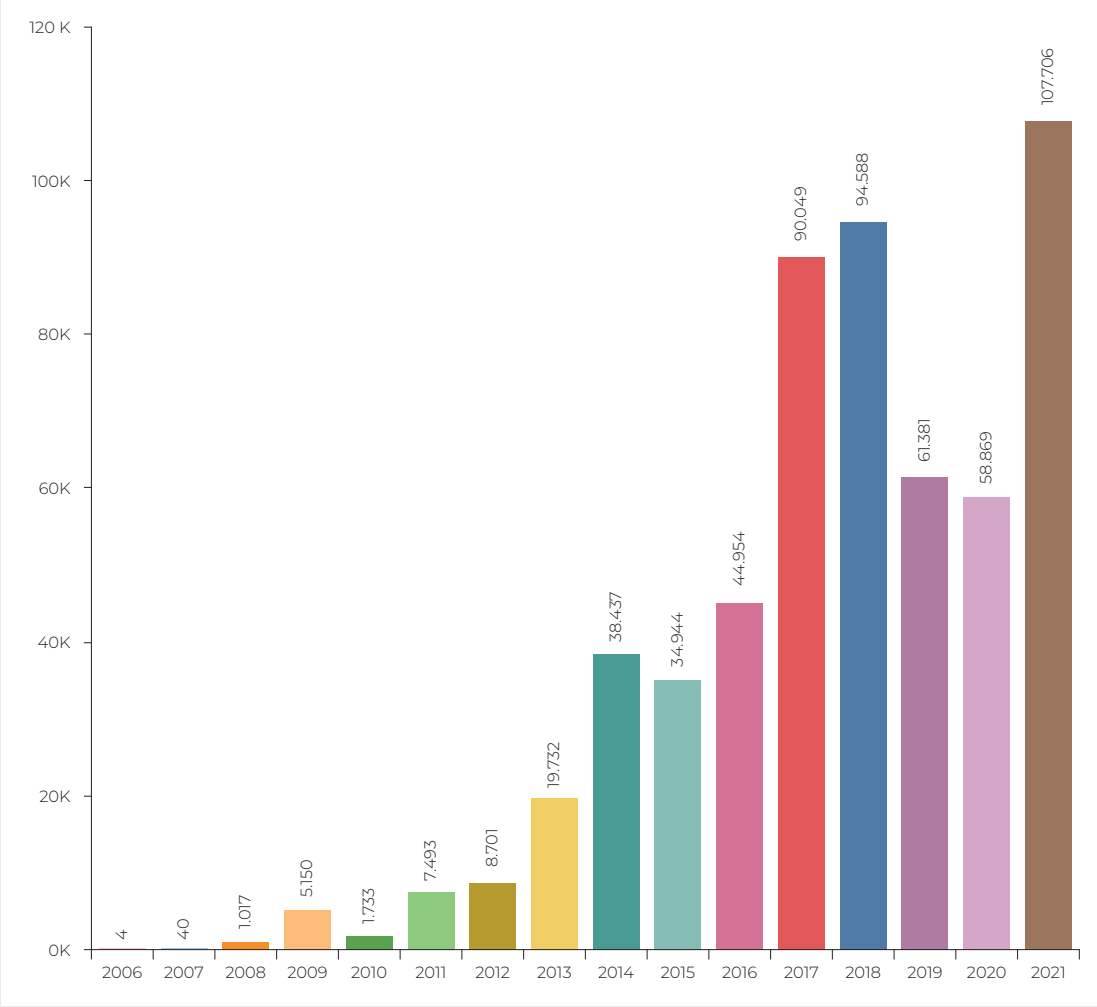

Türkiye'den 2021 yılı sonu itibarıyla erişime engellenen **574.798** web sitesi ve alan adı **789** farklı kurum tarafından verilen toplam **504.700** farklı karar ile erişime engellenmiştir. 2021 sonu itibarı ile Türkiye'den erişime engellen web sitelerinin **129.160** tanesi kapatılana kadar TİB, **387.414** tanesi TİB kapandıktan sonra **BTK Başkanı** tarafından olmak üzere **516.574 tanesi idari tedbir kararları ile 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında** erişime engellenmiştir. **40.917 alan adı ve web sitesine** de **yargı** (sulh ceza hakimlikleri, savcılıklar ve mahkemeler) tarafından erişim engellenmiştir. Genel toplamda **9.700** web sitesi Sağlık Bakanlığı tarafından, **4.225** web sitesi Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, **1.277** web sitesi Spor Toto Başkanlığı tarafından, **725** web sitesi Milli Piyango tarafından, **596** web sitesi Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı tarafından, **306** web sitesi Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, **220** web sitesi Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, **101** web sitesi Türkiye Jokey Kulübü tarafından, **67** web sitesi icra müdürlükleri tarafından, **34** web sitesi Erişim Sağlayıcı-

ları Birliği tarafından, **13** web sitesi de Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ("BDDK") tarafından, **5**'er web sitesi de Yüksek Seçim Kurulu ve Maliye Bakanlığı tarafından erişime engellenmiştir.

Şekil 58: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2014-2021)

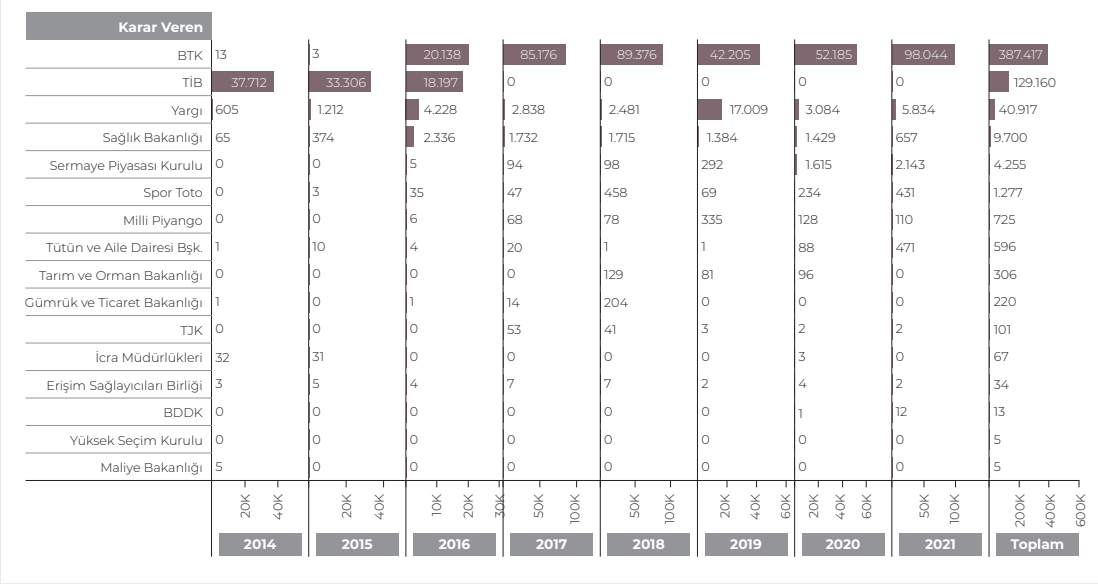

Bir diğer taraftan EngelliWeb projesi kapsamında bugüne kadar 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında erişime engellenen toplam **28.474** haber adresi (**URL**) ve içerik ve haber siteleri tarafından silinen veya kaldırılan **22.941** haber adresi (**URL**) tespit edilmiştir. Bu haberler **509** farklı **sulh ceza hakimliği** tarafından verilen **5.986** farklı **kararla** erişime engellenmiştir. Yıllık bazda **5.761** erişime engellenen toplam haberle **2019** birinci sırada yer alırken, **2020** yılı **5.057** toplam haberle en çok haber silinen veya çıkarılan yıl olmuştur. 2021 içinde de gitgide artan "kişilik hakları ihlalleri" kararları sonucu yayınlanmasında kamu yararı bulunan **5.436** haber erişime engellenmiş ve **4.445 haber** yayından çıkarılmış ve sansürlenmiştir. **251 farklı sulh ceza hakimliği** tarafından verilen toplam **839 farklı kararın** önemli bir kısmı üst düzey kamu şahsiyetleri, bazı kamu kurumları ve hükümete yakın şirketlerin talepleri sonucu verilmiştir. Sulh ceza hakimlikleri ifade ve basın özgürlüğünü, kamunun haber ve bilgi edinme hakkını, kamu yararını hiçe sayarken üst düzey kamu şahsiyetlerinin incinen itibar, onur ve haysiyetlerinin adeta **bekçiliğini** yapmıştır. Bu kararlarla sadece kamuoyunu yakından ilgilendiren siyasi nitelikli haberler değil aynı zamanda arşiv değeri bulunan eski tarihli haberlerin de İnternet ve basın arşivlerinden kaldırılması ve yok edilmesi söz konusudur. İfade Özgürlüğü Derneği tarafından yayınlanan *Hafızamız Siliniyor: İnternet Sansürlerinin Unutulma Hakkı Boyutu*[187] başlıklı raporda da belir-

187 İfade Özgürlüğü Derneği, Hafızamız Siliniyor: İnternet Sansürlerinin Unutulma Hakkı Boyutu, Eylül 2022, ISBN: 978-605-69446-6-6, https://ifade.org.tr/reports/UnutulmamaHakki_2021.pdf

tildiği üzere 5651 sayılı Kanun kapsamında sulh ceza hakimlikleri eli ile alınan karar ve yaptırımlar kamunun **geçmişe yönelik araştırma yapma hakkını**[188] da baltalamakta ve **çevrimiçi arşivlere** ciddi zarar vermektedir. Fakat, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin de belirttiği üzere kamusal ilgi sadece haber ve makalelerin yayınlandığı tarihle ve güncel olaylarla sınırlı değildir ve kamu ilgisi geçmişe yönelik de olabilir ve dolayısıyla **İnternet arşivleri** de Sözleşme'nin 10. Maddesi kapsamında korunmaktadır.[189] Türkiye'de ise çevrimiçi arşivler sürekli baskı ve tehlike altındadır.

Türkiye'de git gide artan sansür uygulamalarının sosyal medya platformları tarafından açıklanan yıllık şeffaflık raporlarında da dikkat çekici bir seviyeye ulaştığı daha önceki raporlarda olduğu gibi 2021 raporunda da değerlendirilmiştir. Türkiye'nin durumu özellikle Twitter Şeffaflık Raporlarında diğer ülkelerle karşılaştırıldığında çok vahimdir. Diğer sosyal medya platformlarına oranla Türkiye'de Twitter daha çok siyasi söylem ve siyasi tartışma için kullanılırken şekil 59'da da görüleceği üzere istatistiki veriler bakımından en yakın takipçileri olan Rusya ve Japonya'ya göre toplam mahkeme karar sayısı, şikayet konusu hesap sayısı ve engellenen hesap sayısı çok daha yüksektir. Japonya ve Rusya, Türkiye'yi sadece "diğer talepler" kategorisinde geçerken, Türkiye engellenen tweet sayısı kategorisinde de 2021 yılı sonunda Rusya'nın gerisine düşmüştür.

Şekil 59: Twitter Şeffaflık Raporlarında Japonya, Rusya ve Türkiye Karşılaştırması

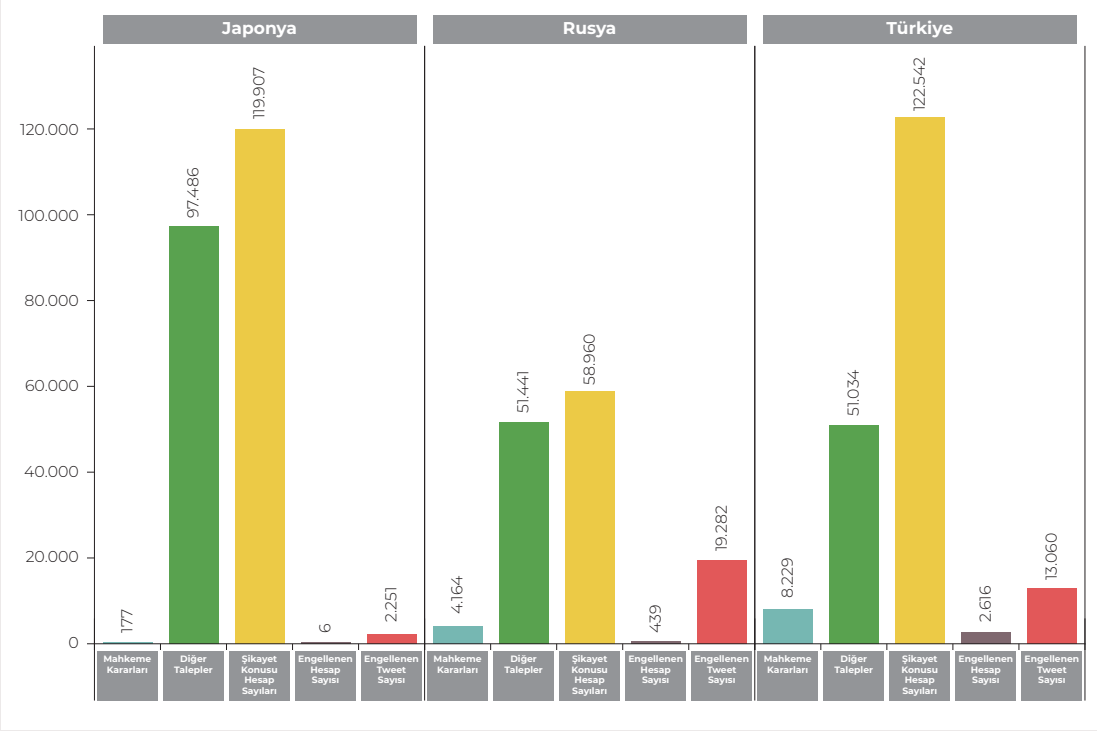

188 *M.L. ve W.W./Almanya*, nos. 60798/10 ve 65599/10, 28.06.2018, §§ 101-102.

189 *Fuchsmann/Almanya*, no. 71233/13, 19.10.2017, §§ 37-39. Ayrıca bkz. Times Newspapers /Birleşik Krallık (nos. 1 and 2), nos. 3002/03 ve 23676/03, § 45, ECHR 2009.

2018, 2019 ve 2020 raporlarımızda ortaya çıkan vahim tablo 2021'de de devam ederken, özellikle 2020 yılı içinde yapılan yasal değişikliklerin etkisi 2021 yılında görülmeye başlanmış ve içerik sağlayıcıları tarafından daha çok içeriğin yayından kaldırıldığı tespit edilmiştir. Hatta, kaldırılan ve yok edilen haberlerle birlikte sansürün daha efektif bir şekilde uygulanmaya başladığı görülmekte ve hissedilmektedir.

Bir taraftan sistematik bir şekilde yüzlerce erişimin engellenmesi kararı verilirken Anayasa Mahkemesinin İnternete erişim, ifade ve basın özgürlüğü ile ilgili yaklaşımı daha önceki raporlarımızda detaylı bir şekilde değerlendirilmiştir. Anayasa Mahkemesinin performansına bakıldığı zaman Anayasa Mahkemesi 2021 yılında 561 sayılı Kanun'un 8/A maddesi ile ilgili herhangi bir karar vermemiş, Ekim ayına kadar da 2021 yılı içinde 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında herhangi bir başvuruyu karara bağlamamıştır. Ekim ayı içinde ise Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusunda, 9. madde ile ilgili yapısal sorunlar tespit edilmiş ve pilot karar uygulamasına gidilmiştir.[190] Sayısı artan yeni başvurularla birlikte 2015'ten bu yana karara bağlanmamış ve artık raflarda tozlanmaya başlamış başvuruların sayısı da artık dikkat çekmektedir. Daha önceki raporlarımızda da belirttiğimiz üzere İnternet gibi hayati nitelikteki bir iletişim mecrasına yapılan ve ancak sansür olarak tanımlanabilecek müdahalelerle ilgili başvuruların daha hızlı bir şekilde değerlendirilmesinin mümkün kılınması gerekirken Anayasa Mahkemesi tarafından verilen çok gecikmeli olarak verilen kararlar erişim engelleme ve içerik çıkarma kararlarını veren sulh ceza hakimlikleri tarafından hiçe sayılmakta ve erişim engelleme ve içerik çıkarma kararları, Anayasa Mahkemesi hiç karar vermemiş veya yokmuş gibi verilmeye devam edilmektedir. Anayasa Mahkemesi de bu tip verilen kararlarla ilgili bireysel başvuruları karara bağlamaktan imtina etmektedir. Anayasa Mahkemesi, Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusunda, 9. madde ile ilgili mevcut yapının tekrardan ele alınması ve "ihlale yol açan kanun hükmünün ortadan kaldırılması veya ilgili hükmün yeni ihlallere yol açılmayacak bir şekilde değiştirilmesi"[191] için pilot kararını hem Meclise göndermiş hem de bir dizi öneride bulunduktan sonra[192] pilot kararını **bir yıl süre ile uygulamamaya** karar vermiştir.[193] Dolayısıyla, her ne kadar yapısal sorunları tespit etmiş olsa dahi ve TBMM'nin Anayasa Mahkemesi kararına derhal uyma gibi bir zorunluluğu olmasa da, Anayasa Mahkemesi, kişilik hakları ihlaliyle ilgili erişim engelleme ve içerik çıkarma başvurularını en erken **07.01.2023** tarihinden sonra değerlendirmeye devam edecektir. Bu tarihe kadar ise önünde bekleyen herhangi bir başvuruyu veya pilot kararının yayınlanmasından sonra önüne gelecek başvuruyu değerlendirmeyecektir.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesinin 5651 sayılı Kanun'un gerek 8/A gerekse 9. maddesi kapsamında vermiş olduğu ilkesel kararlarda da görüldüğü üzere erişim engelleme ve içerik çıkarma kararlarının sulh ceza hakimlikleri tarafından ancak istisnai durumlarda ve "**ilk bakışta ihlal**" ilkeleri çerçevesinde ihlalin apaçık belli olduğu durumlarda uygulanması gerektiği defalarca belirtilmiştir. Fakat, istisnai durumlarda ve ancak Anayasa Mahkemesi tarafından belirlenen ilkeler kapsamında alınması gere-

190 B. No: 2018/14884, 27.10.2021.
191 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 152.
192 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 137.
193 Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 160.

ken kararlarda, bu rapor kapsamında yapılan değerlendirmede sulh ceza hakimliklerinin Anayasa Mahkemesinin belirlediği ilkesel yaklaşımı tamamen göz ardı ettikleri tespit edilmiştir. Bu durumun tesadüfi olmadığını daha önceki raporlarımızda da defalarca dile getirmiştik. Daha önceki raporlarımızda da belirttiğimiz üzere, ilk bakışta ihlal olup olmadığını inceleme yükümlülüğünü öngörmeyen 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinin; maddi anlamda kanun niteliğini taşımadığı, Anayasanın 13. maddesinde **şart koşulan kalitede olmadığı açıktır**. Bu hali ile de kural bir yasada bulunması gereken belirlilik, öngörülebilirlik ve keyfi müdahalelere karşı güvence teşkil etme niteliklerine de sahip değildir. Dolayısıyla, çok gecikmeli gelen "pilot karar" da malumun ilanından ibarettir, alkışlanacak bir tarafı yoktur.

Anayasa Mahkemesinin 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile ilgili "**ilk bakışta ihlal**" ilkelerini ilk defa ortaya koyduğu Ali Kıdık[194] kararına 2021 içinde sulh ceza hakimlikleri tarafından binde 65 oranında atıf yapıldığı görülmüştür. Bu kapsamda, 2021 yılı içinde verilen 3.504 karardan sadece 229 tanesinde "**ilk bakışta ihlal**" ilkelerinin uygulandığı görülmüştür. Diğer taraftan 8/A uygulamalarında ise ne 2021 öncesinde ne de 2021 içinde verilen kararlarda ne Ali Kıdık kararına ne de Anayasa Mahkemesinin Ali Kıdık kararından 8/A maddesine uyarladığı BirGün[195] kararına herhangi bir atıf yapıldığına rastlanmıştır. Dolayısıyla, **sorunları çözmekten ziyade**, Anayasa Mahkemesi de 5651 sayılı Kanun'un uygulanması ile ilgili sorun ve problemlerin bir parçası haline gelmiş, ara sıra verdiği ihlal kararlarına rağmen uygulanmayan içtihadı ile etkisiz hale gelmiştir. Anayasa Mahkemesinin pilot kararına rağmen bu sorun 2022 yılında da devam edecektir.

Sonuç olarak, 5651 sayılı Yasa ile yaşamaya başladığımız 16. yıla yaklaşırken, devletin karmaşık **İnternet Sansür Mekanizması** daha önce olmadığı kadar canlı ve aktif şekilde işlemeye ve gelişmeye devam etmektedir. 2021 yılına damgayı itibar, onur ve haysiyeti incinen üst düzey kamu şahsiyetleri vurmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan, eski Adalet ve İçişleri Bakanı Mehmet Ağar'ın oğlu AKP Elazığ Milletvekili Tolga Ağar'a, Bilal Erdoğan'dan Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Naci İnci'ye, Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu'ndan iş insanı Fettah Tamince'ye kadar çok sayıda şahsiyet sulh ceza hakimliklerine koşarken, bu kervana Sedat Peker'in açıklamaları sonrasında Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı Siber Suçlarla Mücadele Başkanlığı da katılmıştır. İstisnasız hepsinin kişilik hakları ihlal edilmiştir. Sulh ceza hakimlikleri hep bu şekilde karar vermiştir. Karar verirken ifade ve basın özgürlüğü, AYM ve AİHM içtihatları hiçe sayılmıştır.

Anayasa Mahkemesine göre "Demokratik bir hukuk devletinde -güdülen amaç ne olursa olsun- sınırlamalar özgürlüğün kullanılmasını ölçüsüz biçimde ortadan kaldıracak düzeyde olamaz".[196] Mevcut yapıda ise herhangi bir ölçü kalmamış, yüksek yargı, sulh ceza hakimliklerine mağlup düşmüştür.

Güçlendirilmiş sansür ve kontrol mekanizmasının yakıcı ve yıkıcı etkisi devam ederken, amacımızın EngelliWeb raporlarıyla **sansürün verdiği kalıcı zararın toplumsal hafızadan tamamen silinmemesini sağlamak** ve daha önceki raporlarda olduğu gibi sansürün boyutunu örneklerle belgelemektir. Bu belgeleme çalışması gelecek yıllarda da devam edecektir.

---

194 Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017.
195 BirGün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş. Başvurusu, B. No: 2015/18936, 22.05.2019.
196 Ali Kıdık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017, § 88.

İfade Özgürlüğü Derneği'nin 2018, 2019 ve 2020 EngelliWeb raporlarının devamı niteliğindeki 2021 EngelliWeb raporunun başlığı *Üst Düzey Kamu Şahsiyetlerinin İncinen İtibar, Onur ve Haysiyet Yılı* olarak belirlenirken, raporda da görüleceği üzere gitgide artan "kişilik hakları ihlalleri" kararları sonucu yayınlanmasında kamu yararı bulunan binlerce haber ve içerik erişime engellenerek ve yayından çıkarılarak sansürlenmekte ve dolayısıyla yok edilmektedir. EngelliWeb raporu yaklaşık 15 sene önce yürürlüğe giren 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ve sonrasında ortaya çıkan bazı düzenlemelerle birlikte Türkiye'de git gide artan İnternet sansürleri ve erişim engelleme uygulamaları hakkında 2021 yılı sonu itibarıyla değerlendirmeleri içermektedir.

Bilindiği üzere, kapanana kadar Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı ve sonrasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Türkiye'den erişime engellenen web siteleri ile ilgili istatistiki veriler ve benzer şekilde Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından da erişime engellen web siteleri, haberler (URL adresleri) ve sosyal medya içerikleriyle ilgili istatistiki bilgiler hiçbir zaman resmi olarak açıklanmamıştır. Dolayısıyla, EngelliWeb raporları bu alandaki yegâne istatistiki verileri içermekte ve bu alanda referans noktası konumuna gelmiştir.

EngelliWeb 2021 raporunda Türkiye'den erişime engellen web siteleri, erişime engellenen veya yayından kaldırılan haberler (URL adresleri) ve erişime engellenen veya Türkiye'den görünmez kılınan sosyal medya hesap ve içerikleriyle ilgili istatistiki bilgiler 2021 yılı sonu itibarıyla detaylı şekilde kamuoyu ile paylaşılmaktadır. 2021 raporunda detaylı olarak gözlemleneceği üzere İnternet ile ilgili erişim engelleme ve içeriklerin çıkarılması ve kaldırılması uygulamaları önceki yıllarda olduğu gibi devam etmiştir. Temmuz 2020 içinde yapılan değişiklikler ve özellikle 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine eklenen "içeriğin çıkarılması" yaptırımı 2021 içinde sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır.

Bu raporu yayınlarken amacımız, sansürün verdiği kalıcı zararın toplumsal hafızadan tamamen silinmemesini sağlamak ve daha önceki raporlarda olduğu gibi sansürün boyutunu örneklerle belgelemektir. İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb raporlarını yıllık bazda yayınlamaya devam edecektir. Güncel erişim engelleme haberlerine ulaşmak için Twitter platformu üzerinden @engelliweb hesabımızı ve Derneğin web sitesini (https://ifade.org.tr) takip edebilirsiniz.

ISBN
978-605-69446-7-3

9 786056 944673

ifade.org.tr

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ